

JOHANNES ÖHQUIST

KOLMAS VALTA- KUNTA

OTAVA

KOLMAS VALTAKUNTA

JOHANNES ÖHQUIST

K O L M A S V A L T A K U N T A

Kansallissosialismin synty,
taisteluvuodet, maailmankatsomus ja
yhteiskunta

31 LIITEKUVAA

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

SISÄLLYS

	Sivu
Alkulause	5
I. Maailmansodan vaikutukset	7
1. Luhistuminen	7
2. Versailles	10
3. Vahingonkorvaukset ja pakotteet	19
4. Sisäisiä taisteluja	21
5. Konferensseja ja pakkoveroja	25
6. Taistelu Ruhrin alueesta	28
7. Separatismi	35
II. Hitler	38
1. Oppivuodet	38
2. Puolueen perustaminen	47
3. Puhuja	63
4. Vallankumouksellinen	69
5. Poliitikko	73
6. Valtiomies	83
Sisäpolitiikka	83
Ulkopolitiikka	112
III. Saksan juutalaiset	128
1. Juutalaiskysymys	128
2. Antisemitismi	133
3. Korruptio	144
4. Juutalaisten itsearvostelua ja itseilytystä	147
5. Kansallissosialismi ja juutalaisuus	155
IV. Kolmas valtakunta	161
1. Kansallissosialismin maailmankatsomus	161
2. Yhteiskunnallinen rakennustyö	170
Saksan työrintama	170
Kansallissosialistinen kansanhuolto	191
Työpalvelus	195
Nainen kansallissosialistisessa valtiossa	206

3. Veri ja maa	214
Kansanterveys	214
Ruumiinkasvatus	216
Talonpoikaisväestö ja asutustyö	217
4. Nuorison rintama	225
Hitler-nuoriso	225
Koulu ja kasvatus	230
Maavuosi ja maa-apu	234
Yliopistot ja opiskelijat	235
5. Sivistyselämä	239
Kansallissosialistinen oikeuskäsitys	239
Kirkko	244
Protestanttinen kirkko	244
Katolinen kirkko	252
Tiede	253
Taide ja kirjallisuus	256
Lehdistö	262
Tekijän loppusanat	268
Huomautuksia	274
Aikataulukko	303
Tärkeimmät lait	306
Lyhennyksien luettelo	310
Kirjallisuusluettelo	313
Aakkosellinen asia- ja nimihakemisto	322

Saksalaisesta käsikirjoituksesta suomentanut

VÄINÖ J. VATANEN

ALKUSANAT.

Puheessaan sanomalehdistön edustajien vastaanotolla syyskuun 28 p:nä 1933 valtakunnanministeri, tri Joseph Goebbels lausui mm.: »Kansallissosialismin probleemi on niin uudenlaatuinen ja sen käytännöllinen toteutus Saksassa itsessään on niin vailla edeltäjiä maailmassa, että on askaroitava hyvin tarmokkaasti sen tutkinnassa, ennenkuin voi sitä ymmärtää tai edes suhtautua siihen hyväntahtoisesti. Itse asiassa se merkitsee ainutlaatuista, entuntuntematonta yritystä muotoilla maan kohtalot muin menetelmin kuin tähän saakka tavallisin.»

Ulkomaalaisen, jolla ei ole ollut minkäänlaista tilaisuutta vakuuttautua omin silmin siitä, millä tavoin kansallissosialistinen liike koetaan ja eletään Saksan kansan laajoissa kerroksissa, on varottava liian pikaista tämän liikkeen olemuksen sekä arvon arvostelua. Varsinkin ulkomaitten älymystöpiirien, jotka vielä ovat aivan täydellisesti perinnäisten poliittisten katsomusten lumoissa, pitäisi oikeudenmukaisuuden, objektiivisuuden sekä suvaitsevaisuuden nimessä, joita ominaisuuksia nämä piirit korostavat erikoisina hyveinään, osoittaa kylliksi itsehillintää ja kärsivällisyyttä tutkiakseen asiallisesti ilmiötä, joka muutamassa vuodessa on muuttanut kokonaisen kansan sielullisesti sekä johtanut sen taloudellisesti parannuksen tielle ja jonka vaikutus säteilee kauaksi yli oman maan rajojen.

Tämä kirja tahtoo johdattaa sellaiseen asialliseen perehtymiseen. Se ei palvele mitään propaganda- eikä myöskään poleemisia tarkoituksia, vaan tahtoo ensi sijassa olla tosiasioitten koristelematonta selostusta. Todellisuus itse puhuu niin rehellistä sekä vakuuttavaa kieltä, että ylistys tai moite voi vaikuttaa ainoastaan hämmäntävästi. Mikäli esitykseen on liitetty arvosteluja, ne rajoittuvat pääasiallisesti ulkomaalaisten henkilökohtaisten kokemusten selostamiseen. Useimmiten ne on lisäksi liitetty huomautuksiin. Näiden tarkoituksena ei ole ainoastaan tekstin keventäminen yksityisseikkojen liiasta taakasta ja sen tekeminen luettavaksi, vaan niitten tehtävänä on ennen kaikkea kirjan täydentäminen luotettavaksi hakuteokseksi. Esityksessä on käytetty pääasiassa kansallissosialistisia, ennen kaikkea virallisia lähteitä.

Teoksen aineistoa ja lähteitä (historiaa, tilastoa, lakeja, mahdollisia uudistuksia sekä muutoksia) on, mikäli se on osoittautunut tarpeelliseksi, seurattu ja ne otettu huomioon aina vuoteen 1938 saakka. Kirjan tämä-osa ei ole kumminkaan pääasia, koska se osaksi on muutosten alainen. Ratkaiseva paino on pantava pääsisältönä pidettäville perusprobleemeille sekä rakennustyön organisaatiolle, jotka eivät ole ajasta riippuvaisia.

Tekijä.

I. MAAILMANSODAN VAIKUTUKSET.

1. L u h i s t u m i n e n.

Heinäkuun 18 ja elokuun 8 päivä 1918 ovat mustia päiviä Saksan armeijalle Ranskassa. Satoja vihollisten tankkeja murtautuu keinosumun suojassa saksalaisen rintaman läpi. Nopein ja taitavin peräytymisliikkein onnistutaan yhä uudestaan luomaan uusi puolustusasema. Mutta silloin tapahtuu jotakin odottamatonta: vastaiskuun hankkiutuvat joukot otetaan toisten taholta vastaan huudoin: »Lakonmurtajia! Sodan pitkittäjiä!» Siitä huolimatta taistellaan edelleen. Ei sodan voittamiseksi, vaan vihollisen taivuttamiseksi hyväksyttävään rauhaan. Hindenburg on varma siitä, että se on mahdollista, jos Saksan armeija pysyy Ranskan maaperällä.

Sillä välin Saksan armeija peräytyy takaisin valtavalle puolustuslinjalle, jolta se oli touko- ja kesäkuussa 1918 alkanut suuren, vastustamattomana aina Marnelle uudestaan vieneen hyökkäyksen. Mutta nyt amerikkalaiset ovat saapuneet. Heitä oli kesäkuun lopussa Ranskassa jo miljoona. Heinäkuussa saapui lisää 300.000 miestä. Syyskuussa alkaa vihollisvoimien uusi pelottava rynnäkkö saksalaisia asemia vastaan. Mutta rintama kestää yhä vieläkin.

Tammikuun 8 p:nä 1918 Yhdysvaltojen presidentti oli esittänyt kongressille antamassaan julistuksessa rauhanohjelman, johon sisältyi neljätoista kohtaa. Syyskuun 29 p:nä Saksan korkein sodanjohto vaatii, että näiden neljätoista kohdan pohjalla on tehtävä Wilsonille aselevon ja rauhantarjous. Mutta Berliiniä askarruttavat aivan muut kysymykset. Puolueet ovat valtiopäivillä tukkunuottasilla keskenään. Sisäpoliittiset ohjelmat näyttävät niistä paljon tärkeämmiltä kuin kaikki rintamien tapahtumat. Lokakuun 2 p:nä korkein sodanjohto sähköittää, että on toimittava 24 tunnin kuluessa, jotta vihollinen ei ehtisi huomata Saksan aseman heikkoutta. Sodanjohto vaatii puolueita tekemään yksimielisellä ja yhteisellä esiintymisellä mahdolliseksi rauhan, jonka Saksa voisi hyväksyä. Tämä ilmoitus kavalletaan viholliselle vääristeltyssä muodossa. Vihdoin seuraavana päivänä onnistutaan muodostamaan sosiaalidemokraateista, vapaa-mielisistä ja katolisesta keskustasta uusi hallitus. Se tarjoaa nootissaan Wilsonille rauhaa ja ehdottaa aselepo-neuvottelujen alkamista heti. Mutta nyt on liian myöhäistä. Liittoutuneet tietävät Saksan tilan ja ryhtyvät uuteen hyökkäykseen. Saksalaiset joukot peräytyvät suunnitelmallisesti järjestyksessä Hermann—Hunding—Brunhild-linjalle. Vihollisen hyökkäystahto lamaantuu. Hampaitaan kiristellen se näkee, ettei Saksan armeija ole vielääkään voitettu.

Saksassa itsessään vallankumous kuitenkin leviää. Spartakus-liiton valtakunnankokouksessa Gothassa lokakuun 7 p:nä päätetään muodostaa kaikkialle työläis- ja sotilasneuvostoja. Neuvostovallan suurlähettiläs tukee kumousta rahalla ja lentolehtisin. Sosiaalidemokraattien vaatimuksesta Karl Liebknecht vapautetaan kuritushuoneesta, ja lokakuun 20 p:nä sosiaalidemokraattien »Vorwärts» kirjoittaa: »Saksan pitää — se on meidän luja tah-

tomme — vetää alas ainaiseksi sotalippunsa ilman, että se olisi viimeisen kerran tuotu kotiin voittoisana.» Wilson ja saksalainen sosiaalidemokratia vaativat keisarin eroamista valtaistuimelta sekä monarkian poistamista.

Sillä välin Saksan liittolaiset lupovat ja tekevät erikoisrauhan ententen kanssa. Lokakuun lopussa alkaa viholisten uusi yleishyökkäys saksalaisia asemia vastaan. Saksan armeija peräytyy rivit suljettuina ja kurintuntoisena Antwerpenin—Maasin asemille. Kotimaassa on vallankumous täydessä käynnissä. Sen ensimmäisenä tekona omaa sotajoukkoa vastaan on katkaista sotatarpeiden ja elintarvikkeiden vienti taistelevalle rintamalle. Marraskuun alussa kaikki sotalaivat nostavat punaliput. Baijerissa Kurt Eisner julistaa tasavallan. Marraskuun 5 p:nä liittoutuneet ilmoittavat ottavansa vastaan valtuuskunnan ilmoittaakseen sille aselevon ehdot. Marraskuun 9 p:nä sosiaalidemokraattisen puolueen johtaja Fritz Ebert ottaa huostaansa hallitusvallan. Muutamaa päivää aikaisemmin hän on lähettänyt Erzbergerin Compiègnen metsään vastaanottamaan ehdot.

Varhain saman päivän aamuna keisari Wilhelm poistuu suuresta päämajasta Hollantiin. Seuraavana päivänä keisari Kaarle luopuu valtaistuimelta. Pari viikkoa myöhemmin keisari Wilhelm seuraa hänen esimerkkiään.

Aselevon ehdoista ei saa neuvotella, ne on hyväksyttävä silmää räpäyttämättä. Ne kuuluvat: Pohjois-Ranskan, Belgian ja Elsass-Lothringin tyhjentäminen 15 päivässä. Reininmaan tyhjentäminen seuraavien 16 päivän kuluessa. Liittolaisjoukot miehittävät Reinin vasemmalla rannalla olevan osan Saksaa ja Kölnin, Koblenzin sekä Mainzin sillanpääät läpimitaltaan 30 km:n laajuiselta alueelta. Reinin itäpuolella on lisäksi 10 km:n levyiseltä vyöhykkeeltä tyhjennettävä pois kaikki saksalaiset joukot. Idässä on kaikki saksalaiset joukot vedettävä takai-

sin vuoden 1914 rajan taakse. On luovutettava: 5.000 tykkiä, 25.000 konekivääriä, 3.000 miinanheittäjää, 1.700 lentokonetta, 5.000 veturia, 150.000 rautatievaunua, 5.000 kuorma-autoa. Samoin on jätettävä liittoutuneille kaikki sukellusveneet, 6 taisteluristeilijää, 10 taistelulaivaa, 8 pientä risteilijää ja 50 uusimallista torpedovenettä, jotka eristetään liittolaissatamiin. Saksan täytyy luovuttaa kaikki liittolaisvaltojen menettämät sotavangit. Saksalaiset sotavangit sitävästoin jäävät vankeuteen aina rauhanneuvottelujen päättymiseen saakka. Saksan saarto jatkuu edelleen.

Erzberger allekirjoittaa.

Kun Saksan armeija palaa Hindenburgin huolellisen johdon alaisena kotimaahan, niin se tapaa täällä olot, joita on mahdotonta kuvaillakaan. Maa on tyhjä elintarpeista, väestö nälän heikontama, ennen kaikkea nuorison on myrkyttänyt valheellinen kiihotus. Roskajoukot repivät sotilailta musta-valko-punaiset kokardit ja upseerien olkalaput. Kansanjoukkoja hallitsevat riippumattomat sosiaalidemokraatit ja Spartakus-liitto Liebknechtin, Rosa Luxemburgin ja Radekin johdolla, jotka harjoittavat propagandaa köyhälistön diktatuurin ja neuvostovaltion pystyttämiseksi venäläiseen malliin. Ainoastaan yksityiset pienet osat rintama-armeijaa pysyvät vielä koossa. Hallituksen, joka ainoastaan muutama päivä takaperin oli ne kavaltanut, täytyy pyytää niiltä nyt apua täydellistä kumousta vastaan. Kansalaissota on ovella.

2. Versailles.

Liittolaisvallat olivat määränneet aselevon kestoajan niin lyhyeksi, että Saksan täytyi tammikuussa 1919 pyytää sen pidentämistä. Tähän suostuttiin ainoastaan 53.000 maatalouskoneen hankintaa vastaan.

Tammikuun 19 p:nä toimitettiin kansalliskokouksen vaalit. Kuusi puoluetta jakoi keskenään sen 421 edustajapaikkaa ja kolme mahtavinta ryhmää — sosiaalidemokraatit, keskusta ja demokraatit — muodostivat ratkaisevan enemmistön, omaksuen »Weimarin kokoomuksen» nimen, kun kansanedustus kokoontui Weimariin. Muutamia päiviä myöhemmin kansalliskokous valitsi Fritz Ebertin Saksan tasavallan presidentiksi.

Heti alussa hallitus ja kansanedustus saivat muutamia kiusallisia kysymyksiä selvittääkseen. Weimariin saapui elsass-lothringilaisten edustajisto puhumaan kansalliskokouksen täysistunnossa Elsass-Lothringin itsemääräämisoikeuden puolesta (Wilsonin 14 pykälää!). Valtuuskuntaa ei edes otettu vastaan, sillä »pelättiin loukattavan vastaanotolla Ranskan tunteita». Itävallan väliaikainen kansalliskokous oli jo marraskuussa 1918 kansan riemuiten hyväksyessä tehnyt seuraavan päätöksen: »Saksalainen Itävalta on osa Saksan tasavaltaa.» Sen mukaisesti annettiin Weimarin valtiosäännön 61. pykälälle sanamuoto: »Saksalainen Itävalta saa Saksan valtakuntaan liityttyään oikeuden osallistua valtakunnanneuvostoon väestöään vastaavalla ääniluvulla.» Maaliskuussa 1919 Itävallan kansalliskokous uudisti päätöksen, vahvistaen Itävallan valtiosäännön 1. pykälän sanamuodon seuraavaksi: »Saksalainen Itävalta on Saksan valtakunnan osa.»

Nyt Weimarin kansalliskokous ei kumminkaan enää uskaltanut panna täytäntöön tuota 61. pykälää. Itävallan asukkaita ei enää edes kehoitettu osallistumaan Saksan kansalliskokoukseen. Selityksen tähän antoi myöhemmin Versailles'in rauhansopimuksen 80. artikla sekä St. Germain'in rauhansopimuksen 88. artikla,* joiden mukaan Itävallan pitää olla riippumaton valtio ja Saksan tunnus-

* viittaa kirjan lopussa oleviin huomautuksiin.

taa, että tämä riippumattomuus on muuttumaton. Ententen käskystä Saksan täytyi poistaa valtiosäännöstään 61. artikla ja Itävallan taas valtiosääntönsä 1. pykälä. Amerikan ulkoasiain valtiosihteeri Lansing kirjoittaa muistelmissaan: »Tuskin voi ajatella uskotellun itsemääräämisoikeuden selvempää kieltämistä kuin tämä saksalaisen Itävallan kansan melkein yksimieliseen toivomukseen perustuvan Saksaan yhtymisen kieltö.» * Versailles'in pakkorauhan laatijoitten huonoa omaatuntoa rauhansopimuksen 80. pykälää tehtäessä todistavat muuten tämän pykälän loppusanat: ». . . paitsi edellytyksellä, että kansainliiton neuvosto hyväksyy muutoksen.» Itävallan kansa ei ole kumminkaan odottanut tätä suostumusta, vaan toteutti omalla päätöksellään yhtymisen Saksaan maaliskuun 12 p:nä 1938, kuten myöhemmin näemme.

Keväällä ja kesällä 1919 vallitsivat Saksassa olot, jotka antoivat aihetta pelätä kansalaissodan leviämistä kautta koko valtakunnan. Berliinissä oli spartakistikapina tosin tammikuussa kukistettu, Karl Liebknecht ja Rosa Luxemburg ammuttu — mutta useimmissa suurissa kaupungeissa leimahti kapinaliekki ilmoille yhä uudestaan. Ryöstöt, päällekkarkaukset ja murhat kuuluivat päiväjärjestykseen. Saksan vastustajat eivät kiinnittäneet tähän kaikkeen mitään huomiota. Päinvastoin. Vielä ennen aselepoajan loppuun kulumista täytyi Saksan helmikuussa luovuttaa koko kauppalaivastonsa voittajille. Kun pari viikkoa sen jälkeen aselepoa viimeisen kerran pidennettiin, niin entente suostui tähän ainoastaan sillä ehdolla, ettei Saksa tehnyt minkäänlaista vastarintaa rajan yli hyökänneille puolalaisille vapaajoukoille. Münchenissä hallitsi riippumaton sosiaalidemokraatti Kurt Eisner (jonka juutalainen nimi oli Kosmanowsky, kun hänet ammuttiin 21 p:nä helmikuuta 1919). Spartakistit raivosivat väestön keskuudessa murhaten sekä ryöstäen, ja perustivat sosiaalide-

mokraattien avustaessa neuvostotasavallan 7 p:nä huhtikuuta kunnes Eppin vapaajoukko päiväkausia kestäneessä taistelussa teki lopun punaisesta terrorista.

Samaan aikaan kun yksityiset isänmaallismieliset rintamasotilasryhmät nuorten upseerien johtamina koettivat sammuttaa kaikkialla esiin leimahtavia poliittisen palon liekkejä, lähti Saksan rauhanvaltuuskunta kreivi Brockdorff-Rantzaun johtamana Pariisiin ja esitti siellä 443 sivua käsittävän vastaehdotuksensa, jossa määriteltiin Saksan myönnytysten äärimmäiset rajat. Liittolaisvallat kiinnittivät kuitenkin tähän ehdotukseen tuskin minkäänlaista huomiota. Ne eivät tahtoneet ylipäänsä neuvotella. Ne vain sanelivat ehtonsa, joihin Saksan oli alistuttava. Ainoa ententen myönnitys oli kansanäänestyksen toimitaminen Ylä-Sileesiassa.

Kun ehdotus rauhansopimukseksi annettiin vihdoin toukokuussa Saksalle ja sen sisältö tuli tunnetuksi, niin Saksassa puhkesi suunnaton kiihtymys.* Kansa vaati sopimuksen hylkäämistä. Kansalliskokous piti Berliinin yliopiston aulassa suuren kokouksen Versailles'ia vastaan. Valtakunnankansleri Scheidemann selitti, että kuivukoon se käsi, joka allekirjoittaa tämän sopimuksen. Ainoastaan riippumattomat sosiaalidemokraatit toimeenpanivat mielenosoituksia pakkorauhan hyväksymisen puolesta. Ja katolilaisen keskustan jäsen Erzberger toimi innokkaasti estääkseen hylkäämisen. Hallitus koetti ainakin saada sopimuksesta pyyhityksi pois sotaan syyllisyyden tunnustamisen sekä »sotarikollisiksi» leimattuja, sotaan osallistuneita saksalaisia koskevan kohdan. Entente pysyi kumminkin armottomana ja vaati alistumista ehdoitta. Kesäkuun 23 p:nä 1919 kansalliskokous hyväksyi sosiaalidemokraattien, riippumattomien sosiaalidemokraattien, keskustan ja demokraattien äänillä rauhansopimuksen. Samana päivänä vapaajoukkosotilaat ja ylioppilaat poltti-

vat Fredrik Suuren muistopatsaan juurella Unter den Lindenillä Berliinissä vuosien 1870—1871 sodassa valloitetut ranskalaiset liput, ettei niitä voitaisi rauhansopimuksen ehtojen mukaisesti luovuttaa ranskalaisille takaisin. Viisi päivää myöhemmin rauhansopimus allekirjoitettiin Versailles'in linnan peilialaisissa, samassa juhlasalissa, missä 48 vuotta aikaisemmin oli juhlallisesti perustettu Saksan keisarikunta.

Kreivi Brockdorff-Rantzau kieltäytyi allekirjoittamasta rauhansopimusta. Hän tahtoi pitää sitä vastaan kansalliskokouksessa puheen, mutta ei ehtinyt, ennenkuin hän kukistui ulkoministerin paikalta. Hänen laatimansa puhe ilmentää niin profeetallista tulevaisuuden näkemystä, että pieni ote siitä on paikallaan tässä: »Ne edut, jotka me tahtoisimme turvata itsellemme alistumalla vastustajan ehtoihin, olisivat aivan lyhytaikaisia. Sillä rauha, jota meille nyt tarjotaan, on sietämätön ja sitä on mahdotonta täyttää. Minua vastaan väitetään, että juuri sentähden se voidaan rauhallisesti allekirjoittaa; eihän sellaista tarvitse pitää, mitä on mahdotonta täyttää... Ei, hyvät naiset ja herrat, jos me allekirjoitamme tämän velkasopimuksen, niin se peritään meiltä kaikella sillä sitkeydellä, mihin vastustajat suinkin kykenevät nähdessään omien rauhallisten ja poliittisten etujensa olevan uhanalaisia. Meitä ei päästetä vapaiksi velkavankeudesta, ennenkuin olemme maksaneet viimeisenkin hellerin. Ja katkerinta on, että me emme kykene koskaan suorittamaan sitä, mitä me olemme luvanneet ja että meidät siis leimataan alati sanamme syöjiksi, huonoiksi velallisiksi. Meille voidaan milloin tahansa tuomita uusia rangaistuksia, koska me emme ole vanhoja tuomioita sovittaneet määräaikaan. Ja jos me sitten nousemme niitä vastaan, niin meidän eteemme asetetaan oma allekirjoituksemme ja sanotaan: Te olette niin tahtoneet.»

Rauhankonferenssin avajaistilaisuudessa 18 p:nä tammiukuuta 1919 Poincaré oli selittänyt: »Pyrimme vain oikeudenmukaisuuteen, joka ei anna kellekään etuoikeuksia, oikeudenmukaisuuteen aluekysymyksissä, oikeudenmukaisuuteen rahakysymyksissä, oikeudenmukaisuuteen taloudellisissa kysymyksissä . . . Oikeudenmukaisuus tekee kertakaikkiaan mahdottomiksi valloitus- ja imperialismiunelmat, kansakuntien tahdon halveksumisen, se estää vaihtamasta maakuntia valtioiden kesken mielivaltaisesti niinkuin ihmiset eivät olisi muuta kuin šakkipelin nappuloita.» Versailles'in sopimus oli osoittava, millä tavalla tämä lupaus toteutettiin.

Versailles'in rauhansopimuksen 440 pykälää ei tässä luonnollisestikaan voida esittää. Muu maailma ei ylipäänsä tunnekaan suurinta osaa niistä. Muistetaan vain erinäisiä pääkohtia, kuten esimerkiksi Saksan kaikkien siirtomaiden menetys, ettei se saanut pitää enempää kuin 100.000 miehen armeijan,* että asevelvollisuus poistettiin, että sukellusveneet ja ilmavoimat kiellettiin jne. Mutta joukossa oli sellaisiakin yksityisiä määräyksiä ja kieltoja, joita nykyisin ei kukaan ihminen Saksan rajojen ulkopuolella enää ajattele eikä luultavasti aikaisemminkaan ajatellut, mutta joista ainakin muutamia tärkeimpiä on tässä aivan lyhyesti mainittava. Muutoin ei voi käsittää niitten Saksan kansaan pakosta tekemää vaikutusta.

Lännessä, pohjoisessa ja idässä erotettiin Saksasta laajoja alueita saksalaista maata osaksi heti, osaksi taasen tehtiin niiden lopullinen omistus tulevista äänestyksistä riippuvaksi. Saksan valtialue pieneni 13 %:lla ja noin 6,5 miljoonaa asukasta, lähemmäs 10 % vanhan valtakunnan koko väkiluvusta, joutui uuteen herruuteen. Kaksikymmentätuhatta kilometriä uusia rajoja vedettiin ilman paikallisten olosuhteiden vähäisintäkään tuntemusta. Monin paikoin nämä uudet rajat halkaisivat kahtia talonpojan

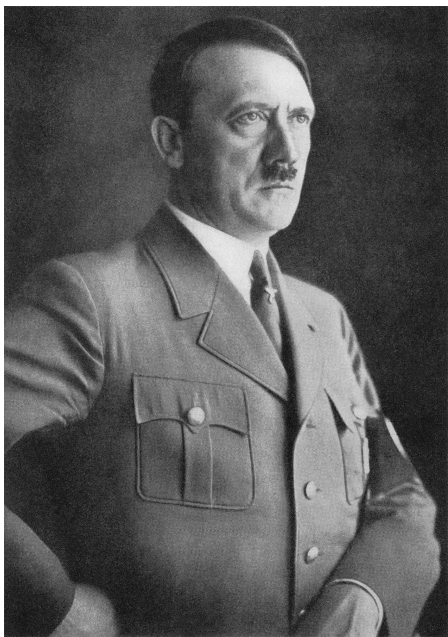
tilukset, saattoivatpa kulkea läpi asuinrakennuksenkin. 68 rajojen katkaisemaa rautatielinjaa, 144 suljettua sotilastietä, 722 muunlaista liikenneväylää johti nyt niin sanoakseni tyhjiin. Olojen tuntemattomuuden lisäksi esiintyi myöskin pahantahtoisuutta: Saarín alueella Tardieu laaditutti 150.000 siellä elävän ranskalaisen adressin, jossa nämä pyysivät Yhdysvaltojen presidenttiä vapauttamaan heidät preussilaisesta ikeestä. Ennen sotaa ei Saarín alueella ollut kuitenkaan edes täyttä 2.000 ranskalaista, ei siis yhtäkään prosenttia väestöstä. Ns. Puolan käytävän tarkoituksena ei ollut ainoastaan hankkia Puolalle pääsy merelle, vaan sen piti myös tehdä etukäteen tyhjäksi kaikki Saksan ja Puolan vastaisen yhteisymmärryksen mahdollisuudet. Wilson selitti näet huhtikuussa 1919: »Ranskan ainoa todellinen mielenkiinto Puolaa kohtaan on Saksan heikontaminen antamalla Puolalle alueita, joihin sillä ei ole mitään oikeutta.» Kaikki suuren Saksan ja Itävallan ympärillä olevat valtiot: Tanska, Belgia, Ranska, Italia, Jugoslavia, Tšekkoslovakia, Puola ja Liettua saivat Versailles'in sopimuksessa saksalaista maata ja saksalaisia asukkaita myöskin siinä mielessä, että ne eivät tämän saaliin vuoksi voisi tuntea mitään ystävyyttä Saksaa kohtaan. Voittajien keskuudessa näytti tosiasiallisesti vallitsevan mielipide, jonka Clemenceau puki sanoiksi lausueessaan, että »maailmassa on 20 miljoonaa saksalaista liikaa».

Näiden alueenluovutusten lisäksi tulevat tavaranhankinnat ja muut suoritukset sekä tappiot.

Alueenluovutusten yhteydessä Saksa menetti 15 % viljantuotannostaan, 17 % perunantuotannostaan, 30 % hiilentuotannostaan, 80 % rautamalmeistaan, 70 % sinkkimalmeistaan ja 25 % lyijymalmeistaan. Saksan täytyi sitoutua rakentamaan 5 vuoden aikana vuosittain 200.000

Kolmannen valtakunnan symboli.

Valok. Heinrich Hoffmann, Berliini

Adolf Hitler.

tonnia laivoja omalla kustannuksellaan liittolaisvalloille, sen täytyi 10 vuoden kuluessa luovuttaa kivihiihtä ententelle 23 miljoonaa tonnia vuodessa, sekä edelleen: 700 siitosorittia, 35.000 varsaa, 4.000 sonnia, 140.000 lypsy-lehmää, 40.000 nuorta nautaa, 1.200 pukkia, 120.000 lammasta, 10.000 vuohta ja 15.000 emakkoa. Sen oli heti luovutettava 50 % väriainevarastoistaan, aina vuoteen 1925 saakka 25 % värientuotannostaan sekä suuret määrät erikseen lueteltuja rakennusaineita, huonekaluja jne. Saksan koko vihollismaihin sijoitettu kansallissomaisuus (pääomat, kiinteistöt, yritykset, laivat, oikeudet, toimitukset, patentit ym.) takavarikoitiin. Pikkusäästäjienkin talletukset ulkomailla olevissa saksalaisissa pankeissa takavarikoitiin ja julistettiin mitättömiksi kaikki sotaa ennen tehdyt sopimukset, saatavat, hankintavälipuheet ym., joiden täyttämisen sota oli vain keskeyttänyt siihenastisen käytännön mukaan. Saksan oli suoritettava täysi korvaus taistelualueille aiheutetuista vahingoista ja maksettava lisäksi liittolaisvaltojen yksityishenkilöille eläkeitä ja sota-avustuksia. Samoin oli Saksan maksettavana ne lainat, jotka Belgia oli ottanut liittolaisiltaan. Saksan täytyi myöntää liittolaisvalloille kaupan alalla suosituimmuus ja määrävuosiksi tullivapaus. Se ei saanut koskaan kieltää tuontia Saksaan ententemaista. Liittolaismaiden ilmaliikenteen piti nauttia Saksassa samoja oikeuksia kuin Saksan omankin. Elbe, Oder, Memel ja Tonava julistettiin Saksan alueen osalta kansainvälisiksi. Nälkää näkevän Saksan saartoa ei saanut lopettaa vielä pitkään aikaan. Herriot nimittikin tätä politiikkaa »la guerre économique mondiale», taloudelliseksi maailmansodaksi.

Oikeuden verho tälle 440 artiklan pakkojärjestelmälle tahdottiin antaa siten, että Saksan täytyi sitoutua tunnustamaan olevansa yksin sotaan syyllinen. Saksan riippumaton sosiaalidemokraattinen puolue ponnisteli hank-

kiakseen siitä liittolaisvalloille todisteita, ja Kurt Eisner julkaisi jo marraskuun lopussa 1918 »paljastuksia», joissa hän nojautuen mielivaltaisesti asiayhteyksistään irroitettuihin virallisten selontekojen ja puhelinkeskustelujen katkelmiin, joita hän vielä lisäksi omavaltaisesti lyhenteli, muutti ja väärensi, koetti rakennella todisteita Saksan syyllisyydestä sotaan. Tähän legendaan Saksan yksinomaaisesta sotaansyyllisyydestä tukeutuen entente laati ns. »sotarikollisten» luettelon ja vaati Saksalta heidän luovuttamistaan. Ensimmäisinä heidän joukossaan olivat keisari, Hindenburg ja Ludendorff. Ranska ja Belgia vaativat sitäpaitsi 334 henkilön, Englanti sadan ja muut valtiot vastaavasti pienemmän henkilömäärän luovutusta. Kun Saksan hallitus hylkäsi nämä esitykset, niin voittajat vaativat, että heidän luettelemansa henkilöt oli tuomittava Leipzigin valtakunnanoikeudessa, minkä ohella pidätettiin samalla oikeus näiden tuomioiden tarkastamiseen jälkeensä. Kauhun ja pelon lamauttama Saksan kansalliskokous hyväksyi maaliskuun 5 p:nä 1920 vahvistetulla lailla tämän vaatimuksen. Valtakunnanoikeus jätti sille esitetyistä 45 tapauksesta silleen 35:n käsittelyn, vapautti 6 syytettyä ja tuomitsi 4. Tämän häpeällisen menetelmän jatkamisesta luovuttiin lopuksi kaikessa hiljaisuudessa.

Viikkoa ennen Versailles'in rauhansopimuksen allekirjoittamista saksalainen amiraali Ludwig von Reuter upotutti Scapa-lahteen eristetyn Saksan sotalaivaston, jotta vihollismaat eivät voisi sitä käyttää.

Kesäkuun 28 p:nä 1919, miltei kahdeksan kuukautta sotatoimien päättymisen jälkeen, allekirjoitettiin rauha Versailles'issa.

Amerikka tosin allekirjoitti rauhansopimuksen, mutta senaatti kieltäytyi sitä ratifioimasta. Se teki Saksan kanssa erikoisrauhan elokuun 25 p:nä 1925. Yhdysvallat kieltäytyivät myöhemminkin yhtymästä niiden oman presidentin

chdotuksen mukaan perustettuun kansainliittoon, koska Yhdysvaltain mielestä tämä uusi elin näytti ainoastaan voittajavaltojen poliittiselta välikappaleelta Versailles'issa luodun olotilan ylläpitämiseksi Euroopassa.

3. Vahingonkorvaukset ja pakotteet.

Kaikki nuo jo kertomamme maksut ja hankinnat eivät muodostaneet vielä läheskään suurinta osaa siitä kaikesta, mitä Saksalta vaadittiin Versailles'in sopimuksen nojalla. Ainoaksi maailmansotaan syylliseksi leimattuna sen piti vielä vastata maailmansodan taloudellisesta loppuselvityksestä maksamalla ns. »vahingonkorvauksia» käteis-suorituksina tai tavarahankintoina. Jollei se tahtonut tai voinut maksaa noita sotakorvauksia, niin silloin turvautttiin »sanktioihin», pakkotoimiin korvaussuoritusten täyttämisen takaamiseksi. Näiden pakkotakuitten hankkimista oli pidettävä »oikeustoimina» eikä vihamielisenä toimintana. Sen tarkoituksena oli antaa ententelle oikeus miehittää osia Saksasta rauhanaikanakin. Luonnollisesti Ranska tiesi yhtä hyvin kuin kaikki muutkin, että Saksan oli mahdotonta täyttää Versailles'in sopimusta. Mutta Ranska *tahtoi* tuollaisia mahdottomia ehtoja. Rauhanehdoista neuvoteltaessa Clemenceau oli selittänyt: »Viidentoista vuoden kuluttua saksalaiset eivät ole täyttäneet kaikkia rauhansopimuksen ehtoja ja viidentoista vuoden jälkeen voimme sanoa: me olemme Reinillä ja jääme Reinille.» Izvolski oli jo eräässä selonteossaan lokakuun 13 p:ltä 1914 todennut, että »Ranska tahtoi Reiniä ja Saksan murskaamista». Ainoastaan Lloyd George varoitti Fontainebleaun memorandumissaan maaliskuun 26 p:nä 1919: »Me emme voi saavuttaa molempia:

kuihduttaa Saksaa ja odottaa, että se maksaisi.» Mutta Poincaré selitti tunnetuille ranskalaisille sanomalehtimiehille 26 p:nä heinäkuuta 1922 pitämässään puheessa: »Ainoa keino pelastaa Versailles'in sopimus on se, että estetään vastustajiamme, voitettuja, pitämästä sitä. Jos Saksa täyttäisi Versailles'issa tekemänsä sitoumukset, niin meidän armeijamme mahti olisi mennyt ja silloin saisimme ruveta riisumaan aseitamme.»

Sotakorvausten suorituksen turvaamiseksi miehitetiin Reinin koko vasen ranta. Saksan oli maksettava tämän miehityksen kustannukset, jotka nousivat jo vuoden 1923 loppuun mennessä 1.350 miljoonaan kultamarkkaan. Versailles'in sopimuksen IX osassa määrätään, että liittoutuneiden välisen valiokunnan piti määrätä kaikki Saksan suoritettavat maksut ja ilmoittaa päätöksistään toukokuun 1 päivään 1921 mennessä. Se oli vaikea tehtävä. Eurooppalaiset liittolaisvallat olivat nimittäin joutuneet Amerikalle niin suureen velkaan, että ne pelkäsivät antaa voitosta huumautuneille kansoilleen selvää käsitystä näiden velkojen koko valtavuudesta. Lohduttauduttiin mukavalla tunnuksella »le boche payera tout», saksalainen maksaa kaiken. Turhaan vaivattiin päästä miettimällä, miten suureksi lopullisesti asetettaisiin Saksalta vaadittava summa. Varmuuden vuoksi aloitettiin sentakia heti tähtitieteellisin luvuin. Englannin Pankin johtaja lordi Cunliffe vaati 480.000.000.000 kultamarkkaa, kun taasen Ranskan rahaministeri Klotz oli jo vaatimattomampi ja tyytyi 300 miljardiin kultamarkkaan, mikä määrä olisi suoritettava 34 vuodessa.

Liittoutuneiden keskeinen korvauskomissio (»Repko») alkoi toimintansa Berliinissä syyskuun 15 p:nä 1919. Sen samoin kuin muidenkin valvontakomissioitten tehtävänä oli pitää silmällä, että Saksa täyttäisi tarkoin velvoituksensa.

Miljoonia kaatuneita ja haavoittuneita uhreiksi vaatinut sota oli riistänyt Saksalta sen parhaan miesaineksen. Vielä kauan sodan päättymisen jälkeenkin säälimättömästi ylläpidetty liittoutuneiden nälkäsaarto siviiliväestöä vastaan oli heikentänyt Saksan kansanruumista täydelliseen uupumukseen asti. Nyt tuli vielä uusi kuristaja, jota kansa ei nähnyt ja tuskin käsittikään mitään sen aikeista ja menettelytavoista, mutta tunsin sen kynnet yhä tiukemmin kurkussa — »Repko». Sitäpaitsi kansalla oli tuskin aikaakaan välittää paljon tämän riistoelimen toimenpiteistä. Muut läheisemmät sekä tuntuvammat ärsytykset ja vaarat uhkasivat sen rauhaa sekä elämää. Joka viikko, miltei joka päivä ja hetki nähtiin joltakin taholta kohoavan nyrkin, jota kansa ei kuitenkaan kyennyt torjumaan.

Marraskuun 3 p:nä 1919 liittolaisvallat turvautuivat rangaistustoimenpiteisiin Saksan sotalaivaston upottamisen johdosta. Saksalaiset sotavangit olivat edelleenkin äskeisissä vihollismaissa. Kun valtakunnanhallitus tiedusteli, milloin heidät vihdoinkin palautettaisiin kotimaahan, niin Clemenceau vastasi: »Niin kauan kuin Saksan omatunto ei koko maailman tavoin käsitä, että väärä on pakko hyvittää ja että rikollisten täytyy saada rangaistuksensa, ei Saksa saa odottaakaan, että se pääsisi jälleen takaisin kansojen yhteisöön ja että liittolaisvallat myöntäisivät sille anteeksiannon sen rikoksista sekä lieventäisivät oikeudenmukaisia rauhanehtoja.»

4. Sisäisiä taisteluja.

Saksan armeija oli hajoitettu, mutta rintamasoturit olivat jäljellä. Tosin suuri osa heistä käänsi selkänsä isänmaalle ja liittoutui järjestyksen sekä kurin vihollisten

kanssa. Mutta oli vielä sellaisiakin, joiden sydäntä isänmaan kohtalo kouristi, jotka kapinoivat vastustajien taholta joka päivä koettuja nöyryytyksiä vastaan ja jotka neuvottomina etsivät keinoja ja mahdollisuuksia, miten voisivat uhrata nuoren ja käyttämättömän voimansa teh-däkseen lopun tästä piinasta ja kurjuudesta tavalla tai toisella. Armeija oli heiltä suljettu, se oli miesvahvuudeltaan rajoitettu palkkasoturijoukko. Sitäpaitsi komentoivat vanhoissa armeijakuntakeskuksissa ja varuskunnissa nyt sotilasneuvostot ja estivät mahdollisuuksien mukaan säännöllisten joukkojen muodostamisen. Siten nuo miehet olivat yksin ja etsivät turhaan johtajia. Senvuoksi oli käsitettävää, että he kernaasti lähtivät mukaan, jos joku vetosi heihin. Eri johtajien alaisina ja erilaisin nimin muodostui entisten sotilaiden vapaaehtoisjärjestöjä, joihin muutakin isänmaallismielistä nuorisoa liittyi. Kun hallitus oli hädässä, niin se vetosi näihin vapaajoukkoihin apua pyytäen. Mutta pian se kielsi ja hajoitti ne jälleen. Nämä joukot muodostuivat taas uudelleen. Ne menivät Baltian maihin, Ylä-Šleesiaan, kaikkialle, missä ne uskoivat kansansa olevan uhattuna. Ne vuodattivat vertaan lakkaamattomissa avoimissa ja salaisissa taisteluissa idästä uhkaavaa kaaosta sekä kotoista maanalaista tai näkyvää punaista vihollista vastaan, joka yritti sisältä käsin syövyttää ja tuhota oman kansan voimat. Saksa vuodatti vertaan ja mätä jäyti sen ruumista ilman, että tällä kaikella olisi ollut mitään nähtävää, saatikka sitten luovaa tarkoitusta.

Siten tapahtui, että rohkeat kansallismieliset, mitä parhaimman tahdon elähdyttämät miehet yrittivät saada valtakunnan kohtalon käännetyksi toiseen suuntaan ja punaisen hallituksen syrjäytetyksi. Maaliskuun 13 p:nä 1920 Ehrhardtin meriväenprikaati yllätti hallituksen kumousyrytyksellä, joka saattoi useaksi päiväksi koko

valtakunnan suuren kiihtymyksen valtaan. Tämä yritys raukeni tyhjiin sen vuoksi, että sitä ei ollut kyllin valmisteltu ja että vastustavat voimat lopulta osoittautuivat vahvemmiksi, varsinkin kommunistien ja sosiaalidemokraattien yhdessä julistaman yleislakon ansiosta. Valtakunnankansleriksi julistautuneen Itä-Preussin maataloustoiminnan ylivalvojan Kappin täytyi paeta ulkomaille, sen jälkeen kun ensi säikähdyksessään Stuttgartiin paennut valtakunnanhallitus oli palannut takaisin Berliiniin.

Moskovassa oli kesällä 1919 perustettu kolmas internatsionaali («komintern»). Seuraavana vuonna perustettiin Saksan kommunistipuolue (KPD) ja kominternin Saksan-jaosto. Seurauksena oli jatkuva kommunistinen sota-tila Saksan valtakunnassa. Kaikkialla syntyi kommunistisia joukkioita, jotka tekivät hyökkäyksiä kyliin sekä kaupunkeihin. Pahimmin ryösti ja hävitti Saksissa paha-maineininen, kommunistien sankarinaan ylistämä Max Hölz punaisine laumoineen. Liittolaiset uhkasivat katkaista heti kaiken elintarpeiden sekä raaka-aineiden tuonnin Saksaan, jos siellä pääsisi valtaan monarkistinen tai neuvostohallitus. Kun Ruhrin alueen työläisten keskusneuvosto julisti taaskin yleislakon, niin valtakunnan puolustusjoukkoja marssi Ruhrille pelastaakseen alueen täydellisestä perikadosta. Nyt entente kuitenkin turvautui heti «pakotteisiin» ja miehitytti Frankfurtin, Hanaun ja Darmstadtin. Valtakunnanhallitus oli voimaton, alentuipa se vielä liittolaisvaltojen välikappaleeksikin. Osoittaakseen tahtoaan täyttää rauhansopimuksen ehdot se nimitti erityisen Saksan aseistariisumiskomissaarin. Tämä kielsi kaikki asukkaiden turvajoukot ja kansalaisten itsepuolustusjärjestöt sekä etsitytti ja hävitytti kaikkialta asevarastoja. Huhtikuuhun 1921 mennessä Saksa oli tuhonnut 50.000 tykkiä, 26.000 tykinalustaa, 22.000 teollisuudenkonetta, 28 miljoonaa tykinammusta, 4 miljoonaa

kivääriä ja pistoolia, 86.000 konekivääriä ja 195.000 konekiväärinpiippua.

Ylä-Šleesiassa hallitsi vuoden 1920 alusta lähtien liittoutuneiden äänestyskomissio. Ranskalainen kenraali Le Rond tuki maahan hyökänneitä puolalaisia vapaajoukkoja avoimesti. Kaikesta huolimatta kansanäänestys maaliskuun 20 p:nä 1921 antoi Saksalle selvän voiton. Silloin tunkeutui taas epäsäännöllisiä puolalaisia joukkoja Ylä-Šleesiaan. Asukkaita ammuttiin kymmenittäin tai pideltiin pahoin. Väestön suojaksi muodostettiin vapaajoukkoja (»Rossbach», »Oberland»), mutta valtakunnanhallitus ja liittoutuneiden komissio kielsivät ne. Jouduttiin todelliseen paikalliseen sotaan, jossa puolalaiset kärsivät tappioita. Silloin valtakunnanhallitus eristi Ylä-Šleesian, niin että kaikki väestön suojaaminen kävi mahdottomaksi. »Berliner Tageblatt» kirjoitti, että Ylä-Šleesian vapaajoukolaiset olivat seikkailijoita, joiden toiminta olisi mitä pikimmin estettävä. Samaan tapaan puhuivat muutkin Mossen ja Ullsteinin kustantamat lehdet. Ranskalaiset eivät odottaneet toista kehoitusta, vaan toivat nopeasti joukkoja paikalle. Ylä-Šleesia oli nyt voimattomana kahleissa. Lokakuussa 1921 kansainliitto päätti jakaa maakunnan. Parhaat osat luvattiin Puolalle. Alueen 67 kivihiilikaivoksesta joutui puolalaisille 53, Ylä-Šleesian 570.000 tonnin suuruudesta vuotuisesta raakaraudantuotannosta Puola sai 400.000 tonnia. Briand selitti Ranskan edustajakamarissa: »Vastaisuudessa Saksa ei voi enää käyttää Ylä-Šleesian arsenaalia hyödykseen.»

Myöskin Reininmaassa olosuhteet kävivät päivä päivältä sietämättömämmiksi. Sinne oli sijoitettu 150.000 miestä ranskalaisia, englantilaisia, amerikkalaisia ja belgialaisia joukkoja, niistä värillisiä 30.000. Joka päivä sattui väkivaltaisuuksia asukkaita vastaan. Yhä uudestaan ja uudestaan kuultiin väkivallanteoista naisiakin

vastaan. Kouluja, huviloita ja asuntoja takavarikoitiin muitta mutkitta ja asukkaat karkotettiin. Miehitysjoukkojen mukana tuli laumoittain naisia, lapsia, kotiopettajattaria, palvelijoita, jotka kaikki vaativat itselleen yhä enemmän asuntotilaa.

Saksan kansallismielisen nuorison katkeruus leimusi yhä kiivaampana. Elokuussa ammuttiin Schwarzwaldissa rajattoman myöntyväisyyspolitiikan innokkain puolustaja, valtakunnan entinen rahaministeri Matthias Erzberger.

5. Konferensseja ja pakkoveroja.

Noina vuosina pidettiin eri kaupungeissa tämän tästä konferensseja, joiden tehtävänä oli määrätä, miten paljon Saksan pitäisi oikeastaan maksaa. Tammikuussa 1921 määriteltiin Pariisissa Saksan velan kokonaissumma 296 miljardiksi. Sen lisäksi oli Saksan kaikesta viennistä suoritettava 12 prosentin maksu. Saksan yleinen ammatti-liitto selitti julistuksessaan, että tämä vaatimus merkitsi samaa kuin orjantytön voimaansaattaminen Saksassa. Helmikuun lopulla 1921 Saksa itse tarjoutui Lontoon konferenssissa maksamaan 50 miljardia kultamarkkaa, jos Saksan kauppa vapautettaisiin kahleistaan ja Ylä-Sleesia saisi jäädä valtakunnan yhteyteen. Entente ei ryhtynyt koko ehdotuksesta edes keskustelemaankaan. Briand selitti senaatissa: »Jos Saksa yrittää kiemurrella irti velvollisuuksistaan, niin se saa tuntea voimakkaan käden kurkullaan.» Ja edustajakamarissa hän lausui: »Saksan edessä on sen sitoumusten ja suoritusten tulostili. Meillä on velkavaatimus, joka pannaan täytäntöön. Ulosottomies on matkalla. Jos velallinen vastustele, niin santarmi seuraa ulosottomiehen mukana.»

Saksan suorituskyky oli tosiasiallisesti ehtynyt. Liittolaisvallat alkoivat jälleen käyttää pakkokeinoja: koko joukko Reinin kaupunkeja miehitetiin ja miehitetyn alueen sekä muun Saksan välille asetettiin tulliraja. Toukokuussa 1921 pidettiin Lontoossa taaskin konferenssi. Lloyd George sai tehtäväkseen uhkavaatimuksen esittämisen: Saksan on maksettava 37 vuoden aikana 132 miljardia ja sen lisäksi 25 % Englantiin ja Ranskaan suuntautuvan vientinsä arvosta. Jollei Saksa hyväksynyt näitä ehtoja, niin liittolaisjoukot marssisivat toukokuun 12 p:nä Ruhrin alueelle.

Valtakunnanhallitus oli neuvoton. Se hyväksyi ulti-
maatumien ja hankki lyhytaikaisen ulkomaisen lainan
15 %:n kuukausikorolla (!). Setelipaino alkoi pyöriä laa-
jassa mitassa valuuttojen hankkimiseksi. Silloin sattui
merkillinen välikohtaus: ne kivihiilimäärät, joita Saksan
täytyi hankkia korvaustiliin, olivat niin suuret, ettei se
enää kyennyt näitä vaatimuksia täyttämään. Aivan
odottamattomalla tavalla liittolaisvallat esittivät nyt
yhtäkkiä vaatimuksen, että nämä hankinnat on keskey-
tettävä heti. Ranska ja Belgia olivat nimittäin hukku-
maisillaan korvaushiileen ja niiden oma kivihiilentuotanto
uhkasi joutua perikatoon, koska sotakorvaushankintojen
kivihiili myytiin edelleen pilkkahintoihin.

Tulee vuosi 1922. Edustaja Crispin selittää riippu-
mattomien sosialistien puoluepäivillä tammikuussa Leipzi-
gissä: »Me emme tunne mitään isänmaata, jonka nimi on
Saksa. Meidän isänmaamme on proletariaatti.» Maalis-
kuun lopulla Rathenau piti valtiopäivillä suuren puheen,
missä hän totesi, että Saksan suoritukset sodan päättymi-
sen jälkeen olivat yhteensä 45,6 miljardia kultamarkkaa.
»Tällöin ei», hän jatkoi, »ole otettu huomioon siirtomaiden
arvoa eikä Ylä-Sleesian ja Länsi-Preussin luovutettujen
alueiden puhtaasti taloudellista arvoa. Jos se lisätään

tähän keskiarvioiden mukaan, niin tuo summa nousee paljon yli 100 miljardin kultamarkan. Minun on sanottava ulkomaille, että voimakas propaganda julistaa yhä edelleen maailman kuuluviin mielipidettä, ettei Saksa ole maksanut mitään eikä tahdokaan mitään maksaa. Saksa on tehnyt suurimman maksusuorituksen, minkä mikään kansa maan päällä koskaan on toisille kansakunnille maksanut.»

Sellaisilla Saksan valtiopäivillä pidetyillä puheilla ei ollut vähäisintäkään merkitystä. Eivät edes puolueettomat ulkomaatkaan välittäneet niistä. Henkevä kulttuuri-filosofi Walter Rathenau, joka Saksan ulkoministerinä osallistui Genovan konferenssiin huhtikuussa 1922, käsitti talousteoreetikkona sangen hyvin Versailles'in pakkorauhan kohtalokkaan vaikutuksen. Mutta hän ei kyennyt, sen paremmin kuin hänen virkatoverinsakaan, löytämään tietä labyrinthista pois, koska hän uskoi, että tärkeimmät probleemit on ratkaistava yksinomaan taloudelliselta kannalta katsoen. Hän yllätti Genovan konferenssin menemällä neuvostovallan ulkoasiainkomissaarin kanssa Rapalloon ja tekemällä siellä punaisen Moskovon kanssa talouspoliittisen sopimuksen. Se iski Genovan konferenssiin kuin pommi, mutta Saksan kannalta sillä ei ollut mitään muuta vaikutusta kuin että se vielä lisäsi liittolaisvaltojen epäluuloisuutta.

Saksan isänmaallinen nuoriso näki Rathenaussa ainoastaan vapaamielisen juutalaisen, joka kaikesta viisaudesta huolimatta ei ymmärtänyt eikä voinutkaan käsittää saksalaisuuden syvimpiä pyrkimyksiä. Senvuoksi nuoriso ei pitänyt häntä isänmaan tukena, vaan vaarana sille.*

Konferensseja jatkettiin yhä pääsemättä minkäänlaiseen tulokseen. Saksassa katkeroituminen purkautui hillittömiin muotoihin. Kesäkuun 24 p:nä 1922 Rathenau murhattiin. Hätä kasvoi peloittavasti. Saksan markan arvon lasku kiihtyi. Vuoden 1918 lopussa

dollari maksoi 5 Rmk, vuoden 1919 lopussa 42 Rmk, vuoden 1920 päättyessä 70, vuoden 1921 300, vuoden 1922 lopulla 7,350 Rmk. Naula leipää maksoi 240 mk, liha 1.200 mk, voi 2.400 mk. Länsi- ja Keski-Saksassa syntyi mellakoita elintarvehädän ja hintainnouden johdosta. Reinin teollisuuskaupungeissa julistettiin yleislakko.

6. Taistelu Ruhrin alueesta.

Vihdoin elokuussa 1922 Saksa ei enää kyennyt suorittamaan mitään pakkomaksujaan. Kansainväliset asiantuntijat, pankkiirit, raha-asioiden erikoistuntijat ja professorit, jotka valtakunnanhallitus kutsui koolle tilannetta pohtimaan, eivät nähneet mitään selviytymistietä. He selittivät, että Saksa oli maksukyvytön.

Nyt oli tullut Ranskan hetki ottaa haltuunsa Versailles'in sopimuksen varjolla saksalaisia alueita. Vuoden 1922 lopussa korvauskomissio totesi, että Saksa oli vuoden kuluessa hankkinut liian vähän puutavaraa ja lennätinpylväitä. Saksa selitti olevansa valmis maksamaan käteisellä näiden tavaroiden arvon, kun niitä virkavaltaisuuden aiheuttamien vaikeuksien johdosta ei ollut toimitettu. Englanti ja Italia eivät Pariisissa voineet yhtyä Ranskan toivomukseen, että nyt olisi turvauduttava pakkokeinoihin. Tuo vastustelu ei silti auttanut ollenkaan. Ranska tahtoi ehdottomasti saada käsiinsä vielä enemmän »tuotannollisia pantteja». Jacques Bainville ilmaisi Ranskan todelliset vaikutteet ehkä vilpittömämmin kirjoittaessaan »Liberté»-lehdessä: »Ja jos me todellakin aiheuttaisimme Saksan joutumisen täydelliseen sekasortoon, niin mitä pahaa siinä olisi? Ja koska meidän on enemmän pelättävä vuoden 1914 järjestynyttä Saksaa kuin vuoden 1923

sekasortoista Saksaa, niin me voimme aina sanoa itsellemme, että Saksan luhistuminen ja voimattomuus on meille miljardien arvoinen, koska se suojelee meitä maahanhyökkäyksiltä.»

Tammikuun 5 p:nä 1923 Ranskan hallitus päätti miehittää Ruhrin alueen. Se on Saksan ja Euroopan suurin kivihiili- sekä rautateollisuusalue, jonka väestötiheys on hyvin suuri (600 asukasta km²:ä kohti). Ruhrin alue on 3.800 km²:n laajuinen ja sen kivihiilivarastot arvioidaan 60 miljardiksi tonniksi.

Ranskan menettelytapa oli varsin omituinen. Se ilmoitti tammikuun 10 p:nä Saksan hallitukselle tahtovansa lähettää insinöörivaltuuskuntansa Ruhrin alueelle valvomaan Saksan hiilenhankintoja. Näiden muutamien kymmenien insinöörien suojaksi marssi tammikuun 11 p:nä viisi ranskalaista ja yksi belgialainen divisioona kenraali Degoutten komennossa Ruhrille — 60.000 miestä raskaine tykistöineen, mukanaan 75 tankkia, ratsuväkeä ja satoja lentokoneita. Valtakunnanhallitus julkaisi julistuksen, jossa se syytti Ranskaa koko maailman edessä oikeusrikoksesta. Maailma pysyi kuitenkin mykkänä. Englantilaisten kruununlakimiesten mietintö tosin leimasi Ruhrin miehityksen Versailles'in rauhansopimuksen loukkaamiseksi, mutta Englanti jätti tämän mietinnön julkaisematta. Amerikkalaisten joukkojen ylikomentaja kenraali Allen kirjoittaa päiväkirjassaan Reininmaasta: »Valitsevana oli ja pysyy ajatus, että me seitsenvuotisen ja kolmikymmenvuotisen sodan historiallisen taustan huomioon ottaen omin silmin näkisimme tässä mahdollisesti historian toistumisen. Ei ole mikään tyhjä puheenparsi, että on sytytetty ruutimiina, jonka vaikutus on tuntuva Venäjän rajalla saakka ja kenties kauempanakin.» Muutamia päiviä ranskalaisten Ruhrille marssin jälkeen poistui-
vat amerikkalaiset miehitysjoukot Koblenzista.

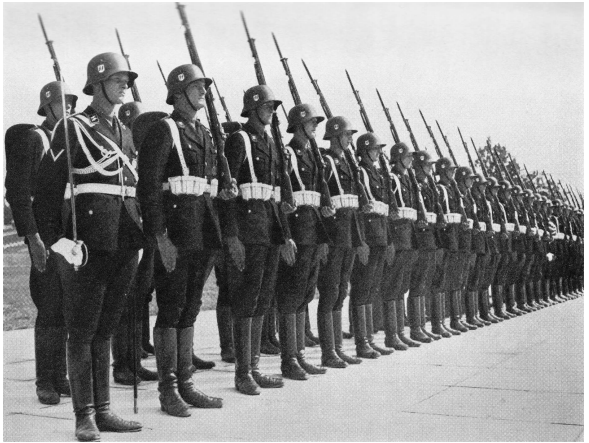
Tammikuun 19 p:nä 1923 julistettiin saksalaisten taholta Ruhrin alueella passiivinen vastarinta. Rautatiet, postilaitos, koko virkamiehistö, kaikki tehtaot lopettivat toimintansa, kivihiilenhankinnat korvaustiliin lakkasivat. Ranskalaiset raivosivat vastahakoista väestöä vastaan ja tämä raivo purkautui julmasti turvattomiin ihmisiin. Jollei joku saksalainen ranskalaisen upseerin kohdatessaan väistynyt kunnioittavasti pois jalkakäytävältä keskikadulle, niin häntä pideltiin pahoin ja piestiin. Jokaisen vastarinnasta epäilty vietiin vankilaan ja ruoskittiin siellä. Liikkeitä ryöstettiin; konekivääreillä ammuttiin saksalaisia, jotka uskalsivat laulaa isänmaallisia lauluja. Lähinnä karkotettiin kaikki rautatieläiset. Sen jälkeen kohtasi karkotus tuhansia muita asukkaita. Pankkien rahavarat takavarikoitiin ja täten anastettiin noin sata miljardia markkaa. Se ei ollut paljon, kun dollarin kurssi oli noin 49.000 markkaa. Mutta vaativatpa ranskalaiset mitä tahansa, niin yksikään käsi ei liikahtanut vapaaehtoisesti. He tunkeutuivat Kruppin tehtaisiin. Kun työntekijät kokoontuivat pihalle, niin heitä ammuttiin ja paikalle jäi kuolleita sekä haavoittuneita. Krupp itse ja hänen johtajansa vietiin vankilaan. Tammikuun 29 p:nä kenraali Degoutte julisti Ruhrin alueen kovennettuun piiritystilaan ja alue eristettiin siten täydellisesti muusta Saksasta. Ranskalaiset koettivat tulla toimeen omin työläisin ja virkamiehin. Seurauksena oli täydellinen kaaos hallinnossa sekä laitoksissa. Mitä suuremmaksi heidän neuvottomuutensa kasvoi, sitä karkeammaksi kävi mieltä. Ranskalaisten sotilaitten väkivallanteot eivät tunteneet mitään rajoja. Dortmundissa ammuttiin kaksi ranskalaista riidassa saksalaisten kanssa. Sen jälkeen ranskalaiset sotilaat alkoivat raivota kaupungissa: yksi ainoa ranskalainen upseeri ampui kuusi saksalaista. Ranskalaiset karkottivat myöskin paikallisen suojelus-

poliisin ja estivät turvallisuusjoukkojen muodostamisen. Panttien ottamiseksi työskenteli laaja koneisto, »Mission Interalliée de Controle des Usines et des Mines» (»Micum»), joka omaksui itselleen rajattomat takavarikointioikeudet. Ja sota-oikeudet työskentelivät lakkaamatta. Seitsemässä kuukaudessa murhattiin miehitysalueella 121 henkilöä, toisia oli heitetty vankiloihin, ei kukaan tiennyt, kuinka paljon, 145.000 asukasta karkotettu kodeistaan, 10 kuolemantuomiota langetettu, yli 200 koulurakennusta takavarikoitu ja tuomittu sakkorangaistuksia 1.652 biljoonaa markkaa. Sen ohella Reininmaan-komissio otti haltuunsa kaiken, mitä se vain suinkin voi käyttää: Mannheimin ja Karlsruhen satamat sekä laivaveistämöt, Darmstadtin sähkölaitoksen, Badenin aniliiniväritehtaat Ludwigshafenissa. Miehitetyn alueen rajoilla perittiin uskomattomia tulleja ulkomaisissa valuutoissa.

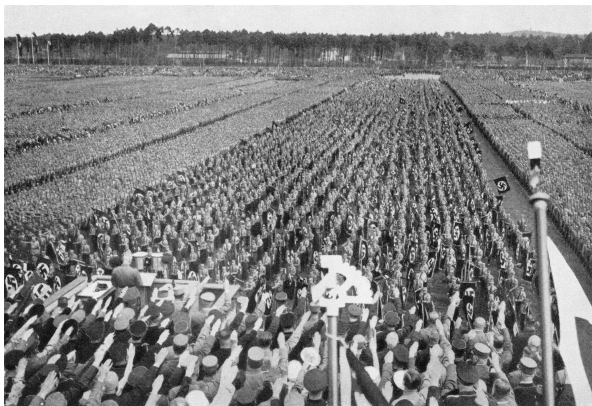
Aseista riisuttu, valvonnan ja urkinnan alainen, ilmiantajien, kavaltajien ja kiireestä kantapäähän aseistettujen sotilaiden saartama kansa pysytteli hiljaa. Mutta pinnan alla kuohui, eikä kestänyt kauan, kun ei enää voitu hillitä intohimoisen vapaustahdon maanalaisia liekkejä. Salassa muodostettiin vapaaehtoisjoukkoja ja pieniä ryhmiä, jotka asettuivat yhteyteen keskenään. Samaan aikaan, kun Berliinin ministeriöissä järjestettiin meluisia juhlia ja tapahtui nöyriä diplomaattien vastaanottoja, kävivät kuolemaan valmiit nuorukaiset näyttämään maahan tunkeutuneelle viholliselle, että kiusattu kansa menetti kärsivällisyytensä ja että kuohunnan täytyi pakostakin johtaa väkivaltaisiin purkauksiin. He suistivat kiskoilta ranskalaisten junia, räjäyttivät siltoja sekä sulkuja, estivät ja häiritsivät mahdollisuuksien mukaan vieraitten maahan-tunkeutujien toimintaa. Miehitäjien vaarallisimmaksi viholliseksi osoittautui Albert Leo Schlageter, nuori sotilas, josta mikään tehtävä ei näyttänyt liian vaikealta eikä

mikään yritys liian uskalletulta taistelussa Saksan vapauden puolesta. Ranskalaisten painostuksesta muuan saksalainen pormestari julkaisi määräyksen hänen vangitsemisestaan ja hänet kavallettiin ranskalaisten käsiin. Toukokuun 26 p:nä 1923 ranskalaiset ampuivat hänet Golzheimin nummella lähellä Düsseldorfia.

Berliinissä ja liittolaisvalloissa pidetyissä konferensseissa ja neuvotteluissa ei välitetty näistä miehitysalueitten tragedioista. Nuo konferenssit eivät muutenkaan johtaneet minkäänlaisiin myönteisiin tuloksiin. Vasta elokuun alussa 1923 Englanti päätti selittää, että sen kruununlakimiesten mietintö oli oikeassa leimatessaan Ruhrin miehityksen Versailles'in sopimuksen vastaiseksi. Inflaation kulkua eivät mitkään konferenssit myöskään voineet estää. Paperimarkan arvo laski viikko viikolta. Kesäkuun puolimaissa täytyi dollarista maksaa 100.000 markkaa, saman kuun lopussa toista miljoonaa, syyskuun keskivaiheilla 132 miljoonaa. Hallituksen täytyi antaa setelien painaminen yksityiskirjapainojen tehtäväksi, kun valtion setelipainot eivät kyenneet suoriutumaan tehtävästä. Eri osavaltioissa ja monissa kaupungeissa painettiin muodoltaan mitä vaihtelevinta hätärahaa. Ruhrin alueelle lähetettiin vaunulasteittain paperimarkkoja passiivisen vastarinnan tukemiseksi. Ranskalaiset takavarikoivat kumminkin nämä lähetykset. Rahan arvon muuttuminen pelkäsi kuvitelmaksi esiintyi mitä räikeimmällä tavalla. Kun emännät lähtivät ostoksille, niin heillä oli pieni vasu tai laukku mukanaan tavaroita varten, mutta ostoihin tarvittavat paperirahakasat vaativat paljon suuremman tilan. Myyjättäriellä oli myymäpöytien vieressä jättiläiskoreja, joihin he heittivät setelit. Kun sitten myyntiajan päätyttyä tori puhdistettiin, niin ympäriinsä lenteli tai katuloassa virui sadoittain harhateille joutuneita, repaleisia sadantuhannen markan ja suurempiakin seteleitä, joista kukaan ei piitannut vähääkään.

Suojavartio (SS) »Adolf Hitler», kolmannen valtakunnan aatteen ruumiillistuma.

160 000 SA-miestä Nürnbergin Zeppelinkentällä.

Syyskuussa hallitus oli joutunut niin pitkälle, ettei se nähnyt enää minkäänlaista pelastustietä. Syyskuun 26 p:nä 1923 se julisti passiivisen vastarinnan lopetetuksi. Paperimarkan arvo luhistui nyt yhä kasvavalla nopeudella. Lokakuun 15 p:nä, jolloin dollarista maksettiin 5,⁵ miljardia paperimarkkaa, perustettiin Saksan korkopankki, jonka tarkoituksena oli lopettaa inflaatio ottamalla käytäntöön uusi maksuväline. Enemmän kuin kuukausi tarvittiin hukkuvan aluksen tuomiseksi satamaan. Sillä välin paperimarkan syöksy pohjattomaan kuiluun jatkui päivä päivältä, tunti tunnilta. »Rahalla» ei ollut enää mitään arvoa, vain »tavaralla», olipa se minkäläistä tahansa. Jokainen paperimiljardien omistaja kiirehti vaihtamaan ne heti tavaraksi. Kaikkein mitättömimmätkin esineet näyttivät pysyvämpiarvoisilta kuin raha. Ennen kaikkea ulkomaalaiset ostivat valuutoillaan arvokkaita esineitä vaunulasteittain hintoihin, jotka näyttivät heistä naurettavan pieniltä. Berliinissä siirtyi ulkomaalaisten omistukseen taloja katu-kaupalla. Koko näytelmä muistutti kaiken saksalaisen omaisuuden loppuunmyyntiä, jota paperimarkkojen omistajat saivat katsella voimattomina. Samalla levisi kiinteistöillä keinottelemisen kaupunkilaisväestön kaikkiin piireihin. Nekin, jotka eivät omistaneet mitään, koettivat ainakin taitavien asiamiesten ja välittäjien avulla voittaa pörssissä jotakin. Miehet ja naiset, vanhat ja nuoret, rikkaat ja köyhät olivat joutuneet saaliinhimon ja rahan-ansaitsemisen pyörteeseen.

Vihdoin marraskuun 20 p:nä 1923, kun dollari jo noteerattiin 4,² biljoonaksi paperimarkaksi ja korkomarkkoja laskettiin liikkeeseen, onnistuttiin tekemään loppu inflaatiosta yhdellä iskulla. Nuo 4,² biljoonaa paperimarkkaa, ts. dollari, vastasivat tästä lähtien 4,² korkomarkkaa. Tuntui aivan siltä kuin raivoisa pyörre olisi yhtäkkiä seisahtunut. Inflaatio oli ollut jonkinlaista paperimyrskyn

huumausta, mutta kiinteälle pohjalle jälleen päästäessä järkiinnyttiin nyt äkkiarvaamatta. Mutta samalla saatiin kokea Saksan kansan vertaansa hakeva köyhtyminen. Kaikki vanhoihin markkoihin tai niiden määräisiin arvopapereihin sijoitetut omaisuudet olivat hävinneet, sillä Saksan markkaa ei ollut enää; se oli hukkunut paperimarkan inflaatiotulvaan. Keskisäädyn säästäjät, samoin myöskin ne varakkaat ja rikkaatkin, jotka eivät olleet käsittäneet inflaation vaaraa ja sentähden ryhtyneet mihinkään varotoimiin rahansa ja arvopapereittensa pelastamiseksi jollakin tavoin, joutuivat nyt poikkeuksetta kerjäläisiksi. Esiintyi myöskin räikeän tragikoomillisia tapauksia: muuan talonpoika, saituri, oli ahkerasti kerännyt paperimarkkoja ja tuli sitten inflaation jälkeen pankkiin jättiläislaukku täynnä lukemattomia biljoonia perimään rikkautensa. Hän ei tahtonut uskoa eikä käsittää, ettei hänen laukkunsa sisältö ollut enää penninkään arvoinen. Ulkomaalaiset, jotka voileivän hinnalla olivat saaneet haltuunsa viisikerroksisia taloja, eivät nyt vuokrien sulaessa tyhjiin kyenneetkään maksamaan jättiläismäisiä veroja. He tyytyivät itsessään vähäpätöiseen menetykseensä eivätkä välittäneet enää taloistaan vähääkään. Berliinissä oli nyt koko joukko tuollaisia haltijattomia taloja, joiden vuokralaisten täytyi ottaa ne huostaansa, etteivät ne rappeutuisi kokonaan.

Siitä hetkestä lähtien, jolloin valtakunnanhallitus ei enää kyennyt paperimarkkoilla rahoittamaan passiivista vastarintaa Ruhrin alueella, oli tämän teollisuuspiirin väestö joutunut mitä peloittavimpaan kurjuuteen. Nyt oivallettiin yhtäkkiä, että miehittämätön Saksa oli ylläpitänyt veronmaksukyvyllään miehitysalueita. Näillä alueilla ei ollut nyt enää saatavana työtä eikä ravintoakaan. Useimpien perheiden ravintona oli viikkokausia, jopa kuukausimääriä vain hitunen leipää, perunoita ja margariini-

nia. Nälkäkuolema teki tuloaan niin miehitettyjen kuin miehittämättömienkin alueiden perikatoon joutuneen väestön keskuuteen. Itsemurhien luku kasvoi kauhistuttavassa määrässä ja yhteiskunnallinen katkeruus ilmeni epätoivoisissa, levottomuutta herättävissä muodoissa.

7. Separatismi.

Sitäpaitsi esiintyi toinenkin, koko valtakunnan poliitista yhtenäisyyttä uhkaava vaara. Nimittäin kommunistiset ja separatistiset vallankumoukset, joilla pyrittiin irroittamaan osia valtakunnan yhteydestä. Preussissa vallitsi sosiaalidemokraattinen puoluediktatuuri, joka oli yksitoista vuotta ristiriidassa valtakunnanhallituksen kanssa ja sabotoi sen politiikkaa. Saksissa nimitettiin pääministeriksi vasemmistoradikaali tri Zeigner, joka valmisti järjestelmällisesti kansalaissotaa valtakuntaa vastaan. Vasta sitten, kun valtakunnan puolustusjoukkoja lähetettiin Saksia vastaan, onnistuttiin ottamaan kiinni maan-kavaltajat ja palauttamaan jonkinlainen järjestys. Thüringenin kommunistit taistelivat Baijeria sekä valtakuntaa vastaan. Baijerissa haudottiin ajatusta irtautua valtakunnasta, jossa sosiaalidemokraattinen Preussi soitti ensi viulua. Lopuksi useimmat osamaat olivat kivääri jalalla toisiaan vastassa ja valtakunnan kaikki arvovalta näytti olevan hajoamassa täydellisesti.

Vielä pahempaa tapahtui Reininmaassa. Ranskan suojeluksessa työskenteli siellä maanpettureita itsenäisten reiniläisten tasavaltojen perustamiseksi, joitten tietystikin piti tulevaisuudessa sulautua Ranskaan. Kun Kölnin poliisipäällikkö kielsi »Rheinische Republik»-lehden, jota muuan häikäilemätön kiihottaja julkaisi, niin ranskalai-

set puuttuivat heti asiaan. Ja kun kiihottaja tuomittiin vankeusrangaistukseen, niin liittoutuneiden välinen komissio kielsi tuomion täytäntöönpanon. Muuan häväistysjuttulehden toimittaja Matthes, aikaisemmin rangaistu mies, joka oli paennut miehitysalueelle, nimitettiin miehitysviranomaisten julkaiseman »Uutislehden» toimittajaksi ja sai oikeuden myydä takavarikoituja tavaroita, millä tavoin hän hankki itselleen omaisuuden. Maankavalluspuuhien huippua edusti kumminkin eräs aachenilainen separatistijohtaja. Hän miehitytti kaikki hallintorakennukset ja julisti muutta mutkitta Reinin tasavallan. Useissa muissa kaupungeissa yritettiin seurata tätä esimerkkiä.

Mutta nyt ei kansan vihaa voitu enää hillitä. Kärntistä kotoisin oleva itävaltalainen reserviupseeri Hans Steinacher oli valmistellut erittäin taitavasti vastarinnan separatistien puuhien sortamiseksi ja järjestänyt kautta koko Reininmaan paikallisten johtajien ohjaamia soluja, jotka saattoivat hetken tullen nousta heti merkin saatuaan petteureita vastaan. Aachenissa annettiin taistelumerkki. Valtava kansanjoukko virtasi koolle yhtäkkiä. Tarvitsematta varsinaista näkyvää johtajaa se pyyhkäisi vastustamattomana hyökynä koko separatistijoukon pois kaupungista. Samoin tapahtui nyt muissakin kaupungeissa. Ranskalaiset joukot toivat karkotetut separatistit takaisin, mutta nyt nousi vuorostaan koko maaseutuväestö. Tuhansia talonpoikia, työläisiä ja virkailijoita tunkeutui asutuskeskuksiin, torjui vastarintaan nousevat ranskalaiset joukot ja vapautti ahdinkoon joutuneet paikkakuntalaiset separatisteista sekä heidän kannattajistaan. Separatistien uneksiman Reinin tasavallan selkäranka oli täten katkaistu. Epätoivoon ja kapinaan pakotetun nimettömän kansan tarmokas itsevarjelus oli tehty tehtävänsä ja pelastanut valtakunnalle Reininmaan.

Lännessä oli menetetty Eupen-Malmedy, idässä par-

haat osat Ylä-Sleesiaa, pohjoisessa suuri kappale Slesvigiä, samalla kun ns. Puolan käytävä oli jakanut valtakunnan kahteen osaan. Nyt liettualaisetkin tunkeutuivat liittolaisten miehittämälle Memelin alueelle ja ottivat sen haltuunsa liittolaisten asettumatta vastarintaan. Kaaoksen ja kansalaissodan levitessä siten lännessä, pohjoisessa ja idässä yli valtakunnan hallituksen kykenemättä estämään sitä, syntyi etelässä, Baijerissa, puhtaasti poliittis-vallankumouksellinen liike, joka asetti päämääräkseen valtakunnan pelastamisen sieltä käsin, koska Preussi oli osoittautunut siihen voimattomaksi. Tämän liikkeen alkoi vähäpätöinen ryhmä, mutta se paisui yhden ainoan miehen häikäilemättömästi ja määrätietoisesti eteenpäin ryntäävän tahdonvoiman ansiosta vallankumouksen myrskyksi, joka ei ainoastaan joutunut määräämään Saksan kohtaloita, vaan sai lisäksi myöhemmin maailmanhistoriallisen merkityksen. Se mies, jolle kohtalo oli antanut tämän tehtävän ja vastuun, oli nimeltään *Adolf Hitler*.

II. HITLER.

1. Oppivuodet.

Adolf Hitler on syntynyt huhtikuun 20 p:nä 1889 Itä-vallassa Braunaun pikkukaupungissa itävaltalaisen tullivirkamiehen poikana. Hänen isänsä oli köyhän vuokratilallisen poika, josta valtionvirkamiehen ura näytti tavoittelemisen arvoisimmalta koko maailmassa, ja hän tahtoi tehdä pojastaankin virkamiehen. Poika osoitti kuitenkin tunnustettavan varmaa vaistoa vastustaen juuri tätä uraa päättävimmän. Hänellä oli ilmeiset piirtäjän lahjat ja taidemaalarin ammatti oli hänen elämänunelmansa. Tämä isän ja pojan mielipiteiden eroavaisuus oli jo aiheuttamaisillaan heidän välillään vaikean ristiriidan, kun isän ja muutaman vuoden kuluttua äidinkin kuolema jätti silloin kuusitoistavuotiaan pojan varattomana maailmaan alkamaan elämäntaistelunsa.

Paksu pinkka piirustuksia kainalossaan nuori Hitler lähti Wieniin varmana siitä, että hänet otetaan taideakatemian oppilaaksi. Hän sai kumminkin kokea raskaan pettymyksen. Todettiin, ettei hänen kykynsä viitannut maalaustaiteeseen, vaan pikemminkin rakennustaiteen alalle. Hän päätti nyt kouluuntua rakennusmestariksi. Mutta tällä tiellä oli paljon vakavampia esteitä: pääsyvaatimuksena arkkitehtipistoon oli sellaisten koulu-

kurssien suoritus, joita nuori Hitler ei voinut ajatellakaan. Siitä huolimatta hän piti kiinni suunnitelmastaan antautua taiteen alalle ja vietti elämänsä viisi surullisinta sekä vaikeinta vuotta osaksi satunnaisena aputyöläisenä, osaksi pikkumaalarina Wienissä. Hän näki nälkää, opiskeli ja luki kaikki kirjat, mitä hän vain sai käsiinsä. Mainio historianopettaja Leopold Pötsch oli Linzin reaalikoulussa osannut herättää ja tehdä nuoren oppilaansa mielenkiinnon maailmanhistoriaa kohtaan niin eläväksi, että Hitler siitä lähtien omisti kaikki vapaahetkensä tälle lukemiselle ja hankki historiasta itselleen perusteelliset tiedot jo noina nälkävuosinaan Wienissä. Häntä auttoi tässä synnynnäinen kyky: hän osasi lukea oikein, hän ei nimittäin rasittanut muistiaan millään epäoleellisella, vaan kykeni kaiken olennaisen sitävastoin painamaan mieleensä sitäkin tarkemmin sekä loogillisessa järjestyksessä, niin että hän oppi helposti tajuamaan ja arvostelemaan maailmantapahtumien syy-yhteyksiä. »Mutta opin vielä muutakin kuin tämän», — hän itse lausuu teoksessaan »Taisteluni» —. »Tänä aikana minussa muodostui maailmankuva ja maailmankäsitys, joka tuli silloisen toimintani graniittiseksi perustaksi. Minun on tarvinnut siihen, mitä minä siten kerran loin, vain vähän oppia lisää, mutta ei muuttaa mitään.» Hänelle valkeni nimittäin tietoisuus, joka sai sittemmin suunnanmääräävän merkityksen hänen sisäiselle elämälleen kaikiksi ajoiksi. Jo Linzissä hänen nero- kas opettajansa Pötsch oli hänessä herättänyt kiintymyksen kotimaahan, Itävaltaan. Nyt tämä rakkaus syventyi intohimoiseksi antaumukseksi saksalaisen kansan asialle ylipäänsä. Käsitteet kansa, kansakunta, isänmaa, saivat reaalisen, olennaisen sisällön. Ja täällä Wienissä hän oppi tajuamaan, että hänen saksalainen Itävaltansa vieraantui Habsburgien onnettomassa herruudessa saksalaisuudesta yhä enemmän ja ajautui slaavilaisuuden syliin. Hitler

alkoi vihata hallitsijasukua. Hänessä lujittui yhä vakaus, että Habsburgien hallitsijasuku oli määrätty tuomaan onnettomuutta Saksan kansalle ja että saksalaisuuden turvaaminen edellytti Itävallan valtion hävittämisen.

Ja Wienissä hän oppi tuntemaan sekä ymmärtämään jotakin muutakin, hänelle uutta: yhteiskunnallisia kysymyksiä. Hän ei tutustunut niihin vain teoreettisesti korkeamman yhteiskuntakerrostuman jäsenenä, vaan hän koki ne henkilökohtaisin kärsimyksin yhteiskunnan alaluokan jäsenenä, joka lukemattomien muiden kärsimyskumppaneiden kanssa eli hädän puristuksessa. Hänelle selvenivät ne fyysilliset sekä psykologiset syyt, joiden vuoksi kunnon työläinenkin saattoi sortua onnettomuuteen, kurjuuteen ja rappioon, ja samalla hänelle alkoi valjeta, miltä suunnalta parannuksen sekä pelastuksen tie oli löydettävissä.

Nuori Hitler tunsu sosiaalidemokratiaa varsin vähän, ja hänellä oli siitä hyvin vääriä käsityksiä. Se ei näyttänyt hänestä vastenmieliseltä, pääasiallisesti siksi, että sen toiminta tuntui olevan omiaan heikentämään Habsburgien valtaa. Sitä vastoin häntä loitonsi sosiaalidemokratiasta sen vihamielinen asenne saksalaisuuden säilyttämisen puolesta käytävään taisteluun nähden.

Hitler joutui käytännössä sosiaalidemokratian kanssa tekemisiin vasta sitten, kun hätä pakotti hänet etsimään toimeentuloa aputyöläisenä rakennustyömailla. Jo parin päivän kuluttua »toverit» vaativat häntä yhtymään jäseneksi ammattiyhdistykseen. Kun hän selitti, ettei hän tunne tämän järjestön tarkoitusta, vastattiin hänelle, että hänen oli heti liityttävä siihen. Tämä riitti Hitlerille kielävän vastauksen antamiseen. Ja kahdessa viikossa hänen silmänsä avautuivat näkemään hänen sosiaalidemokraattisen ympäristönsä todellisen luonteen, niin että sittemmin ei mikään mahti maailmassa olisi kyennyt häntä taivuttamaan ammattiyhdistyksen jäseneksi. Työläisten keskeis-

ten poliittisten keskustelujen luonne ja muoto avasivat hänelle näet aivan uuden, siihen asti tuntemattoman maailman. Hän alkoi nyt tutkia kirjoja, joista sosiaalidemokraatit väittivät ammentaneensa viisautensa. Hän ei voinut olla vastustamatta niissä esitettyjä mielipiteitä. Sen jälkeen työläiset selittivät hänelle, että hänen oli hävittävä heti rakennustyömaalta, tai muutoin hän jonakin päivänä lentäisi alas telineiltä. Hitlerin täytyikin väistyä terrorin tieltä.

Nyt vasta hän tutustui tarkemmin sosiaalidemokraattiseen lehdistöön ja kauhistui näiden lehtien palstoilta huokuvan vihan hehkua. Kun hän oli tutustunut marxilaisen opin kirjallisuuden ja lehdistön koko todelliselle kansan-olemukselle vieraaseen kansainvälisyyteen, niin hänet valtasi tunne, että hän nyt vasta oikein olikin löytänyt tien kansansa luo. Jo kahden vuoden kuluttua hän oli päässyt selvyyteen sosiaalidemokratian sekä opeista että myöskin karkean häikäilemättömistä taktillisista menetelmistä, ja hänelle valkeni tietoisuus, että jos sosiaalidemokratian vastapainoksi asetettaisiin totuudenmukaisempi oppi, niin sillä olisi menestymisen toiveita ainoastaan siinä tapauksessa, että se osaisi taistella voitosta yhtä brutaalisti kuin marxismikin.

Hitler näki ammattijärjestöajatuksessa aluksi ainoastaan poliittisen luokkataistelupuolueen valtavälineen, mutta pian hän arvosteli sitä toisin. Hän käsitti, ettei ammatillinen järjestäytyminen voinut olla ainoastaan välttämättömänä apukeinona yksityisten työläisten suojaamiseksi suuryrittäjän valtaa vastaan, vaan että sen kautta myöskin voitaisiin toteuttaa sosiaalista ajatusta käytännössä. Mutta samalla hän näki, että ammattiliittoliike oli jo vuosisadan vaihteessa lakannut palvelemasta tätä varsinaista tehtäväänsä. Joutuessaan yhä syvemmälle sosiaalidemokraattisen politiikan lumouspiiriin se oli muuttunut

pelkäksi luokkataistelun välineeksi ja siten yhdeksi peloit-tavimpia terrorivälineitä kansantalouden turvallisuutta ja riippumattomuutta, valtion lujutta ja yksityisen henkilö-kohtaista vapautta vastaan.

Harjoittaessaan opintoja sosiaalidemokraattisen opin sisäisen ytimen käsittämiseksi Hitler kohtasi hänelle siihen saakka aivan tuntemattomana pysyneen ilmiön, josta hän nyt uskoi löytäneensä avaimen sosiaalidemokratian todellisten tarkoituksien ymmärtämiseen. Tämä ilmiö oli juutalaisuus. Juutalainen oli hänelle tähän asti merkinnyt ainoastaan uskontunnustuksensa pohjalla toisista ihmisistä eroavaa olentoa. Hän tuomitsi uskonnollisen suvaitsemattomuuden, ja kun hän tutustui Wienin antisemiittiseen lehdistöön, niin sen sävy tuntui hänestä suuren kansan sivistysperinteiden kannalta arvottomalta. Hänellä ei ollut aavistustakaan minkäänlaisen periaatteellisen vihamielisyyden esiintymisestä juutalaisia vastaan. Ensi kertaa hänessä heräsi aluksi aivan hiljainen epäily, kun hän oli lähemmin tutustunut Wienissä ns. »maailmanlehdistöön». Aluksi hän tosin ihaili sen sisällön laajuutta ja runsautta sekä hänen mielestään ylhäistä esitystapaa. Ainoastaan hovin ylenpalttinen imartelu vaikutti häneen vastenmielisesti. Vasta myöhemmin hän tajusi, miten paljon kavaluutta koko tähän suhtautumiseen kätkeytyi.

Hitler tutki juutalaisvastaista »Deutsches Volksblatt»-lehteä, jonka terävästi juutalaisvihollista sävyä hän ei myöskään hyväksynyt. Tätä tietä hän oppi tuntemaan lähemmin sen miehen ja liikkeen, jotka silloin määräisivät Wienin kohtalot: ylipormestarin, tri Karl Luegerin ja kristillisosiaalisen puolueen, jota Hitler oli Wieniin saapuesaan pitänyt »taantumuksellisena». Tämä liike oli juutalaisuuden jyrkimpiä vastustajia. Tutkiskellessaan nyt tarkaavammin sen lehtiä sekä ennen kaikkea Luegerin esiintymisiä ja puheita nuori Hitler joutui kokemaan mieli-

piteittensä muutoksen, joka hänelle on maksanut eniten sielullista taistelua, kuten hän itse tunnustaa. Hän syvenyi antisemiittiseen kirjallisuuteen. Se ei miellyttänyt häntä. Hän joutui epävarmuuteen ja peräytymään pelosta, että tekisi väärin. Mutta kun hän oppi tuntemaan sionismin, niin hänelle selventyi juutalaisuuden selvästi kansallinen luonne. Se ratkaisi lopuksi kaiken. »Vasta kuukausia kamppailtuani järjen ja tunteen välillä», hän lausuu kirjassaan »Taisteluni», »alkoi voitto kallistua järjen puolelle. Kaksi vuotta myöhemmin tunne oli seurannut järkeä ollakseen siitä lähtien järjen uskollisin vartija sekä varoittaja».

Nyt hän alkoi toisin silmin tutkia myöskin itävaltalaisista »maailmanlehistöä» sekä sosiaalidemokraattisia lehtiä. Ja hän teki yllättävän havainnon: hän huomasi juutalaisen olevan sosiaalidemokratian johdossa.* Nyt hän ymmärsi, miksi sosiaalidemokraatit vihasivat rajattomasti omaa saksalais-itävaltalaisista kansallisuuttaan. He pitivät itselleen vieraana, vieläpä suorastaan vihamielisenä sitä, mikä Hitlerin itsensä täytti »fanaattisella»** rakkaudella. Hitlerin pitkäaikainen sisäinen taistelu oli siten päättynyt lopullisesti. Antisemitismi oli juurtunut hänen sieluunsa vallatakseen sen yhä syvemmin ja ehdottomammin.

Kun Hitler — hän ei ollut vielä kahdenkymmenen vuoden ikäinenkään — ensi kertaa astui hänestä valtavan kauliilta näyttävään Itävallan parlamentin, »valtakunnan-neuvoston» palatsiin Franzensringillä Wienissä, niin hän tunsii jonkinlaista kunnioitusta parlamenttikäsitetä kohtaan, koska hänen historianopintonsa olivat herättäneet hänessä ihailua Englannin parlamenttia kohtaan. Mutta Itävallan »valtakunnan-neuvostoa» kohtaan hän ei voinut tuntea mitään myötätuntoa; hänen tunteittensa kannalta olivat saksalaisuuden pyrkimykset siellä aivan liian heikosti edustettuina. Vaikutelma, jonka hän sai kuunnel-

tuaan ahkerasti parlamentin keskusteluja, tuhosi hänen periaatteellisenkin kunnioituksensa kansanedustuksen tätä muotoa kohtaan. Ensi käynnillään hän tapasi huitovan, kaikin tavoin ja mitä erilaisimmilla kielillä sekasortoisesti kiljuvan massan. Muutamia viikkoja myöhemmin hän tapasi istuntosalin miltei aivan tyhjänä. Siellä nukuttiin, lukuunottamatta yhtä »puhujaa». Vuoden ajat hän tarkkaili tätä vaihtelevaa näytelmää. Hän alkoi tutustua koko tämän järjestelmän pohjana olevaan periaatteeseen enemmistön määräysvallasta ja samalla tutkia »parlamentaarikon» tyyppiä. Näiden tutkistelujen tulos oli järkyttävä. Hänelle antoi kaikkein ensiksi ja eniten ajatuksen aihetta yksityisen henkilön kaiken vastuun puute. Ja hän kysyi itseltään: »Voidaanko sitten ylipäänsä koskaan tehdä vastuulliseksi ihmisten vaihtelevaa enemmistöä? Eikö ajatus kaikesta vastuusta ole sidottu henkilöön? Eikö parlamentaarinen enemmistöperiaate pakostakin johda ylipäänsä johtaja-ajatuksen tuhoon? Mutta uskotaanko, että edistys tässä maailmassa onkin lähtöisin enemmistön eikä yksityisten henkilöiden aivoista?» Ja hän vastasi näihin kysymyksiin toteamalla: »Ei ole mitään muuta periaatetta, joka objektiivisesti katsoen olisi niin väärä kuin parlamentaarinen.» Hän harkitsi kuitenkin kysymystä vielä perusteellisemmin ja sanoi itselleen olevan kuitenkin väärin uskoa, että jokaisella parlamentaarikolla olisi niin vähän vastuuntuntoa. Mutta tämä kysymys näytti hänestä kumminkin toisarvoiselta sen tosiasian rinnalla, että tämä järjestelmä pakottaa jokaisen yksityisen omaksumaan kannan sellaisissakin kysymyksissä, joista hänellä ei ole mitään aavistustakaan. Ja sen väitteen johdosta, että parlamenttimies toki kumminkin määrittelee kantansa oman ryhmänsä neuvojen mukaan ja että ryhmällähän on omat erikoiset asiantuntijansa, hän esitti kysymyksen: Minkä vuoksi on sitten tarpeen valita viisisataa edustajaa, jos

kumminkin ainoastaan muutamilla on oikean löytämiseen tarpeellinen viisaus vallassaan?

Ja tässä hän mielestään osuikin asian ytimeen: »Eikö meidän nykyisen demokraattisen parlamentarismimme tarkoituksena olekaan ehkä muodostaa viisaitten kokousta, vaan pikemminkin lauma henkisesti riippuvaisia nollia, joitten johtaminen määrättyjen suuntaviivojen mukaan on sitä helpompaa, mitä ahtaampi on yksityisen käsityskyky?» Vain siten, hän sanoi itselleen, saattavat lankojen todelliset hoitajat aina pysyä varovasti taustalla joutumatta koskaan henkilökohtaisesti vastuuseen.

Kun hän kaksi vuotta Wienin parlamentissa käytyään oli varmistunut tässä vakaumuksessaan, niin hän ei enää mennytkään sinne. Itävallan probleemi askarrutti häntä tästä lähtien entistä enemmän. Hän oppi tarkoin tuntemaan sikäläiset poliittiset, yhteiskunnalliset ja uskonnolliset virtaukset ja yhä selvemmin hän havaitsi, että tämä hatarasti kokoonliitetty monen kansallisuuden valtio ei koskaan kykenisi toteuttamaan ihannetta, joka täytti hänen mieltänsä. Hän eli tavallaan kaksoiselämää: järki ja todellisuus pakottivat hänet käymään Itävallassa yhtä katkeran kuin siunauksellisenkin koulun, mutta hänen sydämensä oli muualla: Saksassa. Yhä voimakkaammin hän kaipasi sinne, missä hän tiesi olevan sielunsa kodin. Vihdoin tämä onnen hetki koitti hänelle: keväällä 1912 hän tuli lopullisesti Müncheniin.

Kahta seuraavaa vuotta hän pitää elämänsä onnellisimpina: hän on nyt saksalaisessa kaupungissa. Hän kuulee murteen, joka muistuttaa häntä nuoruusajoista. Ja ennen kaikkea: hän pääsee täällä — ammattityönsä ohella taidemaalarina — selvään poliittisten päiväntapahtumien mielen ja merkityksen tajuntaan, jota vastoin hän Wienin sameassa ilmapiirissä ei voinut muodostaa niistä mitään selkeätä kuvaa. Ennen kaikkea häntä kauhistaa onneton

saksalais-itävaltalainen liittopolitiikka. Hänen vakauksensa mukaan Saksalle oli vain yksi ainoa politiikka järkevää: Itävallan kanssa tehdyn liiton purkaminen ja joko yhteistoiminta Englannin kanssa Venäjää vastaan, jos tahdottiin harjoittaa eurooppalaista mannerpolitiikkaa, tai sitten Venäjän kanssa Englantia vastaan, jos silmämääränä oli siirtomaa- ja maailmankauppapolitiikka. Ja jo nyt hän ei ollenkaan salannut niiltä pieniltä piireiltä, joissa hän seurusteli, että onneton liittopolitiikka perikatoon tuomitun Habsburgien vallan kanssa johtaisi myöskin Saksan katastrofimaaiseen luhistumiseen. Häntä askarrutti Münchenissä eritoten valtioitten muodostumisen sekä valtion tarkoituksen ja tehtävän probleemi. Hän huomasi nurinkuriseksi mielipiteen, että valtio on ensi sijassa taloudellinen laitos, jota on hallittava taloudellisten pyrkimysten mukaisesti ja jonka olemassaolokin sen mukaisesti on taloudesta riippuvainen. Hän käsitti, ettei valtio ole mikään taloudellisen sopimuksen tekijöitten yhteenliittymä, vaan »fyysisesti sekä sielullisesti samankaltaisten olentojen yhteinen organisaatio, jonka tarkoituksena on valmistaa parempia mahdollisuuksia heidän lajinsa ja laatunsa jatkuvalle olemassaololle». Tämä lajinsäilyttämisen vietti on siis inhimillisten yhteisöjen muodostamisen ensimmäinen syy, ja valtio on niinmuodoin luonteensa mukaisesti kansaorganismi. Sen tähden voidaan todella valtiota muodostavat ja ylläpitävät voimat koota yhteen nimikkeeseen: yksilön kyky ja tahto uhrautua kokonaisuuden puolesta. Ei kuolla liikeasioitten, vaan ainoastaan ihanteitten puolesta. Kansaihmissen ihanteena on veren puhtaana pitäminen. Rotuajatus tulee siten Hitlerin maailmankatsomuksen tukipilariksi. Hän antaa antisemitismille todellisen pohjan ja sisällön. Hänen maailmankatsomuksensa toinen tukipilari on natsionalismi, ts. usko, että yksityisen ihmisen kaikki onni on mahdollinen ainoastaan ehdotto-

massa yhteydessä kansakokonaisuuteen, johon yksityinen kuuluu polveutumisensa sekä yhteisten kohtaloiden perustalla.

Tästä maailmankatsomuksesta sekä tähänastisista kokemuksista kasvaa sitten hänen tietoisuutensa ja tahdon-suuntansa, että Saksan kansa on pelastettavissa ainoastaan vapauttamalla se juutalaisuudesta sekä marxilaisuudesta.

2. Puolueen perustaminen.

Kun maailmansota puhkesi, niin Hitler joutui vastaamaan kysymykseen, pitikö hänen ilmoittautua vapaaehtoiseen sotapalvelukseen Itävallan kansalaisena vai saksalaisena. Vastaus näytti hänestä yksinkertaiselta ja selvältä: hänelle merkitsi jotakin vain Saksan kansan taistelu olemassaolostaan eikä Itävallan kamppailu jonkinlaisen hyvityksen saamiseksi Serbialta. Hän oli lähtenyt Itävalasta ennen kaikkea poliittisista syistä, koska hän ei tahtonut elää ja kuolla vihaamansa hallitsijasuvun puolesta, vaan kansakunnan, oman saksalaisen kansansa hyväksi. Elokuun 3 p:nä 1914 hän ilmoittautui vapaaehtoisena erääseen baijerilaiseen rykmenttiin.*

Lokakuussa 1916 hän haavoittuu ja joutuu Beelitzin kenttäsairaalaan Berliinin lähelle. Täällä häntä järkyttää mitä syvimmin muuan elämys. Hän kuulee yksityisten sotilaitten kerskailevan omalla pelkuruudellaan ja leimaavan kunnollisen sotilaan käsitteet naurettaviksi. Kun hän kykenee jälleen nousemaan jaloilleen, niin hän lähtee Berliiniin ja näkee, miten miljoonakaupunki kokee nälkää. Münchenissä hän huomaa olot vielä huonommiksi. Sotakarkuriutta pidettiin jo milteipä korkeamman viisauden merkkinä. Samalla hän huomaa, että Baijerissa harjoitetaan

kiihotusta Preussia vastaan. Epätoivoisena tämän sisäisen veljesvihan johdosta hän on iloinen päästessään maaliskuussa 1917 takaisin rykmenttiinsä rintamalle.

Vuoden 1917 lopussa Saksan armeijan mieliala elpyi jälleen Venäjän luhistumisen jälkeen, kun taasen liittolaisvalloissa oli havaittavissa masentumista. Marxilaisten Saksassa nyt toimeenpanema sotatarveteollisuuden lakko ei tosin saavuttanut varsinaista tarkoitustaan, mutta antoi liittolaisvaltojen propagandalle tervetulleen tunnuksen: Saksa vallankumouksen ovela! Lokakuun puolivälissä 1918 Hitler joutui Ypernin luona myrkyllistä keltaristikaasua syöksevien kranaattien rumputuleen. Hänen silmiään poltti kipu, puolisokeana hän hoiperteli rintaman taakse ja hänet vietiin Pasewalkin sairaalaan Pommeriin. Siellä hän voimattomana sokeana koki vallankumouksen.

Lokakuun lopussa hän oli jälleen Münchenissä. Loputtomia suunnitelmia risteili hänen ajatuksissaan: politiikka, joka jo Wienin-aikana oli askarruttanut häntä, alkoi valita hänen mieltään yhä voimakkaammin. Mitä hänen pitäisi tehdä? Hän ei päässyt päätökseen yhtymisestä mihinkään poliittiseen puolueeseen. Mutta jotakin täytyi tapahtua kansan turvaamiseksi rutolta, joka alkoi levittää myrkkyään. Hän harjoitti yksin agitaatiota spartakisteja vastaan. Huhtikuussa 1919 he tahtoivat vangita hänet, mutta karabiini kourassa hän karkotti vangitsijat. Sitten hänet määrättiin kurseille, joilla sotilaitten piti saada poliittista opetusta. Se oli omiaan hänelle. Täällä hän oppi tuntemaan samanmielisiä tovereita, joitten piirissä keskusteltiin uuden poliittisen puolueen perustamisesta »sosiaalivallankumouksellisen puolueen» nimellä. Ensimmäinen kysymys, johon hänen mielenkiintonsa ohjautui tässä piirissä pidettyjä esitelmää kuunnelleessa, oli periaatteellinen välienselvitys kansainvälisen pörssi- ja lainapääoman kanssa. Eräänä iltana hän kuunteli Gottfried Federin esi-

telmää, jossa paljastettiin häikäilemättömän karkeasti tämän pääoman keinotteluluonne. Feder oli mitä puhdasverisin ohjelmateoreetikko, joka näki ainoastaan päämäärän, mutta ei sen käytännöllistä toteutustapaa. Sentakia hän sai vastaansa arvosteluja sekä vastaväitteitä. Hitler, jolle ohjelmateoreetikon ja poliitikon välinen ero oli selvillä,* käsitti heti kuultuaan Federin ensimmäisen esitelmän »korko-orjuuden murtamisesta», että tässä oli kysymys hyvin laajakantoisesta teoreettisesta totuudesta. Hän oivalsi, että sulkemalla pörssipääoma pois kansallisesta talouselämästä voitiin ehkäistä Saksan talouselämän kansainvälistyminen »silti uhkaamatta pääomaa vastaan yli-päättänsä tähdätyllä taistelulla riippumattoman kansallisen olemassaolon perustaa» (Hitlerin sanat hänen teoksessaan »Taisteluni»). Häneltä ei jäänyt huomaamatta, mikä terveen kansallisen talouselämän vaara piili »Pääomassa» perustellussa Marxin opissa, mutta ennen kaikkea hän tajusi sen, että Karl Marxin oppi aivan samoin kuin sosiaali-demokraattien taistelu kansallista talouselämää vastaan oli omiaan vain valmistamaan maaperää kansainvälisen finanssi- ja pörssipääoman herruudelle. Hän syventyi nyt näihin hänelle vielä melko tuntemattomiin kysymyksiin ja tajusi Marxin »Pääoman» varsinaiset perusajatukset sekä niiden vaarallisuuden terveelle kansantaloudelle.

Hitlerille koitui onneksi, että hän tähän aikaan sai komennuksen pitämään sotilaille luentoja eräässä silloisessa müncheniläisessä rykmentissä ns. »valistusupseerina». Hän koki, että hän osasi »puhua», ja hänen onnistuikin herättää monissa sadoissa, jopa tuhansissakin tovereissa uinuva rakkaus kansaan ja isänmaahan sekä lujittaa samalla kuria.

Eräänä päivänä Hitler määrättiin ottamaan selvää, millainen oli oikeastaan luonteeltaan muuan ilmeisesti poliittinen yhdistys, joka tahtoi pitää kokouksen »Saksan

työväenpuolueen» nimellä. Tässä kokouksessa hän näki aiheelliseksi esiintyä erästä puhujaa vastaan, joka teki propagandaa Baijerin Preussista irroittamisen puolesta, niin että Hitler suuttui. Hänen esiintymisensä näytti vaikuttaneen, sillä viikkoa myöhemmin hän sai hämmästykseseen ilmoituksen, että hänet oli valittu tuon puolueen jäseneksi ja että hänen pitäisi tulla erääseen valiokunnan-istuntoon. Hän ei tietänyt, pitikö hänen suuttua vai nauraa, mutta harkittuaan asiaa kotvasen hän kumminkin meni tilaisuuteen. Se olikin tosiasiallisesti juuri sitä, mitä hän oli pelännyt: pahimmanlaatuista yhdistystouhua. Ja kumminkin tällä mitättömän pienellä piirillä oli hänen mielestään yksi etu: siitä saattoi ehkä luoda jotakin omaa. Tässä voitiin ja täytyi julistaa uutta maailmankatsomusta eikä uutta vaalitunnusta. Maailmankatsomustako? Mitä hän tarkoitti sillä? Moni hymyilee tälle nimitykselle ja pitää sitä saksalaisten filosofien keksintönä. Ja kummin-kaan se ei ole mikään abstraktinen käsite. Sana merkitsee henkilökohtaisella kokemuksella ja persoonallisin elämyk-sin hankittua periaatteellista katsomusta ihmisen elämän-asenteesta ja toiminnasta. Se on ihmisen ajatuksia vallit-seva käsitys luonnonelämän ja ihmiselämän sisäisestä yhteydestä. Tämän vallitsevan käsityksen perustalla ihmi-nen osaa kullekin asialle ja ilmiölle antaa oman arvonsa ja paikkansa ja muovata elämänsä järkiperaisesti. Hitler mää-rittelee sanan maailmankatsomus seuraavasti: »Se on juh-lallisesti julistettu päätös, että ihminen kaiken toimintansa pohjaksi asettaa tietyn peruskäsityksen ja siten myös näky-vän tendenssin. Sellainen käsitys voi olla oikea tai väärä, se on lähtökohtana ihmisen suhtautumiselle kaikkiin elämän ilmiöihin ja tapahtumiin, ja siksi se on sitovana ja vel-voittavana lakina kaikessa hänen toiminnassaan.» Se ei ole siis mikään teoreettinen, vaan kauttaaltaan käytännöllin-nen asia. Ranskan vallankumouksen ideoista syntynyt

liberalismi ja marxismi ovat maailmankatsomuksia. Tosin on vain vähän ihmisiä, joilla on selvä ja määrätty maailmankatsomus. Useimmilla on ainoastaan mielipiteitä, joita he vaihtavat olosuhteiden sekä luonteen mukaan. Mutta kuinka monella on perustavan luontoista asioidentajua, joka olisi henkilökohtaisten elämysten katkera tai makea hedelmä ja joka olisi syöpynyt ihmisen lihaan ja vereen niin syvälle, että se määrää hänen arvostelmansa ja toimintansa aivan kompassin erehtymättömällä varmuudella? Hitler oli heti käsittänyt, ettei tuo pieni ryhmä, joka oli valinnut hänet jäsenekseen, omannut maailmankatsomusta tässä mielessä. Mutta juuri tämä vapaus aikaisemmista puoluesidonnoista ja vielä epävarma uusien ihanteitten sekä siteitten haku — ehkäpä siinä tarjoutui pohja työskentelyyn hänen maailmankatsomuksensa puolesta? Kaksipäiväisen pohdinnan ja mietiskelyn jälkeen hän teki päätöksensä, ilmoittautui Saksan työväenpuolueen jäseneksi ja sai numeron seitsemän.

Hän uskoi siten löytäneensä ponnahduslaudan julkisuuteen sekä tehokkaaseen poliittiseen työhön. Mutta mitä julkisuuteen tulee, niin aluksi näytti kaikki hyvin pimeältä. Tuskinpa kukaan välitti tästä pienestä poliittisesta yhdistyksestä. Hitler toteutti kuitenkin suunnitelmaansa järkkymättömän itsepintaisesti. Hänen leimuavat puheensa alkoivat vähitellen houkutella paikalle kuulijoita. Marxilaisetkin alkoivat höristellä korviaan: tässähän uhkasi vaara heidän oppiaan. He eivät olleet voitettavissa sanoin; nyrkki oli otettava avuksi. Hitler oli siihen varautunutkin. Hän oli jo järjestänyt salinsuojaksi pienen ryhmän nuoria, voimakkaita miehiä, enimmäkseen entisiä rintamasotureita, jotka olivat ehdottoman uskollisia hänelle sekä hänen esittämälleen poliittiselle opille. Tämän suojajoukon tehtävänä oli estää väkivalloin jokainen yritys hajottaa voimakeinoin kokous. Nyt helmikuussa 1920

hän tahtoi ensimmäisellä joukkokokouksella iskeä ratkaisevan iskun puolueensa puolesta. Se oli saanut jo nimen: »Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue» (Nationalsozialistische deutsche Arbeiterpartei = NSDAP). Hitler selittää tämän nimen seuraavalla tavalla: »'Kansallinen' ja 'sosiaalinen' ovat kaksi samaa merkitsevää käsitettä. Me sanoimme itsellemme, että olla 'kansallinen' merkitsee ensi sijassa toimintaa rajattoman, kaiken käsittävän rakkauden vallassa ja tarpeen vaatiessa kuolemaakin sen puolesta. Ja siis olla 'sosiaalinen' merkitsee valtion sekä kansanyhteyden rakentamista siten, että jokainen yksityinen toimii kansanyhteyden hyväksi ja että hänellä senmukaisesti täytyy olla myöskin varma vakaumus tämän kansanyhteyden hyvyydestä sekä aidosta rehellisyydestä, jotta voisi kuolla sen puolesta.» (»Taisteluni.»)

Antaakseen kansalliselle maailmankatsomukselle määrätyn ja jokaiselle ymmärrettävän muodon Hitler laati ohjelman, jonka 25 kohtaan hän keskitti puolueen vaatimukset. Puolueenjohdon muiden jäsenten kauhistukseksi hän sitten vuokrasi Münchenin Hofbräuhausin suuren juhlasalin, johon sopii lähes kaksituhatta kuulijaa. Hän pelkäsi itsekkin tehneensä liian optimistisen päätöksen, mutta kun hän hiukan ennen kokouksen alkua astui saliin, niin hänen sydämensä hätkähti ilosta: valtava sali oli täynnä väkeä ja — ennen kaikkea häntä ilahdutti se, että runsaasti yli puolet salia näytti olevan kommunistien sekä »riippumattomien sosiaalidemokraattien» (USPD) miehittämä. Heidän aikomuksenaan oli ilmeisesti tehdä nopea loppu uudesta, vaarallisesta liikkeestä.

Hitler esiintyi toisena puhujana ja oli tuskin ehtinyt puhua muutaman minuutin, kun välihuomautuksia ja huutoja alkoi sadella. Jouduttiin kiivaisiin yhteenottoihin, mutta Hitlerin uskolliset sotatoverit iskivät urheasti kiinni rauhanhäiritsijöihin ja palauttivat rauhan. Hitler saattoi

jatkaa puhettaan. Puolen tunnin kuluttua suosionhuudot voittivat jo kommunistien kiljunnan. »Ja nyt» — näin Hitler kuvaa tämän muistettavan kokouksen loppua — »minä otin käsiteltäväksi ohjelman ja aloin sitä ensi kerran selittää. Kului neljännestunti ja toinenkin, ja hyväksymisen huudot syrjäyttivät yhä enemmän välihuudahdukset. Ja kun minä vihdoinkin esitin nuo kaksikymmentäviisi teesiä kohta kohdalta joukolla sekä pyysin sitä itselausemaan niistä arvostelunsa, niin silloin ne hyväksyttiin toinen toisensa jälkeen yhä paisuvalla riemulla, yksimielisesti ja taaskin yksimielisesti, ja kun viimeinen teesi oli siten löytänyt tiensä joukon sydämiin, niin minun edessäni seisoi koko salin täysi ihmisiä uuden vakaumuksen, uuden uskon, uuden tahdon yhteenliittämänä.»

Tämän nuoren liikkeen päämääriä suurille joukoille ymmärrettäväksi tekemään laaditun ohjelman 25 kohtaa ovat:

»1) Me vaadimme kaikkien saksalaisten yhtymistä kansojen itsemääräämisoikeuden pohjalla Suur-Saksaksi.

2) Me vaadimme Saksan kansan tasa-arvoisuutta muiden kansakuntien rinnalla, Versailles'in ja Saint-Germainin rauhansopimusten kumoamista.

3) Me vaadimme maata ja aluetta (siirtomaita) kansamme toimeentuloa ja väestöylijäämämme sijoittamista varten.

4) Valtion kansalainen voi olla ainoastaan se, joka on kansakunnan jäsen, kansakunnan jäsen voi olla ainoastaan vereltään saksalainen uskontunnustukseen katsomatta. Kukaan juutalainen ei voi sen vuoksi olla kansakunnan jäsen (Volksgenosse).

5) Se, joka ei ole valtion kansalainen, saa elää Saksassa ainoastaan vieraana, ja hänen täytyy olla muukalaislain-säädännön alainen.

6) Oikeus määrätä valtion johdosta ja laeista olkoon

sallittu ainoastaan valtion kansalaiselle. Sen takia me vaadimme, että jokaiseen julkiseen toimeen, sen laadusta riippumatta, olipa se valtakunnan, osamaitten tai kunnan, saadaan asettaa ainoastaan valtion kansalaisia.

Me taistelemme korruption turmelemaa parlamentaarista taloutta sekä sitä vastaan, että paikkojen täyttämisen tapahtuu ainoastaan puoluenäkökohtien pohjalla ottamatta huomioon luonnetta ja kykyä.

7) Me vaadimme, että valtio sitoutuu ensi sijassa huolehtimaan valtion kansalaisten toimeentulo- ja elinmahdollisuuksista. Jollei ole mahdollista elättää valtion koko väestöä, on vieraitten kansakuntien jäsenet (ei-kansalaiset) karkotettava valtakunnasta.

8) Kaikkien ei-saksalaisten maahanmuutto on tästä lähin estettävä. Me vaadimme, että kaikki ei-saksalaiset, jotka ovat muuttaneet Saksaan elokuun 2 päivän 1914 jälkeen, heti pakotetaan poistumaan valtakunnasta.

9) Kaikilla valtion kansalaisilla täytyy olla samat oikeudet ja velvollisuudet.

10) Valtion jokaisen kansalaisen ensimmäisenä velvollisuutena täytyy olla tehdä henkistä tai ruumiillista työtä. Yksityisen toiminta ei saa kohdistua yhteisetua vastaan, vaan sen täytyy tapahtua kokonaisuuden puitteissa ja kaikkien hyödyksi.

11) Siksi vaadimme ilman työtä ja vaivannäköä saadun tulon poistamista, *korko-orjuuden murtamista!*

12) Ottaen huomioon ne suunnattomat omaisuuden ja veren uhrit, joita jokainen sota kansalta vaatii, täytyy henkilökohtainen rikastuminen sodan ansiosta leimata rikokseksi kansaa vastaan. Me vaadimme sen vuoksi kaikkien sotavoittojen viipymätöntä perimistä valtiolle.

13) Me vaadimme kaikkien (tähän saakka) jo yhtymiksi järjestäytyneiden yritysten (trustien) ottamista valtion huostaan.

14) Me vaadimme osallistumista suuryritysten voittoon.

15) Me vaadimme vanhuushuollon suurisuuntaista laajentamista.

16) Me vaadimme terveen keskisäädyn luomista ja ylläpitämistä, suurtavaratalojen heti tapahtuvaa kunnallistamista ja niiden vuokraamista huokeisiin hintoihin pienyrittäjille, kaikkien pienyrittäjien ehdotonta huomioonottoa valtion, osamaiden ja kuntien hankinnoissa.

17) Me vaadimme omiin kansallisiin tarpeisiimme sovellettua maareformia, lain säätämistä maan korvauksettomasta ottamisesta yleishyödyllisiin tarkoituksiin, maakoron poistamista ja kaiken maakeinottelun estämistä.

18) Me vaadimme häikäilemätöntä taistelua kaikkia niitä vastaan, jotka toiminnallaan vahingoittavat yhteis-etua. Alhaisia rikollisia, jotka pyrkivät hyötymään kansan kustannuksella, koronkiskureita, nylkyreitä jne. on rangaittava kuoleamalla, uskontoon ja rotuun katsomatta.

19) Me vaadimme materialistista maailmankatsomusta palvelevan roomalaisen oikeuden korvaamista saksalaisella yhteisoikeudella.

20) Jotta jokaiselle kykenevälle ja ahkeralle saksalaiselle tehtäisiin mahdolliseksi korkeamman sivistyksen saavuttaminen ja siten pääsy korkeampiin asemiin, on valtion pidettävä huolta meidän koko kansanopetuslaitoksemme perusteellisesta uudistamisesta. Käsitys valtioajatuksesta on luotava jo koulussa oppilaan alkaessa ymmärtää sitä (kansalaistietous). Me vaadimme köyhien vanhempien erikoisen lahjakkaitten lasten kouluttamista valtion kustannuksella, vanhempien asemaan tai ammattiin katsomatta.

21) Valtion on pidettävä huolta kansanterveyden kohottamisesta suojaamalla äitiä ja lasta, kieltämällä alaikäisten työ, ottamalla käytäntöön ruumiin vahvistaminen laissa määrätyn voimistelu- ja urheiluvälineillä,

tukemalla mitä suurimmassa määrin kaikkia nuorison ruumiillisen kasvatuksen hyväksi toimivia yhdistyksiä.

22) Me vaadimme palkkasoturiarmeijan poistamista ja kansanarmeijan luomista.

23) Me vaadimme lainsäädäntöön perustuvaa taistelua tietoisista poliittista valhetta ja sen lehdistössä levittämistä vastaan.

Jotta saksalaisen sanomalehdistön luominen kävisi mahdolliseksi, vaadimme, että

a) kaikkien saksan kielellä ilmestyvien sanomalehtien toimittajien ja avustajien on oltava saksalaisia;

b) ei-saksalaiset sanomalehdet saavat ilmestyä vain valtion nimenomaisella luvalla. Niitä ei saa painaa saksan kielellä;

c) kaikkinaisen ei-saksalaisten rahallinen osuus ja vaikutusvalta saksalaisiin sanomalehtiin on lailla kiellettävä, ja tämän kiellon rikkomisesta vaadimme rangaistukseksi sellaisen sanomalehtiyrityksen lakkauttamista ja sellaisessa osallisena olleiden ei-saksalaisten maastakarkotusta.

Sanomalehdet, jotka loukkaavat yhteishyötyä, on kiellettävä. Vaadimme, että lain keinoilla on käytävä taisteluun sellaista taide- ja kirjallisuussuuntaa vastaan, jolla on hajoittava vaikutus kansamme elämään, ja että laitokset, jotka eivät esitettyjä vaatimuksia noudata, lakkautetaan.

24) Me vaadimme kaikkien uskontunnustusten vapautta valtiossa, mikäli ne eivät vaaranna sen olemassaoloa tai sodi germaanisen rodun siveellisyys- ja moraali-tunnetta vastaan.

Puolue sellaisenaan edustaa positiivisen kristillisyyden kantaa sitoutumatta määrättyyn uskontunnustukseen. Se taistelee juutalais-materialistista henkeä vastaan meissä ja meidän ulkopuolellamme ja uskoo varmasti, että kansamme pysyvä tervehtyminen on toteutettavissa ainoastaan sisältä päin seuraavalla perustalla:

Yhteishyöty ennen omaa hyötyä.

25) Kaiken tämän toteuttamiseksi me vaadimme voimakkaan keskusvallan luomista valtakuntaan. Poliittisen keskusparlamentin ehdotonta arvovaltaa yli koko valtakunnan ja sen elinten yleensä.

Me vaadimme sääty- ja ammattikamarien luomista valtakunnan säätämien yleisten lakien täytäntöön panemiseksi yksityisissä osavaltioissa.

Puolueen johtajat lupaavat, tarpeen vaatiessa oman henkensä alttiiksi asettaen, toimia väistymättä edellä olevien ohjelmakohtien toteuttamiseksi.»

Me esitämme nuo 25 kohtaa tässä nyt sanatarkasti, koska niitä ei ollut tarkoitettu suinkaan vain houkuttelevaksi demagogiseksi kiihotusvälineeksi, vaan vakavasti toteutettavaksi ohjelmaksi. Sitä todistaa jo tuo viimeisen pykälän juhlallinen johtajien lupauskin. Kansallissosialismi on valtaantulonsa jälkeen kerta kaikkiaan osoittanutkin, että se ehdottomasti pyrkii täyttämään lupauksensa näiden 25 kohdan olennaisen sisällön toteuttamisesta käytännössä ja on suureksi osaksi jo toteuttanutkin. Vasta sitten, kun on oppinut tuntemaan tämän toteutuksen hengen ja muodon, tajuaa myöskin tämän ohjelman koko kantavuuden ja mielen. Sille, joka haluaa oppia ymmärtämään kansallissosialistisen Saksan olemusta, ei noiden ohjelmakohtien tutkimista voi kyllin suositella.

Nyt kansallissosialistit järjestivät joka viikko julkisen kokouksen, joissa Hitler puhui sotaansyylisyydestä, rauhansopimuksesta ja muista hänen mielestään agitatoorisesti tarkoituksenmukaisilta tai aatteellisesti välttämättömyiltä näyttävistä kysymyksistä. Varsinkin Versailles'in rauhansopimus oli silloin hallituksen kannalta kiusallinen puheenaihe. Marxilaiset pitivät hyökkäystä rauhansopimusta vastaan hyökkäyksenä tasavallan kimppuun ja taantumuksellisen tai monarkistisen mielenlaadun merk-

kinä. Niin pian kuin Hitler alkoi puhua siitä, sateli välihuutoja: »Entä Brest-Litovsk?» Mutta nyt Hitler oli huomannut, että hänen vastustajansa valmistautuivat järjestelmällisesti sekaannuttamaan häntä mahdollisimman mukaan tekemällä yhä uudistuvia vastaväitteitä. Hän osoitautui kumminkin tämän hyvin järjestetyn propagandan mittaiseksi vastustajaksi. Hän oli oppinut, että kaikkien vastaväitteiden kärjen voi heti taittaa yksinkertaisimmin esittämällä ne itse ja kumoamalla ne etukäteen. Niinpä hän ei tästä lähtien käyttänytkään rauhansopimusesityksistään nimitystä »Versailles'in rauhansopimus», vaan »Versailles'in ja Brest-Litovskin rauhansopimukset», joista molemmista hänen kuulijansa olivat marxilaisten iskusanojen mukaisesti saaneet aivan vääriä käsityksiä. Nyt hän osoitti, missä kohdin nuo molemmat rauhanteot erosivat toisistaan,* ja teki sen sellaisella menestyksellä, ettei Brest-Litovskia enää heitetty Versailles'in vastapainoksi. Tämä mainittakoon vain yhtenä esimerkkinä hänen taktiikastaan.

Nämä kansallissosialistiset kokoukset eivät olleet suinkaan mitään rauhallisia yhdistysten istuntoja, kuten jo viitattiinkin aikaisemmin. Hitler pani painoa vastustajiensa ärsyttämiseksi ulkonaisinkin tunnuksin, mm. silmiinpistävän punaisin julistein. Sen vaikutuksesta tulikin yhä enemmän sosiaalidemokraatteja sekä kommunisteja hänen kokouksiinsa — tietystikin huutamaan hänet alas ja hajottamaan kokouksen. Siihen taas kansallissosialistit pyrkivätkin kiinnittääkseen yhä useampien ihmisten huomion heidän propagandaansa. Kokouksen hajotus täytyi tietenkin estää. Se oli mahdollista vain asettamalla oma kansallissosialistinen terrori marxilaista terroria vastaan. Silmä silmästä, hammas hampaasta oli tunnus, ja nyt, kun puolueella oli käytettävänäään lujakourainen joukko voimakkaita suojelijoita, niin se saattoi pitää kokouksiaan

yhä useammin sekä aina suuremmissa ja suuremmissa huoneistoissa. Lopuksi uskaltauduttiin jo Münchenin Krone-sirkukseen, johon sopi paljon yli kuudentuhannen ihmisen.

Kun kansallissosialistit suunnittelivat erikoisen vaikut-tavan propagandakokouksen pitämistä marraskuun 4 p:nä 1921 Münchenin Hofbräuhausin juhlasalissa, niin marxi-laiset päättivät tehdä kertakaikkisen lopun tästä epämiel-lyttävästä kilpailijasta ja hajoittaa kokouksen väkivalloin, maksoi mitä maksoi. Kansallissosialistien käytettävänä oli sillä kertaa ainoastaan 46 salinsuojamiestä. Kun Hitler tuli Hofbräuhausin eteishalliin, niin hän näki salin olevan jo täpötäyden ja lisäksi poliisi oli sulkenut sisäänpääsyn. Vastustajat olivat saapuneet hyvin varhain, mutta kansal-lissosialistien kannattajat olivat jääneet ulkopuolelle. Hitler suljetutti suuren salin ovet ja kutsui nuo 46 miestä esiin. Hän selitti heille, että heidän tänään täytyisi ensi kerran todennäköisesti viimeiseen saakka pysyä uskollisina liikkeelle ja ettei kukaan heistä saisi poistua salista muuten, kuin että heidät kuolleina kannettaisiin sieltä ulos. Hitler lausui pysyvänsä itse salissa ja olevansa varma siitä, ettei kukaan heistä jättäisi häntä pulaan. Mutta jos hän näkisi kenenkään heistä osoittautuvan rau-kaksi, niin hän itse henkilökohtaisesti repisi sellaiselta pois käsivarsinauhan sekä puolumerkin. Sitten hän kehoitti heitä puuttumaan asiaan silmänräpäyksessä, jos tehtäisiin pieninkin yritys kokouksen hajoittamiseksi, sekä muista-maan, että parhain itsevarjelukeino on hyökätä itse.

Astuessaan sisään hän näki lukemattomien, sinni-kästä vihaa ilmaisevien kasvojen kääntyvän häneen päin. Kaikui huutoja, että tänään tehtäisiin loppu kansallis-sosialisteista, että heidän suunsa tukittaisiin ainaiseksi jne. Hitler, joka tavallisuuden mukaan seiso i salin yhdellä pit-källä sivulla olutpöydällä, oli siten oikeastaan keskellä kuulijoitaan. Hänen edessään ja sivuillaan istui ja seiso i

pelkästään vastustajia: Münchenin tunnetuimpien tehtaitten vanterria miehiä ja poikia. He olivat työntyneet mahdollisimman lähelle häntä ja alkoivat koota olutkolpakoita aseikseen, ts. he tilasivat yhä uudelleen olutta ja asettivat tyhjiksi juodut kolpakot pöydän alle. Siten syntyi kokonaisia pattereita heittoaseita.

Hitler sai puhua rauhassa puolentoista tuntia, niin että hän jo näytti pääsevän tilanteen herraksi. Harjoitusjoukon johtajat olivat jo aivan levottomia ja koettivat hermostuneina yllyttää miehiään toimintaan. Kun Hitler sitten torjui erään välihuudahduksen hieman harkitsemattomasti, niin annettiin merkki tappeluun. Yht'äkkiä muuan mies hyppäsi tuolille ja kiljui: »Vapaus!», minkä jälkeen marxilaiset kävivät kansallissosialistien kimppuun. Muutamien sekuntien kuluttua koko salin täytti huuto ja melske, ja lukemattomia kolpakoita lenteli tappelevien päihin. Tuolinjalat rasahtelivat kappaleiksi ja olutkolpakoita pirstoutui. Hitler seisoi tämän mielettömän näytelmän keskellä rauhallisena pöydällään, torjui häntä vastaan lentävät kolpakot ja tarkkaili tyytyväisenä, miten ehdottomasti hänen poikansa täyttivät velvollisuutensa.

Tuskin marxilaiset olivat alkaneet tappelun, kun kansallissosialistien iskujoukkolaiset hyökkäsivät kahdeksan tai kymmenen miehen joukkueina vastustajiensa kimppuun ja alkoivat tunkea heitä pois salista. Viiden minuutin kuluttua he olivat jokainen verissä päin, ja tämä helvetillinen meteli kesti kaksikymmentä minuuttia, mutta silloin oli myöskin kaikki nuo ehkä seitsemän-, kahdeksansataa vastustajaa ajettu ulos salista ja alas portaita. Nyt ammuttiin salin ovelta kohti puhujalavaa kaksi pistoolinlaukausta, ja se oli merkinä hurjaan paukutteluun. Mutta iskujoukkolaisia se innosti vain yhä tulisempaan hyökkäykseen. Kun vielä oli kulunut viisi minuuttia, niin viimeisetkin rauhanhäiritsijät oli ajettu ulos. Sali

näytti aivan siltä kuin siellä olisi tykinammus räjähtänyt. Veriset iskujoukkomiehet sidottiin tai vietiin hoidettaviksi, ja kun rauha oli palautunut, niin kokouksen puheenjohtaja ilmoitti: »Kokous jatkuu edelleen. Puhujalla on sananvuoro.» Hitler jatkoi taas esitystään.

Tämän opetuksen jälkeen marxilaiset eivät uskaltaneet enää ollenkaan yrittää nyrkkivallalla kansallissosialistien kokousten hajoittamista.

Marraskuun 4 päivän 1921 salitaistelun jälkeen sai salinsuojajoukko pysyväksi muistoksi voitostaan nimen hyökkäysjoukko (Sturmabteilung = SA). SA:n koulutus päämääränä oli nyt sen jäsenten kasvatus kansallissosialistisen idean järkkymättömän vakaumukselliseksi edustajiksi. Heidän kuriaan tiukennettiin äärimmilleen. SA:n ei pitänyt olla mikään aseistettu puolustusjärjestö ja vielä vähemmän salainen organisaatio. Senvuoksi ei sen koulutusta tarkoitettu sotilaallisten näkökohtien, vaan puoluetarkoitusten mukaiseksi. Sen ei pitänyt olla mikään salaliittolaisjoukko, vaan sen määränä oli taistella hävitysodassa marxilaisuutta vastaan sekä palvella uuden kansallissosialistisen kansallisvaltion rakentamiseksi.

Vuonna 1922 liikkeellä oli jo komea joukko univormupukuisia satamiehistöjä. SA:n ensimmäinen vaikuttava esiintyminen tapahtui syyskesällä 1922 Münchenin Königsplatzilla, missä kuusisensadan miehen ryhmää mukanaan kaksi soittokuntaa ja viisitoista lippua yhtyi isänmaallisten järjestöjen mielenosoitukseen ns. tasavallan suojelulakia vastaan. Tämän univormupukuisen joukon esiintyminen herätti väestön suunnatonta innostusta. Punaiset tasavaltalaiset suojeluliittolaiset koettivat käyttää terroria noita marssivia rivistöjä vastaan, mutta heidät ajettiin hajalle verissä päin. Kansallissosialistinen liike oli siten ensi kerran osoittanut päättäväisen tahtonsa riistää kadun tähänastisen yksinherruuden pois punaisilta.

Seuraava tilaisuus tämän taistelutahdon osoittamiseen vielä selvemmin kuin Münchenin Königsplatzilla tarjoutui saman vuoden lokakuussa, kun »kansalliset» järjestöt tahtoivat pitää Koburgissa »saksalaisen päivän». Hitlerkin oli kutsuttu mukaan ja hän päätti matkustaa Koburgiin mukanaan kahdeksansataa SA-miestä.

Saapuessaan Koburgiin Hitler kuuli, että sosiaalidemokraattinen ja kommunistinen puolue olivat kieltäneet kansallissosialisteja marssimasta kaupunkiin suljetuin rivein, liput ja soittokunnat etunenässä. Hitler ei tästä kiellosta kumminkaan välittänyt, vaan antoi satamiehistöjensä juhlallisen marssin tapahtua. Monituhantinen ihmisjoukko otti vastaan hänen miehensä kiljuen: »Murhaajat! Rosvot! Rikolliset!» jne. SA-miehet eivät välittäneet tuosta kaikesta vähääkään, mutta sitten marxilaiset alkoivat kivittää ohimarssivia rivistöjä. Nyt SA:n kärsivällisyys loppui. Kymmenen minuuttia SA:n iskut satosivat vastustajiin ja kohta kadut olivat tyhjät marxilaisista. Yölläkin tapahtui vielä vaikeita yhteenottoja, mutta nyt SA selvitti tilit vastustajiensa kanssa kerta kaikkiaan. Jo seuraavana aamuna oli murrettu punainen terrori, jota Koburg oli kärsinyt vuosikausia. Marxilaiset raivosivat ja kutsuivat tuhansia työläisiä vastamielenosoitukseen. Sen johdosta Hitler marssitti nyt puoleksitoista tuhanneksi mieheksi kasvaneen iskujoukkonsa torille, jolla marxilaisen mielenosoituksen piti tapahtuman. Seurauksena oli, että paikalle ilmestyi vain korkeintaan parisataa mielenosoittajaa, jotka esiintyivät aivan siivosti tai katosivat nopeasti. Punaisen terrorin säilyttämä väestö heräsi nyt kuin painajaisunesta. Uskallettiinpa tervehtiä kansallissosialisteja kaikuvien riemuhuudoin.

Vielä yksi välikohtaus tapahtui Koburgin rautatieasemalla: rautatiehenkilökunta kieltäytyi kuljettamasta kansallissosialistien junaa. Hitler ilmoitutti nyt punaisten

johtajille, että SA sieppaa haltuunsa mahdollisimman monta punaista pomoa, mutta kuljettaa itse junaa, vaikka ei voikaan taata, että matka sujuisi onnettomuuksitta. Juna pääsi nyt matkaan hyvin täsmällisesti.

3. Puhuja.

Kansallissosialistisen liikkeen maine levisi nyt nopeasti. Hitler kävi väsymätöntä taistelua Weimarin hallitusta ja sen ponnistuksia vastaan turvata tasavalta erikoisin suojelulaein oikeisto- sekä vasemmistoradikaalien hyökkäyksiltä. Hitler pidätetään ja saa istua vankina viikkokausia; heti vapauteen päästyään hän käy jälleen taisteluun yhtä häikäilemättömän kiihkeästi kuin aikaisemminkin. Hänen puheensa synnyttävät yhä myrskyisempää innostusta ja yhä suurempia kuuntelijajoukkoja parveilee hänen luokseen.

Sivistyneistön jäsenet eivät käsitä tätä ollenkaan, sillä he eivät tajua hänen puheittensa »henkeä», jota he hakevat niistä. Hänen puheilleen hymyillään usein ja pidetään niitä niiden yksinkertaisen sekä helposti tajuttavan muodon vuoksi banaaleina. Mutta tällöin sivuutetaan se tosiseikka, että Hitlerin menestys puhujana perustuu juuri hänen selvään todellisuustajuunsa sekä varmaan psykologiseen vaistoonsa, niin että hän aina osaa asettaa sanansa kuuliajakunnan henkisen tason mukaisiksi. Hän on tämän taidon myöskin ajatellut tarkoin sekä tietoisesti kehittänyt. Hän tekee siitä merkittäviä huomautuksia kirjassaan ja esimerkkinä nerokkaasta kansanpuhujasta hän mainitsee Lloyd Georgen: »Valtiomiehen puhetta hänen kansalleen ei minun ole mitattava sen vaikutuksen mukaan, jonka se tekee yliopiston professoriin, vaan sen mukaisesti, miten se tehoaa kansaan», hän toteaa. Hitlerissä yhdistyy eri-

koisen voimakkaina ja täydellisinä eräitä ominaisuuksia, jotka pakostakin kiihdyttävät ja lopuksi tempaavat mukaansa jokaisen, joka ei ole kivettynyt määrätyn poliittisen katsomuksen puitteisiin. Hän oli alun pitäen selvillä siitä, että hänen oli valloitettava kansa, väkijoukot saadakseen voiton. Tähän hän pääsi ainoastaan puhumalla sillä tavoin, että jokainen kylän ja kadun yksinkertaisinkin ihminen ymmärsi häntä. Silti häneltä ei tarvinnut puuttua hyviä ja oikeita ajatuksia. Hänen puheensa ennen valtauspääsyä ovat läpitunkevan selviä ja kansanomaisia eikä hän ollenkaan pelännyt sitä, että ne tämän vuoksi leimattaisiin huokeahintaisen demagogian tuotteiksi. Ja vaikka hän puhui tai puhuu vaativallekin yleisölle, kuten myöhemmin valtiopäivillä sekä monissa muissa tilaisuuksissa tapahtui, niin hänen puheilleen on ominaista lauseitten muodon sekä ilmaustavan yksinkertaisuus, joka miellyttää akateemisesti sivistynyttäkin ja on omiaan pitämään vähemmänkin kouluuntuneet kuulijat aina oikeilla raiteilla hänen usein käyttämästään nopeasta temposta huolimatta. Hän osaa esittää johtavan ajatuksen hyvin selvästi ja liittää jokaiseen väitteeseen heti perustelut: ensiksi, toiseksi, kolmanneksi. Kaiken lisäksi hän ei koskaan puhu abstraktisesti, ei käytä ollenkaan kuluneita sanankäänteitä, ei kaihda kovaa, karkeatakaan ilmaisua ja pysyy alati todellisuuden pohjalla, jolta hän sitten rakentaa tien ihanteitten valtakuntaan.

Hitler ei tempaa mukaansa ainoastaan kuulijansa järkeä ja asiallista mielenkiintoa. Hänet tekee suureksi puhujaksi ennen kaikkea hänen oma haltioitumisensa, antaumuksensa asialle, häntä innoittava henki, joka muuttaa hänet tulivuoreksi, niin että kuulija joutuu, tahtoipa tai ei, sisimpiään myöten tästä väärentämättömästä inhimillisyydestä virtaavan rehellisen ja rohkean vakaumuksen vaikutuspiiriin.

Riemuitsevaa väkijoukkoa Saarbrückenissä Saarín alueen valtakuntaan liittämisen jälkeen.

Hitler laskemassa seppelettä kansallissosialistien taistelun muistopaikalle Münchenin Feldherrnhallen vierellä.

Ja hänen puheittensa voimakkaan vaikutuksen selityksenä on vielä eräs toinen periaate, periaate, joka pohjautuu propagandan lakien ja suurten joukkojen psykologian selkeään ymmärtämiseen; hän ottaa nimittäin tarkoin vaarin siitä, että kuulijakunnan, jonka hän tahtoo valloittaa — ei ainoastaan satunnaisen joukon, vaan kokonaisen kansankin — huomiota ei hajoiteta, vaan se keskitetään aina yhteen ainoaan vastustajaan. Hän lausuiikin siitä kerran: »Mitä yhtenäisempänä tämä kansan taistelutahdon panos ammutaan, sitä suurempi on myöskin liikkeen magneettinen vetovoima ja sitä valtavampi iskun paino.» Kaikissa hänen puheissaan soitetaan sentakia ainoastaan tarkoin määrättyjä, mutta voimakkaita kelloja, joiden malmiset soinnut ylittävät kaiken muun. Yhä uudelleen ja uudelleen hän huutaa Saksan kansalle: »Herää Saksa!» ja ravistaa kansantoverinsa yhteiskunnallista omaatuntoa: »Yhteisetu oman edun edelle!» Yhä uudestaan ja uudestaan hän teroittaa myöskin kansan mieliin, että marxilaisuus on sen kuolinvihollinen ja että marxilaisuus ja juutalaisuus ovat samaa.

Mutta koko tämä puhetaito ei yksin vielä riittäisi ravistelemaan uskomattoman lyhyessä ajassa hereille tuhansia ja kymmeniä tuhansia ihmisiä sekä voittamaan lukemattomia välinpitämättömiä, vieläpä vastustajia hänen innokkaiksi kannattajikseen. Täytyi olla vielä muitakin, tähän saakka ehkä tuntemattomia tai riittävää huomiota vaille jääneitä taikakeinoja, jotka aikaansaivat tuon ihmeen. Sellaisia tosiasiallisesti olikin, vieläpä itse asiassa laadultaan sangen yksinkertaisia, vaikka kenenkään valtiomiehen ja poliitikon mieleen ei ollut juolahtanut käyttää niitä. Näiden keinojen tehon edellytyksenä oli itse poliittinen tilanne. Saksan kansa oli sodan, nälänhädän ja kurjuuden, vihollisen sorron ja riiston, inflaation, köyhtymisen ja julmien pettymysten johdosta joutunut sellaiseen sielulliseen

tilaan, että se oli vastaanottavainen kaikille pelastusopeille, saarnattiinpa sille bolševistista tuhoamisoppia tai uskonnollista innoitusta. Oltiin valmiita vastaamaan myöntävästi mihin tahansa, kunhan se vain lupasi jyrkkää muutosta oloihin. Ja nyt tuli lisäksi jotakin paljon voimakkaampaa sekä suurempaa: ei ainoastaan lupauksia tulevasta taivaanvaltakunnasta — sitähan oli aivan riittävästi toivotettu marraskuusta 1918 lähtien — vaan julistettiin helposti käsitettävää, jokapäiväisille oloille tuttua tosiasiaa, joka koski jokaista ja jonka täyttäminen olisi itsestään selvää sekä onnekasta. Kerta kaikkiaan käsitettiin, ettei oltukaan tuomittuja eristyneisyyteen, kadotukseen ja ikuiseen hätään, kunhan vain löydettiin tie tuohon ruumiilliseen sekä sielulliseen isänmaahan, joka yksin teki ihmisen voimakkaaksi ja varmaksi itsestään: kansanyhteyden äidilliseen syliin. Kun Hitlerin onnistui herättää uuteen eloon ja kukoistukseen tämä valekuolemaan vajonnut kansallistunne, niin hän siten aukaisi kuin taika-avaimella pääsyn kansalaistensa sydämiin. Uudella kansallistunteella ei ollut mitään yhteistä perinnäisen patriotismin kanssa, se ei pohjautunut itserakkauteen, valloitus- tai maineenhaluun eikä vallanhimoon, vaan sen pohjana oli epäitsekäs antautuminen esi-isille ja eläville, maalle ja heimolle, lyhyesti sanoen yhteisölle. Kansalta näytti putoavan suomukset silmistä, se tajusi muodostavansa kumminkin itse asiassa valtavan, kiinteän kokonaisuuden, jonka voima ja mahti pakotti raukeamaan kaiken kirouksen, sotaansyylisyyden, korvauksien, luokkataistelun ja puoluetalouden kahleet. Hitlerin puheita kuuntelevien silmät avautuivat näkemään, että jokin kouriintuntuvan todellinen, mutta samalla salaperäisen syvä liitti heitä kaikkia yhteen: yhteinen veri. Kun Hitler puhui »verestä», tarkoitti hän sillä paljon enemmän kuin pelkästään tuota punaista nestettä. Hän kehitti tästä

sanasta symbolisen lipun määrättyä luonnetta, elämän-asennetta ja maailmankatsomusta, rotua varten. Rohanin prinssi Anton lausuu kirjassaan »Euroopan kohtalon-hetki»: »Kansallissosialismin suurenmoisimpia tuloksia on se, että se on kyennyt velvoittamaan kokonaisen suuren kansan pitämään pyhänä verenjalostuksen ihan-netta.»

Veren ja rodun niin yksityiselle kuin koko kansayhteisöllekin omaaman syvällisen merkityksen paljastaminen tällä tavoin vaikutti pakostakin erinomaisen voimakkaasti kansaan, jonka keskuudessa muukalaisvaikutus oli pääs-syt huomattavaan asemaan ja jonka luonnollisia, veren puhtautta ylläpitäviä vaistoja kansainvälinen, kansallis-tuntoa vastaan sotiva lehdistö sekä abstraktit harhakuvat olivat heikentäneet ja sokaisseet. Kansa ei voinut ollen-kaan käsittää henkeviä ja oppineita keskusteluja siitä, ettei rotukäsitettä tieteellisesti ole vielä ollenkaan edes määriteltäkään ja että vain diletantit voivat sen johdosta suhtautua vakavasti esimerkiksi juutalaiskysymykseen. Kansa luotti tunteeseensa enemmän kuin teoreettisiin mietiskelyihin.* Kansallissosialismin rotuohjelma herätti kansan vielä elävän verenvaiston uuteen elämään, vieläpä antoi sille mitä juhlallisimman oikeutuksenkin.

Hitlerin propagandan vaikutuksen tekee hämmäs-tyttäväksi vielä muuan seikka: hän ei lupaa kansalle mitään, ei kultavuoria, hädän poistamista heti paikalla eikä elämän turvallisuutta. Päinvastoin hän varoittaa harhakuvitelmista sekä liian suurista toiveista. Hän ei houkuttele kannattajia eikä suosittaudu erikoisesti itse heidän johtajakseenkaan. Kun »kansanvaltuutettujen neuvosto» julkaisi marraskuun 9 p:nä 1918 mahtipontisen taisteluhuutonsa »Kaikille!», niin tähän tunnuksen oli liitetty tulvanaan mitä liioitelluimpia lupauksia: Kapita-lismi on voitettu! Jokaiselle työntekijälle oikea palkkansa!

Jokaiselle taataan työtä ja leipää! Yleinen poliittinen nousu! Todellinen vapaus, kauneus ja arvokkuus!

Sitävastoin Hitler julisti eräässä joukkokokouksessa heinäkuun 28 p:nä 1922: »Sillä, joka on Saksan kansan johtajana tänä päivänä meidän puolellamme, ei Jumala nähköön ole mitään voitettavanaan, vaan ehkä ainoastaan kaikki kadotettavanaan. Joka meidän kanssamme tänään taistelee, ei voi saavuttaa suuria laakereita, vielä vähemmän suuria aineellisia etuja, pikemminkin hän kuolee vankeudessa.» Ja toukokuun 4 p:nä 1923: »Herää kysymys: onko sopivaa johtajapersoonallisuutta? Meidän tehtävämme ei ole etsiä henkilöä. Se on joko taivaan lähettämä tai ei. Meidän tehtävämme on luoda miekka, jota hän käyttäisi, kun hän ilmestyy. Meidän tehtävämme on antaa diktaattorille, kun hän ilmestyy, häntä varten kypsä kansa.»

Ensimmäisestä poliittisesta esiintymisestä alkaen Hitleriä ei hetkeäkään kannusta tavallinen kunnianhimo * eikä mikään itsekäs henkilökohtainen vaikutin, vaan hänen silmämääränsä on yksi ja ainoa: hänen kansansa ja isänmaansa, joita kohtaan koko hänen olemuksensa täyttää hallitseva ja kuluttavan intohimoinen rakkaus. Saksan vapautus vieraan herruuden ikeestä vallitsee häntä kansan alennuksen synkimpänä, Ruhrin selkkauksen vuonna niin täydellisesti yli kaikkien muiden toiveitten, että hän vaatii valtakunnankansleri Cunon julistamaan passiivisen vastarinnan sijasta aktiivista, kansallista vastustusta. Hitler näet uskoi, että tämän katastrofin takana vihdoinkin viittooo vapautus. »Ruhrin alueesta olisi pitänyt tulla Saksan Moskova!» (Napoleon 1812!) hän huudahtaa, sillä hän uskoo varmasti, että maailma odottaa saksalaisilta juuri sitä kuohuksissaan ranskalaisten menettelyn johdosta.

Häntä kuuntelevat joukot tiesivät hänen olevan val-

miin uhraamaan henkensäkin aatteittensa puolesta ja sitä samaa hän vaati myöskin liikkeen kannattajilta. Tämä seikka voitti viimeisetkin epäilijät hänen asiansa puolelle.*

4. Vallankumouksellinen.

»Rummuttaja» Hitleristä tuli vallankumouksellinen, joka suunnitteli hallituksen kukistamista ja yritti toteuttaa aikeensa. Tämän muutoksen aikaansai häpeällinen Ruhrin tragedia kaikkine seurauksineen: inflaatio, nälkäkurjuus ja itsemurhaepidemia, yhä laajeneva kommunistinen vaara ja hallituksen kyvyttömyys sitä taltuttamaan vaikuttivat Hitleriin. Kaikkia syitä hänen päättäväiseen menettelynsä syksyllä 1923 ei ole vielä täydellisesti selvitetty, koska ei tunneta kyllin yksityiskohtaisesti hänen vastustajiensa poliittista juonittelupeliä. Kaksi tosiasiaa on kuitenkin varmaa: ensiksikin Hitlerin kasvava kansansuosio alkoi herättää levottomuutta ei ainoastaan Berliinin hallitusmiehissä, vaan myöskin Baijerin ylikomissaarissa tri von Kahrissa. Münchenissä siis tehtiin suunnitelma liittoutumisesta Hitlerin kanssa ei ainoastaan hänen silmälläpitoaan varten, vaan siitäkin syystä, että voitaisiin tehdä hänet tarvittaessa vaarattomaksi. Ja toiseksi on varmaa, että myöskin Baijerin hallitusmiehet olivat oppositiossa valtakunnanhallitusta vastaan, vaikkakin toisista syistä kuin Hitler. Ylikomissaari von Kahr oli monarkisti ja tahtoi monarkian (Wittelsbachin suvun) käskynhaltijana tehdä Baijerin valtakunnasta, ts. Preussista riippumattomaksi. Hitler ei puolestaan tuntenut mitään välitöntä mielenkiintoa valtiomuotokysymystä kohtaan.** Hänen silmissään ei marraskuun vallankumous v. 1918 saanut kylläkään oikeutusta: hän ei tunnustanut Weimarin

tasavaltaa. Olipa hän valmis ilmoittamaan Baijerin kruununprinssille vallankumoussuunnitelmastakin. Mutta hänen taistelunsa ei tarkoittanut Baijerin kuningassuvun palauttamista valtaistuimelle, vaan päämääränä oli lähinnä ainoastaan Berliinin marraskuunhallituksen kukistaminen. Mitä tämän tilinteon jälkeen seuraisi, sen saisi tulevaisuus ratkaista.

Hitler piti von Kahria kunnianmiehenä, jonka sanaan saattoi luottaa, mutta ei kuitenkaan miehenä, joka »olisi voinut täyttää Saksan kansan suuret odotukset». Hän ottaa jättiläismäisen alkuvauhdin — Hitler sanoi itselleen — luhistukseen sitten, kun taistelun pitäisi alkaa. Mutta von Kahrin rinnalla oli kaksi muuta miestä, joitten Hitler oletti omaavan tahdonvoimaa sekä rohkeutta: baijerilaisien divisioonien ylikomentaja kenraali von Lossow ja eversti von Seisser. Hitler oli valmis tukemaan heitä. Neuvottelut näiden kolmen miehen kanssa venyivät kumminkin pitkään. He tahtoivat tulla mukaan, mutta epäroivät sitten taas. Hitler menetti kärsivällisyytensä. Hän oli aivan varma siitä, että he tavoittelivat samaa päämäärää kuin hänkin: valtakunnanhallituksen syrjäyttämistä ja parlamentinvastaisen, puhtaasti kansallismielisen hallituksen asettamista sen sijaan. Mutta hänellä oli samalla täsmällinen vaikutelma, että heiltä puuttui tahdonvoimaa aloitteen tempaamiseksi käsiinsä, joten he toivoivat heille odottamattoman tapahtuman, olosuhteitten painon tempaavan heidät mukaansa ja pakottavan luopumaan hallituksesta. Toisin sanoen Hitlerin tarmokkaan esiintymisen olisi taivutettava heidätkin nousuun. Hitlerillä ei ollut aavistustakaan, olivatko he kenties jo etukäteen salassa päättäneet ei ainoastaan vetäytyä syrjään, vaan lisäksi estää aseellisin poliisivoimin vallankaappauksen ja tuhota Hitlerin houkuttelemalla hänet ansaan.

Von Kahr, von Lossow ja von Seisser puhuivat kan-

salle Bürgerbräukellerissä marraskuun 8 p:nä 1923 pide-tyssä joukkokokouksessa, kun Hitler tunkeutuu saliin, julistaa valtakunnanhallituksen pannuksi viralta ja nimit-tää joukon riemuitessa von Kahrin Baijerin käskynhalti-jaksi. Hitleriin liittynyt Ludendorff nimitetään sota-ministeriksi. Mitä syvimmin liikutettu von Kahr suos-tuu, ojentaapa vielä Hitlerille molemmat kätensä ja katsoo häntä kauan suoraan silmiin. Silloin Hitler kuu-lee, että eräässä kasarmissa tehdään vielä vastarintaa. Hän kiiruhtaa sinne. Kun hän palaa takaisin, niin von Kahr, Lossow ja von Seisser ovat kadonneet. He ovat antaneet Ludendorffille kunniasanansa ja hän päästi heidät menemään. Nuo kolme sananrikkojaa kiiruhtivat sitten heti 19. jalkaväkirykmentin kasarmiin ja sieltä alettiin lähettää »kaikille» radiosanomaa: »Ylikomissaari von Kahr, kenraali von Lossow ja eversti von Seisser eivät hyväksy Hitlerin kaappausta. Aseiden uhalla Bürger-bräukellerissä puristettu kannanotto mitätön. Varokaa yllämainittujen nimien väärinkäyttöä. von Kahr, von Lossow, Seisser.»

Vielä seuraavana aamunakaan eivät Hitler ja Luden-dorff tietäneet mitään tästä radiosanomasta, joka kavalsi heidän asiansa. Hitler ja Ludendorff olivat yhä vieläkin ehdottoman varmoja siitä, että valtakunnan puolustus-joukot sekä poliisi olisivat heidän puolellaan, ja saadak-seen selville yleisen mielipiteen suhtautumisen tilan-teeseen he päättivät marssia kaupunkiin. Heille huo-mautettiin, että heitä ehkä ammuttaisiin. Siihen Luden-dorff vastasi: »Me marssimme!» ja asettui Hitlerin kanssa kansallissosialistien kärkeen. »Ludwigin sillalla» — tällä tavoin Hitler kuvasi tapahtumaa kansanoikeudessa helmi-kuun 26 p:nä 1924 — »asettui meitä vastaan poliiseja, jotka panostivat aseensa kovin panoksin... marssies-samme eteenpäin tämä poliisiketju hajaantui. Me mars-

simme Marienplatzille, missä suunnaton ihmisjoukko tervehti meitä riemukkaasti . . . Hallitusrakennuksen luona * meidät pidätti vahvempi poliisivyö. Me olimme siviilipuvussa eikä kenelläkään meistä ollut pistoolia kädessään. Silloin pamahti karabiininlaukaus ja heti sen jälkeen yhteislaukaus. Scheubner syöksyi maahan ja tempasi minut mukaansa, minusta tuntui kuin minuun olisi osunut. Koetin nousta jälleen ylös. Ammunta lakkasi silloin. Minä en nähnyt ympärilläni mitään muuta kuin kuolleita. Maassa makasi suurikokoinen herrasmies, jonka musta vaippa oli aivan verentahrима ja minä olin varma siitä, että hän oli Ludendorff. Vasta myöhemmin sain tietää, että Ludendorff eli.»

Tämä odottamaton ammunta hajoitti mielenosoittajat. Kuusitoista kulkueen osanottajaa oli kuollut. Ludendorff oli kuin ihmeen voimalla päässyt poliisiketjun lävitse vahingoittumattomana. Hitlerin olivat hänen toverinsa vaikeasti haavoittuneena vieneet Staffelseen rannalle Uffingiin. Siellä hänet vangitsi marraskuun 11 p:nä vahva poliisikomennuskunta ja vei Landsbergin linnoitukseen. Kansanoikeudelle esittämässään loppusanoissa hän esitti musertavan arvostelun vuoden 1918 kumouksesta sekä vallassa olevasta hallituksesta. Hän osoitti, ettei hän kannattajineen ollut tehnyt itseään syypääksi mihinkään valtiorikokseen, saatikka maankavallukseen, vaan he olivat ainoastaan täyttäneet velvollisuutensa.** Ja hän vaati, että hänen syytettyjen penkillä olevat taistelu-toverinsa oli vapautettava syyttöminä. Hän itse, jota heidän kaikkien täytyi totella, oli yksin vastuussa. Ja hän päätti puheensa sanoilla: »Ette te, hyvät herrat, tuomitse meitä, vaan tuomion langettaa historian ikuinen oikeus, joka on lausuva arvostelunsa meitä vastaan nostetusta syytteestä. Minä tiedän, minkä tuomion te langetatte. Mutta se tuomioistuin ei kysy meiltä: Oletteko kavaltaneet maan vai ette?

Se tuomioistuin tuomitsee meidät, vanhan armeijan päämajoituspäällikön, hänen upseerinsa ja sotilansa, jotka ovat saksalaisina tahtoneet parhaita kansalleen ja isänmaalleen, tahtoneet taistella ja kuolla. Te saatatte tuomita meidät tuhatkertaisesti syyllisiksi, mutta historian ikuisen oikeuden jumalatar repii hymyillen rikki valtionsyyttäjän syytevaatimuksen ja tuomioistuimen päätöksen; sillä hän julistaa meidät vapaiksi.»

Huhtikuun 1 p:nä 1924 Hitler tuomittiin maankavaluksesta viideksi vuodeksi linnanvankeuteen, joka hänen oli kärsittävä Landsbergin linnassa. Täällä vankeudessa hän monen vuoden mitä kiihottavimman puoluetistelun jälkeen sai viettää rauhan hetkiä. Täällä hän kirjoitti siihenastisen elämäntistelunsa tunnustuskirjan ja kokosi poliittisen vakaumuksensa laajaan ohjelmaesitykseen »Mein Kampf» («Taisteluni»). Siinä punoutuu yhteen kolme ainesta: elämäkerrallinen, poliittinen ohjelma ja maailmankatsomus. Ainoastaan se, joka on tutkinut tarkkaan tämän teoksen, kykenee arvostelemaan Hitleriä ja kansallissosialismia. Tosin tuohon teokseen sisältyy lausumia jotka aiheutuivat silloisista, nyttemmin muuttuneista poliittisista olosuhteista. Häntä lieneekin pyydetty muokkaamaan nämä kohdat sen mukaisesti uudelleen. Hän on kuitenkin syystä tämän pyynnön torjunut ollen sitä mieltä, että kirja on historiallinen asiakirja, joka ei ole periaatteelliselta kannalta katsoen muuttunut millään tavoin eikä siedäkään mitään muutoksia siinä suhteessa.*

5. Poliitikko.

Joulukuun 20 p:nä 1924 Hitler vapautettiin linnanvankeudesta.

Mutta tuskin hän oli ehtinyt helmikuun 27 p:nä ensimmäistä kertaa esiintyä julkisuudessa puhujana, kun Bai-

jerin hallitus jo antoi hänelle maaliskuun 9 p:nä puhekiellon. Useat muut osavaltiot seurasivat tätä esimerkkiä. Vasta vuosien 1927 ja 1928 kuluessa nämä kiellot kumottiin.

Hitlerin istuessa vankeudessa oli Saksassa taloudellisesti tapahtunut ratkaiseva muutos. Helfferichin ja Schachtin neuvojen mukaisesti oli marraskuun 15 p:nä 1923 otettu käyttöön ns. korkomarkka ja tehty yhdellä iskulla loppu inflaatiosta. Tämä jätti kuitenkin jälkeensä kauhistavan hävityksen. Saksan kansa oli menettänyt kaiken omaisuutensa, mikäli se ei ollut kiinnitettynä tavaroihin tai kiinteistöihin. Väestön omistavat kerrokset olivat proletarisoituneet suurimmaksi osaksi.

Tätä aineellista inflaatiota seurasi sielullinen. Sodan, tappion ja nälänhädän murjoma kansa ei tajunnut kaiken nyt tapahtuvan kohtalokasta merkitystä. Amerikkalainen suurfinanssi näki nyt hetkensä tulleen. Se tahtoi saada takaisin liittolaisvalloille lainaamansa rahat. Siksi oli Saksa nostettava jaloilleen, jotta se kykenisi maksamaan sotakorvauksia. Tämän mahdollistamiseksi Amerikka tahtoi sijoittaa pääomia Saksaan. Se oli Saksan keinottelijoille tervetullut tilaisuus. Nyt alkoi todella rajaton lainahurjistus. Nousukastyypit loivat jonkinlaisen korkeasuhdanteiden kauden, jonka täydellinen keinotekoisuus jäi kansalta salaam. Velkamaksujen turvaamiseksi amerikkalainen Rufus Dawes valmisti suunnitelman, jota muuan newyorkilainen talouslehti nimitti täydellä syyllä kansainvälisen vararikkopesän valvonnaksi. Tämän suunnitelman mukana Saksan velkaorjuus siirtyi politiikasta taloudelliselle alalle. Ranskalaisen väkivalta politiikan diktatuuria seurasi suurfinanssipiirien diktatuuri. Keinotekoisesti aikaansaatu kukoistus loppui kuitenkin varsin pian kauhuun. Kun Saksaan oli sijoitettu lainoja 18 miljardia, niin kansainväliset suurrahamiespiirit sulkiivat yht'äkkiä rahamarkkinat Saksan uusilta luotoilta.*

Hitler jatkoi sillä välin taipumattoman tarmokkaasti puolueensa uudestirakentamista. Jo toukokuun 4 p:nä 1924 toimeenpannuissa valtiopäivävaaleissa Weimarin kokoomuksen puolueet olivat kärsineet tuntevan tappion; sosiaalidemokraattien edustajaluku väheni 173:sta 100:aan, demokraattien 39:stä 28:aan, kansanpuolueen 66 edustus-sijasta 44 paikkaan, kun taas saksalaiskansallisten ryhmä kasvoi 67 edustajasta 106:ksi ja kansallissosialistinen vapausliike, johon kansallissosialistitkin kuuluivat, sai entisten 3 edustajan sijasta 32 (joista 9 kansallissosialis-tia). Myöskin kommunistien siihenastiset 15 edustussijaa lisääntyivät 62:een.

Kansallissosialistisen puolueen elämä pääsi oikeaan vauhtiin kuitenkin vasta sitten, kun Hitler puhekiellon päättymisen jälkeen sai jälleen puhua julkisesti. Hänen puoluettaan saadaan olennaisesti kiittää siitä, että Hindenburg valittiin valtakunnanpresidentiksi. Ja nyt virtasi puolueeseen uusia kannattajia. Kesällä 1927 Hitler otti kansallissosialistisen puolueen valtakunnanpäivillä Nürn-bergissä vastaan 30.000 ruskeapaidan ohimarssin. Vaikka koko Saksan lehdistö koetti sivuuttaa vaitiololla hänen liikkeensä, niin hänen kannatuksensa lisääntyi viikko vii-kolta. Toukokuun 20 p:nä 1928 toimeenpannuissa valtio-päivävaaleissa, joissa sosiaalidemokraatit saavuttivat odot-tamattoman menestyksen lisäten edustajamääränsä 153:ksi, kansallissosialistit ilmestyivät ensi kerran itsenäisenä, 12 miehen vahvuisena ryhmänä valtiopäiville. Seuraavilla puoluepäivillä Nürnbergissä, elokuussa 1929 oli puolueen jäsenmäärä kasvanut 150.000:ksi ja 60.000 SA-miehen marssi Hitlerin ohi kesti neljä tuntia. Tuhansissa kansan-kokouksissa kansallissosialistit Hitlerin johdolla harjoitti-vat propagandaa aatteittensa puolesta ja hyökkäsivät Weimarin kokoomusta vastaan. Franz Seldten jo vuoden 1918 lopulla perustama rintamasoturien liitto »Stahlhelm».

johon kaikista kielloista ja vainoista huolimatta kuului paljon yli 100.000 jäsentä, liittoutui saksalaiskansallisten sekä kansallissosialistien kanssa estääkseen Youngin suunnitelman hyväksymisen.

Tässä korvausohjelmassa, jonka piti astua kelvottomaksi osoittautuneen Dawesin ohjelman sijaan, oli vihdoinkin määritelty Saksan koko korvausvelan kokonaismäärä ja jaettu sen suoritus 59 vuodelle. Vuoteen 1966 saakka oli vuosittain maksettava 2:050 miljoonaa, vuosina 1966—1988 vähenevän asteikon mukaan 1.700—897 miljoonaa, siis yhteensä korkoineen noin 100 miljardia. Nuo kolme oikeistopuoluetta yrittivät nyt aikaansaada kansanäänestyksen Youngin ohjelman toteutuksen estämiseksi. Lähes kuusi miljoonaa saksalaista yhtyikin ohjelman vastustukseen, mutta tämä osanotto ei riittänyt aivan valtiosäännöissä määrätyn luvun täyttämiseen. Maaliskuun 12 p:nä 1930 valtiopäivät hyväksyivät 265 äänellä 192 vastaan Youngin ohjelman.

Taistelu oikeiston ja vasemmiston välillä raivosi sillä välin edelleen. Thüringenissä ensi kerran onnistui kansallissosialistien suuri hyökkäys: tri Frickistä tuli siellä sisä- ja opetusministeri. Saman vuoden syyskuussa saavutettiin uusi suuri voitto: kansallissosialistit selviytyivät valtiopäivävaaleista 107 miehen ryhmänä valtiopäiville.

Tulee paha vuosi 1931. Maaliskuussa 1930 valtakunnan-kansleriksi nimitetty katolisen keskustan johtaja, tri Heinrich Brüning taistelee kasvavaa kaaosta vastaan turhaan hätäasetuksilla ja valtiopäivien hajoituksilla. Kesäkuussa 1931 hallituksen täytyy antaa selitys, ettei Saksa kykene täyttämään Youngin suunnitelmaa, koska ulkomaat ovat kieltäneet kaikki luotot, joiden saannin varaan Saksa on tehnyt laskelmansa.

Kansallissosialistit ja kommunistit käyvät verisiä taisteluja kadun herruudesta. Hitlerin ruskeapaitoja innostaa

fanaattinen uhrivalmius.* Pelottomasti he tekevät propagandamarssejaan halki punaisten kaupunginosien. Kommunistit punovat kautta koko Saksan salaisten järjestöjen verkon, ja heidän koulutetut sekä aseistetut parvensa odottavat ainoastaan taistelumerkinantoa.

Entä kansa? Teoksessaan »Maailman käänne» Stegemann sanoo: »Saksan kansa oli kyllästynyt kaikkeen viisastelupeliin. Velkojen painamana, suhdanteitten pulaan jättämänä, viennin ja työnsaannin pettämänä ja sisimpäänsä saakka kuohuksissaan tämä kansa ei enää taistellut kyseenalaisen valtionbudjetin asettamistavasta tai vielä kyseellisemmistä uudistuksista, eipä edes pelkästä olemassaolostaan, vaan syvimmässä hädässään tähtiä tavoitellen se etsi uutta elämänmuotoa ja uusia ihanteellisia päämääriä. Se oli sisäisesti jo silloin kypsä vallankumoukseen. *Bolševistinen vai kansallinen* vallankumous, siitä ainoasta vaihtoehdosta oli enää kysymys.» Terrorin ja hädän pinnan alla kypsyy näkymättömänä Saksan kansan sielullinen muutos.

Valtakunnankansleri Brüningistä, viisaasta, taitavasta ja maltillisesta valtiomiehestä, joka nautti Hindenburgin täyttä luottamusta, tuli osaksi tapahtumien pakosta, osaksi omasta syystään kansallissosialismin tienraivaaja. Hänen virheensä oli siinä, ettei hän ymmärtänyt tätä liikettä ollenkaan ja rinnasti sen samanasteisena bolševismiin tai mihin muuhun valtiota vastaan vihamieliseen kumouspuuhaan tahansa. Hän ei tietänyt tai ei tahtonut tietää, että Hitlerin taktiikka oli vuoden 1923 jälkeen muuttunut. Hitler oli kylläkin mielenlaadultaan edelleen samanlainen vallankumouksellinen kuin aikaisemminkin, mutta nyt hän tahtoi voittaa miljoonien valittuna johtajana eikä vähäisten iskujoukkojen etunenässä. Brüning julkaisi mietinnön »NSDAP:n maankavalluksellista yrittystä» vastaan ja toimitti jo 1930 oikeudessa syytteeseen

valtakunnan puolustusjoukkojen luutnantteja, jotka kuuluivat tähän puolueeseen. Todistajana kuultu Hitler vannoi, ettei kansallissosialistinen liike suunnittele mitään väkivaltaista kumousta, vaan tahtoo päästä valtaan laillista tietä. Marraskuun 8 päivä 1923 oli hänelle opettanut, että tuo tie oli ainoa, joka voi johtaa todelliseen ja pysyvään menestykseen. Hän on sitten pitänyt järkähtämättömästi kiinni laillisuuden periaatteesta.

Lokakuun 10 p:nä 1931 Hindenburg otti ensi kerran vastaan kansallissosialistien johtajan. Tämä ei kuitenkaan estänyt sitä, että Berliinin poliisi sulki vielä samana päivänä SA-kodit. Yhä sekavampina ja vaarallisempina tapahtumien langat kietoutuivat toisiinsa. Iskut ja vastaiskut seurasivat toisiaan nopeassa tahdissa.

Seuraava vuosi 1932 oli mitä kiihkeimpien vaalitaistelujen aikaa. Valtakunnanpresidentin vaalissa liittoutuvat muuten toisiaan vastaan vihamieliset puolueet keskenään, vain estääkseen Hitlerin presidentiksi valitsemisen. Tästä yhtenäisestä vihamielisestä puoluerintamasta huolimatta Hitler saa ensi vaalitoimituksessa 11,3 miljoonaa ja Hindenburg 18,6 miljoonaa, toisessa äänestyksessä on taas Hitlerin äänimäärä 13,4 miljoonaa ja Hindenburgin 19,3 miljoonaa. Hindenburg valitaan siten uudestaan. Mutta heti sen jälkeen Brüning tekee taaskin virheen: hän julistaa SA:n ja SS:n (SS = Schutzstaffeln, kts. s. 98) kielletyiksi, kansallissosialistisen puolueen kaikki toimistot ja asiakirjat takavarikoidaan, kodit ja keittiöt suljetaan. Kansleri oli nyt laatinut uuden ja monimutkaisen ohjelman pulan ja epäjärjestyksen poistamiseksi. Hän tiesi, ettei hän voinut enää luottaa valtiopäiviin. Jollei mikään muu auttanut, niin hän tahtoi hallita presidentin hallituksen avulla, sillä hän uskoi nauttivansa edelleenkin Hindenburgin täyttä luottamusta.

Siinä kohdin Brüning kuitenkin erehtyi. Vanha valta-

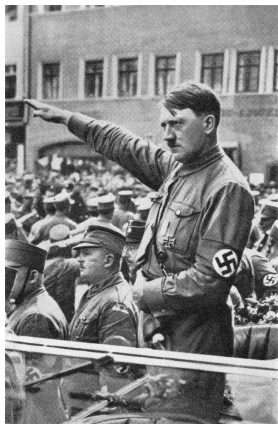
kunnanpresidentti oli huomannut, ettei kansa tahtonut enää tukea valtakunnankansleria. Siksi hän luopui Brüningistä ja kutsui Hitlerin neuvotteluun luokseen. Hindenburg selitti tahtovansa itse nimittää valtakunnankanslerin, joka ei olisi mikään puolueenjohtaja. Hitler osoittautui nyt poliitikkona tilanteen mittaiseksi. Hän ei ollenkaan tahtonut tyrkyttäytyä valtaan. Kansallissosialistien johtaja selitti nyt, että hänellä oli aikaa odottaa ja että hänen puolueensa oli valmis suvaitsemaan uutta hallitusta, jos puoluetta vastaan tähdätyt kiellot kumotaan ja kansallissosialisteille annetaan jälleen oikeus esiintyä kadulla. Hitler tiesi näet tarkoin, mihin hän nojautui nyt puolueen johdossa samoin kuin tulevaisuudessa valtakunnankanslerinakin. Ja se selkänöja, kansan tuki, merkitsi vielä enemmän kuin valtakunnanpresidentin arvovaltakin.

Katolilaisesta natsionalistista Franz von Papenista tulee valtakunnankansleri, ja hän hajoittaa valtiopäivät. Heinäkuun 31 p:nä 1932 toimitetut uudet vaalit tuottavat kansallissosialisteille suunnattoman voiton: 230 edustajan vahvuisena ryhmänä he tulevat nyt valtiopäiville. Kaksi viikkoa myöhemmin Hindenburg kutsuu taaskin Hitlerin luokseen ja tarjoaa hänelle varakanslerin paikkaa hallituksessa. Presidentin hämmästykseksi Hitler torjuu tämän tarjouksen suoralta kädeltä. Hän ei tahtonut tukea Papenin politiikkaa liittymällä hänen hallitukseensa. Hän edusti ohjelmaa, joka oli aivan toisenlainen kuin kaikkien niiden, jotka olivat koettaneet tähän saakka hallita valtakuntaa. Hitlerin kannalta oli vain yksi vaihtoehto mahdollinen: kaikki valta tai ei mitään. Hänen puolueessaan esiintyy nyt kärsimättömyyttä. Häntä tiukataan puuttumaan vihdoinkin asioiden kulkuun. Mutta hän tietää, mitä tekee, ja pysyy lujana.

Marraskuussa 1932 poliittinen tilanne Saksassa kärjistyy siinä määrin, että katastrofia odotetaan joka hetki.

Marraskuun 6 p:nä toimitetaan taas valtiopäivävaalit. Kansallissosialistit menettävät 34 edustajapaikkaa, kun taas molempien marxilaisten ryhmien kannatus kasvaa huomattavasti. Hitlerin vastustajat riemuitsevat, mutta Hitler ei antaudu nytkään harhaan johdettavaksi. Hän tietää, että hänen puolueensa voi kestää 2 miljoonankin äänen menetyksen. Hän tietää, että hänen aikansa tulee — tavalla tai toisella. Hän matkustaa Berchtesgadeniin varustautuakseen uudelleen taisteluun. Hän oli oikeassa.

Marraskuun 17 p:nä von Papen ilmoittaa eroavansa. Marraskuun 19 ja 21 päivinä Hindenburg antaa tiedustella Hitleriltä, »saisiko hänen johtamansa hallitus ja millä edellytyksillä turvaton, työkykyisen enemmistön valtiopäivillä». Siten tarkoitettiin kansallista keskityshallitusta. Hitler pyytää miettimisaikaa ja on neljä päivää kirjeenvaihdossa valtakunnankanslian kanssa. Sen jälkeen hän vastaa, ja vastaus on kuten aina selvä sekä täsmällinen: Hän ehdottaa valtakunnanpresidentille, että hän uskoisi Hitlerin tehtäväksi ilman mitään varauksia ja edeltä käsin tapahtuvaa valtiopäivien enemmistön toteamista hallituksen muodostamisen ja asettaisi hallituksen käytettäväksi presidentin arvovallan sekä poikkeusvaltuudet. Tähän Hindenburg ei katso voivansa suostua, koska hänen mielestään niin jyrkkäkantaisen puolueen johtajan muodostama presidentinhallitus pakostakin kehittyisi puoluediktatuuriksi. Jännitys kansan keskuudessa on noussut nyt kiehumpisteeseensä. Riemuitsevat kansanjoukot ympäröivät Hitlerin auton, kun hän ajaa kansallissosialistien päämajasta »Kaiserhofista» valtakunnankansliaan. Oliko hän nyt onnen huipulla? Miksi hän ei suostu valtakunnankansleriksi? Minkä tähden hän asettaa ehtoja? Hitler pakottaa taipumattomalla tahdonvoimallaan kärsimättömät rauhoittumaan: »Heidän on kutsuttava minut, jollei tänään, niin parin viikon tai kuukauden kuluttua,

Hitler tervehtii kansanjoukkoa autosta.

Hitler mikrofonin ääressä.

Vuotuisen »puolustusvoimien päivän» paraati Nürnbergin Zeppelinkentällä.

sillä he eivät pääse tällä tavoin eteenpäin.» Hän yksin näkee tämän houkutuksen kuilun edessään ja pysyy järkähtämättä päätöksessään: Kaikki tai ei mitään.

Mutta vielä toinenkin vaara uhkaa: kommunismin opit valtaavat sellaisiakin piirejä, jotka tähän saakka ovat suhtautuneet torjuvasti niihin: kansanopetuksen ja sivistyneistön keskuudessa. Nyt Hitlerin on ponnistettava kaikki voimat taisteluun. Hän lähtee jälleen propagandalennoille Saksan kaikkiin osamaihin; hän puhuu joka päivä, vieläpä usein viisi kuusi kertaa samana päivänä. Tuhannet hänen kannattajansa tukevat häntä tässä valistustyössä, ja he ovat kaikki viikkokausia, jopa kuukausimääriä miltei yhtä mittaa matkoilla. Unta ei monesti käy ajattelemis-
nenkaan; tunnin tai parin täytyy riittää torjumaan äkillinen voimien pettäminen. Myöhemmin propagandaministeriksi nimitetty Joseph Goebbels on kirjassaan »Kaiserhofista valtakunnankansliaan» piirtänyt elävän, vieläpä suorastaan järkyttävän kuvan näistä propagandamatkoista. Tuntuu mahdottomalta käsittääkään miten näiden miesten hermot ja ruumiinvoimat kestivät sellaisen kuormitus-
kokeen vahingoitta. Ehkäpä siksi, että he niinä harvoina iltahetkinä, jolloin velvollisuus ei kutsunut heitä, hakivat jännityksen laukaisua taiteesta. Kun he sellaisena iltana saapuivat jollekin syrjäiselle paikkakunnalle sattumalta tai sopimuksen mukaisesti, niin politiikka heitettiin nurkaan. Soitettiin tai — suuremmissa kaupungeissa —
mentiin katsomaan Wagnerin oopperaa tai sitten johtaja kertoi nuoruus- ja oppivuosistaan. Sellaisen lennon jälkeen Joseph Goebbels, joka on seurannut Hitleriä lukemattomilla propagandalennoilla, merkitsee päiväkirjaansa: »Tiheän lumipyryn vuoksi nousimme heti lähes 6.000 metrin korkeuteen. Me kaikki voimme hengittää enää ainoastaan happipulloista. Useimmat matkakumppanit ovat hengenahdistuksen vuoksi vihreitä ja keltaisia, vain

johtaja pysyy järkähtämättömänä eikä hänen tarvitse silmänräpäyksikään turvautua mihinkään apukeinoihin. Meistä kaikista tuntuu ihmeeltä, miten hän kestää sillä tavoin ruumiillisia ja sielullisia rasituksia. Saa sen vaikutelman kuin kaikki tuo ei koskisi häneen ollenkaan. Hän ei polta eikä nauti väkijuomia, syö ainoastaan kasvisruokaa, elää niin yksinkertaisesti kuin kuka tahansa kansan keskuudesta, eikä hänellä ole mitään muuta huvia ja jännitystä kuin työnsä ja tehtävänsä.»

Tällä välin oli joulukuun 3 p:nä nimitetty valtakunnan-kansleriksi »harmaa ylhäisyys», kenraali Schleicher, taitava juonittelija, joka oli von Papeninkin auttanut satulaan, mutta joutui nyt lopulta pakosta itse esiin ja valtavastuuseen. Schleicher tekee nyt kömpelön yrityksen voittaa kansallissosialistit puolelleen ja kutsuu Hitlerin neuvotteluun Berliiniin. Hitler ei kuitenkaan ollenkaan aio noudattaa sellaista kutsua, mutta sen sijaan hän neuvottelee tammikuun 4 p:nä 1933 Kölnissä Franz von Papenin kanssa. Papen on nyt täysin selvillä Hitlerin merkityksestä ja tahtoo tasoitaa hänelle tietä valtaan. Schleicher tekee vieläkin yhden yrityksen Hitlerin voittamiseksi: hän tarjoaa Hitlerille valtakunnan-neuvoston presidentin korkean viran, joka nyt perustettaisiin, mutta Hitleriltä tulee vastaukseksi kylmä hylkäys.

Kansallissosialistisen puolueen taistelujärjestö kävi tähän aikaan kautta linjan hyökkäykseen kommunismia vastaan. Tammikuun 22 p:nä Berliinin SA marssii suureen Horst-Wessel-juhlaan* Bülowplatzille Karl Liebknecht-talon edustalle. Tämän talon kommunistit ovat varustaneet todelliseksi linnoitukseksi, jossa on salakäytäviä ja asevarastoja. Kansan levottomuus ja jännitys kasvaa kiihkeäksi ja vaaralliseksi. Nyt poliittinen kenraali-valtakunnankansleri ei kykene hallitsemaan tilannetta pitämättä ja pyytää eroa tammikuun 28 p:nä. Hitlerin vuoro on

tullut, sillä kenelläkään muulla ei ole enää rohkeutta ja kykyä ottaa vastuuta hartioilleen. Kaikki on selvää, ja von Papen järjestää taitavasti Hitlerin ja vanhan valtakunnanpresidentin kosketuksen.

Tammikuun 30 p:nä Hitler kutsutaan valtakunnanpresidentin luokse. Kansallissosialistien esikunta odottaa sillä välin »Kaiserhofissa» aivan sanattomana jännityksestä. Vihdoin johtaja palaa. Hänet on nimitetty valtakunnankansleriksi. Kaikki ovat liikutuksesta mykkiä. Jokainen puristaa johtajan kättä, kun hän ojentaa sen heille syvän vakavana, lausumatta sanaakaan. »Ulkona riemuitsevat väkijoukot raivoisasti Kaiserhofin edustalla» — näin Goebbels kertoo päiväkirjassaan. — »Tuhansista tulee kymmeniä tuhansia. Loppumaton ihmisvirta valuu Wilhelmstrasselle... Klo 7 Berliini muistuttaa kihisemään ärsytettyä muurahaiskekoa. Ja sitten alkaa soihtukulkue. Loppumattomiin, loppumattomiin, klo 7:stä illalla klo 1:een yöllä marssivat ihmiset valtakunnankanslian ohitse. Vallitsee kuvaamaton riemu. Ylhäällä ikkunansa ääressä seisoo valtakunnanpresidentti... kunnianarvoisena ja myyttillistä lumoa säteillen...»

6. Valtiomies.

Sisäpolitiikka.

Vielä on tässä vaiheessa liian aikaista puhua valtiomiehestä. Hitler oli vasta vallankumouksen johtaja. Ensin täytyi luoda järjestys ja uuden työn perusta, ennenkuin järjestelmällinen rakennustyö voi alkaa. Tilanne valtakunnassa ei ollut vielä niin turvallinen, että kansallissosialismi saattoi pitää asemaansa ehdottoman lujana. Tammi-

kuun 31 päivänä 1933 ammuttiin kadulla neljä kansallissosialistia.

Uuden hallituksen ensimmäisenä ratkaisevana toimenpiteenä oli valtiopäivien hajoitus. Uudet vaalit määrättiin maaliskuun 5 päiväksi. Julistuksessaan kansalle valtakunnanhallitus esitti ohjelmansa: »Kansallinen hallitus tahtoo suorittaa kansamme talouden uudestijärjestämisen suuren työn kahtena nelivuotissuunnitelmana: saksalainen talonpoika on pelastettava kansakunnan ravitsemis- ja siten elinperustan ylläpitämiseksi; saksalainen työläinen on pelastettava tekemällä valtava ja laaja hyökkäys työttömyyttä vastaan.»

Uusien valtiopäivien kokoontumiseen asti oli päätehtävänä yhä edelleen jättiläismäiseksi paisutettu vaalitaistelu, jonka organisoimisessa Joseph Goebbels sai aikaan hämmästyttävää. Sen aikana kommunistit vielä purkivat raivoaan verisissä terroriteoissa. Hitler lentää paikasta toiseen ja puhuu työläisille, talonpojille, vuorimiehille, porvareille, lehtien edustajille ja näyttelyissä kävijöille. Kaikkialla tuhannet ja sadattuhannet kuulijat joutuvat hurjan riemun valtaan. Göring palauttaa sillä aikaa häikäilemättömän suoraviivaisesti järjestystä Preussiin, jonka sosiaalidemokraattinen maahallitus on vuosikausia ollut sotajalalla valtakunnanhallitusta vastaan.

Helmikuun 27 päivän vastaisena yönä kajahtavat äkkiä hälytyshuudot: »Valtiopäivätalo palaa!» Nuori hollantilainen kommunisti van der Lubbe tavataan itse teosta. Samana yönä ammutaan taaskin kaksi SA-miestä kadulla. Hallitus puuttuu nyt asiaan tiukasti: Valtakunnanpresidentti julkaisee helmikuun 28 p:nä »Asetuksen kansan ja valtion suojaksi». Tämä asetus lakkauttaa toistaiseksi Weimarin valtiosäännön ns. perusoikeudet. Nyt voidaan toimeenpanna henkilökohtaisen vapauden, mielipiteitten vapaan ilmaisuoikeuden, painovapauden ja kokoontumis-

oikeuden rajoituksia, puuttua kirje-, posti-, lennätin- ja puhelinsalaisuuteen, toimeenpanna kotietsintöjä ja takavarikointeja samoin kuin omistusoikeuden rajoituksia, jos kansankokonaisuuden hyvinvointi ja turvallisuus sitä vaatii. Tällä pohjalla kielletään nyt Saksan kummunistin puolue ja toimitetaan lukuisia vangitsemisia.*

Maaliskuun 5 päivän parlamenttivaalit johtivat kansallisen hallituksen suureen voittoon. Kansallissosialistit saivat 17.264.000 ääntä ja 288 edustajapaikkaa, minkä lisäksi saksalaiskansalliset ja Stahlhelm miehittivät 52 paikkaa. Sosiaalidemokraateille joutui 120 ja katoliselle keskustalle 73 edustussijaa. Kun kommunistit nyt olivat jo näyttämöltä poissa, niin Hitlerin »kansallisen keskityksen hallituksella» oli täten valtiopäivillä 123 paikan enemmistö. Todellisuudessa nyt hallitsi jo kansallissosialistinen hallitus, koska kiistämätön henkinen johto oli Hitlerin liikkeen eikä konservatiivisen saksalaiskansallisen ja stahlhelmilaisten käsissä. Kolmetoista vuotta aikaisemmin seitsemän miehen alkama liike oli nyt voittanut puolelleen seitsemäntoista miljoonaa ihmistä. Hitler oli oikeassa kirjoittaessaan v. 1923: »Maailmanhistoriaa tekevät vähemmistöt silloin, kun tässä vähemmistössä ruumiillistuu tahdon ja päättäväisyyden enemmistö.» Valtakunnanpresidentti Hindenburg asettui päättävästi kansallissosialistisen liikkeen puolelle: Maaliskuun 12 p:nä hän laillistutti liikkeen virallisesti määräämällä, että vastedes on valtakunnan musta-valko-punainen lippu ja hakaristilippu nostettava rinnan liehumaan valtakunnan symboleina.**

Uusi hallitus saattoi nyt, vaikkakin aluksi vain askel askeleelta ja varovasti, ryhtyä toteuttamaan vallankumouksellista ohjelmaa. Mutta ennenkuin lainsäädäntötoimiin voitiin ryhtyä, oli vallansiirros juhlallisin muodoin ilmoitettava tapahtuneeksi. Tilaisuuden tähän tarjosi valtiopäivien juhlallinen avaus Potsdamin varuskunta-

kirkossa maaliskuun 21 p:nä. Tämä juhlatöimitus todisti nyt koko maailmalle, että vallankumous oli voittanut kautta linjan. Lyhyen puheen jälkeen vanha presidentti-sotamarsalkka luovutti sananvuoron nuorelle valtakunnan-kanslerille. Painokkaassa puheessaan Hitler viittasi uuden kansallisen elämäntunteen heräämiseen, luetteli ajan suuret, edessä olevat tehtävät ja lopetti puheensa lupauksella: »Me tahdomme palauttaa ennalleen Saksan kansan hengen ja tahdon yhtenäisyyden! Me tahdomme rakentaa Saksan heimoista, säädyistä, ammattiryhmistä ja tähänastisista luokista todellisen yhteisyyden. Sen täytyy kyetä aikaansaamaan koko kansan tulevaisuuden vaatima elinetujen oikeamielinen tasoitus: talonpojista, porvareista ja työläisistä täytyy jälleen tulla Saksan kansa.»

Useimmat tuskin aavistivatkaan tuona hetkenä, miten kirjaimellisessa ja syvässä mielessä tämä hengen ja tahdon yhtenäisyyden vaatimus on tarkoitettu. He eivät vielä tunteneet Hitlerin tulevaisuusnäkemyksen koko laajuutta ja hänen olojen muuttamiseen kohdistuvan tahtonsa taipumaton voimaa. Mutta he ovat tunteneet, että tällä julistuksella täyttyi laajamerkityksellinen historiallinen käänne. »Kun Hitler sulki asiakirjan (josta hän oli lkenut)», näin kertoo sota- ja sivistyshistorian tutkija Hermann Stegemann, »niin tuhansien liikutuksen vallassa olevien ihmisten hengähdys kohahti kautta temppelin . . . Hindenburg ojensi hänelle molemmat kätensä syvästi liikutettuna ja kyynelet silmissä. Se oli kansallisen uudistuksen mitä ylevin hetki. Sellaisena se on peruuttamattomasti ja ainutlaatuisena siirtynyt historiaan. Silmänräpäykseksi olivat kaikki taistelut, kaikki epäilykset vaimenneet, kello oli sovitettu ainoastaan kansallisen kokoon-tumisen juhlasointuihin ja aika sidottu tähän hetkeen.»

Maaliskuun 23 p:nä pidettiin valtiopäivien ensi istunto Kroll-oopperassa vastapäätä tulen tuhoamaa valtiopäivä-

taloa. Hitler hahmotteli suuressa puheessaan hallituksensa sisä- ja ulkopoliittikan suuntaviivat: Hallitus tahtoo voittaa työläisen kansallisen valtion puolelle, korottaa maataan viljelevän talonpojan kansan luotettavimmaksi ravitsijaksi, tehdä keskisäädyn jälleen elinkykyiseksi ja antaa taloudelle takaisin sen olennaisen tehtävän, jonka hän määritteli seuraavalla lauseella: »Kansa ei elä taloutta varten eikä talous ole olemassa pääomaa varten, vaan pääoma palvelee taloutta ja talous kansaa.» Samalla hän lopullisesti selvittää välit sosiaalidemokratian kanssa. Loistavassa vastauksessaan sosiaalidemokraattisen puolueen puheenjohtajan puheeseen hän paljastaa puolueen teeskentelyn ja valheellisuuden ja lopettaa puheensa seuraaviin sanoihin: »Saksa on tuleva vapaaksi, mutta ei teidän avullanne.»

Ulkopoliitikasta kansleri selitti, että Saksa vaatii ainoastaan samanlaisia elinoikeuksia ja samoja vapauksia kuin muillakin kansoilla on. Hänen hallituksensa ohjelmana on Saksan suvereniteetin palauttaminen. Hän ei ajattele sotaa. Jokainen valtio tulkoon autuaaksi omalla tavallaan, myöskään Neuvostoliiton asioihin hän ei sekaannu, mutta Saksassa itsessään ei saa esiintyä mitään kommunismia.

Kansallissosialismi oli ottanut vallan käsiinsä. Nyt se tahtoi myöskin valloittaa valtion. Siihen se tarvitsi asetta murtaakseen vanhan tiellä olevan sekä rakentaakseen ihanteittensa mukaiset uudet olot. Hitlerin liike tarvitsi siihen ennen kaikkea vapaita käsiä, joita mitkään parlamentaariset traditiot eivät saaneet sitoa. Tätä tarkoitusta lähinnä palveli neljäksi vuodeksi voimaansaatettu »valtuuslaki», jonka valtiopäivät hyväksyivät maaliskuun 23 p:nä 1933 ja joka on nimeltään »Laki kansan ja valtakunnan hädän poistamiseksi». Se antaa hallitukselle oikeuden säätää valtakunnallisia lakeja, vaikka ne poikkeaisivatkin

voimassa olevasta valtiosäännöstä, mikäli tällöin ei puututa valtiopäivien, valtakunnanneuvoston ja valtakunnanpresidentin oikeuksiin. Kansallissosialismi vaati tässä laissa tavallaan valtiopäiviltä laillisuutta vallankumoukselle. Siihen valtiopäivät suostuivatkin. Laki vahvistettiin 441 äänellä sosiaalidemokraattien 94 ääntä vastaan, siis tarvittavalla $\frac{2}{3}$:n enemmistöllä.*

Nyt seurasi isku iskulta sarja tärkeitä lakeja, joiden nopean toteutuksen piti varmentaa vallankumouksen luoma uusi olotila. Ennen kaikkea oli vallankumouksen ensimmäisenä päämääränä valtakunnan yhtenäisyyden turvaaminen.

Kun Bismarck loi Saksan toisen valtakunnan, niin hän saattoi sen perustaa ainoastaan »ruhtinaitten ja vapaitten kaupunkien (Hampurin, Bremenin ja Lyypekin) ikuisena liittona». Tulleja, kulutusveroja ja postia lukuunottamatta valtakunnalla ei ollut mitään muita omia tuloja ja se eli yksityisten osavaltioiden maksusuorituksista. Musta-valko-punaisia rajapaaluja oli ainoastaan Elsass-Lothringenin ja Ranskan välillä. Valtakunnan muilla rajoilla komeilivat asianomaisen osamaan värit. Pitipä Baijeri ulkomailla erikoisia lähetystöjäkin ja Brest-Litovskin rauhanneuvotteluissa sillä oli äänivaltansa. Samoin osamaat pitivät omia lähettiläitä Berliinissä. Olipa Baijerilla aina vuoteen 1919 asti omia postimerkkejäkin. Myöskin rautatiet kuuluivat osavaltioille eikä valtakunnalle. Mitään yleisvaltakunnallista siviilioikeutta ei myöskään ollut voimassa, vaan ainoastaan preussilainen, saksilainen jne. Adolf Hitlerin täytyi ruveta Braunschweigin kansalaiseksi saadakseen Saksan kansalaisoikeudet.

Muutamat mullistavat lait tekivät nyt lopun tästä olotilasta, jota muuttamaan Bismarckkaan ei aikoinaan pystynyt. Ensi askeleena koko valtakunnan täydelliseen yhtenäistytymiseen oli »toistaiseksi voimassaolevan osa-

maitten valtakuntaan sulattamislain» ohella — se oli säädetty maaliskuun 31 p:nä 1933 — huhtikuun 7 päivän ns. »valtakunnan käskynhaltijalaki» (täydennettynä tammikuun 30 p:nä 1934 säädetyllä »lailla valtakunnan uudesta rakenteesta»). Sama laki uudistettiin sitten tammikuun 30 p:nä 1935. Nämä lait loivat yhtenäisen valtionjohdon valtakunnan koko alueelle ja poistivat siten lopullisesti saksalaisen perinnäispahan: partikularismin. Yksityisten osamaiden suvereenisuuden kumoamisella ei kuitenkaan tarkoitettu sentralismia eikä yhdenmukaistamista. Osamaitten pääkaupungit ovat tosin menettäneet vanhan asemansa autonomisina hallituskeskuksina tai parlamenttien toimintapaikkoina, mutta ne ovat säilyttäneet vieläpä entisestään korostettuina merkityksensä valtakunnan sivistyksellisinä ja taloudellisinä keskuksina. Saksalaiset nuoret hävittivät marraskuun 12 ja 13 päivien välisenä yönä 1933 yksityisten osavaltioiden väliset rajapaalut symbolisena merkinä tästä yhteensulautumisesta. Vanhat osamaarat ovat enää vain hallintoteknillisiä alue-rajaja, mutta eivät poliittisia rajoja.

Toinen uuden hallituksen mielestä kiireellinen toimenpide oli valtakunnan valtavan virkakoneiston puhdistaminen haitallisista aineksista, joita oli siihen pesiytynyt kuluneitten neljäntoista vuoden aikana. Huhtikuun 7 p:nä 1933 säädetty laki »ammattivirkamiehistön ennalleen palauttamisesta» kohdistui marxilaisia ja ennen kaikkea juutalaisia vastaan, ja me palaamme siihen lähemmin seuraavassa luvussa.* Samanlaista poliittista tarkoitusta palveli myöskin laki marraskuun 9 päivän 1918 ja tammikuun 30 päivän 1933 välillä myönnettyjen kansalaisoikeuksien peruuttamisesta, samoin kuin laki Saksan kansalaisoikeuden kumoamisesta ja omaisuuksien takavarikoinnista. Nämä molemmat lait kohdistuivat juutalaisia vastaan, joitten oli onnistunut hankkia itselleen

Saksan kansalaisoikeudet mainittuna välikautena, samoin kuin pakolaisiin, jotka ulkomailla esiintyvät panettelijoina sekä kiihottajina Saksaa vastaan.

Hitlerin symbolinen isku marxilaisia vastaan oli myöskin proletariaatin juhlapäivän, toukokuun 1 päivän muuttaminen kansan juhlapäiväksi. Samoin kuin hän oli marxilaisten harmiksi ottanut punaisen kansallissocialismin lipun mustan hakaristin pohjaväriksi, siten ikäänkuin riistäen heiltä yksinoikeuden punalippuun, samoin hän muutti heidän kansainväliselle luokkataistelulle omistamansa päivän kansallisen työn juhlaaksi, joka yhdisti toisiinsa kaikkia luovaa työtä tekeviä, olivatpa he sitten tehtaan työmiehiä, insinöörejä, yrittäjiä tai käsityöläisiä, opettajia, virkamiehiä tai palkannauttijoita.

Vapun jälkeisenä päivänä seurasi vielä tuhoisampi isku marxilaisia vastaan: Toimintavaliokunta saksalaisen työn turvaamista varten antoi SA:lle käskyn miehittää kautta koko valtakunnan ns. vapaitten (sosiaalidemokraattisten) ammattiliittojen * talot sekä työläispankit ja vangita ammattijärjestöjen johtajat. Tämän tarmokkaan esiintymisen varoittamina kaikki muut ammattiliitot ja käsityö-, teollisuus- sekä kauppajärjestöt alistuivat heti puolueen johtoon. Saksan työrintama saattoi täten jo toukokuun 5 p:nä ilmoittaa johtajalle, että 8 miljoonaa järjestynyttä työläistä sekä yhteiskunnallisen rauhan merkinä myöskin yrittäjäkunta oli yhtynyt työrintamaan. Marxilaisten järjestöjen puolue-elimilleen maksamien varojen turvaamiseksi työväestön hyväksi takavarikoitiin sosiaalidemokraattisen puolueen, sosiaalidemokraattisten lehtien sekä taistelujärjestön, ns. Reichsbannerin omaisuus.**

Mutta vielä olivat toiminnassa edelleen vanhat puolueet kommunistista lukuunottamatta. Ennen kaikkea sosiaalidemokraattinen puolue, joka oli siirtänyt keskukseksä Prahaan ja harjoitti sieltä käsin avointa kiihotusta

kansallissosialistista Saksaa vastaan. Kesäkuun 22 p:nä 1933 valtakunnanhallitus kielsi tämän puolueen toiminnan ja vangitutti Saksassa kiihotusta harjoittavat johtajat. Viime vaaleissa sosialistien kanssa liittoutunut porvarillinen valtiopuolue hajaantui omasta aloitteestaan 28 p:nä kesäkuuta 1933. Nyt oli jäljellä enää vain kolme puoluetta: saksalaiskansalliset, saksalainen kansanpuolue sekä katolinen keskusta. Kesäkuun 27 p:nä saksalaiskansallisten edustajisto selitti valtakunnankanslerille, että puolue oli päättänyt alistua kansallissosialistien johtoon. Kansanpuolue ja katolinen keskusta taas hajaantuivat vapaaehtoisesti. Myöskin Franz Seldten »Stahlhelm» yhtyi kansallissosialistiseen liikkeeseen. Siten katosivat kaikki Saksan entiset poliittiset puolue muodostumat näyttämöltä. Heinäkuun 14 p:nä 1933 julkaistu laki kielsi lopuksi uusien puolueiden perustamisen ja selitti jokaisen siihen tähtäävän yrityksen maanpetokseksi.

Hitlerin julistuksessaan helmikuun 1 p:nä ilmoittaman ensimmäisen nelivuotissuunnitelman polttavin ja kiireellisin kohta oli taistelu työttömyyttä vastaan. »Saksan kansa ei usko», Hitler oli lausunut silloin, »että työnhankintaprobleemi ratkaistaan tähdissä! Sinun itsesi on myötäväikutettava sen ratkaisemiseen. Sinun täytyy ymmärryksellä ja luottamuksella tehdä kaikki, mikä vain voi hankkia työtä.» Tämä käsitys oli jo pari vuotta ennen kansallissosialismin valtaantäpääsyä päässyt siellä täällä kansan piirissä eläväksi. Toiminnassa oli useita kymmeniä »työpalveluksia», joita kansallissosialististen työpalvelusjärjestöjen ohella muutkin eri liitot ja ryhmät loivat. Hallitus ei kumminkaan osoittanut mitään ymmärtämystä tätä työnhankintamuotoa kohtaan.* Se piti parempana aikaansaada ulkomaisin lainoin Saksan talouden keinoitekoisen nousun, joka häikäisi ulkomaita ja johdatti ne yliarvioimaan Saksan suorituskyvyn (Youngin suunnitelma!) * Tämän poli-

tiikan seurauksista antavat valtakunnan työnvälitys- ja työttömyysvakuutuslaitoksen kuivat selonteot järkyttäviä todisteita. Työttömyys laajeni siinä määrin, että täytyi pelätä yleisen nälänhädän vaaraa. Lopuksi oli työttömiä lähes 7 miljoonaa. Kun tähän lukuun laskee lisäksi muut julkista apua tarvitsevat sekä heidän perheenjäsenensä, niin voidaan sanoa 21,5 miljoonan saksalaisen elämän ja toimeentulon olleen riippuvaisen tästä avunannosta.* Mainitun valtakunnallisen laitoksen velkataakka käsvoi vuosina 1929—1931 184 miljoonasta Saksan markasta 1.400 miljoonaan. Mutta v. 1935 tämä työttömyydenhuoltolaitos suoritti itse omat menonsa, olipa se lisäksi ottanut valtakunnalta sekä kunnilta omalle osalleen pula-huollon ja siten keventänyt niiden menotaakkaa kaikkiaan 2.275 miljoonan Saksan markan verran.

Hitlerin helmikuun 1 p:nä julistaman »työtaistelun», ts. työttömyyden poistamisen työnhankinnalla piti tapahtua kahta tietä: yksityisen (panemalla kuntoon kaikki talot ja muut rakennukset valtakunnassa) sekä julkistaloudellisen työnhankinnan kautta, ennen kaikkea toimeenpanemalla laajoja katujen ja teiden rakennustöitä. Kesäkuun 1 p:nä 1933 säädettiin erikoinen laki työttömyydenpoistamisesta ja määrättiin lain toteuttamista varten käytettäväksi yksi miljardi Saksan markkaa. Tätä lakia täydensi kokonainen sarja lakeja, joitten kaikkien tarkoituksena oli suoranaisten työnhankinnan ohella edistää vaihdantaa verohelpotuksin sekä antaa muuten taloudelle vauhtia erilaisin käytännöllisin tai psykologisin toimenpitein. Erikoisen silmiinpistävä oli valtion alkaman autoteiden rakentamisen vaikutus. Työn vauhti ja tehokkuus kasvoi joka vuosi. Toukokuun 19 päivästä 1935 lähtien, jolloin avattiin liikenteelle Frankfurt am Mainin—Darmstadtin välinen uusi autotie, on joka päivä valmistunut yksi kilometri valtakunnan autoteitä. Näiden töiden laajuudesta saa käsi-

tyksen vertailemalla sitä Suezin kanavan rakennustyöhön. Tätä kanavaa kaivettaessa suoritettiin maatoita 74 milj. m³, mutta jo elokuun 1 päivään 1935 mennessä oli valtakunnan autoteiden rakennustyötä suoritettaessa kaivettu maata 170 miljoonaa m³. Näiden töiden vaikutusta teollisuuteen ja talouselämään yleensä valaisevat taas seuraavat luvut: tiejyrien menekki oli v. 1934 24 kertaa suurempi kuin v. 1932. Henkilöautojen myynti kasvoi vuosina 1932—1935 40.000:sta 185.000:een. Sitävastoin supistui vararikkojen ja akordien luku rakennusteollisuudessa samoina vuosina 960:stä alle sadan.

Työttömyyden poistaminen oli ajateltu tapahtuvaksi kolmessa jaksossa, joista ensimmäinen käsitti kesän 1933. Tämän etapin päättyessä voitiin todeta, että työttömien luku oli laskenut noin 7 miljoonasta 3,7 miljoonaan.

Tammikuussa 1935 oli vielä 2.974.000 työtöntä, tammikuussa 1936 2.520.000 ja huhtikuussa 1937 alitettiin ensimmäisen kerran yhden miljoonan raja. Näkymätön työttömyys on kadonnut, kerjäläisiä ja loisia on tuskin ollenkaan. Sitävastoin vallitsee useilla ammattialoilla tuntuva ammatityöläisten puute.*

Hitler oli sitä mieltä, että ennen kaikkea on taisteltava tarpeiden niukkuuden ja niiden järjestelmällisen rajoituksen ideologiaa, siis kommunismista lähtöisin olevaa primitiivisyyskulttia vastaan, jonka täytyy ehdottomasti johtaa talouden ja koko elämän tuhoon. Ratkaisevaa ei ole se, että kaikki rajoittavat kulutustaan, vaan että kaikki ponnistelevat päästäkseen eteenpäin kohti parannusta.

Tämä ei luonnollisestikaan merkinnyt kehoitusta ylellisyyteen. Päin vastoin. Kun Hitler kehoitti kansaa auttamaan, niin ei hän sillä tarkoittanut pelkästään työntekoa ja tuottamista, vaan myöskin uhrautumista sekä luopumista, mikä myöskin sisältyy kansan yhteisen solidaarisuuden ajatukseen. »Jos yksi ja toinen sanoo, että kuormi-

tus on silloin liian suuri ja että täytyy yhä vain antaa, niin siihen voidaan vastata ainoastaan: Se on kerta kaikkiaan todellisen kansallisen solidaarisuuden sisältö ja tarkoitus. Todellinen kansallinen solidaarisuus ei voi olla pelkästään ottamista. — Osalle kansaamme pitää jonkinlainen hätä tarkoituksellisesti säilyttää hartioille, että tämä osa siten auttaa toisten hädän tekemistä lievemmäksi. Jos koko kansa on käsittänyt oikein, että näiden toimenpiteiden täytyy merkitä uhria jokaiselle, niin silloin ei ainoastaan tapahdu lievennystä aineellisessa hädässä, vaan . . . siitä kasvaa vakaumus, ettei tämä kansanyhteys ole pelkkä tyhjä käsite . . . » *

On aina ihmisiä, jotka näkevät rikkaudessa elämän-
 onnen ainoan luotettavan perustan. Tietoisuus, että tuo
 käsitys on erehdys, tulee aina vasta liian myöhään. Kan-
 sallissosialismi näkee yhdeksi siveelliseksi tehtäväkseen
 kansalaisten kasvattamisen yleisesti tuohon katsomuk-
 seen, joka on painettava mieleen jo nuorella iällä.
 Tosin kansallissosialistin pitää pyrkiä myöskin kaikkien
 niinkuin yksityisenkin aineellisten elinehtojen keventä-
 miseen, tosin hänen on vaikutettava isänmaan vapau-
 den, mahdin ja suuruuden hyväksi, mutta kansan
 samoin kuin yksityisenkin elämän päämääränä ei saa olla
 »prosperity». ** »Tarpeitten lisääntymisen kapitalistisesta
 mielettömyydestä» on tehtävä loppu (Arvid Brodersen).
 Tarpeet on tyydytettävä luonnollisen yksinkertaisuuden
 rajoissa. Kansallissosialistinen työarmeija ei pyri, kuten
 Brodersen lausuu, aina korkeampaan elintasoon, vaan
 hakee elämänmuotoaan ylhäisemmästä »povertästä», jolla
 Nietzsche tarkoittaa »pienää köyhyyttä». Nietzsche pukee
 tämän käsityksen sanoiksi vielä selvemmin: »Työläisten
 on kerran eletävä samoin kuin nyt porvarit elävät, mutta
 heidän *yläpuolellaan*, vaatimattomuudellaan kunnostau-
 tuen, *korkeampana* kastina: siis köyhempanä ja yksinker-

taiseimpana, mutta vallan haltijana.» »Edistyksen» käsitettä, jolla vapaamielisyys ylpeilee, ei siten kumota, mutta siinä alkaa kajastaa aivan uusi, korkeampi ja jalompi sisältö.

Tästä hengestä olivat lähtöisin sellaiset aputoimenpiteet kuin ns. »talviapu» (Winterhilfswerk, WHW) sekä ns. »yksi ainoa lämmin ruokalaji» (Eintopfgericht), joita käsitellään myöhemmin luvussa »Kansallissosialistinen kansanhuolto».

Hitler piti heinäkuun 6 p:nä 1934 valtakunnan käskynhaltijoille puheen, missä hän kuvasi vallankumouksen kulkua ja tuloksia. Hän selitti vallankumouksen päättäneeksi, mutta varoitti liiasta kiirehtimisestä rakentamisessa, johon nyt oli ryhdyttävä. Muutoksia on tehtävä vasta sitten, kun on käytettävissä niihin sopivia henkilöitä. — »Vallankumous ei ole mikään pysyvä olotila. Vapautunut virta täytyy johtaa kehityksen turvalliseen uomaan.»

Maailmansodan alkamisen 20-vuotispäivänä, elokuun 2 p:nä 1934 valtakunnan presidentti Paul von Hindenburg kuoli. Muutamia kuukausia aikaisemmin hän oli kirjoittanut poliittisen testamenttinsa ja sanonut siinä: »Minun kanslerini Adolf Hitler ja hänen liikkeensä ovat astuneet historiallisen kantavuuden omaavan, ratkaisevan askeleen kohti suurta päämäärää, joka on Saksan kansan johtaminen yhteen sisäiseksi kokonaisuudeksi yli kaikkien sääty- ja luokkaeroavaisuuksien.» Samana päivänä valtakunnan hallitus julkaisi »lain Saksan valtakunnan valtionpäämiehestä» elokuun 1 p:ltä 1934. Tämä laki yhdistää valtakunnanpresidentin ja kanslerin virat. Adolf Hitler otti molemmat täten haltuunsa »johtajana ja valtakunnan-kanslerina». Hän määrää itse varamiehensä sekä seuraajansa.

Elokuun 1 päivän laista toimitettiin saman kuun

19 p:nä kansanäänestys,* jossa annettiin 38.362.760 jaa-ääntä ja 4.294.654 ei-ääntä. 90 % Saksan koko kansasta oli täten antanut hyväksymisensä laille. Amerikkalainen sanomalehtikuningas William Randolph Hearst lausui tästä tuloksesta keskustellessaan Saksan kansallissosialistisen puolueen ulkomaanlehistöpäälikön tri Hanfstaenglilin kanssa: »Vaalin tulos on oikeastaan yksimielisen tahdonilmauksen veroinen. Nämä musertavat enemmistöt, joilla hra Hitler ensimmäisenä on hämmästyttänyt maailman ja joita me nyt olemme oppineet pitämään kuin itsestään selvinä asioina, aukaisevat eräässä mielessä uuden luvun nykyajan historiaa. Jos hra Hitlerin onnistuu antaa kansalleen rauha ja järjestys sekä aukaista teitä tuohon sivistyskehitykseen, jonka sota on koko maailmassa niin laajassa mitassa tuhonnut, niin hän tekee siten hyvää ei ainoastaan omalle kansalleen, vaan koko ihmis-kunnalle. Saksa taistelee vapautuakseen Versailles'in sopimuksen riistomääräyksistä sekä pahantahtoista sorrosta ja kuristuksesta, jonka kohteena se on ollut — kansojen sortamana, jotka itsekkyydessään, lyhytnäköisyydessään sekä vihassaan Saksan nousua kohtaan eivät näe mitään muuta, vaikka Saksan nousu ei todellisuudessa ole muuta kuin taistelua, jota kaikkien vapautta rakastavien kansojen pitäisi seurata hyvántahtoisen osaaottavasti.»

Sen tähden ei ihmeteltykään, että maailma huolimatta Ranskan kiihtymyksestä, pysyi täysin rauhallisena, kun Hitler 16 p:nä maaliskuuta 1935 pelkästään oman valtansa nojalla julisti Saksan puolustuslaitoksen palautettavaksi entiseen täyteen voimaansa ja julkaisi lain Saksan armeijan järjestämisestä.

Hitlerin merkitys ja valtiokyky esiintyi tosiasiallisesti yhä selvempänä. Hän osoitti omaavansa harvinaisen lahjan: hän osasi antaa yhteiskunnallisten sekä poliittisten tapahtumien virran vyöryä näennäisen vapaana, seuraten

sen kulkua harkitsevan kärsivällisenä sekä itsensä hilliten, mutta sitten hän saattoi päättävästi puuttua oikeassa silmänräpäyksessä asioitten kulkuun kääntääkseen virran suunnan omaa päämääräänsä kohti. Yllättävimpänä ja vakuuttavimpana tämä hänen päättäväisyytensä ja tarmokkuutensa oli ilmenevä silloin, kun hän koko muulle maailmalle täysin odottamattomalla tavalla ratkaisi Itävallan Saksan valtakuntaan liittämistä koskevan kysymyksen.

Hänen varsinaista valtiomiestoimintaansa sisäpolitiikan sekä talous- ja kulttuurielämän rakennustyön aloilla puolueen puitteissa käsitellään tämän kirjan neljännessä osassa. Tässä on kuitenkin ennen siirtymistämme kansallissosialistisen valtion ulkopoliitiikkaan kosketettava erästä vielä Hindenburgin elinaikana sattunutta tapahtumaa, jonka kulku todistaa Hitlerin poikkeuksellista päättäväisyyttä, malttia sekä henkilökohtaista rohkeutta, mutta samalla myöskin hänen taipumatonta ankaruuttaan sekä kovuuttaan tahtonsa toteuttamisessa sekä valta-asemansa säilyttämisessä, jos on kysymys hänen ihanteittensa toteutuksesta sekä kansan hyvinvoinnista.

Vuoden 1934 kuluessa kansallissosialistinen liike oli saavuttanut lopullisen päämääränsä ja sen niin poliittinen asema kuin kansansuosioikin näytti vakaantuneen täydelleenkin. Valtiota kohtaan vihamielisten, hajoittavien voimien toiminta esiintyi enää ainoastaan valheellisten huhujen levittämisenä sekä kansallissosialismia vastaan kohdistuneena arvosteluna. Näitä huhuja ja arvosteluja vastaan valtakunnan propagandanjohtaja Goebbels alkoi nyt toiminnan puheellaan Berliinin Urheilupalatsissa toukokuun 11 p:nä. Kesäkuun 25 p:nä taas johtajan varamies Rudolf Hess piti puheen, missä varoitti asiaankuulumattomia arvostelijoita, jotka levittivät epäoikeutettuja käsityksiä hallituksen toimenpiteistä ja koettivat lamauttaa kansan toimintatarmoa sekä tahtoa pahansuovilla vääriste-

lyillä. Hän lausui: »Me tiedämme yhtä hyvin kuin johtaja itsekin, että niin äärettömän paljon on tällä hetkellä vielä keskeneräisenä ja sisältää vasta tavoitellun päämäärän idun, mutta me pyydämme päästä niiden arvostelusta, jotka kerran olivat sellaisilla paikoilla, joilla heidän olisi pitänyt voida osoittaa osaavansa ratkaista nuo probleemit paremmin kuin me, vaikka eivät kyenneetkään pysäyttämään alaspäinmenoa.»

Hänen puheessaan esiintyi noiden sävyisien varoitusten ohella muuta paljon vakavampaakin. Hän puhui provokaattoreista, jotka koettivat kiihottaa kansalaisia toisiaan vastaan ja naamioivat tämän rikollisen toimintansa »toisen vallankumouksen» nimen verhoon. Jo muuttaman päivän kuluttua osoittautui, että hän tällöin keskusteli tosiasioita, joitten valmistelu oli salassa saavuttanut vaarallisen laajuuden.

Oli kysymys SA-järjestöstä (Sturmabteilungen), iskujoukoista, jotka olivat poliittisten kokousten vähäisestä suojajoukosta kehittyneet vallankumouksen kaartiksi, ja tulleet Hitlerin ankarassa koulussa uskollisuuden sekä tottelevaisuuden esikuviksi. Vuoden 1925 jälkeen näiden joukkojen vahvuus oli kasvanut nopeasti ja vuoden 1933 lopulla ne käsittivät kaikki kansalliset liitot. Ainoastaan »suojaosastot» (Schutz-Staffeln, SS) oli johtajan henkilökohtaisena henkikaartina erotettu SA:sta. SA muodosti lopuksi kansallissosialismin suuren poliittisen koulun, jonka piti jatkaa ulkonaisen voiton jälkeen taistelua saksalaisten sisimmästä. SA:n täytyy olla johtajan sanojen mukaan takuuna vallankumouksen voitokkaasta täyttymisestä, ja se taas on mahdollista ainoastaan silloin, kun uusi Saksan kansa on kehitetty SA:n koulussa. Armeija on kansakunnan aseenkantaja, SA:n sitä vastoin täytyy olla poliittisen tahdon muodostaja ja edustaja. SA:n lippu on Saksan kansan poliittisen sekä henkisen

vallankumouksellistumisen viiri. Kerran täytyy tulla ajan, jolloin todella koko Saksa marssii SA:n lipun ympärillä. Ja sen tien päässä täytyy olla Saksan kansan yhtenä ainoana poliittisen tahdon organisaationa. Hitler vaati SA-mieheltä uskollisuutta, sokeata kuuliaisuutta, ehdotonta kuria, esimerkillisen yksinkertaista esiintymistä ja velvollisuuksien täyttämistä. Hän asettaa SA-johtajalle vaatimuksen, ettei hän vaadi alaisiltaan suurempaa rohkeutta ja uhrimieltä kuin mihin hän itse on valmis joka hetki. SA-mies pitää henkisesti ja ruumiillisesti kasvattaa kaikkein kouluuntuneimmaksi kansallissosialistiksi, sillä ainoastaan puolueen kytkennässä maailmankatsomukseen on tämän järjestön ainutlaatuinen vahvuus.

Osoittautuisiko tämä liikkeen valiojärjestö epäluotettavaksi? Ei — SA osoitti kokonaisuudessaan olevansa yläpuolella kaiken epäilyksen, vaikka katastrofi heittikin muutamiksi päiviksi varjonsa sen ylitse. Syyllisiä olivat järjestön korkein johto sekä muutamat heidän kanssaan yhteydessä olevat henkilöt. SA:n esikuntapäällikkö Röhm, joka oli liikkeen alusta lähtien taisteilut Hitlerin rinnalla hyvin tarmokkaasti ja osallistunut mitä aktiivisimmin SA:n muodostamiseen, suunnitteli kansallissosialistisen valtion kumoamista. Tämä »Röhmin kapina» on käsitettävistä syistä herättänyt koko maailmassa suunnatonta huomiota ja on ulkomailla useasti osittain käsitetty väärinkin, osaksi taas sen syyt ja kulku esitettiin tendenssimäisesti. Hitler on kuitenkin itse antanut siitä suuressa puheessaan valtiopäivillä heinäkuun 13 p:nä 1934 niin selvän ja vakuuttavan vilpittömän kuvauksen, että varmimmat tiedot kumousliikkeen esihistoriasta, synnystä ja kukistamisesta voidaan saada ainoastaan hänen esityksestään. Senvuoksi esitämme tässä hänen puheensa joisakin kohdin lyhennettynä.

»Aluksi vain satunnaisesti kuullut huhupuheet uudesta vallankumouksesta, uudesta mullistuksesta, uudesta kapinasta paisuivat vähitellen niin intensiivisiksi, että ainoastaan kevytmielinen valtionjohto olisi voinut sivuuttaa sen muutta mutkitta. Ei voitu enää leimata pelkäksi tyhmäksi suunpieksännäksi kaikkea sitä, mitä sadoissa ja lopuksi tuhansissa tiedoituksissa suullisesti ja kirjallisesti siitä saatiin tietää. Vielä kolme kuukautta sitten puolueenjohto uskoi, että olisi kysymys yksinkertaisesti vain poliitisten taantumuksellisten, marxilaisten anarkistien tai kaikenlaisten mahdollisten vetelehtijöiden kevytmielisestä lörpöttelystä, jolta puuttui kaikki tosiasiallinen perusta.

Maaliskuun puolivälissä minä annoin ryhtyä uuden propaganda-aallon valmisteluihin. Sen piti tehdä Saksan kansa immuuniksi uutta myrkytysyritystä vastaan. Mutta samalla minä annoin myöskin yksityisille puolue-elimille käskyn tutkia yhä toistuvia huhuja uudesta vallankumouksesta ja mikäli mahdollista löytää näiden huhujen lähteet.

Kävi ilmi, että muutamien korkeampien SA-johtajien riveissä esiintyi tendenssejä, joitten pakostakin täytyi antaa aihetta mitä vakavimpiin arveluihin . . .

Kiinnitin esikuntapäällikkö Röhmin huomiota näihin ja useihin muihin epäkohtiin ilman, että minkäänlaista havaittavaa parannusta olisi esiintynyt tai että olisi kiinnitetty selvästi huomiota minun esityksiini. Huhti- ja toukokuussa nämä valitukset lisääntyivät yhtä mittaa. Ensi kerran minä tähän aikaan sain myöskin asiakirjoin varmennettuja tiedoituksia yksityisten korkeampien SA-johtajien pitämistä neuvotteluista, jotka täytyi leimata ainakin 'karkeaksi tottelemattomuudeksi'. Ensi kerran todistettiin muutamissa tapauksissa kiistattomasti, että sellaisissa keskusteluissa oli tehty viittauksia uuden vallankumouksen välttämättömyyteen

ja että johtajat saivat kehoituksia valmistautua sisäisesti ja käytännöllisesti sellaisen uuden kumouksen varalta.

Esikuntapäällikkö Röhm koetti kiistää kaikilta näiltä tapahtumilta niiden todellisuuspohjan ja selitti ne naamioituiksi hyökkäyksiksi SA:ta vastaan . . .

. . . Nämä selvittelyt johtivat esikuntapäällikön ja minun välilläni sangen vakaviin keskusteluihin, joiden yhteydessä minussa ensi kerran heräsi epäilyksiä tämän miehen lojaalisuudesta. Monien kuukausien ajan olin torjunut jokaisen sellaisen ajatuksen, aikaisemmin olin vuosikausia henkilökohtaisesti antanut tälle miehelle tukeni järkkymättömän uskollisessa toveruudessa, mutta nyt minussa alkoivat vähitellen varoitukset — ennen kaikkea myös varamieheni, Rudolf Hessin — herättää arveluja, joita minä en parhaalla tahdollaankaan enää voinut vaientaa.

Kun minä näinä kuukausina yhä vitkastelin tekemästä viime ratkaisua, niin se tapahtui kahdesta syystä:

1. En voinut muutta mutkitta mukautua ajatukseen, että minun uskollisuudelle rakentamakseni uskomani suhde olisi vain valhetta.

2. Minussa kyti vielä hiljainen toivo, että voisin säästää liikkeeltä ja SA:ltani sellaisen välienselvityksen häpeän ja torjua vahingot ilman kaikkein vaikeimpia taisteluja.

Tosin toukokuun loppu toi yhä arveluttavampia tosiasioita päivänvaloon.

Esikuntapäällikkö Röhm alkoi ei ainoastaan sisäisesti, vaan myöskin koko ulkonaisessa elämässään loitota puolueesta. Kaikki ne periaatteet, joitten pohjalla me olimme nousseet valtaan, menettivät merkityksensä.

Se elämä, jota esikuntapäällikkö ja hänen kanssaan määrätty piiri alkoi viettää, oli sietämätöntä kaiken kansallissosialistisen käsityksen mukaan. Pelottavaa ei ollut ainoastaan se, että hän itse ja hänelle altis piiri rikkoivat

kaikkia säädyllisyyden sekä yksinkertaisen esiintymisen lakeja, vaan vielä pahempaa oli, että tämä myrkky alkoi nyt levitä yhä laajempiin piireihin. Mutta kaikkein pahinta oli, että vähitellen erään yhteisen taipumuksen pohjalla alkoi SA:ssa muodostua lahko, joka ei tarjonnut ainoastaan ydintä salaliitolle terveän kansan normaaleja käsitä, vaan myöskin valtion turvallisuutta vastaan...

... Sopimatta minun kanssani siitä ja ilman, että minä sitä aluksi aavistinkaan, oli esikuntapäällikkö Röhm erään täydelleen korruptin keikarin, erään hra von A:n välityksellä ryhtynyt suhteisiin kenraali Schleicheriin. Kenraali Schleicher oli mies, joka antoi ulkonaisen ilmauksen esikuntapäällikkö Röhmmin sisäiselle toiveelle. Hän juuri määritteli käytännössä ja edusti käsitystä, että

1. Saksan nykyinen hallitustapa on kestämatön, että

2. ennen kaikkea sotavoimat sekä kaikki kansalliset järjestöt on keskitettävä yhteen käteen, että

3. ainoastaan esikuntapäällikkö Röhm yksin saattoi olla sopiva mies, että

4. hra von Papen täytyisi poistaa pelistä ja että hän (Schleicher) olisi valmis ottamaan vastaan varakanslerin paikan. Samoin, että valtakunnanhallituksessa olisi toimeenpantava muitakin olennaisia muutoksia.

Kuten aina sellaisissa tapauksissa, alettiin nyt etsiä uuteen hallitukseen sopivia miehiä yhä edellyttäen, että minut jätettäisiin ainakin aluksi paikalleni.

Näiden kenraali von Schleicherin ehdotusten toteuttamisen täytyi jo kohdassa 2 kilpistyä minun alati järkkymättömään vastustukseeni. Minulle ei olisi ollut asiallisesti eikä inhimillisestikään milloinkaan mahdollista antaa suostumustani muutokseen valtakunnan puolustusministeriössä ja esikuntapäällikkö Röhmmin nimittämiseen sinne...

... Koska esikuntapäällikkö Röhm oli itse epävarma siitä, kohtaisivatko kuvattuun suuntaan tehtävät yrityk-

set sittenkin minun vastustukseni, niin laadittiin suunnitelma tämän ohjelman toteuttamiseksi pakolla. Sen valmistelut suoritettiin laajasti:

1. Oli suunnitelmallisesti luotava sielulliset edellytykset toisen vallankumouksen puhkeamiselle. Tässä tarkoituksessa itse SA:n propagandaelimet levittivät SA:n piirissä väitettä, että valtakunnan puolustusjoukot aikovat hajoittaa SA:n, ja tätä huhua täydennettiin myöhemmin lisäyksellä, että minut oli valitettavasti henkilökohtaisestikin voitettu tämän suunnitelman kannattajaksi. Yhtä surullinen kuin katalakin valhe!

2. SA:n täytyisi nyt ehättää ennen tätä hyökkäystä ja toisessa vallankumouksessa syrjäyttää toisaalta taantumuksen ainekset, toisaalta puolueen vastustus, mutta valtiovalta olisi uskottava SA:n johdolle itselleen.

3. Tässä tarkoituksessa piti SA:n suorittaa kaikki välttämättömät käytännölliset valmistelut mahdollisimman nopeasti. Esikuntapäällikkö Röhmin onnistui — mm. valheellisesti ilmoittamalla tahtovansa toteuttaa yhteiskunnallisia avustustoimenpiteitä SA:n hyväksi — vilpillisesti hankkia tähän tarkoitukseen miljoonasummia. Kaksitoista miljoonaa markkaa koottiin näiden tarkoituserien hyväksi.

4. Jotta ratkaisevimmat iskut voitaisiin antaa häikäilemättä, muodostettiin määrättyjä, yksinomaan tätä varten kyseeseen tulevia vannotettuja *terroriryhmiä* »esikuntavartioiden» nimellä...

... Eräissä johtajakouksissa samoin kuin virkistysmatkoilla koottiin vähitellen ja yksilöllisesti muokattiin kysymykseen tulevat SA-johtajat. Toisin sanoen, lahkon sisärenkaan jäsenten valmistellessa suunnitelmallisesti varsinaista toimintaa annettiin SA-johtajien lähinnä laajemmalle piirille ainoastaan yleisiä sensisältöisiä tiedoituksia, että toinen vallankumous on ovella, ettei tämän kumouk-

sen päämääränä ole mikään muu kuin toimintavapauden antaminen minulle takaisin, että senvuoksi uusi ja tällä kertaa verinen kumous — »pitkien veitsien yö», kuten sitä kauhistuttavasti nimitettiin — vastaisi minun omaa mieli-pidettäni. SA:n oman toimiin ryhtymisen välttämättömyyttä perusteltiin viittaamalla minun päättämättömyyteeni, joka häviäisi vasta sitten, kun olisi saatu jotakin valmista aikaan . . .

Kesäkuun alussa minä tein viime yrityksen kutsuen esikuntapäällikkö Röhm in vielä kerran luokseni lähes viisituntiseen keskusteluun, joka venyi puoliyöhön.

Minä ilmoitin hänelle saaneeni lukemattomista huhuista ja vanhojen uskollisten puoluetovereiden sekä SA-johtajien lukuisista vakuutuksista ja selityksistä vaikutelman, että vastuuntunnottomat ainekset valmistelivat kansalliss-bolševistista toimintaa, joka voisi ainoastaan aiheuttaa Saksalle sanomatonta onnettomuutta. Minä selitin hänelle edelleen, että kuuluviini on tullut myöskin huhuja aikeesta vetää armeija näiden suunnitelmien piiriin.

Minä vakuutin esikuntapäällikkö Röhmille väitteen, että SA hajoitettaisiin, olevan katalaa valhetta ja etten minä ollenkaan voisi puhuakaan valheesta, jonka mukaan minä itse tahdon esiintyä SA:ta vastaan. Mutta minä selitin hänelle samalla, että minun täytyisi henkilökohtaisesti heti paikalla torjua jokainen yritys aikaansaada sekasortoa Saksassa ja että jokaisen, joka hyökkää valtiota vastaan, täytyisi etukäteen lukea minut viholliseksi.

Minä vannotin häntä viimeisen kerran ryhtymään toimiin tätä mielettömyyttä vastaan ja käyttämään arvovaltaansa sellaisen kehityksen estämiseksi, joka tavalla tai toisella voisi johtaa ainoastaan katastrofiin. Minä esitin uudestaan mitä jyrkimmät moitteeni yhä lisääntyvää mahdollista hurjistelua vastaan ja vaadin nyt näiden ainesten ehdotonta poistamista SA:sta, jotta yksityiset aliarvoiset

yksilöt eivät riistäisi itse SA:n, miljoonien kunnollisten puolueoverien ja satojen tuhansien vanhojen taistelijoiden kunniaa. Esikuntapäällikkö Röhm poistui tästä keskustelutilaisuudesta vakuuttaen, että nuo huhut olivat osaksi perättömiä, osaksi liioiteltuja ja että hän tekee muuten kaikkensa asioiden korjaamiseksi oikealle tolalle.

Keskustelun tuloksena kuitenkin oli, että esikuntapäällikkö Röhm nyt valmisteli myöskin minun itseni syrjäyttämistä tietäen, ettei hän voisi missään tapauksessa saada minua suunnittelemansa yrityksen puolelle.

Tässä tarkoituksessa selitettiin hankkeeseen mukaan vedettyjen SA-johtajien laajemmalle piirille, että minä itse kylläkin hyväksyin ajatellun yrityksen, mutta että minun ei tarvinnut henkilökohtaisesti tietää siitä mitään. Selitettiin toisin sanoen, että minä muka toivoin kumouksen puhjetessa joutuvani 24 tai 48 tunniksi vangiksi välttääkseni tapahtuneiden tosiasioiden epämiellyttävää syytaakkaa, joka muussa tapauksessa minulle ulkopoliittisesti lankeaisi. Tämän selityksen saattaa lopullisesti oikeaan valoonsa se tosiasia, että sillä välin oli pidetty jo huolta miehen pestämisestä minun myöhempää syrjäytystäni varten:

Lippukunnanjohtaja Uhl tunnusti muutamaa tuntia ennen kuolemaansa olleensa valmis sellaisen käskyn täytäntöönpanemiseen . . .

. . . Suoran iskutoiminnan piti alkaa Berliinissä hyökkäyksellä hallitusrakennuksia vastaan ja vangitsemalla minut, jotta toimintaa voitaisiin jatkaa ikäänkuin minun toimeksiannostani . . .

Sekä esikuntapäällikkö Röhm että myöskin ryhmänjohtaja Ernst, yliryhmänjohtaja Heines, Hayn ja useat muut ovat todistajien kuullen selittäneet, että lähinnä piti tapahtuman useampipäiväisen, mitä verisimmän välienselvityksen heidän vastustajiensa kanssa. Kysymys sel-

laisen kehityksen taloudellisesta puolesta torjuttiin suorastaan mielipuolisella kevytmielisyydellä viittaamalla, että verinen terrori kyllä hankkisi tarvittavat varat tavalla tai toisella . . .

. . . Vaaran suuruuden osoittivat kuitenkin vasta oikein toteamukset, joita nyt saapui ulkomailta Saksaan. Englantilaiset sekä ranskalaiset lehdet alkoivat yhä useammin puhua Saksassa odotettavasta mullistuksesta, ja yhä useamista tiedoista saattoi päätellä salaliittolaisten muokkaa-
van suunnitelmallisesti ulkomaita siinä mielessä, että varsinaisten kansallissosialistien vallankumous olisi Saksassa ovella ja ettei vallassa oleva hallitusjärjestelmä ole enää toimintakykyinen.

. . . Kesäkuun lopussa minä olin sentähden päättänyt tehdä lopun tästä mahdottomasta kehityksestä, ennenkuin kymmenien tuhansien syyttömien veri sinetöisi katastrofin.

Koska vaara ja kaikkia rasittava jännitys vähitellen oli käynyt sietämättömäksi ja eräitten puolueen sekä valtiiovallan elinten täytyi ryhtyä velvollisuuden mukaisiin torjuntatoimenpiteisiin, niin SA:n loman edellä tapahtunut omituinen, äkillinen palveluksen pidennys näytti minusta arveluttavalta. Minä päätin sen johdosta lauantaina kesäkuun 30 p:nä erottaa esikuntapäällikön virastaan, ottaa aluksi hänet turvasäilöön ja vangita joukon SA-johtajia, joiden rikollisuus oli selvä.

Kun oli epäilyttävää, olisiko esikuntapäällikkö Röhm asioitten uhkaavasti kärjistyessä ylipäänsä enää tullut Berliiniin tai muuallekaan, niin minä päätin henkilökoh-
taisesti matkustaa Wiesseehen koolle kutsuttuun SA-joh-
tajien neuvottelukokoukseen. Arvovaltaani ja tarvittaessa aina säilyneeseen päättäväisyyteeni nojautuen minä aioin
siellä klo 12 päivällä erottaa esikuntapäällikön, vangituttaa eniten syylliset SA-johtajat ja esittää muille tiukan
vetoimuksen heidän velvollisuuksiinsa.

Kesäkuun 29 päivän kuluessa minä sain kuitenkin viime valmisteluista toimintaan niin uhkaavia tietoja, että minun täytyi puolenpäivän aikaan keskeyttää Westfalenin työleirin tarkastus ollakseni valmiina kaiken varalta.

Klo 1 yöllä sain Berliinistä ja Münchenistä kaksi mitä kiireellisintä hälytystietoa.

Nimittäin ensiksi, että Berliiniä varten oli klo 4:ksi seuraavana iltapäivänä määrätty hälytys, että oli annettu käsky kuorma-autojen hankinnasta varsinaisten isku-muodostelmien kuljetusta varten ja tämän käskyn täyttäminen oli jo käynnissä, sekä että täsmälleen klo 5 toiminta alkaisi yllätyksellisesti hallitusrakennusten miehittämisellä. Ryhmän johtaja Ernst ei tätä varten ollutkaan enää matkustanut Wiesseehen, vaan oli jäänyt Berliiniin johtaakseen henkilökohtaisesti toimintaa. Toiseksi oli Münchenissä annettu käsky SA:n hälyttämisestä jo klo 9 illalla. SA-muodostelmia ei enää päästetty kotiin, vaan ne sijoitettiin hälytysmajoitukseen. Se on kapinaa! Minä olen SA:n päällikkö eikä kukaan muu!

Näin ollen saatoin tehdä enää vain yhden ainoan päätöksen. Jos turma ylipäänsä vielä oli estettävissä, niin täytyi toimia salamannopeasti. Ainoastaan häikäilemätön ja verinen asiaanpuuttuminen kenties vielä kykeni tukahduttamaan kapinan levenemisen. Eikä voinut olla kysymystäkään siitä, ettei olisi ollut parempi tuhota sata kapinoitsijaa, salaliittolaista ja juonittelijaa kuin antaa kymmenien tuhansien syyttömien SA-miesten vuodattaa verensä puolin ja toisin. Sillä jos rikollisen Ernstin toiminta alkoi Berliinissä päästä vauhtiin, niin seuraamuksia oli mahdotonta ajatellakaan! Minun nimeeni vetoamisen vaikutuksesta antoi käsityksen se peloittava tosiasia, että näiden kapinoitsijoiden oli esimerkiksi onnistunut Berliinissä hankkia minuun vedoten itselleen toimintaansa var-

ten mitään aavistamattomilta poliisiupseereilta käytettäväksi neljä panssarivaunua... Minulle oli vihdoinkin käynyt selväksi, että vain yksi ainoa mies saattoi ja hänen täytyi esiintyä esikuntapäällikköä vastaan.

Hän rikkoi uskollisuutensa minua kohtaan ja minun yksin täytyi saattaa hänet siitä vastuuseen!

Klo 1 yöllä minä sain viimeiset hälytystiedot, klo 2 lensin Müncheniin. Pääministeri Göring oli minulta saanut jo etukäteen tehtäväksi ryhtyä puhdistuksen tapahtuessa omasta puolestaan yhdenmukaisiin toimiin Berliinissä ja Preussissa. Hän oli rautanyrkein iskenyt maahan hyökkäyksen kansallissosialistista valtiota vastaan, ennenkuin toiminta pääsi alkuunkaan. Tämän salamannopean toiminnan välttämättömyydestä johtui myöskin, että minulla oli ratkaisevalla hetkellä käytettävissäni ainoastaan aivan vähän väkeä. Ministeri Goebbelsin ja uuden esikuntapäällikön läsnäollessa toteutettiin sitten ja saatettiin Münchenissä loppuun teille tunnettu toiminta.

Vaikka minä vielä muutamaa päivää aikaisemmin olin ollut valmis armeliaisuuteen, niin ei sellainen sääli voinut tällä hetkellä tulla enää kysymykseen. Kapinoita nujerretaan ikuisesti samojen rautaisten lakien mukaisesti. Jos joku moittii minua, miksi me emme jättäneet tuomiota vakinaisten oikeuksien tehtäväksi, niin minä voin hänelle vain sanoa: Tällä hetkellä minä olin vastuussa Saksan kansakunnan kohtalosta ja siten Saksan kansan korkein tuomari. Kapinoivia divisioonaa on kaikkina aikoina palautettu järjestykseen karsinnalla. Yksi ainoa valtio ei käyttänyt ollenkaan sotatilapykäläänsä ja tämä valtio luhistui siitä syystä: se oli Saksa. Minä en tahtonut jättää nuorta valtakuntaa vanhan kohtalolle alttiiksi.

Olen antanut määräyksen ampua tähän kavallukseen pääsyylliset ja määräsin lisäksi, että meidän sisäisen kaivonmyrkytyksemme ja ulkomailta valuvan myrky-

aiheuttamat paiseet on poltettava pois vereslihaan asti. Ja minä käskin vielä, että jos kapinalliset tekevät vastarintaa pidätettäessä, on heidät heti surmattava.

Kansan täytyy tietää, ettei kukaan saa rankaisematta uhata sen olemassaoloa — ja sen takaa sen sisäinen järjestys sekä turvallisuus! Jokaisen on kaiken tulevaisuuden varalta tiedettävä, että jos hän kohottaa kätensä iskuun valtiota vastaan, niin hänet perii varma kuolema. Ja jokaisen kansallissosialistin täytyy tietää, ettei mikään arvo eikä mikään asema vapauta häntä henkilökohtaisesta vastuusta ja siten rangaistuksesta. Minä olen vainonnut tuhansia aikaisempia vastustajiamme heidän korruptionsa johdosta. Minun pitäisi ankarasti moittia itseäni, jos minä sietäisin samanlaisia ilmiöitä omassa keskuudessamme . . .

. . . Jos minua vastaan esitetään mielipide, että ainoastaan oikeudellinen menetelmä olisi voinut tarkasti punnita syyllisyyden tai syyttömyyden, niin minä esitän painavan vastalauseen tämän käsityksen johdosta. Se, joka nousee Saksaa vastaan, on maankavaltaja.

Maankavallukseen syyllistä ei pidä rangaista hänen tekonsa laajuuden, vaan hänen osoittamansa mielenlaadun mukaan.

Ken ryhtyy sisäisesti lietsomaan kapinaa rikkoen uskolisuuden sekä pyhät lupaukset, hän ei voi odottaa mitään muuta kuin että hän itse joutuu ensi uhriksi. Minä en aio ammuttaa pieniä syyllisiä ja säästää suuria. Minun asiani ei ole tutkia, joutuiko joku ja kuka näistä salaliittolaisista, kiihottajista, tuholaisista ja Saksan sekä laajemmassa mielessä maailman julkisen mielipiteen kaivonmyrkyttäjistä ehkä liian kovan kohtalon uhriksi. Ei, vaan minun on vain pidettävä huolta Saksan kohtalosta. Muuan meidän vieraanvaraisuuttamme nauttiva ulkomaalainen sanomalehtimies protestoi ammuttujen omaisten, puoli-soitten ja lasten nimessä ja odottaa heidän riveistään

kostoa. Minä voin tälle kunnianmiehelle antaa yhden ainoan vastauksen: naiset ja lapset ovat aina olleet miesten rikollisten tekojen syyttömiä uhreja. Minäkin tunnen sääliä heitä kohtaan, mutta minä uskon, että heille näiden miesten syyllisyyden johdosta tuotettu tuska on vain vähäinen murto-osa siitä surusta ja tuskasta, joka olisi kohdannut ehkä kymmeniä tuhansia saksalaisia naisia, jos tämä teko olisi onnistunut. Eräs ulkomaalainen diplomaatti selittää, että Schleicherin ja Röhmien kohtaus on ollut tietenkin luonteeltaan aivan viaton. Minun ei tarvitse keskustella siitä asiasta kenenkään kanssa. Poliitikkan alalla eivät koskaan käy yhteen käsitykset siitä, mikä on viatonta ja mikä ei.

Mutta jos kolme kavaltajaa Saksassa sopii ulkomaalaisen valtiomiehen kanssa kohtauksesta ja toimittaa sellaista, minkä he itse selittävät »palvelukseen» kuuluvaksi, henkilökunnan olematta läsnä ja antaen mitä ankarimmat määräykset asian salaamisesta minulta, niin minä ammutan sellaiset miehet, vaikka pitäisikin paikkansa väite, että minulta niin salatussa neuvottelussa olisi puhuttu ainoastaan säästä, vanhoista rahoista ja muusta sellaisesta.

Näiden rikosten sovitus oli raskas ja kova.

19 korkeampaa SA-johtajaa, 31 SA-johtajaa ja SA-miestä ammuttiin, samoin kolme SS-johtajaa osasyllisinä salaliittoon. 13 SA-johtajan ja siviilihenkilön, jotka heitä vangittaessa tekivät vastarintaa, täytyi tällöin luopua elämästään. Kolme muuta teki itsemurhan.

Viisi SA-järjestöön kuulumatonta, mutta puoluetovereita, ammuttiin osallisina hankkeeseen.

Lopuksi ammuttiin vielä kolme SS:n jäsentä, jotka olivat syyllisiä turvasäilöön otettujen vankien häpeälliseen kohteluun.

Jotta olisi estetty poliittisten intohimojen ja pöyris-

tyksen muita asianosaisia kohtaan purkautuminen nyrkki-vallaksi, annettiin vaaran torjumisen ja kapinan kukistamisen jälkeen vielä sunnuntaina heinäkuun 1 p:nä mitä ankarin määräys luopua kaikista muista kostotoimista. Siten on sunnuntaiyöstä, heinäkuun 1 p:stä lähtien palautettu normaali tilanne. Joukko väkivallantekoja, joilla ei ole mitään yhteyttä tähän toimintaan, luovutetaan vakituisten tuomioistuinten käsiteltäviksi...

... Samaan tapaan kuin minä puolitoista vuotta sitten tarjosin sovintoa meidän silloisille vastustajillemme, haluan minä nyt myöskin kaikille tähän mielipuoliseen tekoon syyllystyneille tästä lähtien luvata unohdusta...

... Tajutkaa nyt varmemmin kuin aikaisemmin suuri tehtävä, jonka kohtalo meille asettaa ja jota ei voida ratkaista kansalaissodalla sekä kaaoksella. Tuntekaa te kaikki olevanne vastuussa Saksan kansan kalleimmasta hyvästä: sisäisestä järjestyksestä ja sisäisestä sekä ulkonaisesta rauhasta! Niinkuin minä olen valmis ottamaan historian edessä vastuun niistä 24 tunnista, joitten aikana jouduin tekemään elämäni katkerimmat päätökset ja jolloin kohtalo minua jälleen opetti surun ahdistuksessa jokaisella ajatuksella pureutumaan kiinni kalleimpaan, mitä meille tässä maailmassa on annettu: Saksan kansaan ja Saksan valtakuntaan!»

Puhe teki kaikkiin läsnäolijoihin tärisyttävän vaikutuksen. Pariisilaisen »Le Matinin» kirjeenvaihtaja Philippe Barre ilmoittaa lehdelleen: »Se, joka ei ole kuullut näitä sanoja ja nähnyt salia, missä edustajat, yleisö, järjestyksenvalvojat, sanomalehtimiehet, kaikki nousivat yhtenä miehenä seisomaan osoittaakseen riemuaan johtajalle, ei ole nähnyt mitään Saksasta.»

Kenraalisotamarsalkka von Hindenburg lausui sähkösanomassaan valtakunnankanslerille tunnustuksen ja syvästi tuntemansa kiitoksen hänen päättävästä asiaan-

puuttumisestaan sekä henkilökohtaisesta urheasta panoksesta. Valtakunnanhallitus julkaisi »lain valtion hätävarjelutoimenpiteistä», missä laissa Hitlerin menettelylle annetaan oikeutus. Hitler itse taas selitti määräyksessään heinäkuun 3 p:nä, että toimintaa on pidettävä päättyneenä ja että sen yhteydessä olevat väkivallanteot luovutetaan tavallisten tuomioistuinten käsiteltäviksi.

Ulkopolitiikka.

Sisäpolitiikassa oli valtiomies Hitlerin käsiteltävänä probleemeja, jotka suurimmalta osalta olivat askarruttaneet hänen ajatuksiaan jo vuosikymmenen ja joista hän monia oli käsitellyt kirjassaanakin osaksi periaatteelliselta kannalta, osaksi aina yksityiskohtia myöten. Aivan toisin oli hänen ulkopoliittisten valtiomiestehtäviensä laita. Tosin hän oli sellaisiakin koettanut määritellä ja muotoilla kirjassaan, mutta nuo tarkastelut olivat teoreettisia. Nyt hänen oli siirryttävä alastomaan käytäntöön, ja siinä hän näki useammin kuin kerran välttämättömäksi taipua myönnötyksiin ja sovitteluihin. Ulkopoliitikassa poliitikko ei voinut pysyä aina ohjelmamiehen linjalla. Sitä huomattavampaa on, ettei hän tälläkään liukkaalla alueella koskaan kadota näköpiiristään ohjelmansa peruslinjaa. Hermann Stegemann sanoo hänestä sangen oikein: »Hän muistutti napaseudentutkijaa, jonka on pakko ohjata laivansa ahtojäähän aukeavia railoja pitkin voimatta kulkea määrättyä tietä ja joka ottaa suunnasta poikkeamiset, takaisin kääntymiset sekä paikoilleen jäätymiset huomioon luopumatta päämääränsä tavoittelusta.»

Tässä ei voida ryhtyä kansallissosialistisen ulkopoliitiikan yksityiskohtaiseen käsittelyyn. Meidän täytyy

Koulutuslinna Sonthofen Allgäussa.

Uuden Saksan rakennuksia: »Saksan taiteen talo» Münchenissä.

Uuden Saksan rakennuksia Münchenin Königsplatzilta: etualalla kunniatemppeleit,
taustassa »johtajan talo».

rajoittua tärkeimpiin tapauksiin, jotka ovat luonteenomaisia Hitlerin käsityksille sekä menetelmille.

Hänen ulkopoliittista asennettaan hallitsee kaksi pääkysymystä: Saksan suvereenisuuden ja valtiollisen tasa-arvoisuuden palauttaminen ja rauhan turvaaminen. Se tapa, jolla hän käsittelee näitä keskenään helposti ristiriitaan joutuvia kysymyksiä, valaisee kirkkaasti hänen valtiomieslahjojaan.

Ranska antoi hänelle ensin aiheen esiintyä ulkopoliittisena puhujana. Ranskan hallitus väitti nimittäin, että Schupo (suojeluspoliisi), SA ja SS olivat sotilaallisia muodostelmia, joiden luomisella Saksa on loukannut Versailles'in rauhansopimusta. Ulkoministeri von Neurath vastasi tähän väitteeseen hyvin vakavasävyisellä nootilla. Hän torjui epätodenmukaisena väitteen, että SA ja SS olisivat sotilaallisia järjestöjä. Mutta toiselta puolen Saksan täytyy tasa-arvoisuuden nimessä kaikissa tapauksissa varustautua, vaikka toteutettaisiinkin Englannin ehdottama varustusten supistamissuunnitelma, sillä suurvallat eivät milloinkaan täyttäisi kaikkia aseistariisumisohjelman vaatimuksia, vaan olisivat edelleenkin olennaisesti vahvemmin varustautuneita kuin Saksa. Tämä tarmokas selitys osoitti selvästi, ettei Saksa enää ollut halukas alistumaan kohdeltavaksi alempiarvoisena kansana. Sen johdosta Ranska suunnitteli toukokuun alussa 1933 sotilaallisia toimenpiteitä ja uhkasi pakotteilla, ts. aseellisella hyökkäyksellä Saksaan.

Nyt Hitler piti toukokuun 17 p:nä 1933 valtiopäivillä kolmituntisen puheen, jossa hän kääntyi koko maailman puoleen. Hän ei ollut enää mikään kansanpuhuja, vaan valtiomies, joka viisaasti harkituin, hillityin muodoin selvitteli hetken maailmanpoliittisia kysymyksiä. Me emme voi tilan suppeuden vuoksi esittää tätä puhetta sanan-

mukaisesti, mutta muutamat sen pääkohdat ansaitsevat silti tutustumisen:

»Ajatus sotakorvauksista» — hän lausui käsitellessään talouskysymyksiä — »ja niiden suorituksen täytäntöönpanosta tarjoaa kerran kansojen historiassa kouluesimerkin siitä, missä määrin kansainvälisen hyvinvoinnin huomiotta jättäminen voi koitua vahingoksi kaikille . . . Versailles'in sopimuksen syytä oli, että jouduttiin aikaan, jolloin finanssilaskelmien taito näyttää surmaavan taloudellisen järjen. Saksa on täyttänyt sille asetetut velvoitukset niiden järjettömyydestä ja edeltä käsin nähtävistä seuraamuksista huolimatta suorastaan itsemurhaajan uskollisuudella.* Kansainvälinen talouspula on tämän väitteen paikkansa-pitävyyden kumoamattomana todisteena.»

Sitten hän vetosi kansainväliseen oikeudentuntoon, jota rauhansopimukset ovat loukanneet, koska voittajien ja voitettujen käsitteet tehtiin uuden kansainvälisen oikeus- ja talousjärjestyksen perustaksi. »Kansojen kesken elämän rauhoittamiseksi tehtävillä sopimuksilla on sisäistä merkitystä ainoastaan silloin, kun ne perustuvat kaikkien todelliseen ja vilpittömään tasa-arvoisuuteen.»

Ja nyt hän puhui sodasta, jota varten Ranska väitti Saksan varustautuvan. »Uusi Euroopan sota ei kykenisi asettamaan nykyisten epätydyttävien olojen tilalle mitään parempaa . . . Sellaisen loppumattoman mielettömyyden puhkeamisen täytyisi pakostakin johtaa nykyisen yhteiskunta- sekä valtiojärjestyksen luhistumiseen. Saksan valtakunnan kansallisen hallituksen mitä vakavimpana toiveena on estää sellainen rauhanvastainen kehitys vilpittömällä ja toimeliaalla yhteistyöllään.»

Tämä rauhallinen kehitys on ollut myöskin Saksan vallankumouksen sisäisenä tarkoituksena ja tämän vallankumouksen positiivinen päämäärä on: kommunistisen kumouksen estäminen, työttömien pelastaminen työn-

hankinnalla sekä arvovaltainen valtionjohto, jota tukee kansakunnan luottamus sekä tahto. Saksa ei tahdo itselleen mitään sellaista, mitä se ei olisi valmis antamaan toisillekin. Siksi Hitler katsoi, että hänen täytyi esittää mitä jyrkin vastalauseensa sen väitteen johdosta, että aseistamattomat SA, SS ja Stahlhelm olivat uhkana muiden kansojen aseellisille jättiläisarmeijoille.

Kun Ranska vaati ehdotonta turvallisuutta, ennenkuin se tahtoi myöntää Saksalle tasavertaisuuden, niin Hitler esitti kysymyksen, mitä tosiasiallisia takuita Ranska tahtoi vielä niiden lisäksi, joita Saksa oli jo antanut. Saksa on valmis jokaiseen uhriin, jonka muutkin antavat.

Pakoteuhkauksen johdosta Hitler taas huomautti, että jokainen yritys käyttää enemmistön väkivaltaa Saksaa vastaan johtaisi vain Saksan eroon kansainliitosta, koska Saksan olisi jatkuvasti loukattuna ja häväistynä kansana vaikeata kuulua edelleen liittoon.

Vastapuoli ei suhtautunut vakavasti tähän Hitlerin selvään varoitukseen tai ei sitten käsittänyt sitä oikein. Sen koko jännittynyt tarkkaavaisuus oli keskittynyt yhteen ainoaan kohtaan, nimittäin siihen, mitä Hitler sanoisi sodasta ja rauhasta. Hänen vapauttava sanansa puhdisti Euroopan politiikan taivaan uhkaavista ukkospilvistä.

Kuukautta myöhemmin Hitler allekirjoitti ensimmäisen kansainvälisen asiakirjansa, nimittäin Mussolinin laatiman »neljän vallan sopimuksen». Koska kansainliitto ei yksin riitä takaamaan rauhan säilymistä ja luottamuksellista kansainvälistä yhteistyötä, niin Saksa, Italia, Ranska ja Englanti sitoutuivat tässä heinäkuun 15 p:nä 1933 Roomassa allekirjoitetussa asiakirjassa »ponnistelemaan kaikkensa aikaansaadakseen kaikkien valtojen kesken kansainliiton nimessä tehokkaan poliittisen yhteistyön rauhan ylläpitämiseksi» sekä »varustusten supistamiskonferenssin menestyksen turvaamiseksi». Sopimuksen voimassaolo-

ajaksi määrättiin kymmenen vuotta, ja sen voimassaolo pidentyy automaattisesti, jollei sitä kahdeksan vuoden kuluessa irtisanota. Se ei ole myöhemmin kuitenkaan tosiasiallisesti astunut voimaan eikä saanut allekirjoittajien lopullista vahvistusta.

Kansainliiton toimesta Genèvessä pidetyssä varustusten supistamiskonferenssissa Saksa esitti lokakuussa 1933 kaksi vaatimusta: Kaikkien vahvasti varustautuneiden valtioiden on olennaisesti vähennettävä varustuksiaan ja on heti ryhdyttävä käytännössä toteuttamaan yhdenvertaisuuden periaatetta. Englanti, Ranska ja Yhdysvallat olivat kuitenkin jo konferenssissa Saksan tietämättä sopineet haluumistaan päätöksistä eivätkä halunneet kuulla Saksan vaatimuksia.* Saksa oli jo kerran poistunut varustusten supistamiskonferenssista ja palannut sinne takaisin vasta siten, kun sille syystalvella 1932 oli annettu nimenomainen lupaus tasavertaisuuden hyväksymisestä. Koska tätä lupasta ei nytkään pidetty, niin Saksan hallitus toteutti valtakunnankanslerin puheessa toukokuun 17 p:nä 1933 lausutun varoituksen ja selitti lokakuun 14 p:nä 1933 Saksan eronneen sekä varustusten supistamiskonferenssista että kansainliitosta.* *

Valtakunnanhallitus kääntyi samana päivänä julistuksellaan Saksan kansan puoleen ja kehoitti sitä kansanäänestyksessä ilmaisemaan mielipiteensä kansainliitosta eroamisesta. Koska tämä vetoamus antaa hyvin selvän kuvan kansallissosialistisen hallituksen ulkopoliittisesta kannanotosta ja kun sitä seurannut kansanäänestys samalla osoitti, mitä mieltä Saksan kansa oli tästä politiikasta, niin esitettäköön tässä julistuksen sanamuoto:

»Saksan valtakunnanhallitus ja Saksan kansa tahtovat yksimielisesti asettaa rauhan, vastuuntunnon ja yhteisymmärryksen politiikan kaikkien päätösten sekä kaiken toiminnan perustaksi.

Saksan hallitus ja Saksan kansa hylkäävät sentähden väkivallan valtioitten nykyisen yhteyden piirissä esiintyvien erimielisyyksien poistamiseen kelvottomana keinona.

Saksan hallitus ja Saksan kansa uudistavat tunnustuksen, että ne ilolla yhtyvät maailman kaikkeen tosiasialliseen aseistariisumiseen, vakuuttaen olevansa valmiit hävittämään viimeisenkin saksalaisen konekiväärin ja päästämään kotiin viimeisenkin sotilaan, mikäli toiset kansat tekevät samanlaisia päätöksiä.

Saksan hallitusta ja Saksan kansaa elähdyttää vilpiton tahto neuvottelujen tietä tutkia sekä ratkaista intohimottomasti kaikki esillä olevat kysymykset yhdessä toisten kansojen, myöskin kaikkien entisten vastustajiemme kanssa sotapsykoosin voittamiseksi sekä kansojen keskeisten vilpittömien suhteitten vihdoin ennalleen palauttamista varten.

Saksan hallitus ja Saksan kansa selittävät sen vuoksi olevansa joka hetki valmiit mannermaisia hyökkäämättömyyssopimuksia solmimalla turvaamaan Euroopan rauhahan mahdollisimman pitkälle, palvelemaan sen taloudellista hyvinvointia sekä osallistumaan sen yleiseen sivistykselliseen jälleenrakennustyöhön.

Saksan hallitusta ja Saksan kansaa elähdyttää yhtäläinen kunniakäsitys, että kaiken meidän kansamme sekä sen hallituksen kansainvälisiin laitoksiin ja sopimuksiin osanoton välttämättömänä moraalisenä sekä asiallisena edellytyksenä on Saksan tasavertaisuuden tunnustaminen.

Saksan hallitus ja Saksan kansa ovat senvuoksi yksimielisiä päätöksestä erota varustusten supistamiskonferenssista sekä kansainliitosta, kunnes meidän kansaltamme ei enää kielletä tätä todellista yhdenvertaisuutta.

Saksan hallitus ja Saksan kansa ovat päättäneet miehummin kestää millaista hätää, vainoa tai ahdinkoa

tahansa kuin allekirjoittaa vastedes sopimuksia, joitten täytyy olla jokaisen kunniastaan kiinni pitävän miehen ja kunniaitaan rakastavan kansan kannalta mahdottomia hyväksyä, mutta jotka seuraamuksineen johtaisivat vain Versailles'in sopimuksen aikaansaaman hädän ja kurjuuden ikuistumiseen ja siten sivistysvaltioiden yhteisyyden luhistumiseen.

Saksan hallitus ja Saksan kansa eivät tahdo osallistua mihinkään muitten kansojen varustuskilpailuun. Ne vaativat sellaista turvallisuutta, joka takaa kansakunnalle rauhan sekä vapauden rauhalliseen työhön. Saksan hallitus ja Saksan kansa tahtovat saada nämä Saksan kansan oikeudenmukaiset vaatimukset toteutetuksi neuvottelujen ja sopimusten tietä.

Valtakunnanhallitus esittää Saksan kansalle kysymyksen: Hyväksyykö Saksan kansa sen hallituksen sille tässä esittämän politiikan ja onko se valmis selittämään tämän oman käsityksensä ja oman tahtonsa ilmaukseksi sekä juhlallisesti tunnustautumaan siihen?»

Kansanäänestys toimitettiin marraskuun 12 p:nä 1933. Siinä annetuista hyväksytyistä 42.733.519 äänestä oli 40.632.628 (95,1 %) »jaa»- ja 2.101.191 (4,9 %) »ei»-ääniä.

Saksan hallitus oli lokakuun 14 päivän julistuksessakin toistanut valmiutensa Euroopan rauhan turvaamiseen solmimalla hyökkäämättömyyssopimuksia ja Hitler esiintyi avoimesti Ranskan kanssa tehtävän sovinnon puolesta. Saksan kaikista naapureista kuitenkin ainoastaan Puola oli kyllin päättäväinen solmiakseen hyökkäämättömyyssopimuksen Saksan kanssa. Tammikuun 26 p:nä 1934 tämä sopimus vahvistettiin kymmeneksi vuodeksi.*

Ranskan kanssa uhkasi sitävastoin syntyä uusi selkkaus. Saksa, Englanti, Italia, Ranska ja Belgia olivat lokakuun 16 p:nä 1925 keskinäisellä sopimuksella taanneet Versailles'issa määrätyn Saksan länsirajan. Sitäpaitsi Saksa oli

sitoutunut ehdottomasti pitämään voimassa molemmin puolin Reiniä demilitarisoidun vyöhykkeen. Kun nyt suurvallat kaikista varustusten supistamiskonferensseista huolimatta varustautuivat avoimesti, niin ne koettivat selittää näitä varusteluja kansallisen turvallisuuden takaa- misella, ts. niiden selitettiin olevan tarkoitettuja myöskin kansainvälisen rauhan turvaksi. Englanti antoi täl- laisen selityksen maaliskuun 4 p:nä 1935 julkaisemassaan valkoisessa kirjassa »Statement relating to defence», kun taas Ranska pidensi sotapalvelusaikaa. Sen johdosta Saksa omasta puolestaan katsoi välttämättömäksi saat- ta voimaan maaliskuun 16 p:nä 1935 lain sotavoimien luomisesta ja tämä laki säättää yleisen asevelvollisuu- den. Lain perusteluksi valtakunnanhallitus julkaisi vetoo- muksen Saksan kansaan viitaten tässä julistuksessa yksityiskohdittain siihen jyrkkään ristiriitaan, joka val- litsi Saksan yleisesti tunnetun rauhanvalmiuden ja tois- ten suurvaltojen rajoittamattomien varustelujen välillä. Koska Englanti ja Ranska olivat toiminnallaan irti- sanoutuneet kaikkiin muodoiin Versailles'in sopimuksen aseistariisuutumista vaativista määräyksistä, niin Saksa näki olevansa pakotettu ja oikeutettu vastaamaan tähän sopimuksen rikkomiseen palauttamalla itselleen täydelli- sen määräämisvallan puolustuslaitokseen nähden. Halli- tus lähti tällöin samoista perusteista, jotka Englannin pääministeri Baldwin oli viime puheessaan esittänyt niin sattuvasti: »Maalla, joka ei tahdo ryhtyä oman puolustuk- sensa turvaamisen vaatimiin toimenpiteisiin, ei ole kos- kaan tässä maailmassa mahtia, ei moraalista eikä aineel- listakaan valtaa.» Viitaten lokakuun 14 päivän julistuk- sessa lausuttuun valtakunnanhallitus selitti, että Saksa ei pyri sotilaalliseen hegemoniaan ja on päättänyt olla mene- mättä koskaan sen pitemmälle kuin mitä Saksan kunnian ja valtakunnan vapauden turvaamiseksi tarvitaan. Sak-

san hallitus ei tahdo kansallisesta puolustuslaitoksestaan muodostaa mitään hyökkäysasetta, vaan pikemminkin ainoastaan maanpuolustusta ja siten rauhan turvaamista palvelevan välineen.

Kun Englanti, Italia ja Ranska pääasiallisesti tämän Saksan selityksen johdosta alkoivat keskenään neuvottelut huhtikuun 11 p:nä 1935 ja tiedustelivat Saksalta, oliko se valmis osallistumaan ns. »itäsopimukseen», niin Saksa vastasi kielteisesti. Saksa selitti, ettei se voinut yhtyä sellaiseen sopimukseen, joka sisältää enemmän tai vähemmän automaattisesti vaikuttavia sotilaallisen avunannon sitoumuksia (niinpä se esimerkiksi velvoittaisi Saksan auttamaan Neuvostoliittoa, jos tämä joutuisi jonkin kolmannen vallan — esimerkiksi Japanin — hyökkäyksen kohteeksi!). Toukokuun 21 p:nä 1935 Hitler sitten piti valtiopäivillä suurisuuntaisen rauhanpuheen, joka herätti kautta maailman mitä vilkkainta huomiota. Genèvessä oli nimittäin huhtikuun 17 p:nä selitetty, että Saksa oli rikkonut Versailles'in sopimusta vastaan ottaessaan käytäntöön yleisen asevelvollisuuden. Nyt Hitler piti puheessaan lähinnä tiliä Stresasta ja Genèvestä, sotilassopimuksesta ja saartostrategiasta sekä keskitti Saksan hallituksen kannan rauhankysymyksessä kolmeentoista kohtaan. Kun ne kuvaavat selvästi Saksan ulkopoliittisia kannanottoja sekä sen ponnisteluja yleisen rauhan hyväksi, niin esitämme niiden pääsisällön aivan lyhyesti tässä:

1) Saksa ei ole rikkonut Versailles'in sopimusta yksipuolisesti, vaan ne valtat, jotka eivät voineet tehdä päätöstä omasta aseistariisuutumisestaan sopimuksen mukaisesti, sen jälkeen kun Saksa oli jo aseistariisuttu.

2) Saksa on sanoutunut irti varustusten rajoituksista senvuoksi, että se pitää niitä alentavina. Se kunnioittaa kuitenkin ehdottomasti rauhansopimuksen muita, kansojen yhteiselämää koskevia pykäläiä, myöskin määräyksiä alue-

suhteista, ja toteuttaa niiden tarkistuksia ainoastaan rauhallisen yhteisymmärryksen tietä.

3) Saksa täyttää Locarnon sopimukset niin kauan kuin toisetkin sopimuspuolet tekevät niin.

4) Saksa on valmis osallistumaan rauhan yhteiseen turvaamiseen, mutta pitää toivottavana sopimuksien tarkistusta.

5) Saksan mielestä ei yhteistyö ole mahdollista yksipuolisesti pakolla voimaan saatettujen edellytysten vallitessa.

6) Saksa on valmis solmimaan hyökkäämättömyyssopimuksia naapurivaltioiden kanssa.

7) Saksa on valmis suostumaan ilmasopimukseen.

8) Saksa on valmis alistumaan varusteluissaan kaikkiin niihin rajoituksiin, joita muutkin valtiot samoin hyväksyvät.

9) Saksan mielestä täytyy ilmapommitus kieltää.

10) Saksa kannattaa raskaimpien aselajien poistamista käytännöstä.

11) Saksa yhtyy sotalaivojen kaliberin sekä kaikkiin muihin alusten rajoituksiin.

12) Saksa on sitä mieltä, että täytyy estää julkisen mielipiteen myrkyttäminen lehdistöä, elokuvaa ja teatteria käyttämällä.

13) Saksa yhtyy kansainväliseen sopimukseen, joka tekee mahdottomaksi ulkopuolisen puuttumisen toisten valtioiden sisäisiin asioihin.

Kesäkuun 18 p:nä 1935 Saksa teki Englannin kanssa laivastosopimuksen, jonka mukaan Saksan laivaston vahvuus pysytetään aina Suur-Britannian koko laivastovahvuuteen verrattuna suhteessa 35 : 100.

Maaliskuun alussa 1936 Ranskan parlamentti vahvisti Ranskan ja Neuvostoliiton välillä toukokuun 2 p:nä 1935

tehdyin avunantosopimuksen. Koska tämä sopimus epäilemättä kohdistui Saksaa vastaan, niin Saksa kääntyi maaliskuun 7 p:nä 1936 Locarno-valtojen puoleen mietinnöllä, jossa huomautettiin, että ranskalais-neuvostolainen sopimus merkitsee Locarnon sopimuksen rikkomista, minkä vuoksi Saksa ei katso enää olevansa tämän lakanneen sopimuksen määräysten sitoma. Sentakia se on jälleen palauttanut itselleen täydellisen suvereenisuuden Reininmaan demilitarisoidussa vyöhykkeessä.

Tämän selityksen käytännöllisenä seurauksena oli, että Saksa miehitti Reininmaan demilitarisoidun osan.* Mutta todistaakseen epäämättömästi tämän toimenpiteen puhtaasti puolustuksellisen luonteen Saksan hallitus esitti huhtikuun 1 p:nä 1936 Englannin hallitukselle rauhanohjelman, jossa se vieläkin laajemmalla perustalla teki 19 kohdassa positiivisia ehdotuksia, joiden tarkoituksena oli käytännöllisesti ja pysyvästi taata Euroopan rauha, ja selitti olevansa valmis tekemään Ranskan sekä Belgian kanssa sopimuksen molemminpuolisista demilitarisoiduista vyöhykkeistä. Edelleen se ehdotti, että Saksan, Ranskan ja Belgian pitäisi solmia 25 vuodeksi hyökkäämättömyyssopimus. Englanti ja Italia olisi kutsuttava tämän sopimuksen allekirjoittajiksi takaaajina. Saksa ilmoitti olevansa myöskin valmis ottamaan Hollannin mukaan tähän sopimusjärjestelmään. Samoin se selitti olevansa valmis tekemään länsivaltojen kanssa ilmasopimuksen, jonka pitäisi tehdä kaikki ilmahyökkäykset etukäteen mahdottomiksi. Sitäpaitsi ohjelmaan sisältyi myöskin vakuutus valmiudesta hyökkäämättömyyssopimusten tekoon Saksan itäisten naapurien kanssa. Saksan hallitus ilmoitti lopuksi vielä olevansa valmis palaamaan kansainliittoonkin, mutta vain sillä edellytyksellä, että kysymys Saksan oikeudesta siirtomaihin sekä kysymys kansainliiton peruskirjan perustamisesta toiselle pohjalle kuin

Versailles'in rauhansopimukselle kohtuullisen ajan kuluessa saadaan rauhallisten neuvottelujen tietä selvitettyiksi».

Tämä Saksan rauhanohjelma maaliskuun 31 p:ltä 1936 kaikui kuitenkin taas kuuroille korville. Sentähden kun Mussolini julisti joulukuun 11 p:nä 1937 Italian eroavan kansainliitosta, niin Saksan hallitus tervehti tyydytyksellä tätä askelta sekä peruutti puolestaan lupauksensa paluusta kansainliittoon. Tästä kannanotosta julkaistiin »Völkischer Beobachterissa» joulukuun 13 p:nä 1937 seuraava selitys:

»Fascistisen hallituksen päätös, että Italia eroaa kansainliitosta, sekä ne erittäin tärkeät lausunnot, joilla Il Duce on perustellut tätä päätöstä, saavat osakseen Saksassa täyden ymmärtämyksen ja mitä lämpimimmän myötätunnon. Italian politiikan periaatteellisesta suhtautumisesta kansainliittoon ei enää pitkiin aikoihin voinut vallita mitään epäilyksiä. Mussolinin syyskuun lopussa Berliinin Toukokuun kentällä puhumat sanat Genèveen vääristä jumalista kajahtelevat vielä meidän kaikkien korvissa. Mutta on mitä tärkeintä, että Italian hallitus on eilen julki saattamallaan päätöksellä nyt lopullisesti selvittänyt tilanteen. Kansainliitto saa siten ansaitsemansa kuittauksen poliittisista suorituksistaan. Se ei ole olemassaolonsa aikana koskaan osoittanut kykenevänsä antamaan mitään hyödyllistä apua maailmanpolitiikan kulloinkin nykytärkeitten probleemien selvittämiseksi. Päinvastoin se on aina vaikuttanut sodanjälkeisen ajan koko poliittiseen kehitykseen vahingollisesti, monasti vaarallisellakin tavalla. Julistettujen ihanteiden suojassa se muuttui yhä enemmän Versailles'in järjestelyn yksityisten hyödynnauttijoiden välikappaleeksi.

Sen sijaan että kansojen luonnollisten voimien ja tarpeiden järkevällä tasoituksella olisi johdettu kansainvälinen politiikka hedelmällisen kehityksen tielle, on Genève-

vessä ensi sijassa koetettu kehittää ja käyttää menetelmiä sellaisen kehityksen vastustamiseksi.

Kansainliiton täydellinen epäonnistuminen on tällä hetkellä tosiasia, joka ei kaipaakaan enää mitään todisteita eikä keskusteluja. Ne toiveet, joita ennen kaikkea monet pienemmät valtiot ovat kiinnittäneet kansainliittoon, ovat haihtuneet yhä enemmän, kun on oivallettu, että Genèven kollektiivisen turvallisuuden politiikka on todellisuudessa johtanut kollektiiviseen turvattomuuteen. Ainoastaan Moskovasta voidaan tällä hetkellä enää kuulla vielä ehdoton tunnustautuminen kansainliiton ihanteisiin. Kun muuten vielä siellä täällä yritetään selittää liiton epäonnistumisen syyksi se, että niin monet valtiot eivät siihen kuulu, niin silloin ilmeisesti sekoitetaan keskenään syy ja seuraus. Ne syyt, jotka ovat pakottaneet ensin Japanin, sitten Saksan ja nyt myöskin Italian luopumaan kansainliitosta, osoittavat selvästi sen rakenteen ja sitä hallitsevien poliittisten pyrkimysten perusvirheet. On toivotonta pyrkiä poistamaan näitä perusvirheitä osittaisilla uudistuksilla.

Genèveen jäävien suurvaltojen oma asia on, tahtovatko ne vielä nytkin pitää kansainliittoa vakavana tekijänä politiikassaan. Mutta niillä ei ole enää oikeutta esitellä kansainliittoa valtioitten maailman itsestään selvänä edustajana ja kansainvälisen yhteistoiminnan korkeimpana elimenä. Missään tapauksessa valtakunnanhallitus täydessä yhteisymmärryksessä Italian hallituksen kanssa ei anna minkään järkyttää vakaumustaan, ettei Genèven järjestelmä ole ainoastaan epäonnistunut, vaan myöskin turmiollinen. Saksan paluu kansainliittoon ei senvuoksi tule enää kysymykseen.»

Hitler koetti vaikuttaa Euroopan rauhan hyväksi positiiviseen suuntaan keskustelullaan Obersalzbergiin kutsutun Itävallan liittokanslerin Schuschniggin kanssa helmikuun 12 p:nä 1938. Kun heinäkuun 11 p:nä 1936 ja helmi-

kuussa 1937 tehdyt sopimukset eivät olleet kyenneet kaikissa kohdin johtamaan Saksan ja Itävallan tyydyttävään yhteisymmärrykseen, niin näiden kahden valtiomiehen onnistui nyt viisituntisessa keskustelussa poliittisista kiistakysymyksistä päästä molempia puolia tyydyttävältä näytävään ratkaisuun: Saksa tunnusti »riippumattoman ja itsenäisen, saksalaisen ja kristillisen, säätypohjalle rakennetun ja arvovaltaisesti hallitun Itävallan» täydellisen poliittisen suvereenisuuden, jotavastoin Itävalta kumosi kaikki maan kansallissosialisteja vastaan toteutetut rakkaisutoimenpiteet yleisellä armahduksella. Schuschnigg alleviivasi tätä päätöstä selittämällä, ettei suinkaan jokainen, joka edustaa kansallissosialistista ajatustapaa ja käsittää Keski-Euroopan orgaanisen kehityksen johtavan uuden valtakunnan luomiseen, ole sillä perusteella vielä huono itävaltalainen.

Tämä Saksan ja Itävallan kanslerien kohtaaminen alkoi aivan yllätyksellisen ja seurauksiltaan aavistamattoman tapahtumasarjan. Helmikuun 16 p:nä nimettiin itävaltalainen kansallissosialisti tri Seyss-Inquart Itävallan sisäministeriksi ja armahduksen perusteella päästettiin kaikki poliittiset vangit vapauteen. Obersalzburgissa tapahtunut sovittelu näytti täten tosiasiallisesti johtaneen menestykseen. Ensimmäisen pettymyksen valmisti kumminkin liittokansleri Schuschniggin liittopäivillä helmikuun 24 p:nä pitämä puhe, jossa hän koetti tulkita Obersalzburgin sopimusta toisin kuin saksalaisella taholla oli odotettu. Vastoin tätä välipuhetta kiellettiin maaliskuun 1 p:nä Linzissä suunniteltu »saksalainen päivä» ja puheessaan maaliskuun 9 p:nä Innsbruckissa Schuschnigg aivan yllättävästi ilmoitti, että seuraavana sunnuntaina (kolmen päivän kuluttua) toimeenpannaan »kansanäänestys», jonka piti antaa vahvistus hänen sopimuksenrikkomukselleen. * Sisäministeri Seyss-Inquartin sijainen tri Jury

saattoi tällöin heti julki selityksen: Schuschnigg on toiminut hallituksen kulissien takana; Itävallan kansallissosialistit eivät osallistu tähän äänestyskomediaan. Jo seuraavana päivänä koko Itävallan väestö nousi Schuschniggin suunnitelmia vastaan, niin että liittokanslerin oli pakko erota maaliskuun 11 p:nä 1938.*

Schuschniggin ero tapahtui myöhään perjantaina iltapäivällä ja vielä samana iltana Itävallan uusi, liittokansleri Seyss-Inquartin muodostama hallitus vetosi Hitlerin apuun uhkaavan kansalaissodan vaaran torjumiseksi. Seyss-Inquart pyysi lähettämään saksalaisia joukkoja ylläpitämään järjestystä sekä ehkäisemään verenvuodatuksen. Sen jälkeen Hitler julkaisi maaliskuun 12 p:nä julistuksen:

»Panssarijoukot, jalkaväkidivisioonat ja SS-osastot maan päällä sekä saksalainen ilma-ase sinisellä taivaalla ovat — Wienin uuden kansallissosialistisen hallituksen itsensä kutsumina — takuina siitä, että Itävallan kansalle nyt vihdoinkin tarjotaan mitä pikimmin mahdollisuus itse muotoilla tulevaisuutensa sekä siten kohtalonsa todellisella kansanäänestyksellä... Minä itse olen Saksan kansan johtajana ja kanslerina onnellinen voidessani jälleen astua saksalaisena ja vapaana kansalaisena tuon minunkin kotimaani kamaralle...»

Itävallan yhtyminen Saksan valtakuntaan toteutui maaliskuun 13 p:nä 1938 miekaniskutta ja vuodattamatta pisaraakaan verta. Saksa sai lisää aluetta 84.000 km² ja noin 6,7 miljoonaa uutta asukasta. Yhdessä vuorokaudessa siitä oli tullut Suur-Saksa. Seuraavana päivänä johtaja saapui Wieneriin koko väestön osoittaessa riemuaan loputtomiin.*

St. Germainin pakkorauha ja Versailles'in rauhansopimuksen 80. pykälä on revitty ainaiseksi tämän pakkorauhan aikaansaaneiden suurvaltojen, jotka väkivallan-

uhkauksin olivat ylläpitäneet sitä lähes kaksi vuosikymmentä, uskaltamatta esittää edes yhtään ainoata sanaa vastalauseeksi.

III. SAKSAN JUUTALAISET.

1. Juutalaiskysymys.

»Juutalaiskysymys» on aina ollut historiallisesti, kansallisesti, yhteiskunnallisesti ja poliittisesti vaikea ja arkaluontoinen probleemi.* Sen oikeudenmukainen käsittely vaatii ennakkoluulottomuutta, jollaista nykyisin ei ole helppo säilyttää. Tarkoituksenamme on valaista tätä kysymystä *sine ira et studio* kaikessa suppeudessaan mahdollisimman monipuolisesti.

Tämä on välttämätöntä siksi, että antisemitismistä monasti levitetään käsityksiä, jotka lienevät oikeudenmukaisia niin kauan kuin ne suuntautuvat tämän ilmiön liioitteluja ja irvikuvamaisia vääristelyjä vastaan, mutta jotka täytyy leimata pintapuolisiksi sekä vääriksi, kun ne nimittävät antisemitismistä keinotekoisen propagandan tuotteeksi ja kieltävät sen levinneisyyden Saksan kansan laajoissa piireissä. Antisemitismistä on koko maailmassa. Sen syytä lähemmin tarkastellessa käsittää, miksi se juuri Saksassa on omaksunut erikoisen radikaalin muodon.

Kaksi ilmiötä on aiheuttanut ns. »juutalaiskysymyksen» synnyn: toinen niistä on Talmud, ts. talmudilaiseen ajatteluun johtava henkinen kehitys, siis ei ainoastaan kysymyksen uskonnollinen, vaan myöskin älyllinen puoli.

Kansallissosialistien puhujat: Hitler ja Goebbels.

Sotamarsalkka Göring talviavun katukerääjänä.

Toinen tekijä taasen on ns. diaspora (hepreaksi »Galuth»), ts. juutalaisten leviäminen kautta koko maailman. Vaikka talmudilaisen ajattelun tutkiminen olisikin hyvin tärkeätä juutalaisuuden luonteen käsittämiseksi, niin tämän kysymyksen käsittely veisi meidät liian pitkälle.* Juutalaisuuden aina viime aikoihin saakka Saksassa näyttelemän suuren osan valaisemiseksi riittää, kun aluksi hiukan tarkastelemme diasporan kehitystä.

Juutalaisten traagillisena kohtalona oli, että he jo enemmän kuin 700 vuotta e. Kr. menettivät vihollisen valloituksen ja hävityksen johdosta sen, mitä voi nimittää heidän isänmaakseen, ts. Samarian Palestiinan pohjois- ja Jerusalemin sen eteläosassa, ja että heidät siirrettiin väkivalloin vieraaseen maahan. Ensimmäinen joukkosiirto (Mesopotamiaan) tapahtui v. 587, toinen (Egyptiin) kohta sen jälkeen, kolmas (Syyriaan) hieman myöhemmin. Diaspora sanan varsinaisessa mielessä alkoi kuitenkin vasta vuodesta 538 e. Kr., kun ankara maanpakolaisuusaika Babyioniassa päättyi ja juutalaiset saivat palata takaisin Palestiinaan. Läheskään kaikki juutalaiset eivät nimittäin käyttäneet tätä vapautta hyväkseen, useimmat heistä jäivät vapaaehtoisesti Babyloonin; mutta he eivät sulautuneet isäntäkansaan, niinkuin eivät muutkaan hajallaan elävät juutalaiset, vaan säilyttivät tietoisesti kansallisuutensa. Siitä huolimatta että osa juutalaisia palasi Babylonin maanpaosta takaisin Jerusalemiin, ei täällä enää syntynyt uudestaan entistä juutalaista valtiota, vaan teokratia ilman kansaa, johon se olisi voinut nojautua. Senvuoksi kun Titus v. 70 j. Kr. hävitti Jerusalemin ja tuhosi siten tuon pappisvaltion, niin ei tämä katastrofi koskenut ollenkaan kautta maailman hajaantuneisiin juutalaisiin. Juutalaisuuden historiallinen olemassaolomuoto »ei ole enää kansakunta eikä valtio, jolla jossakin olisi määrätty paikkansa poliittisena suurena ja joka nyt

säteilisi voimaansa diasporaan; sen historiallinen olemassa-olo on pikemminkin kodittomuutta.»*

Juutalaiset näyttelivät jo Aleksandriassa suurta osaa ja Vespasianuksen aikana heitä oli Egyptissä miljoona maan kahdeksan miljoonan väestöstä: siis 13 % kokonaisväkiluvusta. Olipa Konstantinuksen aikana Kölnissä hyvin järjestäytynyt juutalainen siirtokuntakin.

Juutalaisuudelle omalaatuinen tosiseikka on, ettei se ole koskaan tehnyt vakavaa yritystä muuttaa tätä itse asiassa luonnotonta kodittomuuden tilaa ja perustaa omaa valtiota.* Sionismia ei voi pitää sellaisena yrityksenä, kuten Georg Kittel huomauttaa. Sen tarkoituksena ei ole »muodostaa juutalainen valtio, joka nyt todellakin käsittäisi kaikki juutalaiset», vaan ainoastaan »luoda jonkinlainen keskipiste tai turvapaikka maailmanjuutalaisuudelle.* Juutalaisuuden häviämätön kyky elää hajaannuksessaakin vieraitten kansojen keskellä sulautumatta niihin on sitäkin arvoituksellisempi tosiasia, kun heiltä yhteisen kotimaan ja maahan kiintymisen lisäksi puuttuu vielä oma kielikin. Eihän hepreaa tunnettu elävänä kielenä enää aleksandrialaisenakaan aikana, mistä Filon Aleksandrialainen on esimerkkinä.

Nyt tämän tosiasian ei kuitenkaan olisi vielä tarvinnut millään muotoa johtaa »juutalaiskysymyksen» synty-miseen sanan nykyisessä mielessä. Eikä sekään seikka, että kristinuskko (niin hyvin katolinen kuin protestantti-nenkin) ja juutalaisuus ovat alun pitäen ikuisesti pysyneet leppymättöminä vihollisina, ollut mikään pakottava syy tämän probleemin esille tuloon, niin kauan kuin juutalai-suus eli ankarasti eristettyä elämäänsä ghettossa. Juuta-laiskysymys on syntynyt vasta sitten, kun Yhdysvaltojen vuoden 1787 ja Ranskan vallankumouksen vuoden 1789 valtiosäännöt julistivat juutalaisten tasa-arvoisuuden. Tämän tasa-arvoistumisen jälkeen alkoi juutalaisten kes-

kuudessa esiintyä pyrkimyksiä sulautua isäntäkansaan, jotta he tätä huomaamatonta tietä olisivat päässeet paremmin kilpailemaan maan pääväestön kanssa kaikilla niillä aloilla, jotka avautuivat juutalaisille. »Juutalaiskysymyksen» ensi idut kylvi kansojen keskuuteen havainto, etteivät juutalaiset huolimatta kaikesta enemmän tai vähemmän onnistuneesta, mutta todellisuudessa aina vain näennäisestä sulautumisesta isäntäkansaan koskaan lakanneet silti olemasta juutalaisia ja menettäneet kansallistuntoaan. Me voimme huomata tämän ilmiön kaikkialla, minne juutalaisia on asettunut asumaan toisen kansan keskuuteen.

Tuonnempana selvittelemme lähemmin, miksi juutalaiskysymys kärjistyi Saksan kansan keskuudessa erikoisesti. Tässä juutalaiskysymyksen kehityksessä ei ole mitään osuutta sillä seikalla, että juutalaiset itse jakaantuivat kahteen toisiaan vastaan taistelevaan suuntaan: sionisteihin ja sulautuviin. Nämä viimeksimainitut, assimilantit, ovat sitä mieltä, että juutalaisen kansallisuuden säilyttäminen sellaisenaan on mahdottomuus. Senvuoksi he pyrkivät luopumaan juutalaisuudestaan ja sulautumaan täydellisesti isäntäkansaan.* Sionistit taas, sellaisena kuin Theodor Herzl ajatteli tämän liikkeen, eivät tosin tahtoneet luopua tasa-arvoistumisen tietä saamistaan kansalaisoikeuksista, mutta »he tahtoivat säilyttää Israelin kansan maailman kaikissa valtioissa kansakuntana ja hankkia sille kansana selkänöjan yhtenäisestä juutalaisasutuksesta Palestiinassa. Tämän asutuksen ei tosin pitänyt olla suvereeninen kansallisvaltio, jolla olisi armeija ja laivasto, vaan kansalliskoti ('National Home', 'Erez Israel'), jonka ympärille Israelin kansa voisi kokoontua hajaannuksessaan kokonaisuudeksi ja järjestyisi kautta maailman yhtenäisesti. Palestiinasta piti tulla maailmanjuutalaisuuden keskuksen.» (Wilhelm Stapel.)

Saksassa oli nyt molempien suuntien edustajia. *Walther Rathenau* oli johtavia yhteensulautumisen kannattajia ja häneen liittyi ennen kaikkea lukuisia sivistyneistön jäseniä. Sionistien joukossa taas oli liikkeen perustajan *Theodor Herzlin* ohella johtava asema ennen kaikkea etevällä uskontofilosofilla ja runoilijalla *Martin Buberilla*. Hän on epäilemättä rehellisimpiä juutalaisia henkiä, joka juutalaisena kuvaavasti perusteli katsantokantaansa kansatieteellis-biologisesti miltei samoin sanoin kuin kansallissosialismi omia katsomuksiaan. Martin Buberin historiankäsityksen mukaan on nimittäin »veri sielun syvin voimakeros». Polveutuminen ei ole hänen mielestään ainoastaan yhteyttä menneeseen, vaan se antaa meidän sisimpäämme »jotakin, joka ei eroa meistä elämämmme yhtenäkään hetkenä», ja tuo jokin »sisimmältä määrää kaiken sen mitä me teemme». Buber on rotuajatuksen kaikkein johdonmukaisin ja syvällisin edustaja juutalaisuuden piirissä ja hän nauttii assimilaantti-juutalaistenkin keskuudessa pelkästään jo luonteensa ansiosta suurta arvontoa. Aivan saman kannan omaksuu sionisti *Arnold Zweig*, joka pitää »erikoisesti juutalaista perintöä» (rotua) kiistämättömänä tosiasiana. Muuten jo Englannin juutalainen pääministeri Disraeli (lordi Beaconsfield) selitti, että rotukysymys on maailmanhistorian avain.

Heikkoa johdonmukaisuutta todistaa siis se, että nykyisin monet juutalaiset (ja vapaamieliset intellektuellit) leimaavat rotukysymyksen epätieteelliseksi tai yhden-
tekeväksi asiaksi, jopa suorastaan kansallissosialistien erikoiseksi keksinnöksi. He kieltävät siten historian ja Juudan kansan salaisuuden, tämän omaa maata, valtiota ja kieltä vailla olevan kansan, joka on säilyttänyt olemassolonsa kautta vuosituhansien kaikesta vainosta sekä sorrosta huolimatta, koska se on järkkymättömästi pitänyt kiinni veren laeista, vieläpä ankkuroinut ne omaan laki-

uskontoonsakin. Juutalaisen rotutietoisuus on hänen kansansa elinjuuri ja on estänyt tämän kansan sortumasta muun maailman kansojen mereen.

2. A n t i s e m i t i s m i.

Saksassa valtio aikaisemmin luonnollisestikin suosi assimilantteja ja jo sentähdenkin heidän lukunsa oli verrattomasti suurempi kuin puhtaitten sionistien. Kun itse Saksan kansan keskuudessa syntyi yhä kiivaampaa vastustusta molempia suuntia, mutta ensi sijassa assimilantteja vastaan, niin se ennen kaikkea perustui Saksan kansassa jo ammoisista ajoista eläneeseen rodulliseen vastenmielisyYTEEN kaikkea juutalaista kohtaan, mutta myöskin kokemuksen vahvistamaan havaintoon, että sulautuminen jäi harhakuvitelmaksi silloinkin, kun se oli ajateltu rehelliseksi. Parastakin tarkoittavien assimilanttien takana väikkyi edelleen maailmanjuutalaisuuden häviämätön haamu, mutta ennen kaikkea nämä assimilantit itse pitivät tätä haamua ja sen vaikutusta hellittämättä elävänä, kun he eivät katkaisseet koskaan yhteiskunnallisia, taloudellisia, seurapiiri- ja perhesuhteitaan heimolaisiinsa. Päinvastoin he kaikki koko kansan silmien edessä pitivät aivan avoimesti yhtä kuin takiaiset ja loitonsivat näky-mättömän muurin tavoin muun kansan »valitun kansan» pyhästä piiristä.*

Tämän juutalaisten itsensä ylläpitämän muukalaisuuden vaikutusta jyrkensi — ainakin mitä Saksaan tulee — vielä tuntuvammaksi juutalaisten häikäilemättömyys, kun he elämäntaistelussa suosivat omia heimolaisiaan ennen muuta väestöä ja auttoivat heitä suurempaan valtaan. Tämä oli ensimmäisiä syitä, minkä vuoksi väestön synnynäinen, mutta aluksi useimmissa tapauksissa ainoastaan

vaistomainen vastenmielisyys juutalaisuutta kohtaan kasvoi tietoiseksi antisemitismiksi. Antisemitismin »barbariana» tuomitseville huomautettakoon siitä, että muuan juutalainen on todennut, että juutalaisuuden piirissä esiintyy antisemitismiä täydelleen vastaava henkinen asenne kaikkea ei-juutalaista vastaan. Cheskel Zwi Klötzel lausuu kirjoitelmassaan »Suuri vihanpito» aikakauslehdessä »Janus» n:o 9 1912: »Antisemitismiä, juutalaisvihaa vastassa on juutalaisten taholla suuri viha kaikkea ei-juutalaista kohtaan. Minä uskon voitavan osoittaa, että juutalaisuuden piirissä on liike, joka on antisemitismin tarkka peilikuva, ja minä uskon, että tämä kuva tulisi täydellisemmäksi kuin tuskin mikään muu . . . Meitä sanotaan saksalaisuutta uhkaavaksi vaaraksi. Totisesti me olemmekin, niin varmasti kuin saksalaisuus merkitsee vaaraa juutalaisuudelle. Kukaan ei voi järkyttää sitä tosiasiaa, että voimakas juutalaisuus on vaarana kaikelle ei-juutalaiselle . . . Onko meidän käsissämme valta vai ei, se on ainoa meitä kiinnostava kysymys, ja siksi meidän täytyy ponnistella ollaksemme mahti sekä pysyäksemme sinä.» Toinen ja kylläkin hyvin kohtalokas syy oli se, että Saksa oli länteen päin tunkeutuvan ja erikoisen epätervetulleita aineksia käsittävän itäjuutalaisuuden ensimmäinen, välitön vastaanottajamaa, johon jäi perusteellisesti pois seuloutunut pohjasakka, kun taas itäjuutalaisuuden sivistyneet ainekset virtasivat edelleen länteen: Englantiin, Ranskaan jne. Tämä seuloutumisprosessi on otettava huomioon, jos vertaa Saksan juutalaisia läntisempien maiden juutalais-aineksiin. Parempi osa Saksan juutalaisia ja ne juutalaiset, jotka sodanjälkeisenä aikana olivat vaikutusvaltaisissa asemissa hallituksessa, eivät tehneet mitään tämän idästä tulevan vaarallisen vaelluksen estämiseksi tai huomasivat laiminlyönnit vasta aivan liian myöhään. Tämä seikka on ollut yhtenä syynä siihen, että antisemitismi ilmeni

maailmansodan jälkeen niin jyrkissä muodoissa ja että väestö niin yksimielisesti hyväksyi kansallissosialistisen hallituksen radikaaliset toimenpiteet.

Näiden yleisten, antisemitismin synnyn hyväksi myötävaikuttaneiden kansapsykologisten edellytysten lisäksi tuli Saksassa vielä muita aivan erikoisia tekijöitä, jotka esitetään varsinkin tämän luvun lopulla.

Aluksi on kuitenkin kuunneltava viileän ja kovan tilaston puhetta. Saksan rajojen sisällä on sellaista tilastoa pidetty pitemmän aikaa luotettavan tarkasti ainoastaan Preussissa, mutta nuo luvut soveltunevat yleensä koko valtakuntaan. Näitä lukuja arvosteltaessa on lisäksi otettava huomioon, että tilasto tuntee ainoastaan mooseksen-uskoisen juutalaisen eikä rotujuutalaisen käsitettä. Sen johdosta eivät sellaiset juutalaisen rodun jäsenet, jotka eivät ole mooseksenuskoisia, esiinny ollenkaan tilastossa.

Vuoden 1925 väenlaskennan mukaan Saksassa oli 546.379 mooseksenuskoista eli 0,9 % 62½ miljoonan suuruudesta kokonaisväestöstä. Jos tähän lisätään kastetut ja »tunnustuksettomat» juutalaiset, niin prosenttimäärä nousee ehkä hiukan yli 1 %:n. Se on aina pidettävä mielessä seuraavien tilastollisten tietojen vertailuissa ei-juutalaiseen väestöön.

Tilastoa tarkastellessa pistää silmään lähinnä kaksi yleistä ilmiötä: ensiksi se seikka, että juutalaiset suosivat vain aivan määrättyjä ammatteja, ja toiseksi, että he asettuvat asumaan ensi sijassa kaupunkeihin, ennen kaikkea suurkaupunkeihin. V. 1925 asui Preussin kaikista tilastoon merkityistä mooseksenuskoisista juutalaisista 72,8 % suurkaupungeissa (kokonaisväestöstä vain 29,2 %). Yksinomaan Berliinissä asui kaikista juutalaisista 42,7 % ja vielä suurin osa varakkaita kaupunginosissa. Berliini on sienen tavoin imenyt puoleensa suuren osan yli Saksan levinneistä

juutalaisista ja yhä kasvavassa määrässä myöskin suuren osan idästä vaeltavista juutalaisaineksista.

Juutalaiset suosivat »vapaitten» ammattien ohella erikoisesti kauppaa, jota vastoin he tuntevat syvää vastenmielisyyttä teollisuudessa, käsityössä ja ennen kaikkea maataloudessa tarvittavaa ruumiillista työtä kohtaan. Väitteen, että heidät on tungettu ghettoon sulkemisella sekä boikottoimalla heitä maaseudulla ja pikkukaupunkeissa pois ruumiillisesta työstä, kumoaa se tosiasia, ettei heistä tullut talonpoikia sellaisillakaan seuduilla, missä he ovat levinneet vahvasti maaseudulle sekä pikkukaupunkeihin, kuten esimerkiksi Hessenissä tai Posenissa. Sitä vastoin he harjoittivat mitä erilaisinta kauppaa kuten karjan, siemen- ja muun viljan, perunoitten ja keino-lannoitteitten ostoa ja myyntiä sekä ennen kaikkea lainausliikettä. Vasta kaupan jouduttua näissä maatalouspiireissä aivan yksipuolisesti juutalaisten käsiin syntyi vastenmielisyyttä ja vihollisuutta juutalaisia vastaan. Werner Sombartin mukaan (»Saksan kansantalous 19. vuosisadalla», ss. 112—118) »on Saksan, varsinkin Länsi- ja Lounais-Saksan (Hessen, Reininmaa, Elsass-Lothringen, Baden, osia Württembergistä) monilla maatalousseuduilla suhteellisen pienen kaupanharjoittajien piirin (miltei kauttaaltaan juutalaisia) onnistunut saattaa suuri osa talonpoikaistoista suoranaiseen velkaorjuuteen, niin etteivät pienviljelijät viljelleet peltojaan enää omaksi ja omaistensa, vaan miltei yksinomaan noitten kauppiaitten hyödyksi».

Yllä esitetyn tosiasian vahvistaa myöskin perusteellinen juutalainen yhteiskuntateoreetikko *Felix A. Theilhaber*, joka kansantaloudellisessa tutkimuksessaan »Der Untergang der deutschen Juden» (»Saksan juutalaisten tuho») on moraalisella intohimolla ja järkkymättömällä totuudenrakkaudella selviteltyt oman kansansa hajaantumisprosessin syitä.

Itse asiassa on juutalaisia tilaston mukaan maataloudessa ainoastaan 1,74 %, kun sitä vastoin Saksan koko väestöstä saa tällä alalla toimeentulonsa 29,5 %. Sitä vastoin tilaston nimikkeeseen »Kauppa ja liikenne sekä hotelli- ja ravintolaliike» sisältyy 58 % Saksan juutalaisista, mutta ainoastaan 17,11 % koko väestöstä.

Mitä taasen ns. vapaisiin (älyllisiin) ammatteihin (lukuunottamatta taiteilijoita, kirjailijoita jne.) tulee, niin uusin tilasto keväältä 1933 ilmoittaa Berliinin kaupungin osalta seuraavat luvut:

Juutalaisia oli kaikista lääkäreistä 42 %, sairaskassalääkäreistä 52 %, hammaslääkäreistä 35 %, apteekkareista 28 %, asianajajista 48 %, notaareista 56 %.

Kaikista Berliinin koulu- ja sosiaalisen huollon lääkäreistä oli juutalaisia 68 % ja kiinteästi palkatuista huoltolääkäreistä samoin 68 %. Tähän kansallisuuteen kuului suurten sairaaloiden ylilääkäreistä 45 %, johtavista lääkäreistä 44 %. Keisari ja keisarinna Friedrichin sairaalan (Weddingin kaupunginosa) lääkäreistä oli 80 % juutalaisia ja Weddingissä toimivista kaupungin 6 koululääkäristä viisi.

Berliinin yliopiston lainopillisen tiedekunnan 44 professorista oli juutalaisia 15 (34 %), lääketieteellisen tiedekunnan 265 professorista 118 (43 %) ja filosofisen tiedekunnan 268 professorista 85 (31 %).

Nämä prosenttiluvut joutuvat oikeaan valoon, kun muistaa, että Saksan 62½ miljoonan (v. 1925 tilaston mukaan) kokonaisväestöstä juutalaisia oli vain hiukan yli 1 %.

Juutalaisen aineksen ylipaino käy vielä silmiinpistävämäksi, jos puhtaasti paljoustilaston lisäksi ottaa huomioon myöskin laatutilaston ja tutkii, millaisissa asemissa juutalaiset ovat olleet erikoisesti suosimillaan aloilla. Silloin on todettavissa Saksan talouselämän *johtavien* paikkojen jou-

tuminen erikoisen suuressa määrin muukalaisten ainesten käsiin. Niillä ovat juutalaiset edustettuina kolme kertaa niin vahvasti kuin saksalaiset. Useimpien huomattavien likeyritysten korkeimmat paikat ovat juutalaisten käsissä. He tahtovat kaikkialla olla työnantajia eikä työntekijöitä: 100 saksalaisesta oli 15 itsenäistä ja 49 työntekijää, mutta 100 juutalaisesta sitä vastoin 47 itsenäistä ja vain 9 työntekijää. Tässä suhteessa hyvin opettavainen on Saksan »Toimitusjohtajien ja hallintoneuvostojen osoitekirja», josta käy selville, että rahapääoman ja teollisuuden avainasemat olivat etupäässä juutalaisten miehittämiä (tunnettu finanssimagnaatit Jakob Goldschmidt kuului 115 hallintoneuvostoon).

Juutalaisuudella oli hallitseva osa pörssissä. Berliinin pörssin 147 johtokunnan- tai valiokunnanjäsenestä oli 116, ts. miltei 80 % juutalaisia.

Näitten taloudellisesti edullisten asemien ansiosta juutalaiset nauttivat keskimäärin paljon suurempia tuloja kuin muu väestö. Werner Sombart on maailmansotaa aikaisemmalta ajalta arvioinut juutalaisten tulot henkilöä kohti Saksassa kuusi-seitsenkertaisiksi verrattuina muun väestön tuloihin. Asiantunteva juutalainen tilastotieteilijä, tri Alfred Marcus laskee juutalaisten tulot henkilöä kohti viisikertaisiksi muuhun väestöön verrattuina ennen maailmansotaa ja 3,2-kertaisiksi v. 1930.

Yleisesti tunnettu on juutalaisten valtava vaikutus ja mahtiasema saksalaisessa, ennen kaikkea Berliinin lehdistössä. Tosin oli yksityisiä suuria sanomalehdenkustannusliikkeitä, jotka eivät olleet ehdottoman juutalaisia, (Scherl ja sen »Berliner Lokal-Anzeiger», »Die Woche», »Münchener Neueste Nachrichten», »Hamburger Fremdenblatt», »Leipziger Neueste Nachrichten»), mutta ne jäivät varjoon suurten berliiniläisten sanomalehdenkustantajien, ennen kaikkea Ullsteinin ja Mossen lehtien jättiläismäisten painosten

rinnalla. Näiden liikkeitten lehdet olivat kaikki juutalais-
ten käsissä ja miltei yksinomaan juutalaisten toimittamia-
kin. Yksinomaan Ullsteinin lehtien yhteinen painosmäärä
oli enemmän kuin 4 miljoonaa kappaletta. Myöskin sosiaali-
demokraattisen puolueen pää-äänenkannattajan »Vorwärt-
sin» toimituksessa oli miltei vain juutalaisia. Vapaista
sanomalehtimiehistä, jotka monipuolisen toimintansa
ansiota olivat ainakin yhtä vaikutusvaltaisia kuin kiin-
teästi palkatut toimittajat, laskee »Jüdisches Lexikon»
yksinomaan Berliinissä olleen 32 huomattavaa juutalaista.
He eivät myöskään tyytyneet vapaan kirjailijan yksityis-
asemaan. Vuoden 1918 jälkeen heidän onnistui saattaa hal-
tuunsa Preussissa myöskin ratkaisevat viralliset lehdistö-
asemat. Niinpä v. 1930 olivat Preussin maahallituksen sekä
sanomalehtipäällikkö että hänen sijaisensa juutalaisia
(Goslar ja Preiser), samoin Preussin pääministeriön (tri
Weichmann), sisäministeriön (tri Hirschfeld) jne. — Saksa-
laisten sanomalehtimiesten ammatillisen järjestön »Saksan
lehdistön valtakunnanliiton» puheenjohtajana oli vuosia juu-
talainen Georg Bernhard. Miltei yksinomaan juutalaisten
hallussa oli suuri »Berliinin lehdistön yhdistys», jonka joka-
vuotiset »Sanomalehdistön tanssiaiset» kuuluivat Berliinin
seurapiirielämän tärkeimpiin vetonumeroihin. Kirjailijoi-
den etuja julkisuudessa valvovan »Saksan kirjailijoiden suo-
jeluliiton» 16 johtokunnanjäsenestä oli v. 1928 ainoastaan
4 ei-juutalaisia ja v. 1929 18 jäsenestä 5.

Tunnettua on niinikään, että juutalaisilla oli sodanjäl-
keisenä aikana politiikassa sekä hallituksissa hyvin vaiku-
tusvaltaisia asemia. Tämän vahvistaa myöskin juutalai-
nen kirjailija Rudolf Schay kirjassaan »Juden in der deut-
schen Politik» (»Juutalaiset Saksan politiikassa», 1929).

Tässä me emme voi ryhtyä luonnehtimaan yksityisiä
henkilöitä, mutta on mainittava pari nimeä, koska ne
esiintymisellään myötävaikuttivat erikoisen räikeästi

vihan nousuun Saksan kansassa juutalaisuutta vastaan ja antisemitismin leviämiseen laajoihin piireihin. Me koskettelemme siten hyvin rumaa lukua: sodan ja sen jälkeisenä aikana vallinnutta korruptiota, jolta muutkaan maat eivät ole säästyneet. Saksassa se ilmeni kumminkin erikoisen räikeissä muodoissa.

3. Korruptio.

Saksan johtava juutalainen taloussanomalehtimies sodanjälkeisenä aikana, *Felix Pinner*, on kirjassaan »Deutsche Wirtschaftsführer» (»Saksan talouden johtajia», Verlag der Weltbühne 1924) piirtänyt kuvan tästä korruptiosta, ja siitä voi nähdä, miten huomattavaa osaa juutalaiset ovat tässä suhteessa näytelleet. Jo ns. sotayhtiöt, joitten tehtävänä oli maailmansodan aikana huolehtia raaka-aineiden käytön taloudellisuudesta, niiden tuonnista ja jakelusta, muodostivat suorastaan juutalaisen siirtokunnan. Suurinta niistä, Zentral-Einkaufsgesellschaftia (ZEG) johti juutalainen Jacques Meyer. Kriegs-Metall-A.G:n hallintoneuvoston 14 jäsenestä oli vain kaksi ei-juutalaisia. Pinner kuvaa sattuvasti näiden enimmäkseen nuorten yrittäjien kehitystä: »Monet kolmikymmenvuotiaat ovat alkaneet armeijan hankkijoina, jolloin monissa tapauksissa on vaikeata ratkaista, oliko heidän alkunsa pää- tai sivumotiivina toivo ansaita sotatarvehankinnoilla vai päästä vapaaksi sotapalveluksesta. Monille koittikin suuri hetki vasta sitten, kun armeija hajoitettiin (kuten esimerkiksi juutalainen Richard Kahn ansaitsi jättiläismäisesti varustusteollisuuden likvidoinnissa), kun taas toiset laskivat rikkautensa pohjan sodanjälkeisen kauden liiketoimilla, jotka suorastaan perustuivat rahan arvon alenemiseen.»

Selaillessa sodanjälkeisen ajan lahjonta- ja skandaali-

juttujen asiakirjoja jo pelkät nimet (Ciprut, Sklarz, Bar-mat, Kutisker, Sklarek, Schaie-Rotter, Katzenellenbogen ym.) osoittavat, että on miltei yksinomaan kysymys juutalaisista. Mutta näistä oikeusjuttujen asiakirjoista käy ilmi vielä muutakin: esimerkkejä ennenkuulumattomasta lahjonnasta ei tavattu ainoastaan yksityisten liike-mies-miljonäärien piiristä, vaan myöskin korkeitten juuta-laisten virkamiesten keskuudesta. Näiden virkamiesten huippuna on tri Weissmann, joka toimi yli vuosikymmenen, aina vuoteen 1932 Preussin valtiosihteerin mitä vaikutusvaltaisimmalla paikalla. Toinen samanlainen oli v. 1927 Berliinin poliisipäälliköksi nimitetty juutalainen sosiaalidemokraatti tri Bernhard Weiss. Berliinin riippu-mattomien sosiaalidemokraattien pää-äänenkannattaja »Freiheit» kirjoitti Weissmannista: »Hra Weissmann on Berliinin huonomaineisimpia pelaajia. Tämän miehen pitäisi olla valtionsyyttäjien silmälläpidon kohteena sen-sijaan, että hän heidän edustajanaan esiintyy työväestöä vastaan.»

Muuan kaikkein hiotuimpia juutalaisia huijareita oli idästä maahan saapunut Georg Sklarz, joka oli osannut lyhyessä ajassa haalia itselleen niin jättiläismäisen varalli-suuden, että hän voi viettää vertaansa hakevan ylellistä elämää ja osasi lahjonnalla sekä edullisilla liikeosuuksilla tehdä sosiaalidemokraattisen hallituksen mahtavimmat miehet suosijoikseen. Ministerit olivat vakituksia vieraita hänen kodissaan. Hänen juutalaisen sihteerinsä Sonnenfeldin toimisto oli valtakunnankansliassa. Kun valtiosyyttäjät tahtoivat iskeä häneen kiinni, niin hallituksen jäsenet ottivat hänet suojelukseensa, kuten myöhemmin paljastettu juutalaisen ministerin Haenischin kirjelmä Preussin oikeusministerille todistaa. Haenisch vannotti virkaveljeään tässä kirjeessä ottamaan Sklarzin vastaan yksityisesti, koska Haenisch ja useat hänen hallitustove-

rinsa olivat vaarassa joutua epämiellyttävällä tavalla sekoitetuiksi oikeusjuttuun. Kun näiden herrojen kaikki yritykset estää oikeusjuttu Sklarzia vastaan raukesivat tyhjiin valtionsyyttäjän Gutjahrin rehellisyyden johdosta (Weissmann tarjosi hänelle kolme miljoonaa markkaa, jos hän olisi väärentänyt pöytäkirjat Weissmannin ilmoituksen mukaan), niin Gutjahria vastaan yksinkertaisesti nostettiin syyte virkavirheestä, hänet lähetettiin lomalle ja asia luovutettiin toiselle virkamiehelle, joka heti keskeytti Sklarzia vastaan nostetun jutun käsittelyn.*

Kolme Sklarek-veljestä toimitti miltei koko Berliinin kaupunginhallinnolle ilmaiseksi tai mitättömästä maksusta turkkeja, frakkeja ja muuta vaatetusta. Siitä hyvästä he olivat saaneet monopolin miltei koko vaatteiden hankintaan Berliinin kaupungille. Vieläpä köyhäinavun saajien oli pakko ostaa tarvitsemansa Sklarekeilta. Sen lisäksi he esittivät yhä suurempia laskuja ollenkaan toimittamattomista hankinnoista ja Berliinin kaupunginpankki maksoi nämä laskut mukisematta.

Juutalainen ministeri Asch Mecklenburgissa (580.000 asukasta!) kavalsi 76 miljoonaa markkaa ja ansaitsi suuria summia elokuvayhtiöstä, jonka johtajaksi hän nimitytti itsensä.

Lukuisimpia ovat luonnollisesti sellaiset korruptiotapaukset, joissa omaatuntoa vailla olevat suhdannemetsästäjät osasivat hankkia itselleen suunnattomia tuloja puolueenjäseninä. Niinpä Berliinin yleisradion sosiaalidemokraattinen kuuluttaja sai, yhden esimerkin mainitaksemme, 64.000 Saksan markan vuosipalkan sekä sen lisäksi vielä taitavalla lisähyvitysjärjestelmällä vuosina 1925—1933 300.000 mk.

Mutta kaikki nämä lahjontatapaukset kalpenevat kumminkin sen häpeämättömän maankavalluksellisen toiminnan rinnalla, johon lukuisat juutalaiset olivat syypäitä.

Jollei jo muutenkin olisi syntynyt voimakasta antisemiittistä virtausta väestön keskuudessa, niin tämä yksin olisi riittänyt lietsomaan jokaiseen saksalaiseen mitä hurjinta vihaa juutalaisia vastaan. Tästäkin saavat vain muutamaiset esimerkit riittää.

Berliiniläinen asianajaja tri *Richard Grelling* koetti kahdessa kirjassaan »J'accuse» (»Syytän») ja »Das Verbrechen» (»Rikos») todistaa, että Saksa yksin oli syyllinen maailmansotaan. Hän sai kiihkeän vastustajan oikein ajattelevasta juutalaisesta kirjailijasta Karl Federnistä, joka vastakirjoituksessaan »Anklage gegen Deutschland» (»Syytös Saksaa vastaan») leimasi Grellingin kirjat kataliksi ja osoitti, että Grelling oli käyttänyt »miltei kauttaaltaan valheita sekä tosiasioiden ja asiakirjojen väärennyksiä».

Hannoverin teknillisen korkeakoulun filosofian dosentti tri *Theodor Lessing* julkaisi huhtikuun 25 p:nä 1925 »Prager Tageblattissa» kirjoituksen »Hindenburg». Siinä esiintyy mm. seuraavanlaatuisia vuodatuksia: »Hindenburgissa ei juuri mikään filosofi nousisi valtaistuimelle. Ainoastaan edustava symboli, kysymysmerkki, nolla. Voidaan sanoa: parempi nolla (ransk. *Zéro*) kuin Nero. Valitettavasti historia osoittaa, että nollan takana piilee aina tuleva Nero.» V. 1929 hän julkaisi samassa »Prager Tageblattissa» »Sotamuistelmiaan», joista sai lukea seuraavanlaatuisiakin lauseita: »Minun onnistui välttää sotapalvelus. Neljänä sotavuonna minun täytyi käydä joka kuukausi tarkastuksessa. Ne kävivät yhä ankarammiksi. Minä käytin yhä uusia juonia pelastuakseni rintamalta.» Hannoverin ylioppilaskunta ja Saksan kansan suuri enemmistö nousivat kuohuksiin tätä korkeakoulunopettajaa vastaan, mutta hallitus otti hänet suojaansa.

Vielä pahempi oli »Gumbelin tapaus». *Emil Julius Gumbel*, Heidelbergin yliopiston dosentti, oli kolmannen

internatsionaalin esitaistelijä ja kannattaja, Moskovan lemmikki. Useista maankavallussyytteistä ja yliopiston kurinpitotoimenpiteistä huolimatta hän saattoi pysyä paikallaan punaisen hallituksen suojassa ja ystäviensä — Georg Bernhardista aina Albert Einsteiniin saakka — tuella sekä avustuksella. Vieläpä hänet nimitettiin Heidelbergin yliopiston professoriksi Badenin punaisen opetusministerin ehdotuksesta kaikista vastalauseista ja yliopiston musertavasta arvostelusta huolimatta. Hänen lentokirjasissaan »Kaksi vuotta murhaa» (1921) ja »Neljä vuotta murhaa» (1922) esiintyy seuraava sanonta: »Lokakuun 5 päivän voitetulle keisarilliselle Saksalle entente asetti syyistä mahdollisimman ankarat aselevonehdot.» Lentokirjasessaan »Salaliittolaisia» hän kieltää kommunistien salajärjestöjen vastuullisuuden yhteen ainoakaan murhaan. Hän syytti niistä isänmaallisia järjestöjä, jotka olivat ottaneet tehtäväkseen Saksan vaaranalaisten rajojen turvaamisen, ja oli surullisen kuuluisan lentolehtisen »Saksan salaiset varustelut» tekijöitä. Tämä kirjanen toimitettiin Ranskan, Englannin ja Puolan hallituksille ja siitä oli seurauksena, etteivät liittolaisvallat tyhjentäneet Kölnin vyöhykettä. Häntä vastaan nostettiin maanpetossyyte hänen kiihottavan sekä valheellisen propagandansa johdosta. Heidelbergin ylioppilaskunta vaati Gumbelin erottamista. Filosofinen tiedekunta nosti kurinpitojutun häntä vastaan ja riisti häneltä opetus-oikeudet. Sosiaalidemokraattinen opetusministeriö kumosi kuitenkin kiellon ja ehdotti Gumbelia erääseen opettajan paikkaan Tokion keisarilliseen yliopistoon. Prof. Einstein tunsu »moraaliseksi velvollisuudekseen hartaasti pyytää hra ministeriä luopumaan kaikista rankaisutoimenpiteistä hra Gumbelia vastaan, koska jokainen sellainen askel tulkittaisiin taantumuksellisten juonien tukemiseksi edistystä ja kansainvälistä yhteisymmärrystä

vastaan» (elokuun 26 p:nä 1924). Mutta Gumbel matkusteli sillä välin ympäri Ranskaa ja piti esitelmää siitä, että sotakorvaukset ovat oikeudenmukaisia ja että Saksa kyllä kykenee maksamaan, mutta ei tahdo. Pasifistien joulukuussa 1927 Leipzigin keskusteatterissa järjestämässä kokouksessa Gumbel julisti valtakunnan ylisyyttäjälle suoraan vasten kasvoja, että hän ja hänen mielipidekumppaninsa pysyvät vastedeskin maankavaltajina ja ettei mikään maanpetosjuttu voisi estää heitä siitä. Ja kun hänen hengenheimolaisensa Küster huusi kokouksessa: »Maanpetos ei ole enää mikään häpeä. Minulla on kunnia esittäytyä kokoukselle suurrikollisena, nimittäin maanpetoksellisena ja kolminkertaisena maankavaltajana!» niin Gumbel taputti hänelle kovasti käsiään.

Valtiopäivämies *Oscar Cohn* otti marraskuussa 1918, kuten hän itse tunnusti, neuvostohallituksen suurlähettiläältä Joffelta vastaan neljä miljoonaa ruplaa »Saksan vallankumouksen tarkoituksia varten». Kolme päivää myöhemmin tämä tri *Oscar Cohn* oli valtakunnan oikeusviraston, siis Saksan korkeimman oikeusviranomaisen alivaltiosihteerinä sekä samalla kertaa Berliinin neuvostolähetystön lainopillisena avunantajana.

Kun tasavallan hallitusmuodon muistopäiväjuhlallisuuksien johdosta lyötiin Hindenburgin kuvalla varustettu muistoraha, niin muuan sosiaalidemokraattisen puolueen vaikutusvaltaisimpia sivistyneistöjäseniä, lukuisten kirjoitelmien sepittäjä ja kuuluisa puhuja tri *Paul Levi* kirjoitti aikakauslehden »Der Klassenkampf» (»Luokkataistelu») numerossa 13 elokuun 11 p:nä 1929 mm. seuraavaa: »Jollei hallitus tahdo ruveta uskottomaksi sille, mitä Luoja loi kuudentena päivänä työnsä kruunuksi, niin kuuluu asiaan, jos etupuolella on Hindenburgin kuva, anatoomisten lakien mukaan takapuolelle vastaava ruumiinosa. Sen katseleminen lieenee Saksan veronmaksajille sekä alamai-

sille hyödyllisempää kuin Hindenburgin kasvojen, jotka jo tunnetaan suorastaan ulkoa.»

Asianajaja, tri *Kurt Rosenfeld* nimitettiin marraskuun 14 p:nä 1918 Preussin oikeusministeriksi, mutta hänen täytyi erota jo tammikuun alussa 1919, koska jopa sosiaalidemokraatitkin huomasivat tämän heidän puolueensa jäsenen mahdottomaksi oikeusministerinä. Sitävastoin hän puuhaili sitäkin innokkaammin maapäivien sekä valtiopäivien edustajana esiintyen suorastaan abnormien inhotavuuksien latelijana valtiopäivien pöytäkirjoihin.*

Aivan erikoista kiihtymystä väestössä synnytti juutalais-kommunistinen propaganda lastenkasvatuksen alalla. Aivan erityisen kierot olivat kouluolot tässä suhteessa Berliinin »punaisessa» piirissä Neuköllnissä, missä berliiniläinen juutalainen kouluneuvos *Kurt Löwenstein* johti asioita. Juutalaisen tri Fritz Karsenin (entinen Krakova) johdossa täällä oli »Karl-Marx-koulu», jossa oppilailla oli varsinainen sananvalta ja opettajien oli alistuttava heidän tahtoonsa. Täällä oli luonnollisesti myöskin ns. »oppilasneuvostoja». Sukupuolikysymysten käsittelylle annettiin laaja sija. Erään sensaatiomaisen sikiönlähdetystapauksen johdosta v. 1931 oppilaat laativat laajoja tutkielmia rikoslain 218. pykälän poistamisesta. Tämän laitoksen korkeimman luokan oppilaat tekivät erikoisen tutkimusmatkan Hampuriin, missä heidän opettajansa opasti heitä »opintotarkoituksissa» bordellikortteleissa, ja oppilaitten oli sitten tehtävä kirjallisesti selkoa elämyksistään.

Kaupungin kouluneuvos *Kurt Löwenstein* oli kirjoitelmassaan »Lapsi tulevan yhteiskunnan tukipylväänä» v. 1924 asettanut kasvatukselle seuraavan päämäärän: »Taistelu kirkkoa ja uskonnonopetusta vastaan ei ole mitään teoreettista taistelua teoreettisista opeista, vaan uuden, tulevan yhteiskunnan kamppailua kuolevaa yhteiskuntaa vastaan.» »Karl-Marx-koulun» oppilaat julkaisivat

oppilaitten aikakauslehteä »Punainen koulukaiku, Karl-Marx-koulun vallankumouksellisten oppilaitten äänenkannattaja». Sen lokakuun numerossa 1932 lausuttiin silloisten valtiopäivävaalien johdosta: »Marxilaisuus opettaa, etteivät parlamenttivaalit voi koskaan johtaa sosialismiin. Sen kykenee tekemään ainoastaan väkivaltainen kumous!»

Kouluneuvos Löwenstein perusti myöskin lasten telttaleirejä, joita hän nimitti »lastentasavalloiksi». V. 1929 oli kuusi sellaista telttaleiriä ja niissä 10.000 lasta. Pojat ja tytöt saatettiin teltoissa periaatteellisesti yhteen. Eräälle lehdistön edustajalle Löwenstein selitti: »Meillä ei ole lapsia varten yksinkertaisesti Jumalaa eikä uskontoa.»

Vastalauseita tätä kouluneuvosta vastaan ei tietenkään puuttunut. Jo hänen nimityksensä johdosta kääntyi 8.000 kansalaista ylempien viranomaisten puoleen esiintyen hänen vaaliaan vastaan, mutta heillä oli yhtä vähän menestystä kuin kansallissosialistisen tai oikeistolaisen lehdistön taistelulla.

Tämän kokoelman täydennykseksi voisi esittää tuollaisia raakuuksien ja häpeämättömyyksien huippunäytteitä kuinka paljon tahansa, vieläpä paljon pitemmälle meneviä kuin tähän mukaan otetut konsanaan.*

4. Juutalaisten itsearvostelua ja itseylitystä.

Ehdottomasti tulee kysyneeksi, eikö juutalaisten itsensä keskuudessa ollut ketään moraalisesti puhdasta persoonallisuutta, jolla olisi ollut oikeata tajua sekä rohkeutta esiintyä tätä selvää korruptiota sekä tapainturmelusta vastaan? Tosin oli muutamia sellaisia, mutta heidän äänensä hukkui moraalisten nihilistien ja liikekeinottelijoiden kuuroon. Pari varoittajaa me olemme jo maininneetkin.

Tässä viitattakoon lopuksi vielä rehelliseen juutalaiseen totuudenetsijään, jolla tunnettuna kulttuurikirjailijana oli pätevyyttä olosuhteiden arvosteluun sekä samalla rohkeutta sanoa asiat oikeilla nimillään. Hän oli *Moritz Goldstein*, joka jo v. 1912, siis kauan ennenkuin juutalainen tapainturmelus oli lehdistössä sekä sivistyselämässä saavuttanut huippuaan, julkaisi Ferdinand Avenariuksen arvossapidetyssä aikakauslehdessä »Der Kunstwart» kirjoituksen »Saksalais-juutalainen Parnasso». Siinä hän paljasti avomielisesti juutalaisten herruusaseman Saksan sivistyselämässä, mutta samalla myöskin Saksan juutalaisuuden tragiikan sekä epätoivoisen sielullisen elämänaseman.

Hän leimaa juutalaiset Saksan kansan henkisen perinnön »haltijoiksi» ja sanoo: »Kaikilla paikoilla, joilta heitä ei väkivalloin pidetä loitolla, esiintyy yhtäkkiä juutalaisia; juutalaiset ovat ottaneet omikseen saksalaisten tehtävät; yhä suuremmassa määrin näyttää siltä kuin Saksan kulttuurielämä siirtyisi juutalaisten käsiin. Mutta sitä eivät kristityt, kun he parioille keskuudessaan soivat osuuden eurooppalaisesta kulttuurista, ole odottaneet eivätkä tahoneet. He alkoivat puolustautua, he alkoivat jälleen nimittää meitä muukalaisiksi; he alkoivat meissä nähdä vaaran sivistyksensä temppelissä. Ja niin me nyt olemme joutuneet probleemin eteen: Me juutalaiset vallitsemme kansan henkistä omaisuutta, kansan, joka meiltä kiistää sekä oikeuden että kyvyn siihen.»

Ja myöhemmin hän jatkaa: »Kukaan ei epäile valtaa, joka juutalaisilla on lehdistössä. Varsinkin arvostelu on ainakin pääkaupungeissa sekä niiden vaikutusvaltaisissa lehdissä muuttumaisillaan juutalaisten yksinoikeudeksi. Yhtä tunnettu on juutalaisen aineksen vallitseva asema teatterin piirissä: miltei kaikki Berliinin teatterinjohtajat ovat juutalaisia, samoin suuri, kenties suurin osa näytteli-

jöistä, ja yhä uudestaan ja uudestaan joko ylistetään tai valitetaan sitä seikkaa, että ilman juutalaista yleisöä teatteri- ja konserttielämä Saksassa olisi milteipä mahdotonta. Aivan uusi ilmiö on se, että saksalainen kirjallisuudentutkimuskin näyttää siirtyvän juutalaisten käsiin, ja on — kunkin katsantokannan mukaan — koomillista tai traagillista nähdä meidän yliopistojemme 'germaanisten' seminaarien jäseniä. (Minä itse olen kuulunut niihin.) Niin moni saksalaisen taiteen suojelija tietää myöskin suuttumukseen, miten paljon juutalaisia on 'saksalaisten runoilijoitten' joukossa.»

Goldstein korostaa, että ainoastaan juutalaisten itsensä enemmistö ei tiedä tai ei tahdo tietää mitään tuosta »hirveästä tosiasiasta». He menettelevät hyvin yksinkertaisesti: kieltävät tosiasian.

Nähdessä selvästi traagillisen ristiriidan, johon Saksan juutalaisuus on joutunut, hän kysyy: »Mitä me nyt teemme? Pitääkö meidän säilyttää paikkamme vai väistyä?» Ja hän vastaa: »Minä väistyisin; minä en sietäisi pitemmältä huonosti suvaittuna oloa, minä siirtäisin kykyni sinne, missä niitä käytetään kernaasti hyväksi — kun vain tietäisin, missä. Me emme tiedä tietä vapauteen. Me tunnemme sen ehkä, mutta emme saa sitä kulkea.»

Goldsteinin mielestä ovat juutalaisuuden pahimpia vihollisia ne juutalaiset, »jotka eivät huomaa mitään, jotka järkkymättä suorittavat saksalaista kulttuurityötä, ovat niin tekevinään ja uskottelevat, ettei heitä tunneta. He ovat meidän todelliset vihollisemme; heidät on tunnettava pois liian näkyviltä paikoilta, missä he edustavat juutalaisuutta vääränä juutalaistyyppinä, heidät on vaiennettava ja vähitellen hävitettävä sukupuuttoon, jotta me toiset juutalaiset jälleen voisimme iloita elämästämme ainoalla tavalla, joka voi saada miehen tuntemaan itsensä

ylpeäksi sekä vapaaksi: avoimessa taistelussa tasavertaista vastustajaa vastaan.»

Tämä vilpiton ja omasta sukupuustaan ylpeästi tietoinen sionisti, joka ei kuitenkaan havainnut selvästi varsinaista päämääräänsä, ei lopuksi tiennyt muuta neuvoa kuin alistumisen: »Minä olen sanonut, mitä me tahdomme, mitä meidän täytyy tahtoa. Minä olen myöskin lausunut, miksi me emme kuitenkaan kykene sitä tahtomaan. Minun tarkoitukseni oli osoittaa tuo probleemi. Minun syytäni ei ole, etten tiedä mitään ratkaisua.»

Muuan toinenkin rehellinen ja rohkea juutalainen, jo aikaisemmin mainittu juutalainen lääkäri ja kirjailija *Felix Aaron Theilhaber* julisti heti maailmansodan jälkeen ilmestyneessä teoksessaan »Saksan juutalaisten perikato» ankaraa tuomionvaroitusta »valejuutalaisuudelle», miksi hän nimittää aikalaisiaan. Hänestä he näyttävät olevan »kuolevaa juutalaisuutta, jonka optimismi on parantumatonta, miltei rikollista». Hän pitää tätä ainesta »demoralisoituneena juutalaisuutena, jonka kannattajat ovat välinpitämättömyydessään suuntautuneet ainoastaan oman hyvän, ammatin ja elämännautintojen tavoitteluun». *

Ja lopuksi on myöskin juutalainen kulttuurifilosofi ja myöhempi ulkoministeri Walther Rathenau mietelmissään »Kuule Israel» (julkaistu »Impressionen»-kokoelmassa v. 1902) luonnehtinut Saksan juutalaisia tavalla, joka juutalaisella taholla synnytti paljon pahaa häntä vastaan. Hänen mielestään Saksan juutalaiskysymys on vähemmässä määrin taloudellinen (joka voidaan järjestää lainsäädäntötietä) kuin pikemminkin yhteiskunnallinen. »Uhkaavana nousee» — hän sanoo — »yhteiskunnallinen kysymys, kulttuurikysymys. Ken tahtoo kuulla sen kieltä, kulkekoon sunnuntaisin Berliinin Tiergartenstrassea, tai vilkaiskoon illalla jonkin teatterin eteishalliin. Kummallinen näky! Keskellä saksalaista elämää erillään muukalainen ihmisheimo, loista-

vasti ja silmiinpistävästi koristautunut, kuumaverisesti, vilkkaasti elehtivä. Saksan hiekalla aasialainen lauma. Näitten ihmisten väkinäinen iloisuus ei kavalla, miten paljon vanhaa, kyllästymätöntä vihaa lepää heidän harteillaan. He eivät aavista, että ainoastaan kaikkia luonnonvoimia kahlehdittuina pitävä aikakausi voi suojella heitä siitä, mitä heidän isänsä ovat kärsineet. Pitäen kiinteästi yhtä keskenään, ankarasti eristäytyen ulospäin —: niin he elävät puolittain vapaaehtoisessa, näkymättömässä ghettossa, ei minkään kansan elävänä jäsenenä, vaan vieraana organismina tämän kansan ruumiissa . . . On kiistämätön totuus, että parhaat saksalaiset tuntevat syvää vastenmielisyyttä juutalaista olemusta ja puuhailua kohtaan, sitä tuntevat eniten ne, jotka eivät puhu siitä paljoa.»

Ja Rathenau lausuu heimolaisilleen hyvin vakavia varoituksen sanoja: »Katsokaa itseänne kuvastimesta! Siinä on ensi askel itsekritiikkiin . . . ! Te puhutte, te viekkaat ja maailmaan tottuneet: 'Ken omistaa rikkauden, hänen käsissään on valtakin.' Nyt teillä on rikkaus — ja teidän rikkaitanne pidetään vähemmässä arvossa kuin teidän köyhiänne . . . Valtio on tehnyt teidät kansalaisikseen kasvattaakseen teidät saksalaisiksi, mutta te olette pysyneet muukalaisina.» *

Hän vaatii juutalaisilta, että heidän pitää mukautua isäntäkansaansa (siis saksalaisiin) sillä tavoin, että juutalaisten sellaiset »heimo-ominaisuudet, jotka ovat osoittautuneet muiden maanmiesten vihaamiksi, olivatpa nuo ominaisuudet sitten hyviä tai huonoja, on hylättävä ja korvattava sopivammilla». Hän moittii: »Eihän kukaan vaadikaan teiltä mitään sellaista kuin leppoisaa mielenlaatua (Gemüt); kaiken senkaltaisen te olette monen muun ohella jättäneet ghettoihin. Teidän isänne olivat hurskaudessaan leppoisia: te olette valistuneita ja purevia. Mutta teidän pitäisi ymmärtää maanmiestenne mielenlaatua ja

kunnioittaa sitä, sensijaan että te loukkaatte heitä äänekkäillä arvosteluilla ja suulaalla ironialla.»

Mutta Moritz Goldsteinin ja Felix Theilhaberin tapais-
ten miesten ankarat tuomiot ja Rathenaun varoitukset ja
neuvotkaan eivät saaneet juutalaisten ymmärtämystä
eikä tunnustusta. Päinvastoin: heitä sorrettiin järjestel-
mällisesti ja masennettiin heidät vaitiololla. Vieläpä
Rathenautakin vastaan esitettiin juutalaisten leiristä niin
kiihkeitä vastaväitteitä, että hän katsoi parhaaksi ostaa
itse takaisin vielä myymättömän osan kirjasensa painosta.
Hän ei ole koottuihin teoksiinsa (S. Fischer, Berlin, 1917)
ottanutkaan tätä huomattavaa esseetä, jota eräs kirjailija
on nimittänyt syystä »rotunsa kohtalosta katkerasti huo-
lestuneen juutalaisen Cassandra-huudoksi».

Näiden itsetunnustusten ja syytösten vastakohtana
tuntuu aivan kummalliselta ylimielisyys, jota monet juuta-
laiset Saksassa julkisesti ovat osoittaneet asettaessaan kan-
sansa ja rotunsa yläpuolelle kaikkien muiden kansojen. »Me
olemme valitut», huudahtaa tri *Bernhard Cohn* (»Jüdisch-
politische Streitfragen», »Juutalais-poliittisia kiistakysy-
myksiä»). »Me saamme kulkea ylpeästi pää pystyssä ja
vaatia erikoista kunnioitusta. Meidän ei pitäisi olla ainoas-
taan tasavertaisia, vaan vieläpä etuoikeutettuja.» Rabbiini
tri *Rulf* on kirjoittanut kirjan (»Aruchas bar-Ammi. Israelin
tervehtyminen» 1883), jossa lausutaan: »Juudan kansa on
siunaus kaikille kansoille. Siunaus on kiintynyt juutalais-
ten kantapäihin; elää kokonainen juutalaisten maailma,
joka antaa kaikille ravintoa, levittää kaikkialle omaisuutta
ja nautintoa, hyvinvointia ja vaurautta. Sillä vasta juuta-
laisten kaupankäynti luo arvoja. Työ ei tee sitä.» *

Aikakauskirjasta »Jeschurun» (8. vuosikerta, maalishuhtikuu 1921, vihko 3—4) me saamme lukea: »Israel yksin kykenee perittyjen taipumustensa ansiosta synnyttämään profeettoja, miehiä, jotka voivat yliluonnollisella

tavalla päästä erikoiseen suhteeseen Jumalan kanssa. Israel muistuttaa siemenjyvää, joka muuttaa maassa elementit oman luonteensa mukaisesti. Israel on ihmiskunnan organismin sydän. Se on sydän kansojen keskellä.»

Bismarckille esittivät juutalaiset aikoinaan vaatimuksen, että juutalaisten sovintopäivä olisi ollut korotettava valtakunnalliseksi juhlapäiväksi.

»The Jewish Chronicle»-lehden huhtikuun 3 päivän numero vuodelta 1919 julistaa: »Bolševismissä itsessään on sinänsä jotakin suurta, siinä, että bolševismin ihanteet monissa kohdin ovat yhtäpitäviä juutalaisuuden ihanteiden kanssa.» Ja tammikuun 6 p:nä 1933 sama lehti huudahtaa voitonriemuisesti: »Enemmän kuin kolmas osa kaikista (Venäjän) juutalaisista on päässyt virkamiehiksi!» »The American Hebrew»-lehdessä kesäkuun 3 päiväältä 1938 julistaa muuan juutalainen Joseph Trimble »Will Eili, Eili Triumph over Horst Wessel»-nimisessä kirjoituksessa juutalaisten maailmanvaltiutta, jonka etunenässä olisivat Léon Blum, Litvinov ja Englannin sotaministeri Hore-Belisha.

Mutta jo Karl Marxin aikoihin tämän kaltaiset maailmanvaltaussuunnitelmat olivat juutalaisten keskuudessa tavallisia. »La revue de Paris» julkaisi 1928 juutalainen Baruch Levyn Karl Marxille kirjoittaman kirjeen. »Juedan kansa — siinä sanotaan — on kollektiivisesti katsottuna oleva itse oma Messiaansa. Maailmanvaltiutensa se on saavuttava yhdistämällä kaikki muut ihmisrodut yhdeksi, poistamalla rajat ja monarkiat, jotka ovat partikularismin rintavarustuksia, ja perustamalla maailmantasavallan, joka kaikkialla on tunnustava juutalaisille kansalaisoikeudet. Tämä ihmiskunnan uudelleen järjestely sallii Israelin lasten levitä yli koko maapallon. Ja kun he kaikki ovat samaa rotua ja kun heillä kaikilla on samoja perinteitä noudattava sivistys — heidän kuitenkin muodosta-

matta tiettyä kansallisuutta — he kohoavat vastarintaa kohtaamatta johtavaksi ainekseksi. Siten varsinkin heidän johtajanasemansa on turvattu, kun heidän onnistuu saada työtätekevien ihmisten suuret laumat ohjiinsa. Maailmantasavallan muodostavien kansojen hallitusvalta on esteitä kohtaamatta siirtyvä israelilaisten käsiin, ja se on tapahtuva köyhälistön vallan avulla. Silloin juutalainen rotu, joka kaikkialla on hoitava yleisiä rahastoja, voi hävittää yksityisomaisuuden. Niin käyvät toteen Talmudin lupaukset. Kun Messiaan aika on koittanut, silloin juutalaisilla on oleva käsissään avain kaikkien maailman kansojen rikkauksiin.»

Tämä juutalainen ideologia on peloittavalla tavalla myrkyttänyt myös porvarillisen liberalismien henkisen ilmapiiirin. Esimerkkeinä siitä, millaisiin hullutuksiin se vei, on Paneurooppa-liikkeen perustajan ja johtajan kreivi Coudenhove-Kalergin (joka itse on itävaltalaisen aatelmiehen ja japanittaren poika ja naimisissa juutalaisen kanssa) kirjassaan »Käytännöllistä idealismia» esittämä ajatus: »Tulevaisuuden ihminen on oleva sekarotuinen. Paneuroopan asukkaaksi toivoisin eurooppalaisen, aasialaisen ja neekerin sekarotua, jotta se tuottaisi mahdollisimman monipuolisia yksilöitä. . . Juutalaiset ovat esiintyneet johtajina; sillä juutalaisissa on suopeamielinen sallimus antanut Euroopalle uuden, hengeltään armoitetun aatelin.»

Selityksen kaikissa näissä sitaateissa esiintyvään käsityskantaan löydämme seuraavasta Talmudin ennustuksesta: »Jumala loi ei-juutalaiset ihmisen hahmoon, vaikka he ovatkin eläimen kaltaisia, sillä heitä ei luotu muuhun tarkoitukseen kuin herkeämättä yötä päivää palvelemaan juutalaisia. Ja eihän juutalaiselle ole soveliasta, että häntä palvelee eläin eläimen hahmossa, vaan eläin ihmisen hahmossa.» *

5. Kansallissosialismi ja juutalaisuus.

Maailmanlehdistö nosti kuohuksissaan metelin kansallissosialistista Saksaa vastaan, kun tämä vastasi huhtikuun alussa 1933 maailmanjuutalaisuuden Saksaa vastaan julistamaan boikottiin yksipäiväisellä vastaboikottauksella. Juutalaisten yleismaailmalliseen boikottiin ei sitävastoin maailmanlehdistössä tuhattu yhtään ainoata sanaa. Lehdistö esiintyi ylipäänsä sillä tavoin kuin Saksassa ei tapahtuisi mitään vallankumousta, vaan ainoastaan juutalaisvainoja.

Ainoastaan harvat yksityiset äänet ulkomailla uskalsivat lausua objektiivisia mielipiteitä Saksan tapahtumista, kuten esimerkiksi norjalainen kirjailija Nils Mührer, joka sanoo matkaltaan kautta Saksan kirjoittamassaan laajassa selostuksessa: »Kansallissosialistisessa antisemitismissä on kansallisen itsesäilytyksen ajatus, jota meidän pitää koettaa ymmärtää hiukan eikä missään tapauksessa vain hylätä kaikkea muutta mutkitta pelkkänä barbariana... Saksa-laisten hyökkäykseen juutalaisia vastaan sisältyy sen vuoksi juutalaisten loistavien, mutta vaarallisten kykyjen ehdoton tunnustaminen, nimittäin tunnustus heidän kyvyilleen kosmopoliittisina suurisuuntaisina kansanviettelijöinä, kansallisen yhteiskunnan pohjan kaivertajina kahdelta rintamalta käsin, kansainvälisten pankkiirien kontto-reista käsin, olivatpa ne Wall Streetillä tai Cityssä, ja kansainvälisen kiihottajan puhujalavalta, sijaitsipa se sitten Moskovassa tai Hampurissa.»

Saksan väestö on kaikesta juutalaisia vastaan tuntemastaan kansallisesta, vaistomaisesta vastenmielisyydestään huolimatta aina arvostellut juutalaiskysymystä ensi kädessä taloudelliselta näkökannalta. Tosin esiintyi myöskin liikkeitä, jotka jo pitemmän aikaa sitten edustivat tietoisesti rotunäkökohtaakin, kuten Saksan ja Itävallan

»yleissaksalaiset». Mutta vasta kansallissosialistinen liike on havainnut selvästi juutalaiskysymyksen ratkaisevan kansallisen merkityksen rotuprobleemina ja vienyt sitä selvän sekä vastustamattoman päättäväisesti kohti ratkaisuaan. Se on käynyt käsiksi tähän probleemiin niin hyvin poliittis-moraaliselta kuin puhtaasti rotu- ja kansalliselta näkökannalta.

Muukalaisten valtion sekä kuntien viroissa saavuttaman aseman murtamista tarkoittaa »laki ammattivirkamiehistön entiselleen palauttamisesta», joka säädettiin huhtikuun 7 p:nä 1933. Tämän lain mukaan on ei-arjalaiset virkamiehet siirrettävä pois palveluksesta niitä lukuunottamatta, jotka ovat olleet virassa elokuun 1 p:stä 1914 lähtien tai ovat maailmansodassa taistelleet Saksan tahikka sen liittolaisten puolella, tai joitten isä tai poikia on kaatunut maailmansodassa.

Rodun puhtaana säilyttämistä taas tarkoittavat syyskuussa 1935 säädetyt ns. Nürnbergin lait, ennen kaikkea »laki valtakunnan kansalaisista» (»Reichsbürgergesetz»). Se tekee eron valtioon kuuluvien ja valtakunnan kansalaisten välillä ja tunnustaa täysien valtionkansalaisoikeuksien omistajiksi (Reichsbürger) ainoastaan rodultaan saksalaiset tai heidän Saksan valtioon kuuluvat rotusukulaisensa. Senvuoksi juutalaiset eivät voi olla valtakunnan kansalaisia, vaan ainoastaan valtioon kuuluvia (Reichsangehörige).

Toisen lain, »lain saksalaisen veren ja saksalaisen kunnan suojaamiseksi», tarkoituksena taas oli tehdä selvä ero saksalaisten ja juutalaisten välillä ja estää tällöin sekarotuisten lukumäärän kasvaminen liian suureksi. Laki kieltää sentähden periaatteellisesti rotusekoituksen niin avioliitossa kuin sen ulkopuolellakin. Kuitenkin on sallittu saksalaisten avioliitto määrätynasteisten juutalaisten sekarotuisten kanssa (juutalaisten sekarotuisten jok-

seenkin monimutkaiset polveutumissuhteet on tarkoin määriteltä valtakunnankansalaislain ensimmäisessä täytäntöönpanoasetuksessa marraskuun 14 p:ltä 1935). * Monissa tapauksissa sallitaan avioliitto kuitenkin ainoastaan erikoisella luvalla. Laki kieltää sitäpaitsi juutalaisia käyttämästä saksalaisia (45 vuotta nuorempia) naisia talousapulaisina. **

Kansallissosialistinen valtio ei kumminkaan aluksi kajonnut juutalaisten taloudellisiin toimeentulomahdollisuuksiin, nimittäin niiden juutalaisten, jotka mukautuivat kohtaloonsa ja jatkoivat kaikessa rauhassa edelleen ammatinsa harjoitusta. Vain sellaisilla aloilla, missä juutalaiset yrittivät vapaana kaikesta valvonnasta hyötyä toisten kustannuksella, ryhtyi lainsäädäntö turvallisuustoimenpiteisiin. Niinpä esimerkiksi ammattijärjestykseen liitettiin heinäkuun 6 p:nä 1938 annetulla lailla uusi pykälä 34 b, joka kieltää juutalaisilta eräitten ammattien harjoittamisen kuten maakiinteistökaupan, ammattimaisen kiinteistösopimusten ja lainojen välittämisen sekä talonisännöitsijän ja maakiinteistönhoitajan ja valvojan ammatit. Joulukuun 31 päivän jälkeen 1938 juutalaiset eivät saa harjoittaa yllä mainittuja ammatteja.

Aiheen erääseen toiseen toimenpiteeseen antoi se, että useat juutalaiset liikkeet ja yksityishenkilöt koettivat naamioida juutalaisuutensa epäjuutalaisilla nimillä. Silloin annettiin määräys, että näiden oli selvästi juutalaisella nimellä avoimesti tunnustettava kuuluvansa juutalaisiin. Juutalaisten ylivaltaa vapaissa ammateissa ryhdyttiin rajoittamaan vain vähitellen ja asteittain. Niinpä Berliinissä oli vielä heinäkuun 31 p:nä 1934 lääkärinammatin harjoittajista 41,2 % juutalaisia. Juutalaislääkärien prosenttiluku on sitten vuosi vuodelta asteittain pienentynyt, niin että Berliinin 6.949 lääkäristä oli heinäkuussa 1938 1.561 juutalaisia eli 22,4 % ja 2.973 sairaskassalääkäristä

816 eli 27,4 %. Vasta heinäkuun 25 p:nä 1938 annetulla asetuksella kiellettiin juutalaisilta lääkärin ammatin harjoittaminen lokakuun 1 päivästä alkaen 1938. Vain sellaisilla paikkakunnilla, missä on erikoisen suuri juutalais-asutus, tullaan sallimaan, että tähänastiset juutalaiset lääkärit toimivat juutalaisen väestön lääkäreinä. — Juutalaisten asianajajien lukumäärä väheni Preussissa 3515:sta 2850:een, sen jälkeen kun huhtikuussa 1934 oli annettu laki asianajajantoimesta. Berliinissä sai 1.898 juutalaisesta asianajajasta 1.203 edelleen estämättä harjoittaa toimintaansa. Erikoisessa asetuksessa säädettiin, että jokainen juutalainen asianajaja, joka tämän lain nojalla on jäänyt ammattiinsa, nauttii täydellisesti kaikkia ammattioikeuksiaan eikä häntä saa estää eikä häneen vaikuttaa ammattinsa lainmukaisessa harjoittamisessa.

Erikoisesti Saksassa on otettu huomioon juutalaisten henkiset ja taiteelliset tarpeet. Jo keväällä 1933 perustettiin erityinen virasto huolehtimaan taiteen alalla toimivista ei-arjalaisista. Juutalaisten omista tilaisuuksissa sai esiintyä vain juutalaisia taiteilijoita ja samoin niihin oli pääsy vain juutalaisilla.

Siten syntyi Berliiniin Saksan juutalaisten Kulttuuriyhdistys, joka vähitellen levisi yli koko valtakunnan ja käsitti kesällä 1934 noin 20.000 jäsentä. Vuonna 1935 perustettuun »Juutalaisten kulttuuriyhdistysten valtakunnanliittoon» kuuluvat kaikki juutalaisten paikalliset kulttuuriyhdistykset, historia-, kirjallisuus-, musiikki- ja teatteriyhdistykset sekä yksityisinä jäseninä eri alojen taiteilijoita. Sen jäsenmäärä oli v. 1935 110.000. Juutalaisilla on omia teattereita ja sinfoniaorkesterejakin muutamissa suurkaupungeissa.*

Juutalaisten taidetoiminnalle on siis varattu yllin kyllin mahdollisuuksia kansallissosialistisessa Saksassa. Kaksi lausuntoa, toinen kansallissosialistien, toinen juutalaisten

taholta, esitettäköön tämän vahvistukseksi. Valtakunnan sisäasiainministeri tri Frick sanoo »Rassenpolitische Auslandskorrespondenz»-lehdessä helmikuussa 1937: »Valtakunnankansalaislain ja verensuojelulain tarkoituksena ei ole saattaa juutalaisia huonompaan asemaan vain heidän kansallisuutensa vuoksi. Juutalaisten poistaminen Saksan julkisesta elämästä ja jatkuvan rotusekoituksen ehkäiseminen ovat ehdottoman välttämättömiä toimenpiteitä, jos tahdotaan turvata Saksan kansan olemassaolo. Ei ole tarkoituksena katkaista Saksan juutalaisilta elinmahdollisuuksia, mutta Saksan kohtalojen ohjaajana on vastaisuudessa oleva yksinomaan Saksan kansa.» Ja miten tervetullut juutalaisille on Kulttuuriliitolla aikaansaatu järjestely, käy ilmi seuraavista Kulttuuriliiton johtajan tri Singerin sanoista: »En tarkoita muuta kuin ilmaista vilpittömän mielipiteeni sanoessani, että valtiovalta kaikissa Kulttuuriliiton asioissa tosin autoritatiivisesti, mutta täysin lojaalisesti tukee ja turvaa työtämme. Monissa sadoissa toimeenpanemissamme tilaisuuksissa ei ole kertaakaan sattunut, että viranomaisten olisi tarvinnut puuttua asioihin. Huolimatta siitä, että meillä on lupa turvautua vain juutalaisiin avustajiin ja juutalaiseen yleisöön, meistä ei koskaan ole tuntunut siltä kuin eläisimme henkissä ghattossa.»

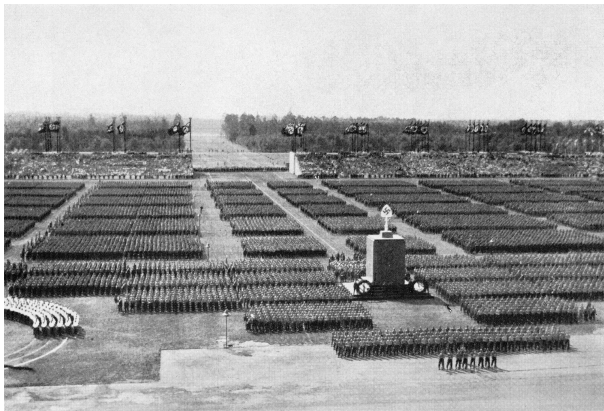
Kaikesta huolimatta lukuisat juutalaiset poistuivat Saksasta kansallissosialismin voittaessa. Huolellisten laskelmien mukaan, joissa on otettu huomioon juutalaisten keskuudessa yleisesti todettu kuolleisuuden suuremmuus syntyväsyyteen verrattuna, on tosiasiallisesti maasta muuttaneiden luku arvioitu pyörein luvuin 41.500 henkilöksi.* Huhtikuun 16 p:nä 1934 Preussin pääministeri Göring julkaisi tiedonannon, jonka mukaan ei ole mitään muisuttamista sellaisten emigranttien maahan palaamista vastaan, jotka olivat ulkomaisen kauhupropagandan

peloittamina menneet ulkomaille ja myöhemmin huomanneet tehneensä väärin sekä ennen paluutaan omaksuneet asenteen kauhukiihotusta vastaan. Ei ole tunnettua, millainen vaikutus tällä ilmoituksella on ollut.

Me olemme tässä käsitelleet juutalaiskysymystä melko perusteellisesti ei ainoastaan siksi, että siitä yleisesti esiintyy hyvin puutteellisia sekä monasti vääriäkin käsityksiä, vaan ennen kaikkea senvuoksi, että tämän probleemin kehitys Saksassa sekä kansan vihan intohimoinen purkaus v. 1933 käy ymmärrettäväksi vasta sitten, kun tuntee ainakin muutamia esimerkkejä juutalaisen vaikutuksen varjopuolista Saksan sodanjälkeisessä elämässä.

Työpalvelus marssii.

Työpalveluksen paraati Nürnbergin puoluepäivillä.

IV. KOLMAS VALTAKUNTA.

1. Kansallissosialismin maailmankatsomus.

Kansallisen eli kansallissosialistisen valtion ulkonainen rakennustyö tapahtuu samalla perustalla kuin kansan sisäinen henkinen rakentaminen tai käsi kädessä sen kanssa. Molemmat: ulkonainen ja vielä suuremmassa määrin sisäinen ovat ajatellut aivan uudeksi ja ehdottomaksi, josta ei voi tehdä mitään myönnytyksiä eikä käydä kauppaa. Kumpikin työrintama liittyy kiinteästi käsitteisiin kansallinen ja sosiaalinen, vieläpä korkeimmassa potenssissaan. Tämä on tarkoitettu siinä mielessä, että kansallinen = kansakunta, kansa, ja sosiaalinen = yhteiskunta, on ensiarvoinen, yksilö taas toisarvoinen. Kansallinen valtio vaatii kansan politisoimista; ei siinä mielessä, että yksityisen pitää harjoittaa politiikkaa, vaan että jokainen yksityinen ajattelee sekä tuntee poliittisesti, ts. että hän on sisimmässään aina elävästi tietoinen oman ja kansalaistensa kohtalon yhteisyydestä ja että tuo yhteys orgaanisesti liittyy hänen toimintaansa ja ajatteluunsa.

Valtiomuotona kansallissosialismi ei pidä itseään diktatuurina siinä mielessä, että se olisi itsevaltiutta, johon kansa on pakotettu alistumaan, vaan katsoo germaanista johtajavaltiota edustavansa kansallisen, oikeammin ger-

maanisen demokratian uutta muotoa. Kansallissosialismi pitää ylintä johtajaa kansantahdon toteuttajana. Johtajan ja kansan yhteenkuuluvaisuus ilmenee kansantahdon tiedusteluissa (kansanäänestyksissä), joissa demokratian periaatetta toteutetaan toisella tavoin kuin parlamentaarisen järjestelmän vaihtelevissa puolueäänestyksissä. (Vrt. sivun 96 huomautusta.)

Nyt siirretään todellisuuteen niiden ajatusten periaatteellinen sisältö, jotka Hitler jo v. 1923 kirjassaan asetti toivomuksiksi, ohjelmaksi ja vaatimukseksi. Hänen maailmankatsomuksensa pääkohdat ovat tukipylväinä valtavassa rakennuksessa eikä näitä pylväitä saa järkyttää. Ne ovatkin nyt jo muuratut perustaan kiinni niin lujasti, ettei niitä kyettäisikään heiluttamaan. Ne nimittäin lepäävät todellisuuden ja ihmisluonnon lujalla perustalla.

Ensimmäinen kohta koskee *verta ja rotua*. Marxisin väittämälle, että ihmiset ovat samanlaisia, Hitler asettaa vastateesin, että ihmiset ovatkin erilaisia. Valtiomiehen tärkeimpiä tehtäviä on sentakia löytää oikeat ihmiset, jotka vastaavat hänen maailmankäsityksensä ihannetta. Hän toimii kaikkien edun nimessä, siis sosialistisen periaatteen mukaisesti, jos hän elämän jokaiseen toimintoon hakee siihen synnynnäisesti sopivan, luovuttaakseen hänelle tällä alalla vastuun ottamatta huomioon hänen aikaisempaa taloudellista asemaansa tai yhteiskunnallista syntyperäänsä. »Jos sanalla sosialismi ylipäänsä pitää olla joku merkitys, niin voi sillä olla vain se, että se rauhtaisen oikeudenmukaisesti, ts. mitä syvimmin asiat oivaltaen, asettaa jokaiselle kokonaisuuden ylläpitämisessä hänen synnynnäisiä taipumuksiaan ja siten hänen arvoaan vastaavan taakan.» Kyky voidaan varmimmin »todeta siitä, millä tavoin yksityinen ihminen reagoi julistettavan uuden idean johdosta. Tämä on erehtymätön menetelmä etsittäessä ihmisiä, joita tahdotaan löytää, sillä jokainen

kuulee vain sen äänen, jonka mukaan hänen sisin olemuksensa on viritetty.»* Sadattuhannet ovat antautuneet kansallissosialistisen liikkeen palvelukseen »yksinkertaisesti siksi, että heidän sisäinen vastaanottimensa oli viritetty tämän idean aaltopituudelle».

Liikkeen tehtävänä on nyt täydentää poliittista johtoa oikealla valikoinnilla sillä tavoin, ettei kansakunnan elämää kannattavién voimien sisin olemus koskaan muutu. Ratkaisevana ei ole lukumäärä, vaan ainoastaan »sisäinen arvo ja siten sisäinen samanlaatuisuus». Liikkeen täytyy suorittaa tämä valikointi samojen kovien periaatteitten mukaan, jotka kova kohtalo on sille menneisyydessä asettanut.

Tiede todistaa — näin sanoo kansallissosialismi — ettei maan päällä ole samankaltaista kaikki, mikä ihmiskasvoihin sisältyy, ja että suuret rodut pikemminkin eroavat toisistaan syvällisesti ja suuressa määrin ei ainoastaan ruumiillisesti, vaan ennen kaikkea henkisesti ja sielullisesti.** Ei voida kiistää sitä, että Saksan kansa on muodostunut rodullisesti hyvin erilaisista aineksista. Mutta kansallissosialismi toivoo — Hitler selitti puoluepäivillä syyskuun 1 p:nä 1933 — että Saksan kansan poliittinen ja sivistyksellinen johto saa sen rodun kasvot, joka »sankarillisuudellaan yksinomaan sisäisen kykynsä ansiosta vasta ylipäänsä on luonut Saksan kansan erilaisten ainesten kasaumasta. Kansallissosialismi tunnustaa siten uskovansa sankarioppiin veren, rodun ja persoonallisuuden samoin kuin ikuisten valintalakien arvosta.» Ja puoli vuotta myöhemmin hän täydensi tätä ajatusta selittäen, ettei rotuajatus sisällä mitään toisten kansojen vähäksymistä tai yliarviointia, vaan johtaa päinvastoin muitten kansakuntien elämän sekä olemuksen luonnolliseen kunioittamiseen.*** Hitler on monasti torjunut mitä jyrkimmin jokaisen ajatuksenkin vieraitten kansallisuuksien

»germaani-laistuttamisesta». Jo kirjassaan hän puhuu hyvin terävästi tästä entisten yleissaksalaisten natsionalistien lempiaiheesta. Rauhanpuheessaan valtiopäivillä toukokuun 17 p:nä 1933 hän lausui:

»Samalla kun me olemme kiintyneet rajattomalla rakaudella ja uskollisuudella omaan kansallisuuteemme, me kunnioitamme tämän saman mielialan pohjalla toistenkin kansojen kansallisia oikeuksia ja haluaisimme syvimmästä sydämestämme elää niiden kanssa rauhassa sekä sovinnossa. Me emme sentähden myöskään tunne germaani-laistuttamisen käsitettä. Viime vuosisadan henkinen mentaliteetti, jonka pohjalla uskottiin ehkä voitavan tehdä puolalaisista ja ranskalaisista saksalaisia, on meille täsmälleen yhtä vieras kuin me puolestamme intohimoisesti esiinnymme jokaista päinvastaista yritystä vastaan.» Kansallissosialismi kieltää tunnetusti myöskin kaiken propagandan puolestaan ulkomailla: »Kansallissosialismi ei ole mitään vientitavaraa», kuten Joseph Goebbels on lausunut. Mutta kansallissosialismi torjuu myöskin kaiken juutalaisvihollisten tai rotupoliittisten pyrkimyksien tukemisen saksalaisten taholta ulkomailla katsoen sen sekaantumiseksi vieraitten valtiotien sisäisiin asioihin.

Kansallissosialismin toinen perusajatus on *kansakunta ja kansanyhteys*. »Kansallisuus on olemuksen ja samalla elämän yhteys: olemuksen yhteisyyttä kielen, sukuperän, heimolaisuuden yhteyden mielessä, sivistyksen, tapojen, historian, myyttien, maan ja ilmaston yhtenäisyytenä... Olemuksen yhteisyyttä on perintö ja omistus, elämän yhteisyyttä tehtävät sekä luomistyö... Siitä, että me rakennamme valtion kansakunnan pohjalle, saa valtio arvonsa, tehtävänsä, voimansa, mahtinsa... Kansallisuus on voimakkaimmin edustettuna laajoissa väestöpiireissä... vastakohtana sivistyneille kaiken maailman

kansalaisille.» Kansanyhteydellä ei siis tarkoiteta Saksan eri kansan ryhmien ja heimojen poliittista yhteenliittymistä. Tämä on itsestään selvä käytännöllinen seuraus osamaitten kaikkien sisäisten rajojen poistamisesta. Kansanyhteys on sisäistä, sielullista. Se ei kumoa Saksan heimojen erilaisuuksia, se ei koske niiden perinteisiin, tapoihin, murteisiin ja olemukseen, mutta se sulattaa ne kaikki korkeammalla tasolla suureksi kokonaisuudeksi, valaa niihin erottamattoman yhteenkuuluvaisuuden ja kokonaisuustunteen, niin että tämän kokonaisuuden vastakohtana kaikki muut ihmiset täällä maan päällä ovat inhimillisestä samankaltaisuudesta huolimatta muukalaisia. Tähän kansanyhteyteen kuuluvat sentähden ei ainoastaan tietyn maantieteellisen alueen piirissä asuvat, vaan kaikki muutkin maapallon ympäri hajaantuneet, joitten veri on sama ja jotka puhuvat samaa kieltä.

Kansallissosialismin kolmas rakennepylväs on *johtajaperiaate*. Valtakunnanohjaaja A. Rosenberg on antanut tälle periaatteelle kaikkein yksinkertaisimman kansanomaisen ilmauksen. Hän selittää, että tuo periaate esiintyy aina siellä, missä yhteisö todella vakavasti taistelee olemassaolostaan, ja jatkaa: »Se ei ole pelkästään sotilaselämässä tuhannesti koeteltu periaate, vaan vieläpä poliittisen demokratiankin turvattomina aikoina tämä johtajaperiaate on esiintynyt aina silloin, kun on tosiaan ollut kysymys suorituksesta ja vastuusta. Laivan kapteeni on aina ollut aluksensa herra. Hän vastaa hänen huomaansa uskotun omaisuuden kohtalosta ja hänen määräystensä noudattamatta jättäminen on kapinaa yhtä hyvin kuin tottelemattomuus armeijassa. Jokaisen tieteilisen retkikunnan johtaja on sen herra ja vastuussa kaikkien määräysten sisällöstä sekä täytäntöönpanosta.» *

Hitlerille tämä periaate on käytännöllinen taistelutunnus demokratian enemmistöperiaatetta vastaan, »lau-

mamaista sortoa, jota kuolleen massan luku enemmistönä harjoittaa älyä ja todellista tarmoa kohtaan».* Hän antaa tälle periaatteelle samalla kertaa tiukasti määritellyn reaalisen sisällön. Parlamentaarisena ja kaiken muun »kollegiaalisen» enemmistön nimettömän vastuuttomuuden vastakohtana hän vaatii määrätyn johtajan henkilökohdasta vastuuta ja johtajan alaisen henkilön tai ryhmän ehdotonta kuuliaisuutta jokaisessa tahdonilmauksessa, jokaisessa käskyssä ja toiminnassa kaikilla aloilla, mutta ennen kaikkea politiikassa.** Johtavan arvovaltaa alaspäin ja vastuullisuutta korkeammalle henkilölle ylöspäin. Hitlerin ensi huolena oli tämän periaatteen saattaminen voimaan, kun hän v. 1919 liittyi seitsemäntenä jäsenenä pienen yhdistykseen Münchenissä. Se on nykyisin koko kansallissosialistisen puolueen ja valtion ylimpänä periaatteena. Se on erottamattomassa yhteydessä valioperiaatteeseen. Kuuliaisuutta voi vaatia ainoastaan siihen laadullisesti kykenevä. Vastuuta voi odottaa vain sellaiselta, joka kykenee sen kantamaan. Vieläpä puolue vaatii näitä kykyjä kahdessa mielessä: suorituksena sinänsä ja luonteena. Johtajien koulutus kuuluu senvuoksi puolueen tärkeimpiin tehtäviin. Johtajaperiaate on siis johdonmukaisesti myös taisteluperiaate.

Läheisessä yhteydessä johtajaperiaatteeseen on vapauden käsite sellaisena, miksi kansallissosialismi on sen leimannut. Yleisen yksilöllisen käsityskannan mukaan vapaus merkitsee pakon ja diktatuurin vastakohtaa. Se on yhtä oikein kuin pintapuolistakin. Tämä ulkonainen vapaus ei ole tuntematon kansallissosialismillekaan. Mutta se tuntee myöskin sisäisen vapauden, jolla ei ole mitään tekemistä ulkoa päin kohdattavan pakon ja diktatuurin kanssa, koska tämä vapaus on omantunnon pakon alainen. Tämän omantunnon sekä vastuun lain käsityksen rakentaminen ihmisessä on kansallissosialismin suuria siveellisiä

tehtäviä. Englantilainen Rolf Gardner on tämän vapauden käsitteen ilmaissut kansallissosialismin käsitystapaa vastaavasti. Hän sanoo (kirjallisuusluettelossa mainitun teoksen s. 10): »Englantilainen vapaus, joka kerran oli paljon jalompi käsite, on vähitellen heikentynyt pelkäksi vapauksiksi pakosta, vieläpä kaiken omavaltaisuuden lupakirjaksi. Samalla tavoin on myöskin yhteishenki turmeltunut pelkäksi lainavaistoksi. Vanha englantilainen vapausidea merkitsee kuitenkin aivan muuta: oikeus oli velvollisuus ja vapaus samalla kertaa sekä herruutta että palvelemista. Saksa on koettanut herättää jälleen henkiin tämän aikaisemman mielenlaadun. Goethe huudahti: 'Ja ainoastaan laki voi antaa meille vapauden.' Saksalaiset eivät ymmärrä vapaudella oikeusvaatimuksia eikä pakon puuttumista, vaan vapaatahtoista alistumista *johdon* sekä kokonaisuuden palvelemiseen. He julistavat hyveenä 'sidontaa'... Preussilaiseen vapausideaan on aina sisältynyt tämä metafyyssillinen merkitys: se merkitsi vapautta sielun tottelevaisuuden tietä.»

Puoluepäivien lopettajaispuheessaan syyskuun 10 p:nä 1934 Hitler tulkitsi nämä ajatukset hänelle luonteenomaisella voimakkaalla ja selvällä tavalla:

»Puolue on aina tulevaisuudessa Saksan kansan poliittinen johtajavalio. Se kouluttaa esikunnan poliittisia apostoileita ja taistelijoita, jotka sitten suorittavat palvelustaan liikkeen tottelevaisina ja velvollisuudentuntoisina upseereina. Puolue on suuri koulu, joka vetää puoleensa miljoonia meidän kansamme jäseniä, kouluttaa ja taas päästää heidät. Siinä kehittyi kansanjohdon taidon perinne, jonka pitää estää vieraita henkiä koskaan jälleen pääsemästä johtamaan saksalaisten ihmisten aivoja ja sydäntä harhaan. Se on opiltaan muuttumaton, organisaatiossaan kova kuin teräs, taktiikassaan joustava ja soveltautumis-kykyinen, mutta kokonaisuutena kuin ritarikunta. Se on

kaikkina tulevina aikoina kansallissosialistisen idean sinapinsiemen, kansallissosialistisen organisoimistaidon opettaja, kansallissosialistisen propagandan koulu... Vain silloin, kun me puolueessa toteutamme yhteisin ponnituksin kansallissosialistisen ajatuksen ja olemuksen ruumiillistumisen, tulee siitä Saksan kansan sekä valtakunnan ikuinen ja häviämätön rakennepylväs. Silloin astuu ihanan, mainehikkaan armeijan, meidän kansamme vanhojen ylpeiden aseenkantajien rinnalle perinteitten yhtä suuressa määrin lujittama puolueen poliittinen johto. Ja silloin nämä molemmat laitokset kasvattavat yhdessä saksalaisen ihmisen, tekevät hänet lujaksi ja kantavat hartioillaan: saksalaisen valtion, Saksan valtakunnan.»

Armeija eli puolustusvoimat, kuten sitä nyt nimitetään, on tosin suljettu pois kaikesta poliittisesta toiminnasta. Se ei ole mitään muuta kuin valtakunnan aseellinen turva, mutta siten ei ole asemahdin ja puolueen kansallisia siteitä katkaistu. Sotilaan poliittinen sekä maailmankatsomuksellinen kasvatusta ja samalla hänen opetuksensa päivänkysymyksistä on varmistettu valtakunnan sotaministerin (kuten puolustusministeriä nyt nimitetään) eri määräyksillä. Kansallissosialismin vakaumuksen mukaan täytyy saksalaisella sotilaalla, jotta hän kykenisi mitä suurimpiin suoriin kansansa hyväksi, olla silmiensä edessä maailmankatsomuksellinen taistelun päämäärä ja hänen täytyy olla tämän maailmankatsomuksen hengen syvästi elävöittävä.

Sen vuoksi ymmärtää, ettei ajatus, että kerran koko Saksan kansa ajattelee sekä toimii kansallissosialistisesti, näytä vakaumuksellisesta kansallissosialistista valoisalta ja toivehikkaalta illusiolta, vaan on päinvastoin jokaiselle elävälle sukupolvelle kannustuksen sekä lohdun lähde. Valioperiaate, jota toteutetaan käytännössä koulutuksessa, vastuussa sekä johdossa, on koko kansallissosialisti-

sen valtion koko rakenteen järkkymätön peruskivi. Kukaan ihminen ei ole koskaan ollut korvaamaton. Kansallis-sosialismi pitää huolta siitä, että parhaallekin hänen näyt-tämöltä poistuessaan löytyy aina tasavertainen seuraaja.

Näitten kolmen peruspylvään: rodun, kansan yhtey-den ja johtajaperiaatteen varaan rakentuu kolmas valta-kunta. Sen kolme perustekijää taasen ovat: kansa ytimenä ja elävänä aiheena, puolue tahtona sekä henkenä, joka muotoilee tuon aineen, sekä valtio välineenä, jota puolue käyttää ihanteensa toteuttamisessa. Sillä valtio ei itses-sään ole päämäärä eikä tarkoitus. Se on vain välikappale korkeampien tehtävien täyttämässä, nimittäin: »ruu-miillisesti sekä sielullisesti samankaltaisten inhimillisten olentojen yhteyden ylläpitämiseksi sekä edistämiseksi». Ihmisen olemassaolon korkein tarkoitus on lajin säilytys ja kehittäminen korkeammalle; valtio on kyllä korkeam-man inhimillisen sivistyksen muodostumisen edellytys, mutta ei sen syynä. Valtio ei ole sisältö, vaan muoto, se on astia ja sisältönä on kansa. Nuo molemmat eivät ole keskenään missään vastakohdassa, vaan eroamattomassa yhteydessä. Valtio on organisoitu kansa. Kansa taas ei ole valtion kansalaisten yhteissumma, vaan kansallinen sekä yhteiskunnallinen kohtalonyhteys, jossa jokaisella yksilöllä on tehtävänsä ja velvollisuutensa, josta hän ei voi vapautua loukkaamatta sosialismin moraalista lakia. Sillä yksilö ei ole oma tarkoituksensa, vaan kansanyhtei-sön jäsen, niin menneisyyden, kuin nykyisen ja tulevankin, persoonallisuus, jonka arvo riippuu suorituksesta kansan hyväksi. Kaikkien kansalaisten tahdon yläpuolella on hallitsevana vaatimus »yhteisetu oman edun edelle». Sosia-lismi ei ole ns. »sosiaalista toimintaa», joka ajattelee köy-hänapua, vaan se on maailmankatsomus, joka velvoittaa jokaista kansalaista käyttämään elämänsä kansan pal-velukseen.*

2. Yhteiskunnallinen rakennustyö.

Saksan työrintama.

Yhteiskunnallinen rakennustyö, johon kansallissosialistinen hallitus aivan kohta valtaan päästyään ryhtyi, oli pääpiirteissään ilmeisesti suunniteltu jo paljon aikaisemmin. Muuten ei voida selittää tähän jättiläismäiseen ja tavattoman monimutkaiseen työhön ryhdyttäessä sekä sitä askel askeleelta toteutettaessa esiintyvää määrätietoisuutta ja nopeutta. »Saksan työrintama» (Deutsche Arbeitsfront, DAF), joksi tätä järjestelmää nimitetään, on niin laaja kansallinen työorganisaatio, että sen täydellinen kuvaaminen vaatisi kokonaisen teoksen. Meidän täytyy senvuoksi tyytyä tässä vain pääkohtiin ja tärkeimpiin yksityisyyksiin. On käsitettävää, että tämän järjestön rakentaminen kohtasi monenlaisia vaikeuksia, jotka olivat voitettavissa ainoastaan kärsivällisyydellä ja varovaisuudella. Eikä heti löydetty lopullista muotoa, sitä todistavat näet ne lukuisat muutokset, parannukset ja rakenteen korjaukset, joita toteutettiin usein laein ja asetuksin. Mutta huomattavaa on, että laajatkin muutokset toimeenpantiin niin taitavasti, että työläisten, virkailijoiden ja yrittäjien suuret joukot huomasivat niitä tuskin ollenkaan.

Käsityksen sen talousorganismin suuruudesta, johon Hitlerin hallituksen oli valtaan tullessaan käytävä käsiksi, saa tarkastellessaan Saksan taloutta v. 1933. Työansioista sai pääasiallisen toimeentulonsa noin 27 miljoonaa henkilöä, joista 5,3 miljoonaa oli itsenäisiä tai johtavassa asemassa, 5,5 miljoonaa kuului virkailija- ja virkamiesluokkaan, kun taasen työläisiä ja kotiapulaisia oli yhteensä 16,2 miljoonaa. He jakautuivat 27 eri ammattiryhmään, joissa oli 200 ammattialaa ja 4.600 eri ammattia. Tässä oli siis kysymys suunnattoman laajasta sekä monimutkai-

sesta ammattijaosta, ja oli otettava huomioon monta miljoonaa mitä erilaatuisinta pien- tai suuryritystä.

Näiden työtätekevien mahtavin järjestö oli sosiaali-demokraattinen »Saksan yleinen ammattiliitto» (»Allgemeiner Deutscher Gewerkschaftsbund» — ADGB), joka Hitlerin valtakunnankansleriksi nimityksen jälkeen hylkäsi ratkaisevassa istunnossaan ehdotuksen yleislakon julistamisesta, koska ammattijärjestö otaksui, että uusi hallitus varmastikin kuluttaisi itsensä pian loppuun vallassa. Tässä vakaumuksessa järjestö Hitlerin julistuksen jälkeen koetti vaikuttaa yleisöön hallitusta vastaan vastajulistuksella. Kun ammattiliiton johto sai tietää, että hallitus aikoo nimittää valtakunnankomissaarin ammattiliittoja varten, niin se tosin omaksui toisenlaisen äänensävyn ja selitti olevansa valmis asettumaan uuden hallituksen palvelukseen. Mutta nyt oli kaikki jo liian myöhäistä. Huhtikuun 21 p:nä 1933 antoi vastikään nimetty »toimintakomitea saksalaisen työn suojaksi» käskyn, että kaikki »Saksan yleisen ammattiliiton» 28 alajärjestöä oli hajoitettava, niiden puheenjohtajat ja johtomiehet otettava turvasäilöön ja niiden kassat sekä käteisvarat takavarikoitava. Tämän toiminnan piti määräyksen mukaan »tapahtua sellaisessa muodossa, että työläinen ja virkailija tuntee, ettei tämä toiminta suuntaudu häntä, vaan jo vanhentunutta ja Saksan kansan etujen kanssa ristiriidassa olevaa järjestelmää vastaan».

Tämän päättävän menettelyn perustana ovat muutamat kansallissosialistien puolueohjelman pääkohdat. Ohjelman 8. pykälässähän lausuttiin: »Valtion kaikilla kansalaisilla täytyy olla yhtäläiset oikeudet sekä velvollisuudet.» Ja 9. kohdassa: »Valtion jokaisen kansalaisen ensimmäisenä velvollisuutena täytyy olla henkisen tai ruumiillisen työn.» Ohjelman 7. kohdan mukaan »valtio on velvollinen ensi sijassa pitämään huolta valtion kansalaisten ansio-

ja elinmahdollisuuksista». Ja 10. kohta vihdoin vaatii »ilman työtä ja vaivannäköä saadun tulon poistamista».

Jokaisen kansalaisen oikeus työhön on kansallissosialistien talouspolitiikan lähtökohta. Liike tahtoo tehdä työn riippumattomaksi pääomamarkkinoista sekä suhdanteista. Sen pyrkimyksenä on työn arvon entiselleen palauttaminen ja köyhälistö-käsitteen hävittäminen maailmasta. Vaatiessaan, että valtion ja puolueen on taattava jokaiselle työpaikka, se tekee työntekijän taloudellisesti vapaaksi sekä itsenäiseksi. Ei ole enää kysymys huollosta, vaan oikeusvaatimuksen täyttämisestä. Tämä kansallissosialistinen sosiaalipolitiikka on aivan toista kuin marxilaisen ideologian yhteiskuntapolitiikka. Sentähden Hitler saattoi uusien valtiopäivien ensi istunnossa toukokuun 23 p:nä 1933 huutaa sosiaalidemokraateille jäähyväisiksi: »Teitä, hyvät herrat, ei tarvita enää.»

Ammattiliittojen hajoittamisen jälkeen niiden tehtävät siirtyivät organisaatiolle, joka oli jo tammikuun 1 p:nä 1931 perustettu nimellä »kansallissosialistinen liikeselujärjestö» (Nationalsozialistische Betriebszellenorganisation, NSBO) tarkoituksenaan kansallissosialistisen propagandan harjoittaminen yrityksissä, jotta marxilaista myyräntyötä vastaan voitaisiin hyökätä itse sen alkukohdassa. Tämän organisaation ohella oli joulukuun 15 p:nä 1932 perustettu »Ammattiaharjoittavan keskisäädyn taisteluliitto» ja sen tehtävänä oli tuoda kauppa, käsityö sekä muut ammattialat kansallissosialismin piiriin, jotta liike täten saisi voimakkaamman vaikutuksen talouteen. Tämä taisteluliitto jaettiin elokuun 4 p:nä 1933 kahteen järjestöön, nimittäin »Kansallissosialistiseen käsityö-, kauppa- ja ammattijärjestöön» (NSHAGO), joka alistettiin puolueen valtakunnanjohdon alaiseksi, ja Saksan käsityön, kaupan ja ammattien yleisliittoon (GHG), joka kuului Saksan työrintamaan. NSHagoon, johon kuului vain

puolueen jäseniä, ei sen jälkeen otettu ainoatakaan uutta jäsentä, vaan heidät liitettiin yleisliittoon. NSHAGO sai tehtäväkseen kouluttaa riveistään poliittisia johtajia, jotka kykenisivät suuren kansanjärjestön GHG:n johtoon.

Nämä molemmat järjestöt: NSBO ja NSHAGO saivat johdon Saksan koko työelämän käsittävässä organisaatiossa, nimittäin toukokuun 5 p:nä 1933 perustetussa »Saksan työrintamassa» (DAF), joka piti toukokuun 10 p:nä ensimmäisen kongressinsa Berliinissä. Työrintamaan kuuluu yhteisjohto, keskustuimisto sekä »Saksan työläisten yleisliitto» ja »Saksan virkailijoiden yleisliitto». Nämä jakaantuvat edelleen useihin »ammattivirastoihin» (joita ennen nimitettiin »yritysyhteisöiksi»). Nämä yritys-yhteisöt ovat eräänlaisella hallintokoneistolla varustettuja elimiä, jotka liittävät yhteen samanlaatuisia yrityksiä ja joitten tehtävänä on valvoa, että näitä yrityksiä johdetaan kansallissosialistisessa hengessä sekä kehitetään, mikäli mahdollista, omalla toiminta-alallaan malliyrityksiksi.*

Sen lisäksi kuuluu Saksan työrintaman tärkeimpään työalaan joukko »virastoja» (Ämter), joitten tehtävänä on ensi sijassa yhteiskunnallisen rauhan turvaaminen sekä elintason kohottaminen.** Saksan työrintamassa toimii 34.000 »viranhaltijaa» (Amtswalter), jotka saavat tästä työstä pääasiallisimman toimeentulonsa, sekä lisäksi puolentoista miljoonaa palkatonta luottamusvirkojen hoitajaa.

Perustavanlaatuisen säännöstelynsä kolmannen valtakunnan työolot saivat tammikuun 20 p:nä 1934 annetussa »laissa kansallisen työn järjestämisestä», jota nimitettiin lyhyesti »työjärjestyslaiksi» (Arbeitsordnungsgesetz, AOG). Sitä täydensi johtajan asetus lokakuun 21 p:ltä 1934, joka säättää ja määrittelee, mitä tehtäviä kuuluu kaikkien työtekevien järjestölle kansallisen työn järjestyksen puitteissa.***

DAF on puolueen ja valtion yhteydestä joulukuun 1 p:nä 1933 säädetyn lain mielessä kansallissosialistiseen puolueeseen yhtynyt liitto. Se on puolueen poliittisen johdon alainen ja saa tältä NSBO:n sekä NSHAGO:n kautta ohjeita ja käskyjä. Se on käsitettävä kaikkien henkistä tai ruumiillista työtä suorittavien ihmisten yhteenliittymäksi heidän taloudelliseen tai yhteiskunnalliseen asemaansa katsomatta. Siihen kuuluvat senvuoksi kaikki yrittäjät, virkailijat sekä työläiset. Siihen ovat yhtyneet varsinkin entisten ammattiliittojen, virkailijajärjestöjen sekä yrittäjäyhdistysten jäsenet tasa-arvoisina. DAF:n päämääränä on »kaikkien saksalaisten kansan- ja suoritusyhteyden» muodostaminen. Sen on pidettävä huolta, »että jokainen yksityinen ihminen voi asettua oikeaan paikkaansa kansakunnan talouselämässä henkisten sekä ruumiillisten edellytystensä mukaisesti sellaisella tavalla, että se tekee hänet kykeneväksi mahdollisimman arvokkaisiin suorituksiin ja siten takaa kansanyhteisölle mahdollisimman suuren hyödyn». Työrintaman jäsenyys on, tämä kansallis-eetillinen tarkoituksella huomioonottaen, tehty periaatteellisesti vapaaehtoiseksi. Kenenkään ei tarvitse pakosta liittyä siihen.

Kansa on tunnustanut työrintaman merkityksen mitä laajimmalti. Tätä todistaa se tosiasia, että siihen kuului kesäkuussa 1938 kaikkiaan 22.287.000 yksityistä ja 7 miljoonaa eri jäsenjärjestöjen kautta liittynyttä jäsentä. Jäsenmaksut ovat 60 % alhaisemmat kuin aikaisemmissa työväenliitoissa.

Hitler pyrki DAF:n perustamisella kahtalaiseen päämäärään: marxilaisen vaikutuksen alaisessa ruumiillisen työn tekijässä oli herätettävä tietoisuus kansallisesta kansanyhteydestä ja taas sivistyneen mieleen painettava, että jokainen pelkästään älymystökerrokseen pohjautuva valtio on rakennettu heikosti. Hitler sanoi DAF:n ensi

kongressissa toukokuun 10 p:nä 1933: »Minulla ei ole koko elämässäni suurempaa ylpeyden aihetta kuin voidessani päivien lopuksi sanoa: minä olen voittanut saksalaisen työläisen Saksan valtakunnalle!»

DAF avustaa ennen kaikkea uuden yhteiskuntajärjestyksen rakentamisessa. Se ei saa tuntea mitään toisistaan erilleen pyrkiviä yhteiskuntakerroksia ja luokkia. »Kansallissosialistinen valtionjohto on niin suvereeninen ja siinä määrin yläpuolella kaikkien taloudellisten siteitten, että sen silmissä työnantajan ja työntekijän nimitykset ovat merkityksettömiä käsitteitä. Kansakunnan korkeimpien etujen kannalta katsoen ei ole mitään työnantajaa eikä työntekijääkään, vaan koko kansan työhön valtuuttamia», Hitler lausui ohjelmajulistuksessaan puoluekokouksessa 1936. Omistusoikeuden, yrittäjän vapauden ja talouden oikeuden kasvaa sekä jakaa tuottoa pitää säilyä koskemattomina. Mutta laajat kansankerrokset, joita kohtaan tähänastinen sosiaalipolitiikka oli osoittanut vain vähäistä tai ei minkäänlaista mielenkiintoa, kuten talonpojat ja uutisviljelijät, käsityöläiset ja pienteollisuuden harjoittajat, kotityöntekijät jne., on nyt vedetty valtion yhteiskuntapoliittisen mielenkiinnon piiriin ja ohjaukseen. DAF:n pitää olla kaikkien luovaa työtä tekevien »korkeakouluna» kansallissosialistisen maailmankatsomuksen iskostamista varten. Sosiaalipolitiikan kiinnostuksen pääkohteena ei ole yksilö, vaan kansa, joka käsitetään luonnolliseksi, verisiteiseksi yhteisöksi. Sen olemassaolon turvaaminen ja ylläpitäminen on tämän yhteiskuntapolitiikan ylin päämäärä.

Yhteiskunnallisen työn keskiönä on »liikeyritys» (»Betrieb»). Sillä tarkoitetaan jokaista järjestettyä työyhteisöä kaikkine siinä työskentelevine henkilöineen. Aikaisemman luokkajärjestyksen sijaan on astunut liikelaitosyhteisö, jonka piirissä kaikki yrityksessä työskentelevät

ovat liittyneet eroamattomaksi kohtalonyhteydeksi. Jokaisessa laitoksessa työskentelee omistaja tai yrittäjä sen johtajana ja virkailijat sekä työläiset tekevät työtä hänen »seurueenaan» (»Gefolgschaft») yhteisesti laitoksen tarkoituksien toteuttamiseksi. Laitoksen johtaja ratkaisee alaisilleen yksin vastuullisena kaikki laitosta koskevat asiat ja hänen on pidettävä huolta alaistensa parhaasta.

Yrityksen erikoisella »luottamusneuvostolla» (Vertrauensrat), jonka jäsenet valitaan palkattomina luottamusmiehinä, on tehtävänä neuvotella kaikista työsuorituksista, työehtoja, liikejärjestystä, liikesuojaa ym. koskevista kysymyksistä sekä samalla vaikuttaa kaikkien ristiriitaisuuksien poistamiseksi.

Suurempia talousalueita varten nimitetään »uskottuja miehiä» (Treuhänder), jotka ovat valtakunnan virkamiehinä valtakunnan työministerin alaisia. Heidän on pidettävä huolta työrauhan säilymisestä sekä suojattava liikeyritysten johtajan alaisia johdon mielivallalta tai omanvoitonpyynniltä. Uskottujen miesten on valtion eliminä myöskin valvottava, että liikeyritysten palveluksessa työskenteleville maksetaan kohtuullinen palkka. Heidän käytettävissään on neuvonantajina aina valantehneitä asiantuntijoita. Tärkeänä työrauhan turvakeinona on irtisanomis-turva. Työläiset ja virkailijat, jotka ovat vähintään vuoden olleet saman vähintään kymmenen työntekijää käsittävän yrityksen palveluksessa, voivat (AOG:n 56 §:n nojalla) kahden viikon sisällä valittaa irtisanomisesta ja vaatia sen peruuttamista, jos se on kohtuuton ja liian ankara eivätkä yrityksen olosuhteet sitä vaadi. AOG:n 20. pykälän nojalla on joukkoi-rtisanomisille varattu erikoinen irtisanomisaika. Sellaiset irtisanomiset on edeltä-käsin ilmoitettava uskotullemiehelle.

Jokaisessa vähintään kaksikymmentä virkailijaa ja työntekijää käsittävässä yrityksessä on yrityksen johtajan

Valtakunnan autotietä.

Työpalvelusväkeä valtion autotien teossa.

laadittava henkilökuntaa varten kirjallinen liikkeen järjestyssääntö (§ 26). 32. pykälän mukaan voi uskottumies neuvoteltuaan asiantuntijalautakunnan kanssa säätää kirjallisen tariffijärjestyksen, jonka määräykset ovat minimiehtona laillisesti sitovia.

Yhteiskunnallisten velvollisuuksien karkeista rikkomuksista (jotka tarkoin luetellaan laissa) on vastattava kunnia tuomioistuimissa, jollainen on perustettava jokaiseen uskotun miehen piiriin käsittelemään sosiaalisen kunnian loukkauksia. Tällainen tuomioistuin rankaisee liikkeenharjoittajaa, joka esimerkiksi valta-asemaansa yrityksessä väärin käyttäen pahantahtoisesti riistää alaisiaan tai loukkaa heidän kunniaansa. Näiden määräysten ankarasta toteutuksesta on todistuksena se tosiasia, että v. 1936 annettiin 156 kunniaoikeusjutussa vain neljä vapauttavaa tuomiota.

Näiden lakien vaikutuksesta työrauhan säilymiseen yrityksissä todistavat parhaiten lakkojen lukua osoittavat numerot. Sensijaan että työriitoja esiintyi 1.000 työntekijää kohti v. 1932 21,9, oli niiden luku v. 1933 14,1, v. 1934 9,0 ja v. 1935 8,4.

Maaliskuun 21 p:nä 1935 muodostettiin ns. »Leipzigin sopimuksen» pohjalla eri talouspiireissä »työvaliokuntia» neuvotteleviksi elimiksi valtakunnallisten liikeyhteisöjen piirissä sekä aikaansaamaan yhtenäistä yhteistyötä sosiaali- ja talouspolitiikan aloilla. Vuoden 1935 puolivälistä lähtien on jo perustettu noin 3.900 sellaista työvaliokuntaa, joihin yhteensä kuuluu 36.000 yritysten johtajaa tai työntekijää.

Näiden itsevastuuelinten ohella toimii suuria talous-alueita varten ns. »työkamareita» (Arbeits-Kammern) sekä koko valtakunnan alueen käsittävä »valtakunnan työkamari». Niiden jäsenenä on yhteiskunnallisissa sekä talouskysymyksissä neuvonantoon ja ratkaisuihin päteviä henkilöitä.

Helmikuun 27 p:nä 1934 säädetty »laki Saksan talouden orgaanisen rakentamisen valmistelusta» säännöstelee elinkeinotalouden organisoinnin ammattiryhmittäin, joita on kuusi valtakunnallista: teollisuus, kauppa, käsityö, pankit, vakuutusala, voimatalous. Nämä on puolestaan jaettu talous- ja ammattiryhmiin. Niinpä valtakunnan teollisuusryhmään kuuluu 29 talousryhmää. Noiden ryhmien tehtävänä on valvoa luottamuksellisesti ammatillista kehitystä ja huolehtia teknillisestä sekä taloudellisesta opastuksesta päämääränä liikkeenjohdon parantaminen jne. Kuuluminen näihin ryhmiin on tehty pakolliseksi marraskuun 27 p:nä 1934 julkaistulla asetuksella.

Koko talousjärjestelmän korkein elin on valtakunnan talouskamari (Reichswirtschafts-Kammer), joka yhdessä kaikkien työalojen johtavien elinten kanssa käsittelee valtakunnan työ- ja talousneuvostossa yhteisiä taloudellisia sekä sosiaalipoliittisia kysymyksiä ja pitää huolta Saksan työrintaman kaikkien eri haarautumien keskinäisestä luottamuksellisesta yhteistoiminnasta.

Saksan talonpoikien »valtakunnan ravitsijasääty» (Reichsnährstand) päätti lokakuun 6 p:nä 1935 ns. »Bückeburgin sopimuksella» samoin yhtyä korporatiivisena jäsenenä Saksan työrintamaan ja täydensi siten kaikkien Saksan kansan huoltoalojen yhteenliittymisen tämän järjestön piirissä.

Kansallissosialismin palkkapolitiikka rakentuu kahden periaatteen varaan: ensiksikin on jokaiselle työtätekevälle kansakunnan jäsenelle taattava toimeentuloon ja työkyvyn ylläpitämiseen riittävä minimitulo, ja toiseksi täytyy tulon suuruuden olla suorituksesta riippuvaisen. Minimipalkka ja suorituksen mukainen palkkaus täydentävät toisiaan.

Tariffijärjestyksessä määrätty palkka on periaatteellisesti tarkoitettu kohtuulliseksi minimipalkaksi, joka vas-

taa perussuorituksia. Pienimmän kokonaistulon tasoa ei saa kaavamaisesti korottaa, vaan palkankorotuksen pitää aina tapahtua ainoastaan seurauksena yksilöllisestä ja yleisestä tuotannon noususta. Periaatteessa siis tuo tariffijärjestysten määrittelemä minimipalkkaus pysyy vakinaisena (samoin kuin hinnatkin). Mutta yksilön tulot kasvavat tuotannon lisääntyessä hänen henkilökohtaisen aikaansaannoksensa mukaisesti eikä mitään palkkojen ylärajaa ole määrätty. Valtakunnan uskotutmiehet voivat kuitenkin kesäkuun 25 p:nä annetun lain nojalla eräissä tapauksissa säätää palkoille ylärajan.

Niin vaikeaa kysymystä kuin oikeudenmukainen tariffijärjestys ei ymmärrettävästikään saatu yhdellä iskulla ratkaistuksi ihanteellisella tavalla, sitä parannettiin aste asteelta käytännössä saavutettujen kokemusten perusteella. Huhtikuun 1 p:nä 1938 tuli voimaan uusi tariffijärjestys, joka oleellisesti paransi palkannauttijoiden ja työntekijöiden asemaa: palkkoja korotettiin tuntuvasti, irtisanomisaikoja pidennettiin, määrättiin, ettei 25 vuotta palvelutta henkilöä saa toimestaan erottaa ja säädettiin ikälisät. Lomaehtoja parannettiin ja sairasaivot järjestettiin uudelle kannalle, niin että ne nyt lasketaan kaikissa sairaustapauksissa sekä jo ensimmäisestä sairauspäivästä lukien, ynnä paljon muuta.

Samoin on yrittäjän voittokin taloudellisesti itsenäisen henkilön tulona suorituksesta riippuvainen. Terveelle ansiopyrkimykselle pitää antaa mahdollisuuksia herättää suoritustahtoa. »Oikein käsitettyä oman hyödyn tavoittelua ei ole vainottu eikä kokonaan poistettu, vaan se on ainoastaan ohjattu terveille urille sekä asetettu yhteisen hyvän palvelukseen. Valtio ei tahdo mitään talousvirkamiehiä, se ei halua mitään talouseläkkeennauttijoita, jotka näkevät hintojen kiinteydessä ja taatussa menekissä kaiken taloustoiminnan lopputarkoituksen, eikä valtio säästä sentähden

yrittäjää terveeltä kilpailulta. Mutta se suojaa yrittäjää sekä hänen suorituksensa tulosta nimettömän keinottelupääoman kaappauksilta ja epärehelliseltä kilpailulta.»*

Kansallissosialismi on selvillä siitä, ettei toistaiseksi vielä ole mitään yhteyksistään irroitettua objektiivisesti oikeudenmukaista palkanmäärittelymenetelmää. Sentähden se on myöskin periaatteellisesti omaksunut entisajan sopimuspalkat, koska tämän palkkaustavan perusteena on samoin työsuoritus, vaikka siitä esiintyy aivan vastakkaisia mielipiteitä. Kansallissosialismin kannalta on ratkaiseva merkitys ihmisen kasvatuksella taloudessa. Sitä tietä on luotava sielulliset edellytykset talousrauhan säilymiselle. Sentähden työjärjestyslain 29. pykälä säättää suorituksen mukaisen palkan yleisesti päteväksi ja taas 27. pykälässä määrätään, että liikejärjestyksen täytyy sisältää sopimustyöstä maksettavan palkan laskuperusteet, jos liikkeessä tehdään sopimustyötä. »Asia ei ole niin, että kansallissosialististen palkkausperiaatteitten toteutus edellyttää enkelimäisiä olentoja, jotka olisivat taivaallisen oikeudenmukaisia ja vailla kaikkia inhimillisiä heikkouksia. Silloin täytyisi tosiaan näiden periaatteitten jäädä utopioiksi. Mutta niiden toteuttaminen ei vaadikaan enempää kuin taloudessa toimivien ihmisten sisäistä muuttumista rehellisiksi kansallissosialisteiksi, jotka eivät tosin häpeä tervettä ansion tavoittelua, mutta sovittavat tämän pyrkimyksen syvällisesti yhteen kansan- ja kohtalonyhteyden korkeampien vaatimusten kanssa.»**

Myöskin kysymys yrityksessä työskentelevien pääsemisestä osallisiksi laitoksen tuottamasta voitosta koetetaan ratkaista suoritusperiaatteen mukaisesti. Voiton kaavamainen jako ei luonnollisestikaan vastaa kansallissosialistista käsitystä, vaan pyritään säätämään osallisuus voitosta jokaisen yksityisen työsuoritusten pohjalla.

Yhtenä probleemina on ollut palkanmaksu juhlapäivistä

sekä palkallisen loman turvaaminen työntekijöille. Kun yleisesti maksetaan palkka juhlapäivistä, jotka voivat sattuua keskelle viikkoakin (joulu, uusivuosi jne.), niin työansio koko valtakunnassa kohooa siten laskelmien mukaan kaikkiaan 400 miljoonalla Saksan markalla. Joulukuussa 1937 tämä palkanmaksu loma- ja juhlapäivistä onkin asetuksella toteutettu kautta koko valtakunnan.

Laki ei vielä nykyään vaadi antamaan aikuiselle työntekijälle lomaa. Se on suunniteltuna työsuhdelain ehdotuksessa, joka julkaistiin kesäkuussa 1938. Siitä huolimatta on melkein kaikilla ansiotyössä olevilla saksalaisilla lain turvaama oikeus lomaan, joka perustuu valtakunnan uskottujenmiesten tariffijärjestyksiin ja liikkeiden järjestyssääntöihin. Nuorille työntekijöille on 18 vuoden ikään asti säädetty loma lasten työntekoa ja nuorison työaikaa koskevassa laissa (nuorisonsuojelulaki) huhtikuun 30 p:ltä 1938.

Palkallinen loma on vuodesta 1936 lähtien säännöstelletty yksityiskohtia myöten niin hyvin pituudeltaan kuin myöskin sen puolesta, missä tapauksissa työntekijällä on siihen oikeus ja millä tavoin. Myöskin kausi- ja kotityöntekijöillä on oikeus loman saantiin. »Nykyisin on Saksassa ammattioppilaat lukuunotettuina tuskin yhtään ainoata ammattiryhmää, jonka työntekijät eivät nauttisi täysipalkkaista, ehdotonta pitempää virkistyslomaa.»*

Mutta tätä oikeutta vastaa myöskin velvollisuus: jokaisen lomannauttijan on tosiasiallisesti käytettävä lomansa virkistykseen eikä ylimääräisen ansion hankintaan.

Muodoiltaan hyvin monimutkaista kotityötä, joka Saksassa on sangen kehittynyt (Vogtlandin pitsi- ja neuletyöt, Thüringenin leikkikaluteollisuus jne.), säännöstelee erikoinen maaliskuun 23 p:nä 1934 säädetty »laki kotityöstä». Se asettaa periaatteeksi, että kotityö nauttii

valtakunnan erikoista suojaa. Kotityötä tekevien kokonaisluku oli helmikuussa 1937 534.212 henkilöä.

Saksan työrintaman laajasta uudestimuodostamisesta v. 1934 oli seurauksena, ettei oikeudellinen neuvonantokaan enää tapahdu liittojen piirissä, vaan erityisten oikeusneuvontatoimistojen välityksellä, joiden korkein elin on työrintaman keskustoimistossa toimiva oikeusneuvontatoimiston virasto. Tärkeintä siinä on se, että työrintama neuvontatoimistoissaan antaa neuvoja sekä työntekijöille että yrittäjille; mikä edeltä käsin takaa sen, ettei neuvonnassa oteta huomioon yksityisen itsekkäitä pyyhteitä, vaan annetaan etusija sille, mikä kansanyhteyden kannalta on parasta. Oikeusneuvontatoimistojen tehtävänä on välttää tarpeettomia oikeusjuttuja käyttämällä tuomioistuimen ulkopuolista sovitusmenetelmää. Näiden ponnistusten menestystä osoittaa vuoden 1935 tilasto. Neuvoja annettiin kaikkiaan 3,5 miljoonalle kansalaiselle, ja tuomioistuinten ulkopuolisella sovittelulla saatiin selvitettyksi 295.000 kiistatapausta, jotka koskivat yhteensä 18 miljoonan Saksan markan summaa. Käytännöllinen oikeusapu ja lainopillinen edustus työoikeudessa on maksutonta. Työoikeuksissa käsiteltyjen juttujen luku on vähentynyt suuresti.*

Saksan työrintaman tärkeänä tehtävänä on jäsenten luonteenkasvatus sekä ammatillinen koulutus. Sitä varten järjestetään iltakursseja, joissa annetaan opetusta Saksan työrintaman organisaatiota, tehtäviä sekä olemusta koskevista asioista, yleisistä sosiaalisista kysymyksistä, talouden itsehallinnosta jne. Tärkeänä apukeinona tällöin on työrintaman oma lehdistö. Siihen kuuluu myöskin 85 ammatillista koulutuslehteä, joita jaetaan maksuttomasti työntekijöille. Tämän lehdistön levikki on yhteensä noin 20,5 miljoonaa kappaletta.** Erikoiskoulutusta saavat ns. työrintaman ohjaajat, jotka saavat johtavia paikkoja

yrittäksissä. Heitä varten on perustettu 40 erikoiskoulua, joiden kurssin suoritettuaan he jatkavat opintojaan jossa-kin valtakunnan yhdeksästä tämän alan sisäoppilaitoksesta. Korkeinta kouluastetta edustavat kansallissosialistisen puolueen suuret »ritarikuntalinnat» (»Ordensburgen»), joita toistaiseksi on kolme ja joissa liikkeen johtajat kouluttavat ennen kaikkea poliittisia johtomiehiä puolueelle.* Vieläpä erikoinen laitos: »Saksan instituutti kansallissosialistista teknillistä työkoulutusta varten» (Deutsches Institut für nationalsozialistische technische Arbeitsschulung, »Dinta») taasen kasvattaa kouluissaan työnopettajia, jotka kykenevät järjestämään teollisuustyöpaikkoja, toimittamaan tutkintoja taipumuksista eri aloille sekä välittämään työmenetelmiä. »Saksan työrintaman naistenviraston» tehtävänä on antaa neuvoja Saksan eri ammateissa työskenteleville naisille sekä johtaa heidän koulutustaan myöhempiä kodinemännän velvollisuuksia täyttämään. Se ei ole mikään itsenäinen järjestö kuten »Kansallissosialistiset naiset» ja »Saksan naistoimi» (Deutsches Frauenwerk), vaan Saksan työrintamaan kuuluva virasto, ja sen johdossa on virastonjohtajana valtakunnan naistenjohtaja, rouva Gertrud Scholz-Klink. Vielä on mainittava ammattioppilaitten kasvatus sekä koulutus, työvoimien uudestikoulutus (ammattialaa vaihdettaessa), työttömien ammattiopetus, julkisessa palveluksessa olevien vapaaehtoinen jatkokoulutus, harjoittelutalouksien järjestäminen, ja taloudelliset opintoretket, »laitoksiin tutustuminen» (»Werkscharen»), suunniteltu ns. »Robinson-kasvatus» ja paljon muuta, mitä tässä yhteydessä ei voi edes luetellakaan.**

Tunkeutuipa Saksan työrintaman elävän organismin mihin osaan tahansa, niin aina kohtaa läpikäyvänä periaatteena kansallissosialistisen luonteen- sekä ammattikasvatuksen ja -koulutuksen ja siihen perustuvan parhaiten ja kykenevimpien aineiden valikoinnin. Tätä peri-

aatetta palvelee myöskin työrintaman eräs hyvin huomiota ansaitseva systeemi, jota se johtaa yhdessä valtakunnan nuorisojohdon kanssa, nimittäin Saksan nuorison ns. »valtakunnalliset ammattikilpailut», (Reichsberufswettkämpfe), joihin viime aikoina on osallistunut aikuisiakin. Kaikkien eri ammattialojen nuoret työntekijät voivat näissä kilpailuissa osoittaa kaukana kaikista koulututkinnoista taitoaan sekä ammattikokemustaan vapaaehtoisessa itsekoetuksessa. Ensimmäiseen kilpailuun keväällä 1934 osallistui 1,2 miljoonaa nuorta. 1.500 käytännön miestä oli viittätoista eri ammattiryhmää varten laatinut viisisataa työtehtävää käsittävän yhdistelmän. Miespuolisten osanottajien ikä on määrätty 15—18 vuodeksi ja naispuolisten osanottajien ja miespuolisten virkailijoiden ikä 14—21 vuodeksi. Osanotto on maksuton, ja kilpailuun osallistuvien täytyy, jos toimi heitä sitoo, saada yritysten johtajilta kilpailuun tarvittava puoli päivää tai kokonainen työpäivä vapaaksi ilman palkanvähennystä. V. 1936 oli mukana noin 1,5 miljoonaa osanottajaa, jotka edustivat 720 eri ammattia, ja v. 1937 yli 1,8 miljoonaa henkilöä. V. 1938 on osanottajien luvuksi arvioitu 3 miljoonaa. Myöskin »yhteiskunnallisen itsevastuun» virasto järjestää liikeyritysten suorituskilpailuja. Ensi vuonna 1937—1938 tähän kilpailuun osallistui 84.567 yritystä. Malliyritykseksi julistetaan sellainen yritys, joka on saanut suoritusmerkin: 1) esikuvallisesta ammattikasvatuksesta, 2) terveyshuollosta, 3) kotien ja asuntojen huollosta ja 4) toiminnasta »Voimaa ilosta»-yhteisön hyväksi.

Tilan puutteen johdosta me emme voi tässä puuttua sellaisiin sosiaalipolitiikan erikoiskysymyksiin kuten työn-, yrityksen- ja naistensuojeluun, erilaatuisiin sosiaalivakuutuksiin jne. Mutta muutamia sanoja on kumminkin omistettava niille kahdelle taloussuunnitelmalle, joitten tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi Saksan tuontitarpeen säännöllinen tyydyttäminen kotoisin apulähtein. Taloudellisen

kehityksen uhkasi vuoden 1934 keskivaiheilla keskeyttää se seikka, ettei Saksa huonon maksu- ja kauppataaseensa johdosta voinut enää hankkia kaikkia tähän kehitykseen tarvittavia raaka-aineita. Tämän pulan poistamiseksi saatettiin voimaan syyskuun 24 p:nä 1934 »uusi suunnitelma», joka pohjautuu periaatteeseen: »Ei saa ostaa enempää kuin mitä kyetään maksamaan.» Tuonnin valvonnan ja tuontitavaroitten kiintiöimisen aiheuttamista väistämättömistä vaikeuksista sekä niukkuudesta huolimatta »uusi suunnitelma» vaikutti kumminkin yleensä suotuisasti. Tämä seikka voidaan nähdä Saksan kauppataaseen parantumisestakin. Sitä vastoin että v. 1934 tuontienemmyyttä oli 284 miljoonaa Saksan markkaa, palautui tuonnin ja vientin tasapaino vuoden 1935 jälkipuoliskolla, ja v. 1936 päästiin jo 550 miljoonan Saksan markan vientienemmyyteen. Tämä vientienemmyys ei ole tosin kaikessa laajuudessaan käytettävissä ulkomaisina valuuttoina. Ja ulkomaisen kauppataaseen parantumisesta Saksa saa osaksi kiittää talonpoikaissäädyn »tuotantotaistelua». Suhdannetutkimusinstituutin arviointien mukaan oli näet kotimaisen tuotannon osuus valtakunnan koko kulutuksesta:

	1927	1935
elintarpeet ja rehuaineet (ravintotalous)	66 %	83 %
maatalouden tuottamat raaka-aineet		
(raaka-ainetalous)	29 »	43 »

Saksan riippuvaisuus ulkomaista on kuitenkin elintarve- ja raaka-ainehuollon monilta osilta vielä hyvin suuri, kuten käy ilmi seuraavista luvuista:

Villaan nähden	90 %
öljyyn »	84 »
hamppuun »	70 »
rasvaan »	45 »
ihraan »	40 »
voihin »	30 »

Niinpä ensimmäisestä nelivuotissuunnitelmasta syntyi-
kin sitten toinen, joka muotoiltiin »asetuksessa lokakuun
18 päivän 1936 nelivuotissuunnitelman toteuttamisesta». Ensimmäisen nelivuotissuunnitelman poistettua työttö-
myyden melkein täydellisesti ja johdettua talouden ter-
vehtymiseen, on toisen nelivuotissuunnitelman tehtävä
Saksan kansa vapaaksi ulkomaista elintarpeiden sekä raaka-
aineiden saannissa. Tämän suunnitelman toteutuksen
johto on uskottu kenraalisotamarsalkka Hermann Görin-
gille, ja siinä on vedottu erikoisesti Saksan tieteeseen sekä
saksalaiseen keksijähenkeen.*

Kansallissosialismi vaatii, kuten olemme jo nähneet,
että loma ja vapaa aika on todella käytettävä virkistykseen
sekä lepoon. Se on myöskin tietoinen siitä, etteivät luke-
mattomat kansalaiset oikein tiedä, miten heidän olisi
parasta menetellä loman käytössä. Monilta puuttuu tar-
moa, useilta taas tarpeellisia varoja. Jotta tälläkin alalla
voitaisiin puuttua asiaan auttaen, rohkaisten ja käytän-
nöllisessä muodossa, ilmoitettiin marraskuun 27 p:nä 1933
perustettavan valtava virkistysjärjestö, joka sai nimen
»Kansallissosialistinen yhteisö ilosta voimaa» (NS Gemein-
schaft Kraft durch Freude = KdF).

Alun perin oli harkittu Italian »Dopolavoro»-järjestel-
män (»Työn jälkeen») ideaa, mutta Saksan työrintamalla
oli vielä kaukaisempikin päämäärä. Se tahtoi saattaa työs-
kentelevän ihmisen vapaa-ajan taitavalla ja tarkoituksen-
mukaisella käytöllä mahdollisimman läheiseen yhteyteen
koko kansakunnan kanssa sekä herättää ja pitää elävänä
hänessä tunnetta ja tietoisuutta, että hän ei ole yksityinen,
vaan suuren yhteisön jäsen ei ainoastaan työpöydän
ääressä, vaan myöskin vapaa-aikanaan. Työrintama tah-
toi järjestää vapaailtojen sekä loman käytön sillä tavoin,
ettei vapaahetkiä turmelisi ikävystyminen eivätkä myös-
kään ala-arvoiset huvitukset, vaan että ne uhkaisivat elä-

mäniloa ja jättäisivät avoimiksi tiet persoonallisuuden sivistykselliseen kohottamiseen. Ei ainoastaan työntekijän yksin, vaan hänen perheensäkin piti päästä nauttimaan kaikista »KdF:n» tarjoamista antimista. Sentähden tämä virkistysjärjestö nimitettiin »yhteisöksi»; sen piti muodostua liikkeen ja työn ohella uudeksi kansalaisten keskeiseksi yhdyssiteeksi. Työstä väsynyttä ihmistä ei ole työnnettävä lepovuoteeseen, vaan hänen hengelleen sekä ruumiilleen pitää antaa uutta ravintoa. Ei taidokkain esitelmin, ei opettamalla heitä puoluetoimistoissa eikä myöskään jakamalla virkistyksestä nauttijoita määrättyjen yhteiskuntakerrostumien, ammattien, luokkien tai sivistys- ja arvoasteiden sekä varallisuuden mukaisesti. Vähäpätöisimmänkin pitää tuntea niin lomalla kuin työssäkkin olevansa yhteiskunnallisesti täysiarvoinen kansalainen.

Vapaa-ajan sekä hengelle että ruumiille terveellisen käytön tahtoo KdF-yhteisö toteuttaa mitä erilaisimmilla aloilla:

1) urheilussa, eikä ollenkaan ennätysten tavoitteluna ja huipputähtien kasvattamisena, vaan joukkourheiluna, ruumiin harjoituksena sekä voimistamisena ja toverillisina suorituksina. Urheilun on ennen kaikkea muuta (työpalvelusvelvollisuuden rinnalla) omalta osaltaan lähennettävä kansan eri kerroksia toisiinsa ja selvennettävä niille tosi demokratian aatetta. Urheilussa kaikki ovat yhdenvertaisia: toimitusjohtaja, konttoristi ja juoksupoika, virkanainen ja puhelinneiton. Samoin on laita kaikissa muissakin »llosta voimaa»-yhteisön toimintamuodoissa.

2) matkoilla ja retkeilyllä. Kansalaisille täytyy tarjota tilaisuus oppia henkilökohtaisesti huokein kustannuksin tuntemaan isänmaataan sekä sen eri heimoja.

Mutta heille on tarjottava tilaisuus myöskin ulkomaanmatkoihin, ennen kaikkea pitempiin merimatkoihin. Heidän ei pidä matkoillaan nauttia ainoastaan luonnon kauneu-

desta ja tutustua pelkästään museoihin sekä muihin kulttuurinähtävyyksiin, vaan myöskin tekniikan saavutuksiin teollisuuslaitoksissa.

3) vapaa-ai-tohjelmilla, jotka tarjoavat kansalaisille mahdollisimman monipuolista viihdykettä: teatterinäytännöjä, konsertteja, elokuvaesityksiä, näyttelyjä, musiikki- ja lauluharjoituksia jne.

4) kansansivistystyöllä, jonka pitää valmistaa mahdollisuus kullekin oman taitonsa ja tietämyksensä rikastamiseen, eikä ainoastaan esitelmin, luennoin tai kursein, vaan myös käytännöllisin kokein ja harjoituksin sekä käymällä kirjastoissa ja kokoelmissa.

5) harjoittamalla propagandaa työn kauneuden puolesta. Se käsittää kaiken, mikä vain suinkin koskee laitosten sekä työpaikkojen ulkonaista olemusta. Niinpä koetetaan tehdä työläisten asunnot, tehtaat ja työpajat ei ainoastaan terveellisiksi, vaan myöskin luoda työn-teolle kaunis ympäristö. Yleisöä valistetaan erään aikakaus-lehden avulla, näyttelyillä ja elokuvilla (esimerkiksi »Hyvää valoa», ja onkin saatu joukko parannuksia sekä kansa ottamaan huomioon entistä suuremmassa määrin käytännölliset kauneusarvot.* Tämä ajatus on aivan auto-maattisesti johtanut myöskin kodin uudistamiseen ja kau-nistamiseen, vieläpä »kylän kaunistamisen» ideaan. Vuoden 1936 loppuun mennessä oli jo 63 maatilaa ja noin 3.200 kylää tällä tavoin korjannut ulkonäkönsä talojen ulkoasun parantamisella sekä perustamalla puutarhoja ja istutuk-sia, parantamalla maanteitä jne.

Kraft durch Freude-työ ei ole ollut turhaa, se on vai-kuttanut syvästi kansan laajoihin kerroksiin. Siitä muuta-mia tilastolukuja:

Urheilun harrastajien luku kasvoi vuoden 1937 loppuun mennessä miltei 6,7 miljoonaksi, jotka 2.800 valtion kou-luttaman urheiluopettajan johdolla harjoittelivat 338.000

kursseilla. Matkoihin osallistuneiden luku kasvoi vuoden 1934 2 miljoonasta 9 miljoonaksi v. 1937. Viime vuosina on ollut kymmenen suurta valtamerilaivaa matkoilla ja niillä on 200.000 työläistä tai virkailijaa (ja heidän perheenjäseniään) tutustunut vieraisiin maihin merimatkoilla, jotka ovat ulottuneet Lissaboniin ja Madeiraan saakka. Retkeilyn harrastajia oli v. 1937 noin 2 miljoonaa. Kahdeksanpäiväinen merimatka maksaa ruoka ja kaikki muut menot lukuunotettuina noin 30—40 Saksan markkaa, yhtä pitkä maamatka noin 20 Saksan markkaa. Vuonna 1938 ruvettiin järjestämään erikoisen niukkavaraisille työntekijöille 6-päiväisiä lomamatkoja 10—15 Saksan markan hintaan ja tarvittavat lisämaksut suorittaa KdF-yhteisö itse. Kolmannes noista lomanviettäjistä oli pienpalkkaisia, joitten kuukausitulo ei noussut 100 Saksan markkaan, toisen kolmannoksen kuukausitulot olivat 100—150 ja muitten 150—250 Saksan markan välillä. Suuria merimatkoja varten »Kraft durch Freude» on rakennuttanut useampia aivan uusien näkökohtien mukaisesti suunniteltuja valtamerialuksia. Rügenin saarella se ylläpitää merikylpylää, jossa on 20.000 vuodesijaa ja kaikki virkistysloman viettoon tarvittavat mukavuudet. Täällä lomanviettäjät saavat täyden ylläpidon 2 Saksan markan hintaan vuorokaudelta.

KdF-lomanviettäjät jakaantuvat helmikuun 1 p:nä 1936 julkaistujen virallisten tietojen mukaan eri ammattien kesken seuraavasti:

	8-päiväisillä matkoilla	14-päiväisillä matkoilla
työläisiä	36,3 %	18,2 %
liikeapulaisia	27,5 »	41,2 »
ammattityöntekijöitä	23,2 »	22,0 »
virkamiehiä ja eläkkeennauttijoita	7,1 »	11,4 »
vapaitten ammattien harjoittajia	3,4 »	4,3 »
itsenäisiä ammatinharjoittajia ..	2,5 »	2,9 »

Illanviettojen järjestelystä esitelään seuraavat luvut: musiikki- ja laulutunteihin osallistui viikoittain noin 10.000 henkilöä. KdF:n teatterinäytännöissä kävi v. 1936 noin 6 miljoonaa katsojaa. Konserteissa oli kuulijoita suunnilleen 3 miljoonaa. Erikoisen pidettyjä olivat iloiset illat, joissa oli kabareemainen ohjelma. V. 1936 järjestettiin 41.000 tällaista iltaa ja niissä kävijöitä oli noin 17 miljoonaa. V. 1937 toimeenpantiin 40.000 yhteislaulutilaisuutta (Offenes Singen), joihin osallistui 800.000 laulajaa.

Noin 300 kansanvalistuspaikassa järjestetään tutkimuksia, annetaan opastusta ja pidetään luentoja historian, taiteen, taloustieteen, kotiseuduntuntemuksen, luonnontieteitten, tekniikan, kansanterveyden, perinnöllisyysopin, rotuopin ym. aloilta, samoin järjestetään alkeiskursseja vieraissa kielissä, laskennossa, pikakirjoituksessa jne. Vuoden 1936 aikana sai yli 36.000 tällaisessa tilaisuudessa 6,2 miljoonaa ihmistä mahdollisuuden kehittää itseään edelleen. Sen lisäksi pidettiin 6.250 luentoiltaa nykyajan runoilijoihin tutustuttamista varten, ja näitä luentoja kuunteli noin 1,4 miljoonaa ihmistä.

»Voimaa ilosta»-yhteisön jo nimessä ilmenevä optimistinen perusajatus on saanut yhä laajempaa vastakaikua kansan keskuudessa. Jos laskee yhteen kaikki vuonna 1936 eri tilaisuuksiin osallistuneet, päästään 71 miljoonan lukuun, joka ylittää Saksan valtakunnan koko väkiluvun ennen Anschlussia. Kansallissosialismi tahtoo olemuksensa ja luonteensa mukaisesti paitsi kehoittaa itsekieltäytymiseen ja uhrivalmiiseen velvollisuuden täyttämiseen myöskin antaa elämänilolle kohtuullisen tilan työtätekevän ihmisen arkielämässä. Liikkeen terve todellisuustaju kielittää kaiken teoretisoimisen ja kamäriiviisauden pyrkien kaikkialla suoraan pulppuilevan elämän lähteille.

Kansallissosialistisen »Voimaa ilosta»-yhteisön työn tulokset ovat herättäneet mielenkiintoa ja huomiota muis-

sakin maissa. »Vapaa-ajan ja virkistuksen» maailman-kongressi, johon yli viisikymmentä maata lähetti valtuutettuja, päätti perustaa »kansainvälisen keskustoimiston iloa ja työtä varten». Sen johtajaksi valittiin Saksan työrintaman luoja, tri Ley. Tähän keskustoimistoon liitettiin vielä »kansainvälinen tutkimuslaitos», jonka tehtävänä on tieteellisesti selvittää työntekijöiden vapaa-ajan käyttöä.

Kansallissosialistinen kansanhuolto.

Kuten kaikilla julkisen elämän aloilla on kansallissosialistinen valtio hyväntekeväisyydessäkin toimeenpannut melko perusteellisia muutoksia. Ennen vuotta 1933 hyväntekeväisyys oli Saksassa suurelta osaltaan köyhäinhoidon luontoista. Etupäässä otettiin huomioon asian taloudellinen puoli, ja työttömien luvun kasvaessa niin tavattomaksi, että valtion hallintokoneiston oli tuiki mahdotonta käsitellä ja huoltaa avuntarvitsijoita yksilöllisesti, avustustoiminta rajoittui lopulta siihen, että aivan kaavamaisesti vain maksettiin avustussummaa. Toisaalta taas tyydyttiin koettamaan poistaa hädän näkyväisiä ilmenemismuotoja ja katsottiin tehdyn tarpeeksi, jos tilapäisillä raha- tai tavaralahjoilla saatiin siellä täällä pelastetuksi joitakuita huutavimmasta hädästä. Ei ollut aikaa eikä edes oikeata ymmärrystääkään koettaa päästä perille puutteen syistä ja tutkia, mitä mahdollisuuksia oli ehkäistä tai torjua näitä syitä.

Tähän seikkaan kansallissosialistinen valtio kiinnittää erikoista huomiota. Mutta se ei tyydy siihen: sen pyrkimyksenä on huolehtia terveen kansanosan terveenä, voimakkaana ja työkykyisenä säilymisestä ja ennakolta varjella sitä puutteen ja sairauden vaaroilta. Tähän tähtäävät mm. sellaiset työskentelymuodot kuin pientenlasten

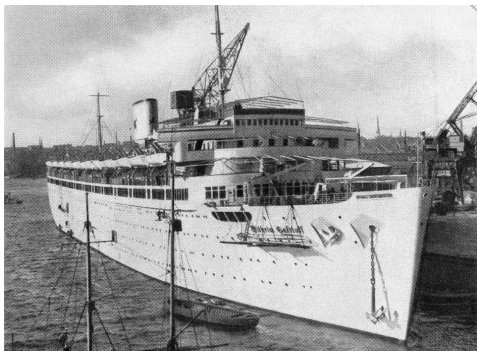
hoito, nuorison valvonta, perhehuolto, terveydenhoito sekä monet muut puutteen ja köyhyyden torjumista tarkoittavat toimenpiteet.

Erikoisesti kansallissosialistinen valtio pitää tärkeänä sitä, että yhteiskuntahuolto ei pyri työllään ensi sijassa siihen, että päästäisiin tuloksiin yksityistapauksissa, vaan että kansan yleinen hyvinvoinnin tila saataisiin kohomaan. Siksi yhteiskuntahuollon tehtäviä ei tulekaan katsella rahamiehen, vaan yhteiskunnan uudistajan silmällä. Jos tämä saa toimia häiritsemättä, niin rahallisetkin apulähteet kyllä löytyvät.

Yhteiskunnan parantaja ei näe yhteiskuntahuollon tehtävää yksistään siinä, että puutteessa oleville on hankittava taloudellista apua, vaan ensi sijassa siinä, että tämä apu on järjestettävä sillä tavalla, että se herättää henkiin puutteenalaisissa mahdollisesti vielä tallella olevan työtarmon ja työnhalun. Hänen pyrkimyksensä ei ole oleva tehdä valtiosta huoltolaitosta, vaivaistaloa, jossa elinkelvoton lauma elää työkelpoisen ja ahkeran vähemmistön kustannuksella, vaan tarjota valtiolle mahdollisuuksia kohottaa kansan elinvoimaa kasvatuksella, kurilla sekä vahingollisten ja asosiaalisten ainesten johdonmukaisella ja oikeudenmukaisella karsimisella.

Tämä prosessi vaatii aikaa kärsivällisyyttä ja arvoselukykyä. Sen vuoksi kansallissosialistinen valtio onkin kansanhuollon alalla toiminut yhtä varovaisesti ja vastuuntuntoisesti kuin tarmokkaastikin.

Kansallissosialistisen puolueen yhteiskunnallisessa toiminnassa on kansanhuoltojärjestöllä (Die Nationalsozialistische Volkswohlfahrt, NSV) ratkaiseva osa. Se sai alkunsa jo taistelukautena puolueen avustustoiminnasta hätää kärsivien, varsinkin paikattomiksi jääneiden puolueenjäsenten sekä heidän perheittensä ja haavoittuneiden SA-miesten hyväksi. Hitlerin määräys toukokuun 3 p:ltä

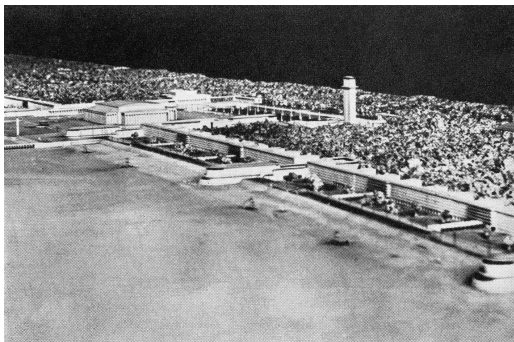
»Voimaa ilosta»-yhteisön laivaston lippulaiva »Wilhelm Gustloff».

Saksassa on suunniteltu »jokamiehen» auto, jota ryhdytään valmistamaan sitä varten perustetussa tehtaassa. Auton rakentaja esittelee mallivaihtoa Hitlerille.

«Voimaa ilosta»-järjestön kiertävä näyttämö, joka järjestää näyttäntöjä liityöntekijöille.

Kahdenkymmenen tuhannen hengen merikylpylä (malli), jota «Voimaa ilosta»-järjestö rakentaa Rügenille.

1933 teki siitä puolueen organisaation, ja vuoden 1934 lopussa se liitettiin eri liittona puolueeseen. Se on kansallissosialistisen puolueen korkein elin kaikkea kansanavustustyötä ja yhteiskunnallista huoltoa koskevissa asioissa ja johtaa samalla vapaaehtoisen hyväntekeväisyyden valtakunnanyhteisöä, johon kuuluvat »Sisälähetyksen keskusvaliokunta», »Saksan Punainen Risti» sekä »Caritas-liitto» (DCV). NSV:n jäsenluku kasvoi vuoden 1933 lopun 112.000:sta 6.188.000:een lokakuuhun 1936 mennessä.

Kansallissosialistisen kansanhuollon tehtävät käsittävät koko kansan. Muutamat numerotiedot antanevat käsityksen sen aikaansaannosten suuruudesta:

Vuosina 1933—1936 järjestettiin 1.893.871 lapselle neli viikkoinen toipumis- ja virkistysloma lastenkodeissa ja maaseutuhuolitoissa. Avustusjärjestö »Äiti ja lapsi» huolehtii tulevista äideistä ja synnyttäjäistä ja käytti tähän tarkoitukseen vuoteen 1936 mennessä 164.743.010 Saksan markkaa. Vähävaraisille perheille järjestettiin vielä erikoisapua hankkimalla vuoteita, joita jaettiin 675.369 eli 80.000 enemmän kuin kaikissa Saksan sairaaloissa on sairaus-sijoja yhteensä. Tähän tarkoitukseen järjestö käytti 21.980.709 Saksan markkaa. Aikuisten terveyshuollon hyväksi toimii »Hitlerin vapaapaikkojen jakokeskus», joka voi asettaa tarvitsevien käytettäväksi 413.634 vapaa-paikkaa terveydenhoitolaitoksissa ja 11.002 kylpyläpaikkaa, yhteensä 33.059.142 Saksan markan arvosta. Vuoden 1936 puoluepäivillä perustettiin avustusjärjestö tuberkuloosia sairastavien auttamiseksi, ja sen hyväksi kerättiin heti 3.150.396 Saksan markkaa. Kansallissosialistiseen terveyssisaristoon kuului v. 1936 4.446 sisarta, jotka 1.552 toiminta-asemalla antoivat apua ja neuvoja 993.112 henkilölle ja tekivät kaikkiaan $3\frac{1}{2}$ miljoonaa koti- ja sairauskäyntiä. Tähän toimintaan käytettiin 9.420.000 Saksan markkaa. Nuorison- ja pakolaishuollon, vankeinhoidon ja

onnettomuuksien uhrien avustamisen aloilla kansallissosialistinen kansanhuolto on käyttänyt 23.500.985 Saksan markkaa. NSV:n rahallisten ja muiden uhrausten kokonaisarvo oli v. 1936 255.854.242 Saksan markkaa.

NSV:n hyväksi työskentelee 849.161 palkatonta avustajaa, ja sen palveluksessa on yli 13.000 henkilöä. Heidät koulutetaan tehtäviinsä erikoiskursseilla.

NSV:n huomattavin avustusmuoto on »talviapuorganisaatio» (Winterhilfswerk, WHW), jonka tarkoituksena on torjua talven kylmyyden ja nälän aiheuttamaa erikoista taloudellista hätää. Varat tähän avustustyöhön kootaan julkisilla keräyksillä, ja se on tarkoitettu ennen kaikkea sellaisten tarvitsevien tukemiseksi, jotka eivät nauti minikäänlaista julkista huoltoa. Mutta sen tehtävänä on samalla avustusmuodollaan vaikuttaa koko kansan kasvattamiseksi oikeaksi kansanyhteisöksi ja tekojen sosialismia varten. Sen vuoksi Hitler itse alkaa joka syksy talviaputoiminnan ohjelmapuheella, ja kaikki ministerit ja puolueen johtohenkilöt menevät keräysrasioineen kadulle. »Me uskomme», Hitler lausui 9. 10. 1935, »että me yhä uudelleen ravistelemme sellaisin mielenosoituksin hereille kansamme omaatuntoa ja iskostamme jokaisen yksityisen tietoisuuteen taaskin: 'Sinun täytyy tuntea olevasi kansalaistoveri ja sinun pitää tuoda uhrisi!'» Jo 24 tuntia ensimmäisen julistuksen jälkeen ensimmäiset lahjat alkoivat saapua. Kahden vuorokauden kuluttua oli koossa 4 miljoonaa Saksan markkaa. Työkunnat luopuivat osasta palkkaansa tehdäkseen mahdolliseksi uuden työtoverin palkkaamisen. Henkilökohtaisin uhrauksin järjestettiin vapaatarjoilua. Teatterit, elokuvat jne. asettuivat myöskin asian palvelukseen.

Talviaputoiminta laillistettiin joulukuun 1 p:nä 1936 säädetyllä lailla. Työtä johtaa kansanvalistus- ja propagandaministeri. Kolme ensimmäistä talviapukautta tuotti

yhteensä 1.082.500.000 Saksan markkaa, joten kansan käsi oli karttuissa. Talvella 1935—1936 tähän työhön osallistui 1.234.918 vapaaehtoista. Mainittuna talvikautena jaettiin avustuksia yhteensä 365.829.716 Saksan markan arvosta. Apua tarvitseville annettiin ruis- ja vehnä-jauhoja, kalaa, lihaa, rasvaa, vihanneksia, sokeria, suuri-moita, kaurahiutaleita, pähkinöitä, riisiä, perunoita ym. — kaikkiaan 652,5 miljoonaa kiloa. Kivihiiltä jaettiin 2,65 miljoonaa tonnia, samoin 2 miljoonaa vaatekappaletta, 2,5 miljoonaa paria jalkineita, 1,6 miljoonaa paria sukkia, 4,5 miljoonaa kappaletta alus- ja lastenvaatteita, 500.000 kappaletta talous- ja vuodevaatteita, 240.000 peittoa ja päänalusta. Sen lisäksi avustettavat saivat 39,5 miljoonan Saksan markan arvosta ostotodisteita elin-tarpeiden sekä vaatteiden hankintaa varten.

Toinen talviavun yhteydessä oleva järjestelmä on ns. »yhden lämpimän ruokalajin» ateria, joka on otettu kaik-kialla maassa yleisesti käytäntöön. Joka kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina jokainen saa nauttia päivälli-seksi yhden ainoan 50 pfennigin arvoisen lämpimän ruoka-annoksen ja hänen on luovutettava aterian tavallisen hin-nan ja tämän ruokalajin arvon ero talviavun hyväksi. Tämä systeemi tuotti talviavulle talvella 1933—1934 25.129.000, mutta talvella 1935—1936 jo 31.697.000 Sak-san markkaa.*

Työpalvelus.

Niiden lukuisien nuorisoliittojen joukossa, joita syntyi varsinkin maailmansodan jälkeen, oli »Artamaanien liitto», joka oli perustettu vuonna 1924 ja jota valtakunnan nuorisonjohtaja on sanonut »ainoaksi oikeaksi liittojärjestöksi», koska sitä sen talonpoikien keskuudessa suorittaman rakennustyön vuoksi voidaan pitää työpalvelun ja talon-

poikaissäädyn kansallisen ja sivistyksellisen uudistuksen esitaistelijana. Vuonna 1934 »Artamaanien liitto» liitettiin Hitlerluorisoon. V. 1926 syntyi ensi kerran työleirejä, joissa työläiset, talonpojat ja ylioppilaat koettivat toteuttaa ei ainoastaan käytännöllisen, vaan myöskin aatteellisen työpalvelusliikkeen päämääriä. Palvelus oli kuitenkin järjestetty liian lyhytaikaiseksi ja sitäpaitsi puuttui kouluuntuneita johtajia sekä eri yhteisöjen oikeata yhteishenkeä ja -toimintaa. Vasta kansallissosialistinen liike käsitti täysin työpalveluksen merkityksen kasvatuskouluna ja otti jo v. 1928 yleisen pakollisen työpalveluksen yhdeksi ohjelmakohdakseen. Hitler nimitti tämän aatteen esitaistelijan eversti Hierlin kansallissosialistisen puolueen organisaatio-osaston johtajaksi, jonka piti ryhtyä järjestämään työpalvelusta. Puolue vaati jo silloin pakollisen työpalveluksen käytäntöönottoa, mutta hallitus asetui siihen nähden torjuvalle kannalle, kuten aikaisemmin on mainittukin. Siitä huolimatta Hitlerin liike jatkoi pakollisen työpalveluksen toteuttamisen järjestelmällistä valmistelua. Se nosti esiin tämän työn johtajiksi sopivia henkilöitä ja alkoi kouluuttaa heitä johtajakursseilla. Tammikuussa 1932 perustettiin Hammersteiniin työleiri, jonka lisäksi vuoden kuluessa ilmestyi lukuisia muita samanlaisia.

Näin oli jo suoritettu tärkeä esityö työpalveluksen toutettamiseksi, kun Hitlerin puolue pääsi valtaan tammi-kuun 30 p:nä 1933. Hitler asetti puheessaan toukokuun 1 p:nä, »kansallisen työn päivänä», työpalvelukselle seuraavan päämäärän: »Kun me ensi kerran saatoimme julki ajatuksen pakollisesta työpalveluksesta, niin kuolevan marxilaisen maailman edustajat päästivät suuren huumorin ja selittivät: se on uusi hyökkäys työtä, hyökkäys työläisen elämää vastaan! Miksi he tekivät niin? He tiesivät tarkoin, ettei se olisi koskaan hyökkäys työtä eikä

ollenkaan työläistä vastaan, vaan siten hyökättiin ainoastaan sitä kauheata ennakkoluuloa vastaan, että ruumiillinen työ oli ala-arvoista. Tämän ennakkoluulon me tahdomme hävittää Saksasta. Me tahdomme aikana, jolloin miljoonat ihmiset elävät keskuudessamme käsittämättä ruumiillisen työn merkitystä, kasvattaa Saksan kansan pakollisen työpalveluksen tietä tietoisuuteen, ettei ruumiillinen työ ole häpeällistä eikä kunniatonta, vaan päinvastoin kaiken muun toiminnan tavoin koituu kunniaksi sille, joka tekee sitä uskollisesti ja rehellisellä mielellä. Meidän järkkymättömänä päätöksenäimme pysyy johtaa jokainen saksalainen, olipa hän kuka tahansa, rikas tai köyhä, oppineen tai tehdastyöläisen poika, kerran elämässään ruumiilliseen työhön, jotta hän oppisi sen tuntemaan, osaisi tarpeen tullen tälläkin alalla käskää opittuaan ensin itse tottelemaan. Me emme ajattele marxilaisuuden syrjäyttämistä ainoastaan ulkonaisesti. Me olemme päättäneet riistää siltä edellytykset. Me tahdomme meidän jälkeemme tulevilta sukupolvilta säästää marxilaisuuden henkiset harhat. Henkisen ja ruumiillisen työn tekijät eivät saa milloinkaan olla toisiaan vastaan. Sentähden me hävitämme tuon omahyväisyyden, joka niin helposti valtaa yksityisen ja saa hänet ylhäältä alaspäin katsomaan tovereihin, jotka seisovat 'ainoastaan' sorvipenkin tai koneen ääressä tai astuvat auran kurjessa. Mutta ei ainoastaan jokaisen saksalaisen ole opittava tuntemaan kerran tämänlaatuinenkin työ, vaan päinvastoin myös jokaisen ruumiillisen työn tekijän täytyy tietää, että henkinenkin työ on välttämätöntä. Me toteutamme tänä vuonna ensimmäisen kerran tämän suuren siveellisen ajatuksen, jota me julistamme työpalveluksessa. Ja me tiedämme, että vasta sitten, kun kerran on kulunut neljä vuosikymmentä, niin ruumiillisen työn nimitys merkitsee miljoonille ihmisille samaa mielenmuutosta kuin kerran tapahtui

palkkasoturin käsitteeseen nähden, jonka tilalle astui saksalaisen sotilaan käsite.»

Ja työpalveluksen valtakunnankomissaariksi nimitetty eversti Hierl hahmotteli heinäkuun 11 p:nä 1934 työpalveluksen olemuksen sekä tehtävät seuraavin sanoin: »Työpalvelus merkitsee jotakin muuta, paljon suurempaa kuin ajan hädästä syntynyttä ohimenevää apukeinoa työttömyyden torjumiseksi. Pakollisen työpalveluksen aate merkitsee niiden ajatusten, jotka kerran ovat johtaneet yleiseen koulupakkoon sekä yleiseen asevelvollisuuteen, johdonmukaista toteutusta ja välttämätöntä täydennystä. Työvelvollisuuden pitää olla Saksan nuorison kunnia-velvollisuus sekä kansan palvelemista. Pakollisen työpalveluksen pitää hankkia valtiolle työarmeija suurten yleisten, korkeita kansantaloudellisia, sivistyksellisiä ja muita valtiopoliittisia tarkoituksia palvelevien töiden suorittamista varten. Mutta ennen kaikkea työpalveluksen pitää olla suuri kansankasvatuskoulu. Omista kokeuksistaan työpalveluksessa on nuoren saksalaisen saatava oikea käsitys työn siveellisestä arvosta sekä omaksuttava oikea asenne Saksan työyhteisöön nähden. Siten työpalvelus muodostuu millään muulla tavoin korvaamattomaksi kansankasvatuskouluksi Saksan uudelle työntekijäkunnalle ja esikuvalliseen saksalaiseen sosialismiin.»

Työpaikan ja työleirin yhteisyydessä pitää hävitä vanhojen ennakkoluulojen luokkaeroavaisuuksista sekä materialistisen käsityksen, joka alentaa työn kauppatavaraksi ja leimaa sen siten kirouksella. Tätä tietä tahdotaan palveleminen saada tunnustetuksi korkeammaksi kuin ansaitseminen.

Jo puoluepäivillä syyskuussa 1934 työpalvelusjoukot marssivat lapiot olalla maanruskeissa univormuissaan 52.000 miehen vahvuksena joukkona Hitlerin ohitse Nürn-

bergissä, samalla kun koko valtakunnassa 180.000 työntekijää täytti yli 1.000 työleirissä velvollisuuttaan.

»Suuri yritys on» — johtaja lausui tämän paraatin jälkeen — »kasvattaa nyt kokonainen kansa tähän uuteen työkäsitteeseen sekä tähän uuteen käsitykseen työstä. Me olemme sen uskaltaneet ja se onnistuu meille, ja te olette ensimmäisinä todistajina siitä, ettei tämä työ voi epäonnistua. Koko kansakunta käy teidän koulunne! Tulee aika, jolloin kukaan saksalainen ei voi kasvaa kiinni tämän kansan kokonaisyhteisöön kulkematta ensin teidän yhteisönne kautta.»

Työpalvelus oli aluksi vapaaehtoista, mutta jo toukokuun 1 p:nä 1933 Hitler oli sanonut, että palvelus otetaan käytäntöön velvollisuutena. Kohta sen jälkeen Saksan ylioppilaskunta selitti olevansa valmis omaksumaan työpalveluksen velvollisuutena. DAF ja talonpoikien elinkeinosääty ottivat käytäntöön työpalveluspassin, jolla jokaisen täytyi jotakin johtopaikkaa hakiessaan todistaa suorittaneensa työvelvollisuuden. Kansaa oli siten osoittanut olevansa valmis omaksumaan pakollisen työpalveluksen kunniavelvollisuudeksi.

Niin oli aika kypsynyt »valtakunnan työpalveluslaille», jonka hallitus vahvisti kesäkuun 26 p:nä 1935. Sen tärkeimmät periaatteelliset määräykset mainittakoon tässä.

- 1 §. 1) Valtakunnan työpalvelus on Saksan kansan kunniapalvelua.
- 2) Kaikkien kumpaankin sukupuoleen kuuluvien nuorten saksalaisten velvollisuus on suorittaa valtakunnallista työpalvelusta kansansa hyväksi.
- 3) Valtakunnan työpalveluksen pitää kasvattaa Saksan nuorisoa kansallissosialismin hengessä kansanyhteyden ja oikeaan käsitykseen työstä,

ennen kaikkea asiaankuuluvaan kunnioitukseen ruumiillista työtä kohtaan.

4) Valtakunnan työpalvelus on määrätty yleis-
hyödyllisten töiden suoritukseen.

3 §. 2) Työpalvelus alkaa aikaisintaan 18 ikävuoden täyttämisen jälkeen ja päättyy myöhäisintään 25 ikävuoden täytyttyä (poikkeuksia sallitaan).

7 §. 1) Juutalaisia ei päästetä valtakunnan työpalvelukseen. (Sekarotuisia päästetään, mutta ei esimiesasemaan.)

Työpalveluksen kesto aika määrättiin aluksi puoleksi vuodeksi ja valtakunnan työpalvelusjoukon kokonais-
vahvuus 200.000 mieheksi ja 25.000 naiseksi.

Kansallissosialistisen puolueen poliittisen organisaation ja Saksan työrintaman sekä kansallissosialistisen työ-
palveluksen kesken tehdyn sopimuksen mukaan täytyy jokaisen johtajapaikkojen hakijan esittää työpalvelus-
todistus, jonka mukaan hän on suorittanut vuoden työ-
palvelusta. On myöskin järjestetty erikoisia koulutuslai-
toksia, joissa ei ainoastaan opeteta työpalvelustekniikkaa,
vaan ennen kaikkea suoritetaan maailmankatsomuksellista
ja taloudellista kasvatustyötä sekä luonteen kasvatusta.
Kaikessa työkoulutuksessa pidetään olennaisena tehtävänä
johtajan yleiskasvatusta eikä erikoiskoulutusta määrätyle
työalalle. Näiden johtajien pitää olla työpalveluksessa
niin hyvin valtiopoliittisina nuorisonkasvattajina kuin
myöskin urheilullisina esikuvina ja heidän haltuunsa
uskottujen ihmisten sekä aineellisten arvojen esikuvallisina
haltijoina, teknillisinä taitajina ja vihdoin, eikä suinkaan
vähimmäisessä määrin, ryhdin, koulutuksen ja kurin inhi-
millisinä esikuvina. Ylennyksiä toimeenpannaan ainoas-
taan taipumusten ja osoitettujen johtajanominaisuuksien
eikä ikänäkökohtien mukaisesti.

Valtiopoliittinen opetus perustuu vähemmässä määrin esitelmiin ja luentoihin kuin eläviin kansallissosialistisiin iltaohjelmiin leirissä sekä työyhteisöissä, joissa käsitellään ajankohtaisia ja periaatteellisia kysymyksiä. Valtio pitää työpalvelusmiehestä huolta koko palvelusajan. Hän saa asunnon, vaatetuksen ja ravinnon sekä 25 pfennigiä päivässä taskurahaa. Valtio vastaa myöskin terveyshuollon kustannuksista. Kun työpalveluksen suorittaneet palaa-vat siviilielämään, niin heillä on paikkoja hakiessa etusija muitten rinnalla.

Lyhyt katsaus työpalveluksen aikaansaannoksiin valai-see sen taloudellista sekä sivistyksellistä hyötyä.

Saksan noin 47 miljoonan hehtaarin (ennen Anschlussia) pinta-alasta on maatalouden käytössä noin 30 miljoonaa ha ja 12 miljoonaa ha kuuluu metsämaahan. Näistä 42 miljoonasta viljelyshehtaarista ei 14 miljoonaa ha kum-minkaan tuota ollenkaan täyttä satoa: 8 miljoonaa ha on liian kosteita maita, 5 miljoonaa liian kuivia ja 1 miljoona ha tulvan aina vaivaamia. Sitäpaitsi on noin 2 miljoonaa ha soita ja 500.000 ha hiekkamaita, kankaita ja autio-maita. Lopuksi voidaan mereltä valloittaa vielä pyörein luvuin 500.000 ha uutta viljelysmaata. Yhteensä saataisiin täten uutta viljelysmaata Württembergin laajuinen alue.

Koko valtakunta on nyt jaettu 33 ns. »suurtyömaa-han» (esim. Spreewald, Rhön, Ylä-Hessen jne.), joilla aina työskentelee useampia »osastoja» (kukin noin 200 miehen vahvuinen) yhtenäisen suunnitelman mukaisesti suurehkoilla alalla. Nykyisin on työpalveluksessa 230.000 työntekijää ja heidät on jaettu seuraavaan tapaan: 55 % maanparan-nustoissa, 15 % taloustierakennuksissa, 10 % metsänhoito-toissa, 5 % uutisasutusten valmistustoissa, 15 % muissa toissa (laaksopadot, vesitiet, valtakunnan autotiet jne.).

Päätehtäviin kuuluu vesiolojen järjestely (kuivatus-

ja kastelutyöt, patorakennukset ym.); tärkeä tehtävä on uusien teiden ja viertoteiden rakentaminen, joilla on tarkoituksena parantaa huonoista liikennesuhteista kärsivien paikkakuntien asemaa tai sitten tehdä mahdolliseksi laajojen autiomaa-alojen käytäntöönotto. Edelleen on mainittava ns. maanjaon oikominen, jotta liiaksi pirstoutuneet maaomaisuudet voitaisiin jaonuudistuksella tehdä edullisemmiksi viljellä. Metsätalouden alalla työpalvelus pitää huolta metsänistutuksista, hyvien puunkuljetusteiden raivaamisesta sekä metsävahinkojen korjaamisesta. Lopuksi työpalvelus toimii myöskin suojamiehistönä onnettomuuksien sattuessa (metsäpaloissa, suopaloissa, tulvissa) ja avustaa tarvittaessa elonkorjuuta.

Kun valtakunnan työpalvelus ei ole mikään liikeyritys eikä kysytä sen »kannattavaisuutta», niin sen suorituksia ei voi mitata raha-arvoin. Valtakunnan työnjohtajan selonteko työvuodelta 1936—1937 ilmoittaa kumminkin lukuina työsuoritukset sekä niiden ansiosta aikaansaadut tuotolisäykset. Muutamia esimerkkejä voisi mainita näiden aineellisten saavutusten havainnollistamiseksi. Patoja rakentamalla sekä säännöstelemällä virtojen juoksua on 37.000 ha talonpoikaistilojen maita saatu suojelluksi säännöllisiltä tulvilta. Tulvien ehkäisemistoimilla, vesistöjen laskulla ja kuivauksella on 106.000 hehtaarin tuottoa kohotettu. Raivaus- ja tasoitustöillä on viljelykselle avattu 18.000 ha. Rakentamalla 570 km talousteitä on 46.000 ha talonpoikaistalouksien maita tehty edullisemmiksi käyttöön. Näillä töillä on vuosituohtoa lisätty niin paljon, että se riittää 50.000 ihmisen elättämiseen. Metsänhoitotöillä on 9.000 ha valmistettu istutuksia varten ja 6.000 ha tästä pinta-alasta istutettu. Yksinomaan huhti-syyskuussa 1937 suoritettiin enemmän kuin 3 miljoonaa työpäivää, mikä määrä riittää neljännesmiljoonan ihmisen ravinnonsaannin turvaamiseen. Lopuksi vielä pieni esimerkki: Nord-

dorfissa Amrumin saarella Pohjanmeren rannikolla 144 miestä valloitti puolessatoista vuodessa 85 ha uutta maata mereltä. Keskimääräinen vuosituotto oli ennen patoamista 6.375 Saksan markkaa, mutta patoamisen jälkeen 47.855 Saksan markkaa.*

Tammikuun 1 p:stä 1934 lähtien on toiminut aluksi vapaaehtoinen naisten työpalvelus, joka tammikuun 1 p:stä 1936 on liitetty valtakunnan yleiseen työpalvelukseen. Tässä pätevät samat yleiset periaatteet kuin miestenkin työpalveluksessa, mutta leirielämän muodot ovat kuitenkin persoonallisemmat kuin miesten leireissä. Olennainen ero on kumminkin itse työssä. Nuoret neidot kootaan leireihin, joitten ensi muoto on kotitalous, toinen muoto taas maataloudellisen yrityksen. Tapahtuupa tämä toiminta käsi kädessä kansallissosialistisen kansanhuollonkin kanssa puutteenalaisten lapsien huollossa sekä lapsirikkaitten perheitten avustamisessa. Kolmantena työmuotona on siten uutisasukkaitten ja talonpoikien auttaminen.

Työpalvelukseen halukkaat tytöt sijoitetaan suurimmaksi osaksi keskimäärin 35—50 hengen suuruisina ryhminä maaseudulle tyhjiin talonpoikaistaloihin. Opettajakoulutuksen saaneet naiset opastavat heitä työpalvelukseen sekä yhteiselämään. Päivittäin työskennellään kuusi tuntia. Muu aika omistetaan valtiopoliittiselle koulutukselle, maailmankatsomukselle, kasvatukselle, urheilulle ja voimistelulle. Työpalvelus kestää 26 viikkoa, ja siihen hyväksytään terveitä, syntyperältään arjalaisia, 17—25 vuoden ikäisiä tyttöjä. He saavat asunnon, ravinnon ja vaatetuksen kuten miehetkin. Heidät vakuutetaan sairauden ja tapaturmien varalta, ja he saavat päivittäisen 20 pfennigin taskurahan.

Naisten työpalveluksen aatteellisen olemuksen luonnehti »Saksan naistoimen» johtajatar V kansainvälisessä kotitalousopetuskongressissa elokuun 25 p:nä 1934 tähän

tapaan: »Saksalaisen naisen, sellaisena kuin me häntä ajattelemme, täytyy kansan aseman sitä vaatiessa kyetä luopumaan ylellisyydestä sekä nautinnoista, hänen täytyy kyetä työhön, olla henkisesti ja ruumiillisesti terve, ja hänen täytyy osata tehdä kaunis elämä siitä ankarasta elämästä, johon me nyt olemme pakotettuina. Hänen täytyy sisäisesti tietää ne hädät ja vaarat, jotka uhkaavat kansamme elämää. Hänen täytyy olla sellainen, että hän tekee mielellään kaiken, mitä häneltä vaaditaan. Hänen täytyy kyetä poliittisesti ajattelemaan, ei puoluepoliittisesti, ei toisia kansoja vastaan käyttävän poliittisen taistelun mielessä poliittisesti, vaan sillä tavoin, että hän tuntee, ajattelee ja uhrautuu samoin kuin koko kansa.»*

Saksan työpalvelusjärjestelmä joutui samaan tapaan kuin moni muukin kolmannen valtakunnan ilmiö kohta monesti väärinkäsitysten ja epäilevien arvostelujen kohteeksi ulkomaisessa lehdistössä.** Tästä syystä työpalvelus järjesti jo vuoden 1934 kuluessa lukuisille ulkomaalaisille tilaisuuden tutustua Saksan työpalvelukseen. Suuri joukko ulkomaalaisia (puhutaan tuhansista) käyttikin näitä kutsuja hyväkseen. Tässä lienee paikallaan esittää muutamien henkilökohtaisesti Saksan työleireihin tutustuneitten sekä lisäksi niissä eläneitten ja työskennelleitten ulkomaalaisten vieraitten lausuntoja niiden oloista.

Benediktbeurenin työleirissä oleskellut amerikkalainen ylioppilas Henry Eliot Scott lausui lähtiessään leiristä: »Minä valitan vilpittömästi yhtä seikkaa, nimittäin sitä, etten minä voi pitempää aikaa työskennellä ja elää saksalaisessa työpalvelusleirissä, koska minun täytyy niin pian matkustaa pois. Niiden yhteiskunnallisten sekä kasvatuksellisten etujen lisäksi, jotka uskon nähneeni jo todella vaikuttavina ja jotka niinkin lyhyessä ajassa saatoinkin havaita, ihailen ennen kaikkea sitä toverihenkeä sekä tahtoa itsekuriin, jota kernaasti haluaisin syventää pitem-

mällä oleskelulla. Vaikka minä olenkin ylpeä siitä, että olen puhdasverinen amerikkalainen, niin minä kadehdin Saksaa Benediktbeurenin työleirissä vallitsevan hengen vuoksi.»

Tunnettu amerikkalainen sanomalehtimies ja radiopuhuja Brinkley kirjoittaa: »Minä haluaisin oman kokemukseni, työleirissä oloni, siellä työskentelyni sekä suorittamieni tutkimuksien perusteella todeta nähneeni, että työpalvelusleirit ovat uusi esimerkki niistä suurista saavutuksista, joihin Saksan johtajan ja kanslerin toiminta ihmiskunnan hyväksi sekä kaikkien kansan kerrosten jälleen tervehdyttämiseksi on johtanut. Uskallan epäilemättä sanoa, että nämä työpalvelusleirit ovat esimerkki yhteiskunnallisesta noususta, jota monet muut nykyisin yhteiskunnallisesta levottomuudesta sekä tyytymättömyydestä kärsivät maailman maat vielä jäljittelevät. Saksa on antanut esikuvan muille kansoille.»

Englantilainen Christopher Jowett oli Oppenwahnin leirissä: »Naurettava sekä täysin epäoikeutettu kuva saksalaisesta työleiristä sotakouluna voidaan heti lyödä pirstoiksi. Minulle on ollut kunnia ja ilo saada osallistua suureen liikkeeseen, joka taistelee paremman ja ihanan tulevaisuuden puolesta. Ja kiitokseksi siitä on iloinen velvollisuuteni selostaa totuus kaikille tuttavilleni, niin että hekin havaitsevat uuden Saksan todellisen tarkoituksen.»

Ranskalainen ylioppilas René Hallard, joka oli oleskellut Bernaun leirissä, kirjoitti jäähyväisiksi kiitoskirjeen, missä lausutaan: »Hetkellä, jolloin poistun leiristä, katson olevani velvollinen tuomaan julki täydellisen kunnioitukseni sekä suuren iloni. Minulla on ollut täten tilaisuus itse todeta, miten oivallinen yhteishenki vallitsee kaikkien työntekijöiden kesken. Minä olen tuntenut olevani yksi teistä ja valitan suuresti, että minun on pakko lähteä.»

Nainen kansallissosialistisessa valtiossa.

Knut Hamsunin puoliso, rouva Marie Hamsun kertoo: »Kotona Norjassa voi kuulla huudahdettavan: 'Voi saksalaisia naisparkoja, joitten tehtävänä on enää ainoastaan ruoanlaitto ja lasten synnyttäminen!'... — Kun minä tulin tänne (Saksaan), niin sain heti vaikutelman, että olin saanut väärää tietoa. Ne naiset, jotka kohtasin ja joita opin tuntemaan, eivät vaikuttaneet ollenkaan sorretuilta, ei vääryyttä kärsiviltä. Minusta he näyttivät pikemminkin iloisilta, itsenäisiltä ja hyvin asioihin kiinnostuneilta, ennen kaikkea nuoret... Uudessa valtiossa ei ole kysymys uusien oikeuksien valloittaminen aloilla, jotka on varattu miehelle, vaan on kysymys työstä käsi kädessä hänen kanssaan kansan suuren rakentamisen, terveen, voimakkaan ja onnellisen Saksan luomisen hyväksi.»

Saksalaiset naiset ovat kansallissosialistisen liikkeen alusta lähtien pelkän tunteensa perusteella mitä innokkaimmin rientäneet siihen mukaan, vaikka he eivät olekaan osallistuneet miesten puoluetisteluihin muuten kuin naisille kuuluvain tavoin. He nimittäin muodostivat pieniä ryhmiä, jotka ovat pitäneet huolta miesten vaatetuksesta, jalkineista, ravinnosta ja majoituksesta sekä avustaneet propagandantekoa aineiston levittäjinä.

Muuan vanha taistelijainen kertoo: »Mitä me siitä välitimme, vaikka kotiovemme edustalla päivä päivältä kommunistista rikollisjoukkoa oli odottamassa ja huutamassa: 'Tappakaa nazit!' Tai kun he kirjoittivat lehdissään, ettei kenenkään pitäisi ostaa meidän kaupastamme, nazipäälliköltä! Meidän liikkeemme olemassaolo oli kyseessä. Meidän talomme päädyssä liehui siitä lähtien pysyvästi hakaristilippu... Muuan kommunisti raastoi sen rikki, mutta minä ompelin heti uuden. Vainotujen SA-miesten täytyi etsiä turvaa ystävien ja sukulais-

ten luota. Tunnettua oli; että me autoimme SA-miehiä, siksi meitä pidettiin jatkuvasti silmällä ja uhattiin.»

Ja Hitler sanoo: »Kun minä kolmentoista vankeuskuukauden kuluttua palasin vapauteen vankilasta, niin juuri puoluetoverittaret olivat olennaisesti pitäneet pysyissä liikettä. He eivät antautuneet viisaaseen ja järjenumukaiseen punnintaan, vaan he toimivat sydämensä ääntä kuullen ja ovat tunteensa voimasta pysyneet uskollisina tähän päivään saakka.»

Lokakuun 1 p:nä 1931 perustettiin kansallissosialistisen puolueen johdon määräyksellä lukuisista, enimmäkseen paikallisista kansallissosialistisista naisjärjestöistä »Kansallissosialistiset naiset» (NS-Frauenschaft), yksi ainoa puolueen virallinen naisjärjestö. Tämän järjestön päämääränä on kasvatus kansanyhteyteen liittämällä kaikkiin yhteiskuntapiireihin kuuluvat naiset yhteistyöhön kansallissosialistisen aatteen hyväksi. Organisaation tehtävänä on kasvattaa kaikkiin eri piireihin kuuluvia naisia kansallissosialistisen maailmankatsomuksen palvelukseen sekä kehittää naisjohtajia alimpia palvelusasteita myöten. »Kansallissosialistiset naiset» on yksin vastuullinen poliittisella ja henkisillä aloilla tapahtuvasta toiminnasta.

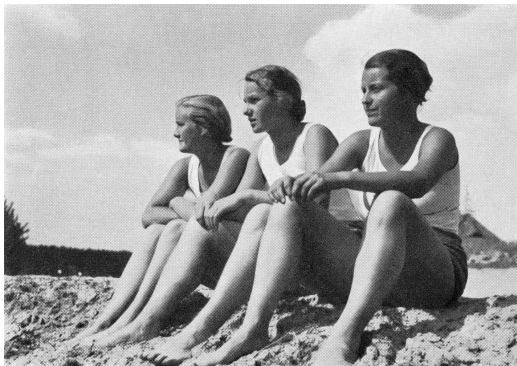
Kun kansallissosialistinen puolue pääsi valtaan, niin Saksassa oli suuri joukko erilaisia uskontunnustuksellisia, yhteiskunnallisia ja sivistyksellisiä naisjärjestöjä. Niiden keskittämiseksi yhteen, mikäli ne selittivät olevansa valmiit yhteistyöhön kansallissosialistisen valtion puitteissa, perustettiin »Kansallissosialististen naisten» johdossa oleva »Saksan naistoimi» (Deutsches Frauenwerk).

Vuoden 1934 alussa nimitettiin rouva Gertrud Scholz-Klink »Kansallissosialististen naisten», »Saksan naistoimen» sekä »Saksan Punaisen Ristin naisten valtakunnanliiton» johtajaksi, ja helmikuun 24 p:nä 1934 hän astui virkaansa »valtakunnan naisten johtajana» (Reichsfrauenführerin).

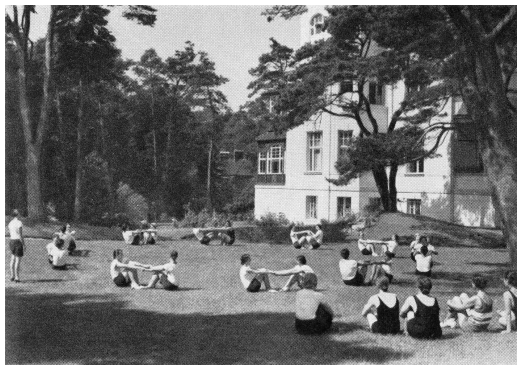
Hän on kesästä 1934 lähtien ollut samalla myöskin »Saksan työrintaman naistoimiston» virastonjohtaja. Hänen johdolla on muutamassa vuodessa suoritettu maailmassa ainutlaatuinen työ. Ainoastaan Saksassa on yhtenäisen johdon alaisena organisaatio, jonka tehtävänä on huoltaa sekä ohjata kaikkea kansan keskuudessa naisten eri työaloilla tapahtuvaa toimintaa sekä tehdä hedelmälliseksi naisten koko toiminta — niin käytännöllinen kuin henkinenkin — jota he suorittavat täysin tietoisina kutsumuksestaan äitinä ja kodinhoitajana.

Vaikka kansallissosialismi ei teekään eri sukupuoliin nähden mitään erotusta velvollisuuksissa kansanyhteyttä kohtaan, niin se asettaa kumminkin naiselle aivan toisenlaisia vaatimuksia kuin miehelle. Päämääränä on ensi sijassa naisen kasvatus sekä ruumiillisesti että henkisesti mahdollisimman terveeksi äidiksi. Se on ensimmäinen ja tärkein vaatimus ja tehtävä, joka annetaan naiselle, ja hänen toisena työalanaan kansallissosialismi pitää toimintaa kansantalouden palveluksessa sanan laajimmassa merkityksessä. Sanotaan näin: 80 % koko kansallistulosta menee kotitalouksissa naisen käsien kautta. Hänen merkityksensä kansanelämässä on siis — ei samantapainen, mutta yhtä suuri kuin miehenkin. Kansallissosialistinen naisjärjestö pyrkii sentähden toteuttamaan tärkeintä tehtäväänsä kahteen pääosastoon jakaantuneena:

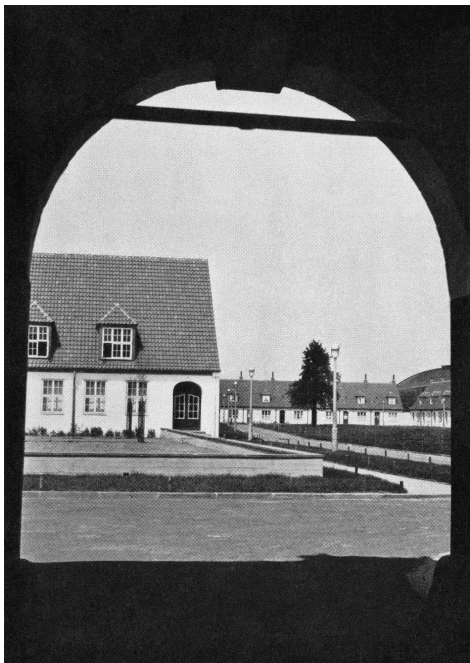
1) Valtakunnan äitiyshuolto (Reichsmütterdienst = RMD). Sen pitää kehittää ruumiillisesti ja sielullisesti kunnollisia äitejä, joilla on kokemusta lastensa hoidossa sekä kasvatuksessa ja jotka kykenevät huolehtimaan kotitaloustehtävistään. RMD:n palveluksessa oli vuoden 1937 lopulla jo 1.265 opettajaa, joilla tämä työ oli päätoimena, sekä lisäksi 2.339 palkattua tai palkatonta opettajaa. Ensimmäisten neljän vuoden aikana 1.179.374 perheenäitiä tai neitoa osallistui äideille järjestettyihin

Naisten työpalveluksen »työneitoja».

Äitien virkistyskoti.

Bremenin kaupungin asosiaalisten ainesten siirtola, jossa tästä aineksesta kasvatetaan hyödyllisiä kansalaisia.

kursseihin. Kiertävät opettajattaret, jotka kuljettavat aina mukanaan huolellisesti valikoitua havainto- sekä opetusaineistoa, pitävät tällaisia koulutuskursseja syrjäisimmilläkin seuduilla. Kurssien osanottajien luku on säännöllisesti rajoitettu 25:ksi, ja osallistuminen on vapaaehtoista. Kaupunkeihin on työn tukikohdiksi perustettu äitienkouluja, jotka samalla toimivat neuvontapaikkoina ja koteina. Vuoden 1937 lopussa oli 225 sellaista pysyvää äitienkoulua toiminnassa koko maassa ja niitä perustetaan ja kehitetään yhä edelleen.

2) Työn toinen pääosasto on kansan- ja kotitaloudellinen. Naisten keskuudessa harjoitetaan valistustyötä kulutuksen oikeaan suuntaamisesta ja oikeasta ravinnosta, tarkoituksenmukaisesta vaatetuksesta ja asunnosta, minkä pitää vastata samalla kertaa sekä kauneuden että huoleuden vaatimuksia. Samoin neuvotaan työ- ja vapaa-ajan järkevää jakoa talousaskareissa sekä käyttöä, mutta aivan erikoisen tärkeänä tehtävänä on naisten neuvonta ja koulutus seuraavien kotitalousvelvollisuuksien täyttämiseen: a) kotitalouden kulutuksen järkevä jakautuminen nelivuotissuunnitelman mielessä, b) kotitalouksien mahdollisimman joustava ja helpoimmin vaikeudet voitettava mukautuminen välttämättömiksi osoittautuviin muutoksiin ravintotaloudessa, c) kansantaloudellisten arvojen pelastaminen taistelussa tarvikkeiden haaskaamista sekä turmeltumista vastaan ja d) ymmärtämys uusia raaka-aineita sekä niiden käyttöä kohtaan. Kaksivuotisen kotitalousopetuksen jälkeen, jota ammattikoulu täydentää käytännöllisesti sekä teoreettisesti, päättyy tämä kotitaloudellinen koulutus tutkintoon, joka oikeuttaa saamaan arvolauseen »tutkinnon suorittanut kotiapulainen». Sellaisia perheenemäntiä, jotka ovat viisi vuotta hoitaneet omaa taloutta ja lisäksi laajentaneet teoreettisesti käytännöllistä kokemustaan kahden vuoden aikana käytävillä

kursseilla, kutsutaan erikoistehtäviin työyhteisöissä kotitalousmestareina.

Toisaalla olemme jo kuvanneet, millä tavoin nainen osallistuu Saksan työrintaman, työpalveluksen ja muiden samantapaisten järjestöjen toimintaan. Tässä viitattakoon vain vielä lyhyesti siihen, millaisin toimenpitein kansallissosialismi käyttää työtätekevää ja virkanaista työvoimana ja koettaa keventää hänen työtään ottaen huomioon hänen välttämättömän äitiyssuorituksensa.

Saksan koko naispuolisesta väestöstä tekee ansiotyötä 11 $\frac{1}{2}$ miljoonaa. He jakautuvat seuraaviin ryhmiin: 40,5 % työskentelee maa- ja metsätaloudessa, 24 % teollisuudessa ja käsityössä, 16,7 % kaupassa ja liikenteessä, 10,9 % ns. kotitaloudellisissa tehtävissä ja 7,9 % julkisissa toimissa.

Suojatakseen näiden työtätekevien naisten työvoiman liian varhaiselta loppuun kulumiselta ja estääkseen äitiyssuorituksia kärsimästä vahinkoa on Saksan työrintaman naistoimisto turvautunut seuraaviin toimenpiteisiin:

1) Työpaikan vaihtoon, jonka tarkoituksena on työn keventäminen. Helpompaan työhön siirretty nainen saa pitää entisen palkkansa vähentämättömänä.

2) Vapautus raskaasta työstä; eräillä raskaan työn aloilla ei naisia enää saa ylipäänsä käyttää.

3) Sopimus kansallissosialistisen kansanhuollon kanssa liikeyrityksissä ja laitoksissa toimivien raskaina olevien äitien huoltamisesta. Sen mukaisesti saavat naiset, jotka 6 viikkoa ennen synnytystä ja 6 viikkoa sen jälkeen ovat poissa työstään, palkan sijasta lapsivuodeavustuksen sairaskassasta ($\frac{3}{4}$ peruspalkasta). Erotuksen $\frac{1}{4}$ maksaa liike. Varattomat saavat NSV:lta liinavaatteita, maitorahaa ym. Jos välttämättömäksi osoittautuu, lähetetään äidit joksikin aikaa toipumaan. Äidin palattua työhön maksetaan lain myöntämistä imetystauoista kuten työajasta.

4) Lisäloman järjestäminen naisille käyttämällä sijaisina vapaaehtoisia naisylioppilaita. Tällä tavoin tahdotaan naimisissa olevalle tehtaantöyläiselle, milloin hän tarvitsee erikoista lepoaikaa, antaa hänelle kuuluvan loman lisäksi vielä vapaa-aikaa, jolta hän myöskin saa täyden palkan. Tähän mennessä tämä ylioppilasneitosten vapaaehtoinen apu on tarjonnut saksalaisille työläisnaisille 75.000 palkallista lisälomapäivää.

»Saksan työrintaman naistoimisto» on tammikuun 1 p:stä 1936 lähtien julkaissut työrintaman naisten aikakauslehtiä »Die Frau am Werk» (»Nainen työssä», levikki 315.000) ja »Der Deutsche Haushalt» (»Saksan kotitalous», levikki 365.000), ja niitä jaetaan ilmaiseksi työntekijätärille.

Kun työrintaman naistentyöryhmän liikkeissä ja laitoksissa yhteiskunnallisen ja terveyshuollon alalla suoritama työ vaatisi käytettävissä olevien voimien liika-kuormitusta, niin täytyy vedota vapaaehtoiseen apuun, jota naiset antavat oman ammatti- tai ansiotyönsä ohella. »Kansallissosialististen naisten» sekä »Saksan naistoimen» nuorisoryhmät* ja Saksan työrintaman ammattityönaisryhmät asettavat sentakia jokaiselle jäsenelleen velvollisuuden osallistua äitienkursseihin sekä myöskin Saksan Punaisen Ristin järjestämiin laupeudensisarkursseihin, jotta he jonakin vapaaillana ja pyhänä voivat tarvittaessa antaa apuaan jollekin naapuriperheelle. Ja lopuksi »Saksan naistoimi»-järjestö odottaa myöskin, että nuorisoryhmien jäsenet vapaaehtoisesti ja korvauksetta suorittavat kuusi viikkoa apupalvelusta suuriperheissä kotitalouksissa, pikkuporvarillisissa tai talonpoikaisperheissä tai tehdaslaitoksissa.

»Saksan työrintaman naistoimiston» huomattavimpia toimenpiteitä on yhteiskunnallisen työn tekijättärien toiminta tehtaissa ja muissa työpaikoissa. Näille naisille

asetetaan inhimillisesti sekä poliittisesti erinomaisen suuria vaatimuksia ja heidän tehtävänään on avustaa neuvoillaan yrityksen johtajaa tai laitosten luottamusneuvostoja työehtojen laatimisessa. Naistyoiläisiin nähden heillä on ei ainoastaan yhteiskunnallisia ja puhtaasti inhimillisiä, vaan myöskin poliittisia velvollisuuksia: Heidän on näet koetettava voittaa heidän hoiviinsa uskotut työläisnaiset kansan yhteyden asialle, niin että nämä ottavat osaa kansan yhteisiin tehtäviin. Tällaiset ohjaajat on koulutettu työhönsä niin hyvin yhteiskunnallisen kuin työopetuksenkin tehtävien suorittajiksi, ja heidän täytyy koulutuksensa jälkeen työskennellä neljännesvuodesta puoleen vuoteen työläisenä jossakin yrityksessä tutustuakseen kokemuksen perusteella kaikkiin työmenetelmiin. Kun he sitten vielä ovat olleet maailmankatsomuksellis-poliittisilla kertauskursseilla, niin he palaavat takaisin tehtaaseen kansallissosialistisen elämänasenteen läheteinä työntekijättärien ja yrityksen johtajan neuvonantajiksi.*

Niin suuressa määrin kuin kansallissosialistinen nainen eroaakin poliittiselta ja yhteiskunnalliselta olemukseltaan varhaisempien aikojen naisesta ja niin paljon uusia muotoja kuin hän onkin omaksunut, niin nykypolvi antaa kumminkin täyden tunnustuksen edellisten naissukupolvien poliittiselle, sivistykselliselle sekä yhteiskunnalliselle työlle, mikäli sillä on ollut kansallista merkitystä. Nürnbergin puoluepäivillä asetettiin Saksan naisten valtakunnanjohton järjestämän näyttelyn »Naisen osuus kansakunnan elämässä» kunniahuoneeseen esille sarja aikaisemman kansallisen naisliikkeen työntekijöiden kuvia, nimittäin naisten, joitten elämää ja vaikutusta naisten toiminnan hyväksi pitäisi erityisesti kunnioittaa esikuvallisena. Ja kun Saksan naisliikkeen suurin esitaistelija Helene Lange täytti huhtikuun 9 p:nä 1938 90 vuotta, niin naisten valtakunnanjohtaja Gertrud Scholz-Klink kirjoitti, että hänen elämän-

työllään on ollut kansallinen merkitys ja että Helene Lange pysyy naisten toiminnan sekä saksalaisen olemuksen esikuvana niitten naisten tietoisuudessa, jotka nyt täyttävät kansakunnan vaatimuksia naisen välittömästä yhteistyöstä kokonaisuuden palveluksessa.

Gertrud Scholz-Klink puhui »Saksan naistoimen» järjestämällä työpäivillä, joille hän oli kutsunut Saksan korkeakoulujen opettajattaret, siitä, miten välttämätöntä on vetää myöskin luovaa tieteellistä työtä suorittava nainen kansallissosialistisen naistyön piiriin. Kun tämän työn perusta on nyt laskettu käytännössä ja lujitettu, niin sen vahvistukseksi kaivataan myöskin naisen tietopuolista luomistyötä. Kansallissosialististen naisjärjestöjen suorittaman käytännöllisen työn kannalta näyttää välttämättömältä, että myöskin naisten tieteellistä toimintaa edistetään sekä ohjataan sillä tavoin, että se ottaa huomioon ja kykenee ratkaisemaan kansallissosialismin naiselle asettamat erikoistehtävät.

Nykyisin on yliopistoissa 9.000 naisopiskelijaa; jos myöskin teknillisten korkeakoulujen sekä opettajakorkeakoulujen naisopiskelijat otetaan lukuun, on heidän yhteislukumääränsä 12.000. Yliopistoissa toimii 26 naisopettajaa, joista 13 ylimääräisinä professoreina. Näistä naisopettajista on kahdeksan lääketieteen, kahdeksan luonnon-tieteitten, kolme kielitieteen, kolme sielutieteen ja pedagogiikan ja neljä lakitieteen aloilla. Teknillisissä korkeakouluissa on neljä naisopettajaa.

Täten pyritään turvaamaan naisten kaikkien voimien sopusointuinen yhteisvaikutus sivistyksellisillä, poliittisilla ja yhteiskunnallisilla aloilla kansakunnan palveluksessa.

3. Veri ja maa.

Kansanterveys.

»Veri ja maa» (»Blut und Boden») merkitsee samaa kuin kansa ja kotimaa tai lähemmin rajoitettuna: suku ja perintötalo. Kansallissosialismi tahtoo pelastaa tuholta nämä kaksi perustekijää, ts. pitää kansan terveenä sekä ruumiillisesti että sielullisesti ja hallita kotimaata sosiaalisissa hengessä.

Kansallissosialistinen lainsäädäntö tahtoo suojata »sak-salaisen veren puhtautta Saksan kansan elämän jatkumisen edellytyksenä» kahdessa mielessä. Ensiksikin rodun ja toiseksi perinnöllisen terveyden kannalta. Ensimmäinnuttua tehtävää täyttää »laki saksalaisen veren ja kunnian suojaksi», joka on säädetty syyskuun 15 p:nä 1935. Tämä laki kieltää kuritushuonerangaistuksen uhalla juutalaisten ja saksalaisten tai heidän rotuheimolaistensa väliset avioliitot.* Toista tehtävää taas toteuttaa »laki Saksan kansan perinnöllisen terveyden suojaksi» lokakuun 18 p:ltä 1935. Siinä annetaan lähempiä määräyksiä siitä, milloin avioliittoa ei saa solmia ja mihin toimenpiteisiin kihlautuneiden on ryhdyttävä ennen vihkimistä osoittaakseen ns. avioliittokelpoisuutensa, ettei ole mitään avioliiton esteitä. Laki rajoittaa kiellon ainoastaan vaikeisiin tapauksiin ja jättää yleensä avioliittoon menevien itsevastuun varaan, olisiko heidän ennen lopullista päätöstä käännäyttävä avioliitto-neuvontatoimiston puoleen. Lainsäätäjän tarkoituksena ei näet ensi sijassa ole avioliittojen kieltäminen, vaan pikemminkin kansan opastaminen oikeaan käsitykseen perinnöllisestä kansanterveydestä sekä rotupuhtaudesta.

Mutta lainsäätäjä ei tahdo ainoastaan suojata kansan terveyttä avioliittokiellolla, vaan hän turvautuu muihinkin, jyrkempiin toimiin.

Perinnöllisesti sairaita tai vajaakykyisiä henkilöitä (mielisairaita, kuuromykkiä, sokeita, kaatumatautisia ym.), jotka Saksassa on sijoitettu hoitolaitoksiin valtion kustannuksella, on pyörein luvuin 240.000. Valtio suorittaa heidän ylläpidostaan vuodessa 166 miljoonaa Saksan markkaa. Lisäksi tulevat kymmenettuhannet perinnöllisesti sairaat, jotka ovat perhehuollon hoivattavina, niin että perinnöllisesti sairaitten koko huoltomenot ovat ainakin 200 miljoonaa Saksan markkaa. Näitten sairauksien edelleen periytymisen ja leviämisen estämiseksi — eikä suinkaan ensi sijassa noitten kustannusten vuoksi — on säädetty heinäkuun 14 p:nä 1933 julkaistu laki »perinnöllisesti sairaitten lisääntymisen ehkäisemiseksi» ja tämän lain mukaan voidaan sellaiset henkilöt sterilisoida »jos lääketieteen kokemusten perusteella on odotettavissa, että hänen jälkeläisensä sangen todennäköisesti tulisivat kärsimään vaikeista perinnöllisistä ruumiin tai sielun vammoista». Perinnöllisesti sairaita tämän lain mielessä ovat seuraavia sairauksia potevat henkilöt: synnynnäinen mielisairaus, jakomielitauti, maanilliset mielitaudit, perinnöllinen kaatumatauti, perinnöllinen tanssitauti, sokeus, kuurous, vaikeat perinnölliset ruumiilliset epämuodostumat, pahanlaatuinen alkoholismi. Lääkäreillä, jotka tuntevat sellaisia henkilöitä, on velvollisuus tehdä asiasta ilmoitus. Asianomaisen »perinnöllisen terveyden tuomioistui-
men» on ratkaistava sterilisointisitykset. Asioitten käsittely näissä oikeuksissa on salainen. Lakia täydentää vielä »laki vaarallisia taparikollisia vastaan ja turvasekä parannustoimenpiteistä» marraskuun 24 p:ltä 1933.

Kansallissosialismi tahtoo huolehtia kansan hyvinvoinnista muutenkin kuin säätämällä kieltoja sekä esteitä. Samaa päämäärää palvelevat myöskin positiiviset toimenpiteet. Kansallissosialismi asettaa perheen — valtion ydinsolun — rakennustyönsä keskiöksi. Liikkeen kannalta

on senvuoksi mitä suurin merkitys sillä seikalla, että Saksan kansan väestöpoliittinen tila saadaan selvitettyksi mahdollisimman tarkoin. Se osoitti, että Saksassa tapahtui syntyvääsyyden vähenemistä, joka alkoi saavuttaa jo huolestuttavat mitat. Syynä siihen eivät olleet ainoastaan taloudelliset, vaan myöskin kasvatukselliset, sielulliset ja siveelliset tekijät. Ei ollut tarpeen ainoastaan hankkia suuremmalle määrälle kansalaisia tilaisuus perheen perustamiseen, vaan oli myöskin herätettävä ja rohkaistava halua siihen. Tätä tehtävää varten ryhdyttiin ensiksikin myöntämään avioliittolainoja, mutta ennen kaikkea »kansallissosialistisen kansanhuollon» (NSV) perustama avustusjärjestö »Äiti ja lapsi» on saanut osalleen huolenpidon äidistä sekä lapsista laitoksissa ja kodeissa. Tähän kuuluvat myöskin muut sellaiset yhteiskuntapoliittiset toimenpiteet kuin työnhankinta lapsirikkaitten perheitten päämiehelle sekä erilaiset verohelpotukset heille.*

Ruumiinkasvatus.

Hitler oli jo kirjassaan »Taisteluni» lausunut: »Ei saisi kulua päivääkään nuoren ihmisen kouluttamatta ruumistaan aamupäivisin ja iltaisin tunnin kerrallaan, vieläpä kaikenlaatuisessa urheilussa ja voimistelussa.»

»Voimistelulla» ymmärrettiin Saksassa aikaisemmin kaikkea ruumiinharjoituksiin kuuluvaa: telinevoimistelua, vapaaliikkeitä, erilaisia pelejä, uintia, miekkailua, retkeilyä jne. Vuosien kuluessa voimistelu kuitenkin sai erikoismerkityksensä. Syntyi yhdistyksiä pelkästään »yleisurheilua», toisia taas yksinomaan jalkapalloa, nyrkkeilyä jne. varten. Vieläpä näitten erikoisyhdistysten piirissäkin erikoistuttiin yhä suuremmassa määrin: yhdestä tuli pikapinkoja, toisesta kestävyysjuoksija, selkäuimari jne. Yhdis-

tysten keskeinen kilpailu synnytti monasti molemminpuolista vihaa. Lyhyesti sanoen tällä alalla »voimien vapaa leikki» johti oloihin, jotka työnsivät toiminnan varsinaisen päätarkoituksen yhä enemmän syrjään kaikenlaisten sivutarkoitusten ja pyrkimysten tieltä.

Kansallissosialismi tahtoo urheilun päätehtävänä pitää ja edistää koko kansassa ymmärtämystä sekä harrastusta kaikinpuolista voimien kehitystä ja ruumiin suorituskyvyn kohottamista kohtaan. Se ei arvioi urheilun merkitystä ennätysten valossa, vaan asettaa terveen ruumiin terveen luonteen pohjaksi. Liike ei tosin vastusta pyrkimystä yhä korkeampiin yksityissuorituksiin, mutta pitää niitä vain todisteena tahdon voimasta, hengen iskuvalmiudesta sekä hermojen kestävyydestä. Maailmanennätykset ja huippusaavutukset eivät ole sen kannalta tärkeimpiä. Se ei kyllä aliarvioi olympialaiskisojen »kansallista» eikä »poliittista» merkitystä eikä Schmelingin tapaisen miehen propagandavaikutusta niin hyvin ulkomailla kuin oman kansankin keskuudessa. Mutta ensi sijalle asetetaan joukkosuoritusten mahdollisimman korkea taso sekä tasaisuus. Voimakkaasta ja terveessä yhteistoiminnassa toimivasta yhteisöstä voi luonnollista tietä, ilman keino-kekoista »ylikulttuurua» nousta loistavia poikkeussuorituksia. Ruumiillisten suoritusten täytyy käydä käsi kädessä luonteen kunnon ja puhtauden sekä tahdon sitkeyden kanssa.

Heinäkuussa 1934 liitettiin Saksan kaikki urheilujärjestöt »Saksan ruumiinharjoitusten valtakunnanliitoksi».

Talonpoikaisväestö ja asutuslyö.

Saksan maanomistusolot olivat arveluttavasti huontuneet 19. vuosisadan kuluessa järjettömän agraari-politiikan johdosta. Näin oli asianlaita varsinkin idässä,

missä jo 1907 yli puolet talonpoikaistiloista oli suurtilanomistajien käsissä. Maailmansodan ja Saksan valuutan luhistumisen jälkeen talonpojat ja tilanomistajat ottivat suuria lainoja, joista heidän täytyi maksaa suhteettoman korkeita korkoja. Kun maataloustuotteitten hinnat samalla laskivat jatkuvasti, niin maatalous joutui yhä suurempaan hätään, joka lopulta johti yhä lukuisampien tilojen pakkomyyntiin.* Keinottelupääoma sai ne haltuunsa ja ne siirtyivät kädestä toiseen kauppatavarana. Lopuksi talonpoikien joutuminen pois konnuiltaan kävi yhä uhkaavammaksi. Verorästien ja liian velkaantumisen johdosta maanviljelijä karkotettiin konnultaan pois häikäilemättä. Monissa osissa maata hän asettui vastarintaan. Talonpojat nousivat mustine talonpoikaishippuineen ottamaan oikeutensa väkivalloin, mutta nämäkään yritykset eivät johtaneet mihinkään olojen parantumiseen.

Kansallissosialismi omaksuu maatalouteenkin nähden aivan toisenlaisen katsantokannan kuin edellä käynyt vapaan kilpailun aikakausi. Hitlerin liike ei pidä viljanviljelystä, viljakauppaa, myllyjä ja jauhokauppaa toimina, joista ensi kädessä voidaan ansaita rahaa, vaan työnä kansan ravitsemisen hyväksi. Tämä kansanravitsijasääty on senvuoksi kansan olemassaolon tärkeimpänä perustana ja jokapäiväisen leivän tuottajana sekä myyjänä turvattava itsekkäitten velkojen epäoikeudenmukaisilta kaappauksilta.

Kun kansallissosialismi pääsi valtaan, niin sen ensimmäisiä syvällisiä toimenpiteitä oli tuon käsityksen mukaisesti lopettaa tilojen hävittävät pakkomyynnit. Tämä aikaansaatiin muutamilla heti aluksi julkaistuilla laeilla, nimittäin helmikuun 14 p:nä 1933 julkaistulla »asetuksella maatalouden täytöntöönpanosuojasta» sekä huhtikuun 22 p:nä 1933 säädetyllä »lailla maanvuokraajan suojaami-

sesta». Näihin lakeihin liittyi suurisuuntainen toiminta maatalouden velkataakan keventämiseksi ja varsinkin korkojen alentamiseksi, mutta ennen kaikkea säädettiin maatalouden turvaksi »laki maatalouden velkasuhteitten järjestämisestä» kesäkuun 1 p:nä 1933. Tämän lain mukaan on, jollei maanviljelijä kykene selviytymään omin varoin, ryhdyttävä toteuttamaan ns. velkojen keventämismenettelmää, joka pakkosovittelulla aikaansaa velkapääoman supistamisen aina puoleenkin alkuperäisestä määrästä. Toinen muoto on vähentää velkasumma tai kuolettaa se kokonaan luovuttamalla pois maata.

Tämän vanhojen vahinkojen sekä yhteiskunnallisten sairauksien parantamiseksi tarkoitetun lainsäädäntötyön ohella on suoritettu myöskin toisenlaista, työoloja parantavaa sekä luovaa työtä.

Ennen vuotta 1933 oli uutisasukas tilojen pienuuden vuoksi heti jälleen hädälle alttiina. Lähes 30 % uutis-tiloista oli ennen mainittua vuotta pienempiä kuin 2 ha. Vuoden 1933 jälkeen kuului vain 5 % tähän luokkaan, jotavastoin 69 % tiloista on vähintään 10 hehtaarin laajuisia.*

Heinäkuun 14 p:nä 1933 määräsi »laki Saksan talonpoikaissäädyn uudistamisesta», että asutustoiminta maaseudulla (ennen kaikkea talonpoikaistalouksien luominen, siis Saksan talonpoikaisväestön uudestimuodostaminen) on yksinomaan valtakunnan asia. Täten pantiin alulle yhtenäinen politiikka Saksan talonpoikaissäädyn uudistamiseksi. Heinäkuun 15 p:nä saatettiin voimaan »laki valtakunnan valtuuksista maatalouden säätyrakenteen järjestämiseksi». Tämä laki turvaa valtakunnalle yksinoikeuden tämän rakennustyön valvontaan, samalla kun »laki valtakunnan ravitsijasäädyn väliaikaisesta rakenteesta sekä toimenpiteistä maataloustuotteitten markkina- ja hintasäännöstelyksi» syyskuun 13 p:ltä 1933 teki

mahdolliseksi ennen kaikkea Saksan kansan elintarvehuollon valvonnan sekä kohtuullisen hinnan turvaamisen talonpojalle hänen työstään. Kaikki talonpojat liitettiin yhteen ainoaan suureen talonpoikaiston elinkeinojärjestöön (Reichsnährstand).^{*} Tätä käsitettä ei ole kuitenkaan sekoitettava perinnäiseen »sääty»-käsitteeseen, sillä ei ole kysymys mistään talonpoikien etuedustuksesta valtakuntaan nähden eikä »valtakunnan talonpoikaissäädystä» siinä mielessä, vaan järjestöstä, joka käsittää kaiken sekä johtaa kaikkea sitä, mikä kuuluu kansanravitsemisen turvaamiseen. Samalla luotiin markkinajärjestys sillä tavoin, että todettiin todellisen tuotannon ja tarpeitten suuruus ja sitten määrättiin kansantaloudellisesti oikea markkinahinta, ts. sellainen hinta, joka vastaa niin hyvin tuottajan kuin kuluttajankin kohtuusvaatimuksia. Ensi säännöstelyalueena oli viljatalous, jonka olot järjestettiin syyskuun 26 p:nä 1933 säädetyllä »lailla viljanhintojen varmistamisesta». Valtakunnan elintarveminiisteri sai tässä laissa valtuuden määrätä viljalle kiinteät hinnat. »Keinottelupörssiin» sijaan astuivat »viljan tukkumarkkinat», jolloin talonpojan sadon tärkeimmälle osalle taattiin oikeudenmukainen hinta sekä samalla talonpoika itse vapautui riippuvaisuudestaan markkinoitten aikaisemmista hintojen heilahteluista. Sitäpaitsi julkaistiin vielä syyskuun 15 p:nä 1933 »laki myllyjen yhteenliittämisestä» ja valtakunnan elintarve- sekä maatalousministeri sai siinä valtuudet määrätä, millaisia määriä eri myllyillä oli määrätyn ajan kuluessa oikeus ostaa kotimaista ruista tai vehnää ja jauhaa ja millainen ostohinta niitten oli viljasta maksettava.

Ennen kaikkea oli tärkeä »laki viljatalouden järjestämisestä» (viljaperuslaki) kesäkuun 27 p:ltä 1934. Se loi vuosiksi edellytykset talonpojan sadon menekin turvaamiseksi oikeudenmukaisiin hintoihin ja samalla kansan leivänhankinnan varmentamiseksi.

Maatalous oli erinomaisen suotuisana satovuonna 1933—1934 pelastettu pääoman keinotteluostojen tuhoilta. Tuntuvasti huonompana satovuonna 1934—1935 lujitti edelleen kiinteitten hintojen systeemi taloudellisesti uutta viljatalousjärjestelmää. Nyt toteutettiin markkinoitten täydellinen säännöstely. Muodostettiin 19 viljatalousliittoa, jotka käsittävät viljan tuottajat ja jalostajat, viljakaupan, jauhokaupan, leipomot sekä leipätehtaat.

Kaikkien näiden liittojen tehtävänä on järjestää viljan menekki sekä hyväksikäyttö (rukiin, vehnän, ohran ja kauran) samoin kuin viljatuotteitten ja leivän kulutus sekä hinnat sillä tavoin, että kuluttajien tarpeitten tyydyttäminen taataan. Leivänhinnan vakiinnuttaminen sanan laajimmassa mielessä tekee myöskin mahdolliseksi arvioida oikeudenmukaisen palkan teollisuustyöntekijöille sekä luo vakavamman perustan teollisuusyritysten laskelmille.

Ilman uutta viljapolitiikkaa olisi vuoden 1933 ennätys-sato merkinnyt Saksan viljamarkkinoitten luhistumista, jonka kansallissosialistinen kiinteitten hintojen järjestelmä nyt kuitenkin esti. Hintojen laskun asemesta saksalainen vilja voitiin saada myydyksi yli kaksinkertaiseen hintaan maailmanmarkkinoitten tasoon verrattuna. Ennätys-satoa ei tuhlatu mielettömästi. Hallituksen käytettävänä oli nyt 2 miljoonan tonnin varasto. Ja kun vuoden 1934 sato jäi olennaisesti huonommaksi kuin edellisen (11,7 miljoonan tonnin suuruisena se oli kuitenkin kaikesta huolimatta yhtä suuri kuin edellisten kymmenen vuoden keskimääräinen sato), niin kuluttaja puolestaan turvattiin viljakeinottelun seurauksilta. Koko elinkustannuksista ravintokustannukset ovatkin alhaisimmat.

Valtakunnan toisilla talonpoikaispäivillä Goslarissa olivat tunnuksena Hitlerin sanat: »Saksa on talonpoikaismaa tai sitä ei ole olemassakaan.» Valtakunnan talonpoi-

kaisjohtaja Darré piti siellä puheen, jossa hän lausui mm.: »Kun Saksan talonpoikaisto on alkanut luoda järjestystä talousoloihinsa, niin muun talouden täytyy ennemmin tai myöhemmin astua talonpoikien rintamaan samojen periaatteitten mukaisesti . . . Ja Saksan kansan talous on silloin maailman ensimmäinen talous, joka rakentuu uuden järjestyksen varaan ja jossa ei enää kauppiaan rahanhimo ole kaikkien harkintojen akselina, vaan työn etiikka.»

Darré kehoitti Saksan talonpoikia ryhtymään »tuotantotaisteluun», jonka päämääränä on tehdä Saksa elintarpeiden tuotannossa omavaraiseksi. Valtakunnan talonpoikaisjohtaja julkaisi joulukuun 15 p:nä 1934 »Saksan talonpoikien tuotantotaistelun kymmenen käskyä», joissa heitä opetetaan toimimaan taloudellisesti oikealla tavalla, niin että talonpojan työn tulos pysyvästi turvataan. Näitten ponnistusten menestystä kuvaa se tosiasia, että vuodesta 1933 lähtien on maataloustuotteitten tuontia voitu vähentää yhä suuremmassa määrin (ja säästää siten ulkomaisia valuuttoja) ja että Saksan talonpoika antoi v. 1934 muulle taloudelle hankintoja 350 miljoonan Saksan markan arvosta enemmän kuin v. 1932. »Tuotantotaistelun» tiukasta organisoinnista johtui, että vieläpä sellaisellakin kansallissosialismia kohtaan aluksi vihamielisellä alueella kuin Reininmaassa saatiin talviapua varten vv. 1934—1935 kootuksi yksinomaan pientilallisilta 10.000 tonnia perunoita, 2.250 tonnia leipäviljaa ja 50.000 Rmk puh taana rahana.

Aivan erikoisen tarmokkaasti ryhdyttiin maanparannus- ja uuden maan hankintatöihin. V. 1932 oli maanparannustöitä varten asetettu käytettäväksi 27 miljoonaa, mutta v. 1933 270 miljoonaa. Sitävastoin että maatalouden hyväksi työskenteli aikaisemmin keskimäärin 68.500 varatyöläistä, oli heitä maaliskuussa 1934 jo 631.000. Niinpä v. 1934 asetettiinkin asutustoiminnan

käytettäväksi 130.000 ha maata ja jo v. 1933 oli yli 138 miljoonaa Rmk lähetetty hätääkärsivien alueiden avustamiseksi.

Maataloustuotannon arvo nousi satovuonna 1934—1935 11,¹ miljardiin Saksan markkaan ja oli siten 2,⁴ miljardia (27 %) suurempi kuin vv. 1932—1933.

Moitteettomien asuntojen hankintaa maatyöläisille koskee maaliskuun 10 päivän 1937 asetus, joka asetti tähän tarkoitukseen käytettäväksi 44 miljoonaa Rmk. Tätä tietä voidaan saada rakennetuksi maatyöläisasuntoja, joiden kuukautiset korkomenot ovat 12—14 Saksan markkaa.

Syyskuussa 1935 kirjoitti »Forbacher Bürgerzeitung» (Itä-Lothringin suurin päivälehti, joka muuten omaksuu hyvin vihamielisen kannan kansallissosialismia vastaan): »Saksassa oli maatalous pari kolme vuotta sitten romahduksen partaalla ja velkaantunut suuresti. Nyt se on selviytynyt tästä raskaasta ajasta jotakuinkin. Saksan talonpoika saa tuotteistaan kohtuulliset hinnat ja maataloustuotteitten kulutushinnat ovat tuskin huomattavasti korkeammat kuin Ranskassakaan.»

Kaikkien näiden lakien ja asetusten käytännöllisen vaikutuksen takeena on jo toukokuun 15 p:nä 1933 Preussissa julkaistu »laki talonpoikien perintöoikeudesta». Tämä laki sai lopullisen muotonsa syyskuun 29 p:nä 1933 säädettyllä »valtakunnan perintötalolaissa» (Reichserbhofgesetz).

Tämä laki turvaa talonpoikaistilat kapitalistiselta keinottelulta. Se sääti näet, että talonpoikien perintötilat suojataan periaatteellisesti siten, että niitä ei saa myydä, jakaa, asettaa niille rasitteita eikä myöskään pakkohuuto-kaupata. Tarkoituksena on tilojen suojaaminen pirstoutumiselta ja velkaantumiselta. Ainoastaan yksi talonpojan lapsista, ns. »pääperillinen», voi periä talon.* Talo pitää huolen toisista lapsista niin kauan, kunnes he ovat päässeet taloudellisesti itsenäisiksi, ja he voivat hädän tullen

hakea turvaa kotitalostaan. Perintötalon täytyy olla riittävän suuren ainakin yhden talonpoikaisperheen toimeentuloon (»peltoravinto», Ackernahrung) eikä se saa olla niin suuri, ettei sitä voitaisi hoitaa yhdestä ainoasta talonpaimasta käsin (ts. korkeintaan 125 ha). Lokakuun 1 p:nä 1935 julistettiin 700.000 talonpoikaistilaa, ts. 35,5 % Saksan kaikesta maataloudellisesti käytetystä pinta-alasta perintötaloin.

Perintötalojen hoito on ankanan valvonnan alainen. Talonpoika, joka lyö laimin talonsa ja päästää sen rappeutumaan, voidaan tuomita rangaistukseen ns. »perintöoikeudessa» (Anerbengericht). Häneltä voidaan riistää oikeus tilan hallintaan ja hyväksikäyttöön, vieläpä sen omistukseenkin. Nämä rangaistusmääräykset on toisen nelivuotisu suunnitelman puitteissa ulotettu poikkeuksetta kaikkiin maatalousyriyksiin. Samalla on »laki maatalouskiinteistöjen myyntiä koskevan ilmoitusvelvollisuuden muuttamisesta» tammikuun 26 p:ltä 1937 tehnyt sellaisten kiinteistöjen hankinnan mahdolliseksi siihen sopimattomille henkilöille.*

Samoin kuin markkinoitten uusi järjestely turvasi kansan elintarvehuollon, on perintölaki pelastanut talonpojan perikadosta kansan elättäjänä.** Se ei ainoastaan määrää talonpoikaistilan kansantaloudellista luonnetta, vaan raivaa tietä myös uudelle omaisuuden käsitteelle. Sen vuoksi sen vaikutus ulottuu muillekin elämänaloille kuin vain varsinaiseen maanomistukseen. Tärkeänä askeleena kansallissosialistisessa agraaripolitiikassa on heinäkuun 6 p:nä 1938 säädetty laki, jonka nojalla kaikki Saksassa vielä olevat sääntöperinnöt lakkautetaan, koska ne palvelevat vain eräitä sääty- ja sukuetuioikeuksia. Tämän periaatteellisen tarkoituksen lisäksi lain tehtävänä on poistaa se vaara, jona sääntöperintölaitos oli pienemmille maataloille, kun se edisti suurtilojen mahdollisuuksia niellä pienempiä tiloja.***

Hitler-nuorisoa marssilla.

Lapset ovat Hitleriä kaikkialla vastassa kukkineen.

4. Nuorison rintama.

Hitler-nuoriso.

Saksassa oli jo ennen maailmansotaa nuorisoliike toiminnassa yhteisiä matkoja järjestävien poikien ja tyttöjen yhteenliittymien muodossa. Ns. »Wandervogelit» tunnetaan kaikkialla. Heidän ihanteinaan olivat yksinkertaiset elämäntavat, luonnonrakkaus ja kotiseudun harastus. Kaksitoistatuhatta maailmansodan taistelijaa oli lähtöisin Wandervogelien riveistä. Seitsemäntuhatta heistä kärsi sankarikuoleman isänmaan puolesta. Sodan jälkeen koko kansassa esiintynyt sisäinen hajaannus tarttui nuorisoliikkeeseenkin, joka siten pirstoutui moniksi mitä erilaisimmiksi pieniksi liitoiksi ja yhdistyksiksi. Wandervogel-liikkeestä syntyneet, enimmäkseen porvarilliset nuorisoliitot pysyttelivät pääasiallisesti erossa politiikasta, jotavastoin työläisnuorison järjestöt julistivat jo luokkataisteluaajatusta. Sitäpaitsi eri poliittiset puolueet koettivat Weimarin tasavallan aikana perustaa itselleen nuorisojärjestöjä, joitten piti noudattaa kunkin puolueen omia ajatuksia.

Kansallissosialismi oli tälle entisistä nuorisoliitoista lähteneelle nuorisolle kuitenkin vierasta, voipa sanoa, että se periaatteellisissa kysymyksissä ei osoittanut kansallissosialismille minkäänlaista ymmärtämystä. Sen yhteisöt eivät olleet päämäärään tähtääviä keinoja, vaan itsessään tarkoituksia sinänsä. Näiden itseensä tyytyväisten ja eristyneiden piirien vastakohdaksi syntyi aivan uusi nuorisoliike, joka omaksui kansallissosialismin maailmankatsomukselliset ja poliittiset päämäärät ja näki tarkoituksensa ja tehtävänsä näiden päämäärien puolesta taistelemisessa. Hitler suoritti itse aatteenkylvöä nuorison keskuudessa, ja hänen työtoverinsa Julius Streicher antoi

nuorisoliikkeelle nimen, joka sitten jäikin pysyväksi: Hitler-nuoriso (Hitlerjugend = HJ). Sen ensi organisaatio luotiin v. 1926. Kolme vuotta myöhemmin, Nürnbergin puoluepäivillä jo 2.000 Hitler-nuorta marssi puolueen johtajan ohitse. Seuraavana vuonna keskitettiin kansallissosialistinen nuorisojärjestö SA:han ja lokakuun 30 p:nä 1931 Baldur von Schirach nimitettiin valtakunnan nuorisajohtajaksi ylimmän SA-johdon esikuntaan. Seuraavana kesänä Hitler-nuorison riveissä oli jo 35.000 jäsentä.

Mutta nyt seurasi vaikeita aikoja. SA-järjestö kiellettiin huhtikuun 13 p:nä 1932 ja Hitler-nuorisonkin täytyi sen johdosta jatkaa työtään salassa. Mitkään kiellot ja vainot eivät kuitenkaan kyenneet sitä tukahduttamaan, kuten käy ilmi siitä tosiasiasta, että vaikka lukuisia Hitler-nuoria erotettiin kouluista, vieläpä monet heistä joutuivat uhraamaan henkensä tai terveytensä liikkeen puolesta, niin liikkeen jäsenluku kasvoi pian 80.000:een. Kun siten 17 p:nä kesäkuuta 1932 SA:n univormukielto oli kumottu, niin valtakunnan nuorisonjohtaja kutsui lokakuun 1 p:nä 1932 koko Hitler-nuorison yleiseen kokoukseen Potsdamiin. Kaupungin porttien edustalle perustettiin jättiläismäinen telttaleiri 75.000 Hitler-nuorta varten, mutta tämäkin leiri osoittautui aivan liian pieneksi, koska mukaan tuli 35.000 henkeä enemmän kuin oli laskettu. Kun Hitler astui sitten puhujalavalle, niin hän katseli yllättyneenä ja näyn valtaamana tuota 110.000 nuoren ääretöntä joukkoa, joka tarvitsi 7½ tuntia marssiin Potsdamin stadionille. »Mitä voikaan tapahtua kansalle» — Hitler huudahti heille — »jonka nuoriso luopuu kaikesta palveluksesta suurien ihanteiden puolesta. Minä uskon, että kansallissosialistisessa nuorisoliikkeessä kasvaa uusi sukupolvi. Sillä on kerran rohkeutta vastustaa rauhannehtojen täyttämispolitiikkaa, ja te saatte tuntea onnellisen ylpeinä, että

teidän uskollisuutenne sekä uhrausvalmiutenne loivat uuden Saksan.»

Hitler itse ei silloin vielä tietänyt, sen paremmin kuin tuo hänen edessään marssiva nuorisokaan, miten pian nämä profeetalliset sanat toteutuisivat.

Kun Hitleristä tuli valtakunnankansleri, niin Hitler-nuorisossa oli noin yksi miljoona jäsentä. Baldur von Schirach keskitti nyt miltei kaikki nuorisojärjestöt Hitler-nuorisoon ja ainoastaan katolinen kirkko kieltäytyi liittämästä nuorisoliittojaan kansallissosialistiseen nuorisoliikkeeseen. Valtakunnan nuorisonjohtaja hahmotteli eräällä kansallissosialistisen puolueen ulkopoliittisen toimiston järjestämällä vastaanotolla Hitler-nuorison luonteen sekä tehtävät koti- ja ulkomaisen lehdistön edustajille seuraavin sanoin: »Nuorison kasvatus on valtion yksinoikeus, jota ei voi luovuttaa kenellekään. Valtion nuorisonkasvatuksen päämääränä on omaa tietoisuutta vielä vailla olevan nuoren järjestelmällinen kehittäminen tietoiseksi valtionkansalaiseksi ja valtioajatuksen kannattajaksi... Hitler-nuoriso on nuoren Saksan maailmankatsomuksellinen kasvatusyhteisö. Sitä, joka ei liity Hitler-nuorisoon, ei sentähden vainota, mutta hän saa vain tuntea, ettei hän tahdo osallistua johtajan työhön. Uskontunnustuksellinen liitto nykyisessä muodossaan on valtion ulkopuolella oleva sellaisten henkilöiden yhteenliittymä, jotka kieltävät valtion idean. Jokainen Hitler-nuorison ulkopuolella oleva nuorisoliitto on ristiriidassa valtion henkenä olevan yhteishengen kanssa.»

Joulukuun 1 p:nä 1936 julkaistu »laki Hitler-nuorisosta» teki tästä siihen saakka vapaaehtoisesta järjestöstä pakollisen valtakunnan koko nuorisolle, ja samalla »Saksan valtakunnan nuorisonjohtaja» korkeimman valtakunnallisen viranomaisen asemassaan asetettiin välittömästi Hitlerin alaiseksi. Tämän lain 2. pykälä kuuluu: »Saksan koko

nuoriso on kodin ohella kasvatettu Hitler-nuorison koulussa ruumiillisesti, henkisesti ja siveellisesti kansallissosialismin hengessä kansan palvelijaksi ja kansanyhteyteen.»

Hitler-nuorison organisaatio jakaantuu neljään suureen osastoon: varsinainen Hitler-nuoriso, johon kuuluvat 14—18-vuotiaat pojat, sitten 10—14 vuoden ikäiset pojat (»Pimpfe» ja »Jungvolk»), »Saksan neitojen liitto» (»Bund deutscher Mädel»=BdM) 14—21 vuoden ikäisille tytöille ja lopuksi BdM:n »tyttöset» (»Jungmädel»), jotka ovat 10—14 vuoden ikäisiä.

Hitler-nuorison tunnuksena on: »Ei mitään meille, kaikki Saksalle.» Etualalla on senvuoksi kasvatus epäitsekyyteen, johon samalla liittyy itsenäisen ja vastuustaan tietoisien sukupolven kehittäminen. HJ perustuu itsejohdon varaan. On ainoastaan johtajia, ei mitään esimiehiä. Johtaja määrätään lujaluontoisimpien ja etevimpien joukosta ja hänellä on toimipiirissään ehdoton käskyvalta sekä täysi vastuu.

Valtakunnan nuorisonjohdon tärkeimpiin tehtäviin kuuluu johtajien koulutus erikoisissa johtajakouluissa, joissa he saavat käydä läpi moniviikkoiset oppijaksot maailmankatsomuksellisilla kursseilla, luonteenkasvatuksessa sekä ruumiinkulttuurissa. Näiden kasvatusahjojen huippuna on Braunschweigissa sijaitseva nuorisonjohdon valtakunnanakatemia. Maailmankatsomukselliseen koulutukseen kuuluu rotuoppia, historiaa, sosialismia, raja- ja ulkomaansaksalaisuutta. Sotilaallista kasvatusta ei ole otettu näiden oppilaitosten ohjelmaan.

Tärkeitä kasvatuskeinoja ovat »koti-ilta» ja »leiri». Niistä ensinmainittu on omistettu toveruudelle ja kuunnelmat, esitelmät, laulu ja leikit suovat vaihtelua näille säännöllisesti keskiviikkoisin järjestettäville illanvietoille. »Leirissä» Hitler-nuorisoa kasvatetaan itsenäisyyteen vapaassa luonnonelämässä. Näistä aluksi virkistykseksi

ja toverikasvatusta varten tarkoitetuista toimintamuodoista on Saksan nuorisolle vähitellen kasvanut laajakan-
toinen kulttuurityö. Nykyään järjestetään joka vuosi
musiikkikoulutusleiri, teatteriviikko ja arkkitehtipäivät,
joilla Hitler-nuorisolla on tilaisuus tutustua uusien taide-
pyrintöjen päämääriin ja joilla nuorisomajojen rakentajat
tutustutetaan Hitler-nuorison henkeen. Sillä tavalla nuoriso
itse koetetaan saada mukaan luomaan näitä kotejaan.
Kouluradiota varten on koottu »esittäjäparvia» soittajista,
laulajista, puhujista ja kertojista sekä amatöörinäytteli-
jistä ja nukketeatterinesittäjistä. Nukketeatterin (sitä
voisi pitää jonkinlaisena jalostettuna muotona entisistä
»Kasperleteattereista») esittäjiä varten on Stuttgartiin
perustettu valtakunnanopisto, ja nukketeatteri on levin-
nyt nyt jo kaikkialle maaseudulle, missä se omalta osaltaan
työskentelee kaupunkeihin pakenemisen vastustajana.

Tarkoin pidetään huolta hyvien suhteitten säilymisestä
jäsenten koteihin: »Ainoastaan se johtaja tuntee johdetta-
vansa nuoret, joka tuntee heidän isänsä ja äitinsä, heidän
elinehtonsa, kotinsa, onnensa ja surunsa.» (B. v. Schirach.)

»Saksan neitojen liitto» on HJ:n naispuolisten jäsenten
yhteenliittymä. Kansallissosialismin mielestä kumpikin
sukupuoli eroaa olemukseltaan sekä luonteeltaan toisistaan
niin suurella määrällä, että niille täytyy antaa sosiaalisessa-
kin elämässä eri tehtävät. HJ:n organisaatiota ei niin muo-
doin voitu ilman muuta toteuttaa »Saksan neitojen liit-
toon» nähden. Myöskään tyttöjen ei sallita laiminlyödä
ruumiinsa kehittämistä: kaksi kolmannesta BdM:n kai-
kesta koulutustyöstä onkin omistettu ruumiinharjoituk-
sille. Urheilukoulutuksen ohessa harjoitetaan myöskin
maailmankatsomuksellista, sivistyksellistä ja käytännöl-
listä koulutustyötä. Telttaleirit ovat harvinaisia, mutta
sitävastoin on järjestetty erikoisia nuorisomajaloita, joissa
BdM:n jäsenet voivat yöpyä vaelluksillaan. Tässäkin jär-

jestössä pannaan suurta painoa toveruudelle sekä sopivien johtajien kasvatukselle. Sen lisäksi on koulutusleirejä ja kotitalouskursseja, joissa mm. nuoria tehtaantyöntekijättäriä koulutetaan talousapulaisen ammattiin. Vuonna 1938 perustettiin BdM:n työmuoto »Usko ja kauneus», joka käsittää 17—21-vuotiaat tytöt. Se kasvattaa heitä enemmän kuin muut BdM-ryhmät tuleviin perheenemännän ja äidin tehtäviin ja tarjoaa sitä paitsi tilaisuuden yhteiseen urheiluun ja voimisteluun jne.

Hitlerin sijainen Rudolf Hess avasi kesäkuussa 1935 »maailman nuorisokodin» Altenan linnassa Westfalissa, minne eri kansakuntien nuorisoa on tarkoitus kutsua säännöllisesti koolle.

Koulu ja kasvat.

Kansallissosialistinen vallankumous antaa kasvatukselle uuden lain: »Saksan koulun on kehitettävä poliittinen ihminen.» Se on täydellisenä vastakohtana liberaaliselle kasvatuskäsitykselle, jonka mukaan politiikka periaatteellisesti tahdottiin pitää erillään koulusta. Tämän vastakohdan selittää kumminkin aivan erilainen käsitys »politiikan» sisällöstä. Vapaamielisyys näki politiikassa syystä myrkyn, jolta nuorisoa täytyi varjella. Kansallissosialismi taas käsittää poliittisen ihmisen sellaiseksi, joka kaikessa ajattelussaan sekä toiminnassaan on palvelevana ja uhrautuvana juurtunut kansaansa ja tuntee olevansa täydellisesti ja erottamattomasti kytkeytynyt sisimmässään valtion historiaan sekä kohtaloon. Sen kanssa pitää yhtä Hitlerin teoksessaan »Taisteluni» kasvatuksen perustekijöistä esittämä ohjelma: »Kansallisvaltion on keskitettävä koko kasvatustyönsä ei ensi sijassa pelkän tiedon päähänpäänttämiseen, vaan ydintä myöten terveen ruumiin kasvattamiseen. Vasta toisella tilalla tulee henkisten

kykyjen koulutus. Mutta tällöin on taas johtavana luonteen, ensi sijassa tahdonvoiman ja päättäväisyyden edistäminen, joka yhtyy vastuunilon kasvatukseen, ja vasta viimeisenä tulee tieteellinen koulutus.»

Nyt sai aivan uuden ja olennaisesti suuremman merkityksen kansakoulu, jolle lankesi perustavanlaatuinen tehtävä kehittää oppilaissaan käsitystä ja tuntoa kansan kohtalonyhteydestä ja osallistumisesta siihen. Samalla tahdottiin estää kasvava pako kansakoulusta ja suunnitelmaton virtailu keskikouluihin sekä korkeampiin oppilaitoksiin. Tätä varten tiukennettiin oppilaitten valintaa noissa viimeksimainituissa oppilaitoksissa, niin että vain lahjakkaat pääsevät niihin. Saksassa tarvitaan vuosittain 8.000—10.000 nuorta akateemisen koulutuksen saanutta, mutta kouluvuonna 1931—1932 oli oppilaitoksista pääseviä ylioppilaskokelaita 32.000 mies- ja 11.000 naispuolista. Huhtikuun 25 p:nä 1933 säädetty »laki Saksan koulujen sekä korkeakoulujen oppilastungosta vastaan» antoi valtakunnan sisämisterille oikeuden rajoittaa tätä lukua. Näin tapahtui käytännössä ensi kerran v. 1934, jolloin korkeakoulukypsyyden saavuttaneiden abiturienttien luku rajoitettiin 15.000:ksi. Korkeakoulukypsyys tunnustetaan vain sellaisille ylioppilaskokelaille, jotka täyttävät korkeakoulun asettamat vaatimukset henkiseen sekä ruumiilliseen kypsyYTEEN, luonteeseen sekä kansalliseen luotettavuuteen nähden. Yllä mainittu rajoitus osoitautui kuitenkin jo vuonna 1935 tarpeettomaksi. Talouden ja teollisuuden nousun vuoksi suuntautui nimittäin suuri joukko ylioppilastutkinnon suorittaneita näille aloille, toisaalta tarvitsivat myös puolustuslaitos ja työpalvelus vuodesta 1935 lähtien koko joukon oppikoulun päästötutkinnon suorittaneita johtajiksi koulutettaviksi. Siten korkeakouluihin pyrkijöiden luku oli saatu supistetuksi takaisin normaaliin määrään.

Valtakunnan opetusministeri Rust korosti puheessaan Preussin valtioneuvostossa maaliskuun 22 p:nä 1935, ettei kansallissosialistisen kansanopetuksen tunnuksena ole tasa-vertaisuus, vaan valikointi olennaisten periaatteiden mukaisesti. Tämän mukaisesti lausutaan maaliskuun 23 p:nä 1935 julkaistussa määräyksessä »oppilaitten valikoinnista ylempiin oppilaitoksiin»: »Ylemmän koulun tehtävänä on kasvattaa ruumiillisesti, luonteenominaisuuksiltaan sekä henkisesti erikoisen hyvälahjainen osa Saksan nuorisoa sillä tavoin, että se kykenee myöhemmin määräävästi vaikuttamaan huomattavissa tai johtavissakin asemissa kansamme poliittiseen, sivistykselliseen ja taloudelliseen elämään. Ylempi koulu on sentähden velvolinen valikoimaan siihen pyrkivää nuorisoa sillä tavoin, että sopimattomat ja lahjattomat jätetään pois, jotta sopivien ja kykenevien kehitystä voitaisiin sitä suuremmassa määrin edistää. Alituisen tutkimisen täytyy ulottua ruumiin ja luonteen sekä henkisten ja kansallisten ominaisuuksien sopivaisuuteen . . .

Henkisessä valikoinnissa ei ole ratkaisevana opitun tietomäärän laajuus, vaan henkinen yleiskypsyys . . . Arvokkaampaa kuin yleinen lahjakkuus on se, että ainakin joillakin yksityisaloilla pystyy eteviin suorituksiin. Niitten vuoksi voidaan heikkomuutta muilla yksityisaloilla arvostella lievemmin.»

Jotta tälle valikoinnille voitaisiin hankkia arvokkaan ihmisaineen luotettava perusrunko, perustettiin tammi-kuussa 1937 erityinen uusi koulumuoto: »Adolf Hitler-koulut». Ne ovat Hitler-nuorison kouluja, järjestö johtaa niitä sekä vastaa niistä. Adolf Hitler-koulut ovat kuusi luokkaisia ja niihin otetaan yleensä vasta 12 ikävuotensa jo täyttäneitä oppilaita. Poikkeuksena ovat ainoastaan Hitler-nuorison poikaosastoissa erikoisesti kunnostautuneet. Koulutus on maksuton, ja kun kypsyystodistus on

saatu, niin Adolf Hitler-oppilaalle avautuvat kaikki puolueen sekä valtion toimiurat. Tammikuun 15 p:nä 1938 laskettiin kymmenen Adolf Hitler-koulun peruskivi.

Näitä kouluja perustamalla puolue alkaa itse välittömästi työskennellä mukana puolueen johtajiksi ja alijohtajiksi tarvittavan jälkipolven kasvattamisessa. Nuo koulut on näet ajateltu niiden suurien ritarikuntalinnojen esiteeksi, joissa puolueen uusi johtajisto sitten koulutetaan sekä kehitetään lopullisesti. Koulun ottamisessa ratkaisevina ovat ainoastaan henkilökohtaiset kyvyt sekä rotuperintö (ei syntyperä eikä varakkuus).*

Ylemmän koululaitoksen ulkonaista ja sisäistä uudesti muodostelua kansallissosialistisessa mielessä on vuodesta 1933 lähtien valmisteltu useilla käskykirjeillä. Sen jälkeen kun vuoden 1937 kuluessa yksinkertaistettiin lukuisia nykyisin olevia koulumuotoja, on helmikuussa 1938 käskykirje »kasvatuksesta ja opetuksesta ylemmissä kouluissa» antanut lopullisesti uuden muodon koko koululaitokselle ja tämä uusi muoto määrättiin astuvaksi voimaan kouluvuoden 1938—1939 alusta. Tämä käskykirje antaa kaiken vastuun kasvattajan käsiin ja hän on senvuoksi velvollinen ylläpitämään keskeytymätöntä henkilökohtaista suhdetta oppilaisiinsa. Opetus korkeammissa kouluissa käsittää nyt kahdeksan vuotta aikaisempien yhdeksän sijasta ja asettaa siten suurempia vaatimuksia sekä oppilaille että opettajille. Tuntiohjelmissa pannaan suurta painoa ruumiinharjoituksille, joille on määrätty viisi viikkotuntia. Tärkeä osa on vierailla kielillä, ennen kaikkea englannilla, sekä myöskin latinalla. Koulun ylimmät luokat jakautuvat oppilaitten lahjojen erilaisuuden huomioonottaen luonnontieteelliseen ja kieliosastoon.

Maavuosi ja maa-apu.

Yhdistettynä työpalveluksen ja kasvatuksen muotona on pidettävä erästä pedagogista menetelmää, jonka käytäntöönottamisella kolmas valtakunta on astunut aivan uusille teille kansankasvatuksen alalla, nimittäin ns. maavuotta (Landjahr) ja maa-apua (Landhilfe). Maavuoden pohjana on ajatus, että itsessään terveet ja luonteeltaankin arvokkaat lapset joutuvat suur- tai teollisuuskaupungin tarjoamassa elämänympäristössä vaaraan menettää nuo luontaiset taipumukset ja lahjansa. Sen vuoksi heidät toimitetaan maaseutu ympäristöön, jotta he palaisivat sitten sieltä koteihinsa takaisin »voimakkaina ja luotettavina taistelijoina» uuden valtion puolesta.

Huhtikuun 1 p:nä 1934 julkaistun Preussin maavuosilain mukaisesti ovat maavuoteen osallistumaan veloitettuja kaikki lapset, jotka ovat suorittaneet lainmukaisen koulupakon määräämät koulukurssit. Heidät kutsutaan sitten maavuoden viettoon. Maavuosiselvollisten valinnan suorittaa valikoimiskomissio.

Lapsia ei toimiteta maalle ainoastaan virkistymään, vaan heidät myöskin opastetaan tutustumaan talonpoikaiselämään ja -työhön, missä he hyödyllisinä työntekijöinä vapaassa luonnossa ja samanikäisten toverien seurassa saavat elämästä aivan toisen näkemyksen kuin mitä suur- tai teollisuuskaupungin usein turmiollisessa ympäristössä olisi mahdollista. Ryhminä he elävät erityisen kodinjohtajan valvonnassa varta vasten tähän tarkoitukseen rakennetuissa taloissa. Kasvatuskeinoina ovat työ, urheilu, koulutus ja yhteiset illanvietto-ohjelmat. Vanhempien vaikutus on maavuoden aikana poistettu kokonaan, ja tämä maavuosi kestää huhtikuun puolivälistä joulukuun keskivaiheille.

Vuosi 1934 oli koevuosi, ja silloin toimitettiin 20.000

valikoitua lasta noihin maakoteihin. Tämän koevuoden kokemukset olivat niin suotuisat, että seuraavana vuonna voitiin lähettää maalle kaksinkertainen lukumäärä hoidokkeja.*

Maapalvelun eli maa-avun tehtävä on samanlainen kuin maavuodenkin. Suurkaupunkien ja teollisuuskeskusten kouluista pääsevien nuorten täytyy useinkin etsiä kauan turhaan itselleen työtä. Maa-apu pitää nyt huolta siitä, että heidät lähinnä sijoitetaan maanviljelijöiden pyynnöstä talonpoikaistaloihin työapulaisiksi. He saavat vuoden työskennellessään valtiolta rahallista avustusta, joka vastaa osaa heidän palkastaan.

Yliopistot ja opiskelijat.

Yhtenäisen ja säännöstellyn ylioppilaskunnan muodostaminen Saksan lukuisista ylioppilasjärjestöistä vaati melko pitkän ajan, kun pirstoutuminen erilaisiin osakuntiin ja yhteyksiin oli hyvin suuri ja tuotti uudestijärjestelylle monenlaisia vaikeuksia. Varsinkin entisten osakuntien ns. »vanhat herrat» osoittivat vähän ymmärtämystä uusia ideoita kohtaan. Vasta vuoden 1937 lopussa ja vuoden 1938 alussa valtakunnan nuorisonjohtajan onnistui viisaalla ja tarmokkaalla menettelyllä aikaansaada »Saksan ylioppilaitten vanhojen herrojen liiton» (ns. »kansallissosialististen ylioppilaitten taisteluapu») ja ylioppilasliiton täydellinen yhtyminen, niin että niin vanhat kuin nuoretkin liitettiin uuteen kansallissosialistiseen elämänyhteyteen. Nyt on jo pyörein luvuin 80 % kaikista ensi vuoden opiskelijoistakin mukana ylioppilasliiton »toverikunnissa», ja vain ajan kysymys on, milloin ns. vapaaopiskelija katoaa kokonaan näyttämöltä.

Kansallissosialismi asetti korkeakoululaitoksen alalla

itselleen kolme tehtävää: uuden ylioppilastyypin, korkeakoulujen uuden opettajatyypin luomisen sekä uuden käsityksen muodostamisen tieteestä. Ylioppilaselämä on tästä lähtien mahdollista enää ainoastaan kansallissosialistisissa yhteisömuodoissa, jotka rakentavat aivan uudelle perustalle sekä esivalmistukselle, nimittäin HJ:ssa, SA:ssa ja työpalvelusleireissä, joissa kasvatuksen perustyö nyt suoritetaan koulukurssin päätyttyä. Opetusministeri Rust lausui kesäkuussa 1934 Saksan ylioppilaitten eräässä kokouksittaisuudessa Berliinissä: »Todellisenä käytännön kouluna eivät ole yliopistot eivätkä oppikoulut, vaan sellaisena on työpalvelusleiri, sillä siellä lakkaavat opetukset ja sanat ja alkaa teko. Se joka ei menesty työpalvelusleirissä, on myöskin menettänyt oikeutensa johtaa akateemikkona.» Vastan neljännestä lukukaudesta lähtien pitää tieteellisen erikoistyön astua olennaisesti voimakkaammin etualalle.

Helmikuun 7 p:nä 1934 saatettiin julki »Saksan ylioppilaskunnan johtosääntö», jonka tarkoituksena ei ole — kuten sisäministeri selitti — liittää ylioppilasjärjestöt valtiorakenteeseen, vaan turvata opiskelijakunnalle sekä ammattikoulujen oppilaskunnalle mahdollisuus hoitaa omia asioitaan omalla vastuulla. Tätä itsevastuuta ei kuitenkaan pidä siirtää sille sen itsensä vuoksi, vaan kansan ja valtakunnan korkeimpien päämäärien nimessä. Ylioppilaskunta ei ole oma tarkoituksensa, kuten ministeri julistuksessaan lausui. Sellaisena se ei vastaisi tehtäväänsä ja huonontuisi pelkäksi organisaatioleikittelyksi, kun se itseensä tyytyen kuluttaisi toimintatarmonsa opiskelijoiden sekä korkeakoulujen omassa ahtaassa piirissä ja asettaisi siten ylioppilaitten tarkasti rajoitetun »säädyn» muitten säätyjen vastapainoksi. Ylioppilaskunnan tehtävänä on päinvastoin voittaa alituinen vaara, että opiskelija eristyy kansasta. Ylioppilaskunnan pitää temmata pelkästään opiskeleva, ainoastaan tieteellisen alansa hyväksi elävä ja niissä yhteyk-

sissä liikkuva ylioppilas luentosalin, erikoisalan, osakuntansa ahtaudesta pois ja viedä hänet yhä uudelleen korkeakoulun, kansan ja valtakunnan kokonaisuhteyden piiriin. Sen täytyy johdattaa hänet käsitteiden sekä tietellisen asioitten tarkastelun abstraktisesta henkisestä maailmasta yhä uudestaan kansan todellisuuteen, jotta hän siten saisi oikean käsityksen opiskelunsa sekä tulevan ammattinsa todellisesta mielestä ja luonteesta. Ylioppilaskunnan on näytettävä opiskelijalle kerta toisensa jälkeen, ettei korkeakoulu ole mikään itseensä sulkeutunut ja vain omaan itseensä perustuva maailma. Päinvastoin opiskelija on opastettava käsitykseen, että hän voi kehittyä pystyväksi tulemaan toimintaansa kansan keskuudessa ainoastaan sillä edellytyksellä, että hän elää opintoaikanaan itse kansan mukana.

Saksan ylioppilaskunta ja Saksan ammattikoulujen oppilaskunta muodostavat yhdessä Saksan korkea- ja ammattikoulujen »opiskelijoiden valtakunnanyhteisön» (Reichsschaft der Studierenden). Ylioppilaskunnan on pidettävä huolta siitä, että ylioppilaat täyttävät velvollisuutensa korkeakoulua, kansaa sekä valtiota kohtaan. Sen täytyy kasvattaa opiskelijat työpalveluksen velvollisuuksien tietä sekä antamalla heille poliittista koulutusta, niin että heistä tulee vastuuvalmiita ja epäitsekkäitä kansan sekä valtion palvelijoita. Ylioppilaitten poliittinen kasvatus on uskottu »Saksan kansallissosialistiselle ylioppilasliitolle». Sen lisäksi ylioppilas voi vapaaehtoisesti kuulua johonkin NSDAP:n jäsenjärjestykseen, siis SA:han, SS:ään, HJ:iin, NSKK:hon tai NSFK:hon.

Jokainen ylioppilaskunnan jäsen kuuluu erikoisalan yhteisöön, joilla on myöskin omat kasvatustehtävänsä kullakin: niiden on valmistettava jäseniään palvelukseen tulevassa ammattiyhteisössään. Marraskuun 2 p:nä 1934 julkaistiin asetus valtakunnan ylioppilastoimen (Reichsstu-

dentenwerk) perustamisesta. Sen tehtävänä on asetuksen 1. pykälän mukaan tehdä jokaiselle lahjakkaalle saksalaiselle mahdolliseksi päästä saksalaiseen korkeakouluun syntyperään tai taloudellisiin olosuhteisiin katsomatta. Tämän toiminnan päämääränä on kykenevimpien valinta kansallissosialististen vaatimusten mielessä.*

Esimerkkinä siitä yhteiskunnallisesta hengestä, johon ylioppilaskunnan piirissä pyritään, mainittakoon sopimus, jonka perusteella Saksan kansallissosialistinen ylioppilaskunnallisuusliitto on yhdessä Saksan työrintaman kanssa muodostanut Thüringenissä vuoden 1938 alussa »ylioppilaitten ja työläisten» työyhteisön. Sen tarkoituksena on lähentää opiskelijoita ja työläisiä toisiinsa järjestämällä keskusteluyhteisöjä. Samalla ensimmäisen ja toisen lukukauden ylioppilaat sitoutuivat työskentelemään kaksi viikkoa jossaakin yrityksessä, jotta sillä tavoin voitaisiin valmistaa kahdelle erikoisesti virkistystä kaipaavalle työtoverille kummallekin viikon pituinen täysipalkkainen lisäloma.**

Tämä korkeakoulu-uudistus on toteutettu pääasiallisesti ilman korkeakoulujen opettajiston myötävaikutusta, vieläpä osaksi vastoin heidän mielipiteitään. Jo maaliskuun 4 p:nä 1933 selitti kumminkin kolmesataa Saksan korkeakoulujen professoria vaalijulistuksessa, että he näkivät Hitlerin valtaantulossa oikean tien Saksan kansan pelastukseen ja lupasivat osaltaan myötävaikuttaa siinä. Ja marraskuun 11 p:nä 1933 eräät maailmanmaineen saavuttaneet saksalaiset tiedemiehet julkaisivat Leipzigissä (lääketieteen professori, salaneuvos Sauerbruch, taidehistorioitsija, prof. Pinder, antropologi, prof. Eugen Fischer ja filosofi, prof. Heidegger) vetoimuksen koko maailman sivistyneisiin vaatien heiltä ymmärtämystä Hitlerin taistelua kohtaan Saksan tasa-arvoisuuden puolesta.

Tässä yhteydessä mainittakoon, että myöskin opettajien asema yliopistoissa on olennaisesti muuttunut. Tammi-

kuun 4 p:nä 1935 julkaistu »valtakunnallinen dosentiksi-hyväksymisjärjestys» poistaa ns. yksityisdosentit. Nyt tehdään jyrkkä ero hyväksymisen ja dosentinviran saamisen välillä. Tämä hyväksyminen on jokaiselle tohtorille tai lisensiaatille avoin aikaisintaan kolmantena vuonna opintojen päättymisen jälkeen ja siitä annetaan todisteeksi akateeminen arvo »Dr. habil.», mutta se ei vielä millään muotoa automaattisesti anna akateemisen opettajan opetus-oikeuksia. Ne varataan pikemminkin niille dosenteiksi oikeutetuille, joitten valinta tapahtuu ei ainoastaan puhtaasti tieteellisten saavutusten, vaan myöskin opettajakyvyn ja persoonallisuuden laadun perusteella. Dosentinviran antaminen on senvuoksi riippuvainen opettajakokeesta sekä kunnostautumisesta yhteisöleirissä ja dosenttiakatemiassa.

5. S i v i s t y s e l ä m ä.

Kansallissosialistinen oikeuskäsitys.

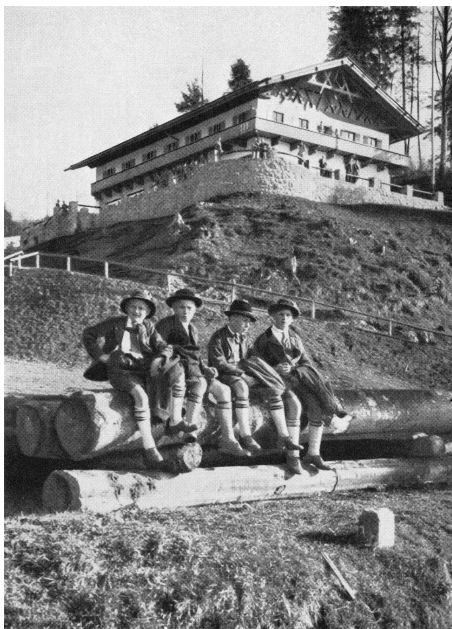
Hitlerin poliittisen uransa alkaessa muovaileman kansallissosialistien ohjelman 19. kohta kuuluu: »Me vaadimme materialistista maailmanjärjestystä palvelevan roomalaisen oikeuden korvaamista saksalaisella yleisoikeudella.» Tämän lauseen muoto saattaa tavallisesta juristista tuntua alkeelliselta, mutta kaikessa lyhyydessään se käsittää selvästi sen olennaisen, mihin kansallissosialistinen oikeuskäsitys pyrkii.

Tässä esiintyy kaksi täydellistä vastakohtaa. Toinen niistä edustaa käsitystä, että oikeus sellaisenaan sisältää oman olemassaolonoikeutensa, jonka vuoksi sitä ei voida ollenkaan tutkia hyödyllisyytensä kannalta. Se olisi olemassa, vaikka maailma luhistuisi sen yllä. Toinen katsanto-

kanta taasen selittää, että oikeuden tehtävänä on suojata kansanyhteisön jäsentä sekä hänen omaisuuttaan samoin kuin kansaakin niiltä tekijöiltä, jotka yhteiskunnanvastaisina joko koettavat vapautua yhteisistä velvollisuuksistaan tai rikkovat näitä yhteisetuja vastaan.

Useat kansallissosialistit koettavat lähemmin perustella tätä viimeksimainittua käsitystä. Niinpä pääministeri Göring on selittänyt: »Lait eivät saa enää perustua käsitykseen, että on olemassa abstraktinen, kansakunnasta aivan irrallinen oikeus . . . Lainsäätäjä ei saa tahtoa järkeysperäistä, johdelmista syntyneen mielivaltaisuuden asettamista kansanoikeuden sijaan.» Darrén mielipiteen mukaan vallitsee koko roomalaista oikeutta »oikeudenomistajan» käsite; julkisoikeudessa se on valtionpäämiehen tahto, yksityisoikeudessa taasen omistajan sekä subjektiivisten oikeuksien muitten haltijoitten tahto. Yhteisyyden ajatus, joka on roomalaiselle oikeudelle vieras, hallitsee germaanista oikeutta. Pyrkimys yhteiskunnan ja toveruuden rakentamiseen on läpikäyvänä kautta koko Saksan oikeushistorian. Yksityinen esiintyy siinä aina ahtaampien tai laajempien yhteisöjen jäsenenä ja hänen oikeutensa sekä vapaan tahdonmäääämisensä täytyy väistyä taka-alalle tuollaisen yhteisön korkeampien välttämättömyyksien ja tarpeiden tieltä. — Ja kirkollisministeri Kerl selittää: »Meidän täytyy vapautua kaavamaisuuksien liikarunsaudesta, lakitehtailusta, joka tahtoo tehdä jokaisen yksityistapauksen tuomarille niin tuomintavalmiiksi, ettei hän enää täytä korkeata, kuninkaallista virkatehtävää, vaan suorittaa eräänlaista teknillistä työtä.»

Vapaamielinen käsitys oikeusvaltiosta vaatii ensi sijassa yksityisen vapauksien ja oikeuksien periaatteellista takuamista. Kansallissosialismi ei aseta yksityisen vapaus- ja oikeusintressejä oikeusjärjestelmänsä huipuksi, vaan sinä on kansanyhteyden hyvän turvaaminen. Kansallissosialis-

Nuorison retkeilymaja.

Hitler-nuorison poikia leirissä.

Saksan neitojen liiton (BdM) tyttöjä.

tisen katsantokannan mukaan ei tuomarin tehtävänä ole lakipykälien tulkinta, vaan oikeuden hakeminen. Lain täytyy tukea tätä hänen pyrkimystään, mutta tuomari ei ole sidottu lain kirjaimeen, jos lain kirjaimellinen soveltaminen johtaisi pakosta epäoikeutettuun ja tuomarin oikeustajuntaa vastaan sotivaan ratkaisuun. Tuomarin täytyy olla riippumaton ja samalla vastuustaan tietoinen. Ne ovat pohjoismaiselle oikeudelle ikivanhoista ajoista tuttuja periaatteita.

Uuden oikeuden hengen ilmaisee kaikkein selvimmin ja ratkaisevimmin johdanto uuteen »siviilioikeusjärjestykseen»: »Kansanomainen lainkäyttö on mahdollinen ainoastaan yhdessä menetelmässä, joka on kansalle ymmärrettävä ja takaa yhtä varman kuin pikaisesti vaikuttavan oikeussuojan. Asiapuolten ja heidän edustajiensa täytyy olla tietoisia siitä, ettei lainkäyttö ole heitä varten, vaan samalla sekä ensi sijassa kansakokonaisuuden oikeusturvaksi tarkoitettu. Minkään puolen ei voida sallia johtavan oikeutta harhaan epätodenmukaisuuksilla tai käyttävän väärin sen työvoimaa pahantahtoisella tahikka huolimattomuudesta johtuvalla jutun käsittelyn viivytyksellä. Jokaiselle kuuluvaa oikeusturvaa vastaa velvoitus helpottaa tuomarille oikeudenmukaisuuteen pääsemistä rehellisellä sekä huolellisella asianhoidolla.

Tuomarin tehtävänä on vaikuttaa oikeuskäsittelyn tiukalla johdolla ja läheisessä kosketuksessa riitapuoliin sillä tavoin, että jokainen kiistakysymys saadaan perusteellisen valmistelun jälkeen mikäli mahdollista selvitettyksi ja ratkaistuksi yhdessä ainoassa käsittelyssä. Hänen on vältettävä lykkäyksiä, jotka eivät ole asiallisesti välttämättömiä, ja hänen on myöskin estettävä jutun viivyttämistä myöhästyneellä käsiteltäväksi ottamisella.

Ainoastaan siten päästään elävään, täysin suulliseen ja välittömään jutun käsittelyyn joka tekee tuomarille

mahdolliseksi totuuden varman löytämisen ja jonka kulkua riitapuolet voivat seurata ymmärtämyksellä sekä luotamuksella.»

Toukokuun 25 päivän 1936 patenttilaki suojaa aivan kansallissosialistisessa hengessä henkistä omaisuutta taaten oikeuden patenttiin nimenomaisesti keksijälle itselleen henkilökohtaisesti tai hänen oikeuksiensa perijälle, mutta ei yhteisöille tai laitoksille. Mutta toisaalta voidaan antaa pakkolupa käyttöön, jos valtakunnanhallitus päättää, että keksintö pitää tehdä kansanyhteyden edun nimessä kaikkien saatavaksi. Keksijän täytyy silloin tyytyä kohtuulliseen korvaukseen.

Elokuun ensimmäisenä päivänä 1938 astui voimaan uusi avioliittolaki, joka monessa oleellisessa kohdassa edustaa aivan uutta kantaa avioliiton solmimiseen ja purkamiseen nähden.

Perintöoikeuden uudelleen järjestämistä puoltaa Saksalaisen oikeuden akatemian mietintö, joka tähtää siihen, että lain sukulaisille turvaama perimisoikeus päättyisi isovanhempiin ja heidän jälkeläisiinsä ja että avioliitonulkopuolella syntyneen lapsen perintöoikeuksia parannettaisiin.

Kansallissosialismin maailmankatsomuksellinen perus- asenne vaatii myöskin koko siviilioikeuden alalla laajaperäisiä uudistuksia. Valtiosihteeri Schlegelberger piti tammikuun 25 p:nä 1937 esitelmän, joka myöhemmin ilmestyi painostakin, nimeltä »Hyvästijätto siviilioikeuden lakikirjalle». Siinä hän ilmoitti, että oikeusministeriö Hitlerin suostumuksella ryhtyy uudistamaan siviililain säätämää oikeutta, mutta että tämän uudistuksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole laatia uutta lakikirjaa, vaan valmistaa yksityisiä, siviilioikeuden eri aloja koskevia lakeja.*

Samoin kuin kansallissosialismi koettaa siviilioikeuden alalla tehdä lopun yhteiskunnan etuja vastaan sotivan asianajotaidon mutkista sekä tempuista, se rikosoikeuden

alalla yhtä jyrkästi vastustaa katsantokantaa »pereat mundus, fiat justitia» (»tuhoutukoon maailma, kunhan oikeus täytyy»). Se vastustaa rikosoikeudessa tähän saakka yleistä periaatetta »ei mitään rangaistusta ilman rikoslakia» ja julistaa päinvastaisen periaatteen: »Ei mitään rikosta ilman rangaistusta.» Aikaisempi rikoslaki salli teon rankaisemisen ainoastaan siinä tapauksessa, jos sen rangaistavuus oli laissa nimenomaisesti määriteltä. Kesäkuun 28 p:nä 1935 julkaistu »laki rikoslain muuttamisesta» säättää sitä vastoin, että rangaistava on jokainen teko, »joka ansaitsee rangaistuksen rikoslain perusajatuksen ja kansan terveen tunteen mukaan». Rikosoikeuden suoja rikollista tekoa vastaan ei saa pettää senvuoksi että rikoslain tekstissä on aukkoja, joista taitava rikollinen voi päästä pajahtamaan läpi.

Sääntö »nulla poena sine lege» — sanoo oikeusministeriön valtiosihteeri Roland Freisler — suojaa tosin vapautta, mutta »vapautta menetellä kunniaattomasti. Se on suojana sellaiselle kansalaiselle, joka tahtoo rakentaa elämänsä kunniallisuuden ja nimenomaan kielletyn toiminnan väliin aukenevalle laajalle hetteikölle, taitavalle, ovelalle, juridisesti nokkelalle, tunnottomalle vehkeilylle.»

Mutta päinvastoin saattaa myöskin tapahtua, ettei rikollisesta teosta aseteta vastuuseen, jos yhteiskunnan oikeudenmukaisuuden tunto, siis korkeampi oikeudenmukaisuus vaatii tätä. Sillä oikeudenmukaista on se, mikä hyödyttää kansaa, mutta väärin se, mikä sitä vahingoittaa.*

Mainitun lain 9. pykälä määrää samoin, että se, joka ei anna apua onnettomuuksissa tai yhteisen vaaran uhatessa, vaikka se olisi kansan terveen tajunnan mukaisesti hänen velvollisuutensa, jonka hän voisi täyttää ilman huomattavaa omaa vaaraa ja loukkaamatta muita tärkeitä velvollisuuksia, on tuomittava vankeuteen tai sakkoihin.

Rangaistuksen täytäntöönpanossa on saatettu voimaan

periaate, että rangaistun täytyy tuntea rangaistus rankaisuksi.* Rangaistuksen pitää vaikuttaa myöskin »sisäiselle kasvatukselle luoksepääsemättömiin rikollisiin» uusia rikoksia estävästi. »Siihen tarvitaan kurin ja järjestyksen määrätietoista ylläpitoa, totuttamista työhön sekä velvollisuuksien täyttämiseen ja yritystä vaikuttaa uskonnollisin, siveellisin sekä henkisin keinoin» (elokuun 1 päivän 1933 lain 6. pykälä). Täysin ankarasti ja järkkymättömästi rikoslaki kohtelee erikoisen inhoittavia, alhaisia rikoksia (kuten esimerkiksi lasten ryöstöä kiristystarkoituksessa). Niistä ei ainoastaan määrätä kuolemanrangaistusta, vaan myöskin pannaan se täytäntöön, eikä tämä rangaistus ole siten pelkkä tyhjä uhkaus kuten eräissä muissa valtioissa. Nuoria, ensikertaisia rikollisia ei sitä vastoin saa viedä yhteen ammattirikollisten kanssa, vaan heidät sijoitetaan erityisiin laitoksiin.

Kirkko.

Protestanttiset kirkkokunnat.

Kansallissosialistisen puolueohjelman 24. kohta alkaa seuraavin sanoin: »Me vaadimme vapautta kaikille uskonnustuksille valtiossa, mikäli ne eivät vaaranna valtion pysyvää pöytätyötä tai riko germaanisen rodun siveys- ja moraalityöntunnetta vastaan. Puolue sellaisenaan edustaa positiivisen kristillisyyden kantaa sitoutumatta määrättyyn uskonnustukseen.»

Kirjassaan »Taisteluni» Hitler on vielä tarkemmin hahmotellut katsantokantansa sanoessaan: »Liike torjuu päättävästi kaiken kannanoton kysymyksiin nähden, jotka ovat jo sen poliittisen työn puitteitten ulkopuolella tai sille periaatteellisesti merkityksettömiä. Sen tehtävänä ei ole uskonnollinen uudistus, vaan meidän kansamme poliittinen

uudestijärjestäminen. Se näkee molemmissa uskontunnustuksissa kansamme olemassaolon yhtä arvokkaita tukia ja taistelee sentakia niitä puolueita vastaan, jotka tahtovat alentaa meidän kansaruumiimme tämän siveellis-uskontollisen sekä moraalisen lujittumisen perustan puolueutujensa välikappaleeksi.»

Kansallissosialismin päästyä valtaan syntyi »Saksalais-ten kristittyjen uskonliike», joka asetti tehtäväkseen luterilaisen, kalvinilaisen ja preussilaisen unionikirkon välillä vielä vallitsevien uskontunnustuksellisten eroavaisuuksien sovittamisen,* samalla kuin näille kirkkokunnille olisi »annettava muoto, joka tekisi ne kykeneviksi suorittamaan Saksan kansalle sen palveluksen, jonka Jeesuksen Kristuksen evankeliumi velvoittaa ne kansalleen tekemään». »Täydellisen sielullisen murroksen tapahtuessa Saksassa», Alfred Rosenberg lausuu (»Grundlagen» I.1.1.), »syntyi joukko huomioon otettavia uskonnollisia ryhmytyksiä, jotka pitivät kirkon vanhoja muotoja aikansa eläneinä ja uskoivat sekä uskovat edelleen vahvasti, että Lutherin uskonpuhdistus on jäänyt puolitiehen, niin että sitä täytyy nyt täydentää uskon jatkuvalla germaanilaistamisella. Toiset ryhmät taas julistivat käsitystä, etteivät eräät kristinuskon periaatteet itsessään vastaa germaanista luonnetta ja että senvuoksi on välttämätöntä päästä pois vanhoista, enemmän paavillisista kuin kristillisistä kirkkoista.»** Tämä uusi liike vaati sitä paitsi »uskontunnustuksen edelleen kehittämistä hylkäämällä jyrkästi kaikki nykyaikaiset harhaopit: materialismin, mammonanpalvonnan, bolševismin sekä epä kristillisen pasifismin». Protestanttiset osamaiden kirkot vastustivat kuitenkin näitä pyrkimyksiä »huolissaan evankelisen kirkon uskonpuhdistuksen luomasta uskonperustasta». Evankelisten kirkkovaalien edellä Hitler piti tästä syystä puheen, missä hän lausui mm.: »Kansallissosialismi on aina vakuuttanut,

että se on päättänyt ottaa kristilliset kirkot valtion suojaan. Kirkot eivät omasta puolestaan voi hetkeäkään epäillä sitä, etteivät ne tarvitsisi valtion turvaa ja että ne ainoastaan tämän suojan ansiosta kykenevät täyttämään uskonnollisen tehtävänsä. Niin, kirkot vaativat tätä turvaa valtiolta. Mutta valtion täytyy puolestaan siitä hyvästä vaatia kirkoilta, että ne antavat taasen valtiolle kaiken sen tuen, jota se kaipaa olemassaololleen. Kirkon sekä valtion olemassaolonoikeutuksen kannalta ratkaisevaa on ihmisen pysyttäminen sielullisesti sekä ruumiillisesti terveenä; terveyden tuho merkitsisi nimittäin niin hyvin valtion kuin kirkonkin loppua. Sentakia valtio ei voi suhtautua välinpitämättömästi aikansa uskonnollisiin tapahtumiin, samoin kuin taasen päinvastoin kirkot eivät myöskään saata olla välittämättä kansapoliittisista tapahtumista sekä muutoksista . . . Saksan kansan uuden nousun nimessä, jonka nousun minä näen olevan eroamattomasti sitoutunut kansallissosialistiseen liikkeeseen, minä sentähden ymmärrettävistä syistä toivon, että uusien kirkkovaalien tulos tukee meidän uutta kansan- ja valtiopolitiikkaamme. Sillä samalla kun valtio on valmis takamaan uskonnollisen elämän sisäisen vapauden, on sillä myöskin oikeus toivoa, että uskontunnustusten piirissä kuultaisiin niitä voimia, jotka päättäväisesti tahtovat puolestaan asettua kansakunnan vapautta puolustamaan. Mutta tätä ei aikaansaada maailmaa vieroksuvin ja maailman tapahtumilta kaiken merkityksen kieltävin uskonnollisen kivettymisen voimin, vaan elävän liikkeen voimalähteillä. Näiden voimien minä näen kokoontuneen ensi sijassa siihen osaan evankelista kirkkokansaa, joka Saksalaisten kristittyjen liikkeenä on tietoisesti astunut kansallissosialistisen valtion maaperälle . . . Se ei lainkaan koske eri uskontunnustusten sisäisiä uskonnollisia kysymyksiä.»

Ja lopuksi vielä puolueenjohtajan sijainen Hess katsoi tarpeelliseksi selittää lokakuun 13 p:nä 1933 antamassaan määräyksessä: »Kukaan kansallissosialisti ei saa millään tavoin kärsiä vahinkoa sen johdosta, ettei hän omaksu määrättyä uskonsuuntaa tai -tunnustusta, tai jollei hän ylipäänsä tunnustaudu minkään uskontunnustuksen kannattajaksi... Omantunnonpakotusta ei saa harjoittaa.»

Kaikesta huolimatta riitaisuudet »Saksalais-evangelisen kirkkoliiton» 28 valtiokirkon kirkkokansan ja pappien keskuudessa jatkuivat edelleen. Tämä riita ei suuntautunut ainoastaan eräitä siellä täällä esiintyviä kristinuskon vastaisia liikkeitä vastaan (jollaisia vastaan valtiokin omaksui jyrkän asenteen),* vaan ennen kaikkea sen kohteena olivat »saksalaisten kristittyjen» uudistuspyrkimykset ja itse valtiokin, mikäli tämä vaati järjestysmuodon tiukempaa keskitystä.

Me sivuutamme tässä kirkollisista organisaatio- ja nimityskysymyksistä johtuneet mielipiteiden eroavaisuudet ja rajoitumme henkisiin kiistakohtiin. Näistä käyty taistelu kiristyi heinäkuun 14 p:nä 1933 voimaansaatetun »Saksan evangelisen kirkon järjestysmuodon» eräitten määräysten johdosta sekä muutamien osamaiden kirkkojen julkaistua »Kaksikymmentä kahdeksan teesiä», joihin »saksalaiset kristitytkin» yhtyivät joulukuun 21 p:nä 1933.

Näistä kohdista synnyttivät varsinkin seuraavat vastainta osassa protestanttista kirkkokansaa sekä ns. »pappien hätäliiton» taholla.

Teesi 2. »Kirkonjohtajana voi olla ainoastaan sellainen henkilö, joka nauttii valtionjohdon luottamusta...»

Teesi 3. »Kansankirkko tunnustautuu veren ja rodun periaatteen kannattajaksi, koska kansa on veren- ja olemuksenyhteys. Kansankirkon jäsenenä voi senvuoksi olla ainoastaan henkilö, joka valtion lakien mukaan on kansalainen. Kansankirkon virassa voi palvella ainoastaan sel-

lainen henkilö, joka valtion oikeuden mukaan saattaa olla virkamies (ns. arjalaispykälä).» *

Teesi 4. »Kansankirkko ei merkitse toisrotuisten kristittyjen sulkemista pois jumalansanasta ja sakramentista sekä suuresta kristillisestä uskonyhteydestä. Toisrotuinen kristitty ei ole alempiarvoinen, vaan toisenlaatuinen kristitty . . .»

Teesi 12. »Vanhalla testamentilla ei ole samaa arvoa (kuin Uudella testamentilla). Nimenomaisesti juutalainen kansansiveellisyys ja kansanuskonto on voitettu . . . Vanha testamentti pysyy tärkeänä . . .»

Teesi 13. »Me tajuamme . . . Vanhassa testamentissa Jumalan rakkauden ensi säteet, joita Jeesus Kristus lopullisesti ilmentää. Tämän tajuamisen vuoksi kansankirkko ei voi hylätä Vanhaa testamenttia.»

Teesi 18. »Kansankirkko vastustaa senvuoksi myöskin yrityksiä korvata usko Kristukseen toisella uskonnolla, joka on muodostunut rotuelämyksestä . . . Kiista, oliko Jeesus juutalainen vai arjalainen, ei ylipäänsä ulotu Jeesuksen olemukseen. Jeesus ei edusta ihmislaatua, vaan paljastaa persoonassaan meille Jumalan laadun.»

Oppositio selitti 2. teesin johdosta, että ainoastaan hengellisten näkökohtien pitää määrätä sopivaisuus kirkolliseen virkaan. Teesiin 3. taasen huomautettiin, etteivät veri ja rotu ole uskonpuhdistuksen luoman uskontunnustuksen mukaan Jumalan ilmausmuotoja. Erikoisen kiivas riita syntyi arjalaispykälän johdosta. Sen selitettiin aset-tavan kastesakramentin ja pyhän hengen herättämän Kristukseen uskon sijaan määrättyyn rotuun kuulumisen ehdoksi kristilliseen seurakuntaan pääsulle. Se kieltää siten pyhän hengen vaikutuksen ja lakkauttaa tällä tavoin Kristuksen kirkon. 4. teesiin nähden taasen huomautettiin, ettei reformoitu uskontunnustus tunne erilaatuisia, vaan ainoastaan eri uskontunnustuksiin kuuluvia kristit-

tyjä. Muut vastaväitteet perustuvat ilmeisiin väärinkäsityksiin.

Valtakunnanpiispa kutsui näiden riitaisuuksien johdosta kirkonjohtajat tammikuun lopussa 1934 neuvotteluihin, jotka sujuivat täydellisen yksimielisyyden merkeissä. Niiden päätyttyä kirkonjohtajat antoivat yhteisen selityksen ehdottomasta uskollisuudestaan kolmatta valtakuntaa ja sen johtajaa kohtaan ja tuomitsivat mitä jyrkimmin valtion, kansaan sekä liikkeeseen kohdistuvat arvostelut.

Tämäkään kirkonjohtajien selitys ei kyennyt rakentamaan rauhaa »uskontunnustusrintamalla». Sitä todistaa puhe, jonka valtakunnan sisäministeri Frick piti joulukuun 8 p:nä 1934 Stuttgartissa ja jonka seuraava kohta valaisee hyvin tilannetta valtiovallan kannalta:

»Saattaa olla niin, että valtakunnankirkkohallitus pyrkinessään sulattamaan 28 osamaiden kirkkoa valtakunnankirkoksi esiintyi ehkä liian myrskyisesti ja määräsi toimenpiteitä, joilta puuttui tarpeellinen oikeusperusta. Siten syntyi vastavaikutus. Mutta lopuksi valtakunnan kirkkohallitus käsitti, että tämä tie kaipaa parempaa oikeudellista perustelua, ja on alkanut jälleen rakentaa siellä, missä oikeudellinen pohja oli ehdottoman luja, nimittäin Saksan evankelisen kirkon lainmukaisesti säädetyn järjestysmuodon alalla. Valtio ei aio sekaantua kirkon asioihin. Mutta on valitettavasti hyvin perusteltua aihetta toteamukseen, että kristillisyyden varjossa täällä kokoontuu kaikkia mahdollisia valtiota kohtaan vihamielisiä ja maankavaluksellisia aineksia harjoittaakseen politiikkaansa muka puhtaasti kirkollisella alalla ja aiheuttaakseen tätä tietä vaikeuksia kolmannelle valtakunnalle. Minä sanon tähän, ettei valtakunnanhallitus halua katsoa tätä touhua syrjästä loppumattomiin, vaan että se on päättänyt käydä käsiksi sentapaisiinkin valtionviihollisiin ja maankavaltajiin, missä

poliittiset välttämättömyyssiin niin vaativat. Saksan kansa on kyllästynyt tähän kirkkoriitaan. Valtakunnanhallitus ei missään tapauksessa ole ollenkaan kiinnostunut rahallisen avun antamisesta kirkkoille, joitten pitäisi myötävaikuttaa saksalaisen ihmisen sisäisen kohottamisen hyväksi, mutta jotka vain kylvävät riitaa ja epäsopua kansan keskuuteen.»

Kirkkoriita jatkui kaikista sovitteluyrityksistä ja varoituksista huolimatta evankelisen kirkon piirissä myöskin vuonna 1935. Ennen kaikkea ns. »tunnustusrintama» esiintyi »saksalaisten kristittyjen uskonliikettä» vastaan huolissaan evankelisen kirkon uskontunnustusperustan johdosta.

Valtataistelu kirkossa sai tällöin vähitellen sellaiset muodot, että valtion oli taas pakko puuttua asiaan. Valtakunnanministeri Kerrl nimitettiin heinäkuun 16 p:nä 1935 »kirkkoministeriksi». Syyskuun 24 p:nä 1935 julkaistiin »laki Saksan evankelisen kirkon suojaamiseksi» ja tämän lain pohjalla saatettiin loppuun valtiokirkkojen yhteenliittäminen Saksan evankeliseksi kirkoksi. Samalla kirkkoministeri sai valtuudet antaa asetuksia järjestyksen luomiseksi evankeliseen kirkkoon, koska »kirkollisten ryhmien keskenään ja toisia vastaan käymän taistelun johdosta on kaikkialla syntynyt tilanne, joka raatelee kirkkokansan yksimielisyyttä, rajoittaa yksityisen uskon- ja omantunnonvapautta, vahingoittaa kansanyhteyttä ja saattaa itse evankelisen kirkon olemassaolonkin mitä suurimpiin vaaroihin.» Lokakuun 14 p:nä 1935 perustettiin valtakunnan kirkkovaliokunta ja vanhapreussilainen valtiokirkkovaliokunta, jotka julkaisivat lokakuun 17 p:nä uskovaisille julistuksen lausuen siinä mm.: »Saksan evankelisen kirkon koskematon perusta on Jeesuksen Kristuksen evankeliumi, sellaisena kuin se on raamatussa meille osoitettu ja uskonpuhdistuksen tunnuksissa astunut uudelleen valoon.

Me hyväksymme kansallissosialistisen kansankäsityksen rodun, veren ja maaperän pohjalla. Me hyväksymme tahdon vapauteen, kansalliseen arvoon ja sosialistiseen uhri- valmiuteen, joka on valmis uhraamaan elämänsä kansanyhteyden puolesta. Me näemme siinä Jumalan meille antaman meidän Saksan kansamme todellisuuden... Jännitykset ovat väistämättömiä. Ne on selvitettävä arvokkaasti, rehellisesti, ja totuudenrakkaasti. Se pitää paikkansa niin meihin kuin meidän vastustajiimmeikin nähden.»

Valtakunnanministeri Kerrl korosti, että tämä julistus saattaa oikeuksiinsa molemmat puolet, niin ne, jotka näkevät Jeesuksen Kristuksen evankeliumissa itse uskon pääasian, kuin myöskin ne, jotka sanovat, että jokainen saksalainen on kumminkin loppujen lopuksi kansatoveri ja että kansan tovereilla voi aina olla yhteinen päämäärä. »Jos viimeisten kahden vuoden kuluessa evankelisessa kirkossa on esiintynyt häiriöitä, niin niiden aiheuttajina ovat korkeintaan olleet yksityiset eikä koskaan puolue sellaiseen, ei milloinkaan valtio sinänsä... Lopuksi on aina tärkein kansa eivätkä pastorit.»

Kun vielä edelleenkin myös puhtaasti aineelliset riitaisuudet aiheuttivat levottomuutta kirkon oloissa, niin kirkkoministeri järjesti lopullisesti joulukuun 10 p:nä 1935 Saksan kirkon turvaamisesta annetun lain 17. täytäntöönpanoasetuksella kirkon raha- ja verotusasiat alistaen ne ns. kirkkokanslian hoitoon. Julkisessa selityksessä hän korosti vielä kerran, ettei ketään pappia ole estetty virkansa täyttämisessä eikä häiritty yhdenkään ainoan jumalanpalveluksen tai messun pitoa. Kaikki vangitsemiset ja rangaistukset olivat tapahtuneet ainoastaan valtion lakien vastaisen toiminnan johdosta.

Katolinen kirkko.

Kansallissosialistisen valtion suhdetta katoliseen kirkkoon vaikeutti entisen katolisen poliittisen puolueen, »katolisen keskustan» vihamielisyys, koska huomattavat katolilaiset kirkonjohtajat olivat ennen vuotta 1933 omaksuneet asenteen kansallissosialismia vastaan. Tämä suhde rauhoitettiin lähinnä valtakunnan konkordaattilailla, joka saatettiin voimaan syyskuun 12 p:nä 1933. Konkordaatti takasi sekä valtion että kirkon elinoikeudet ja veti samalla selvät rajat molempien tehtävien välille. Se myönsi kirkolle periaatteellisesti vapaan nimitysoikeuden kaikkiin kirkollisiin virkoihin ilman valtion tai seurakuntien myötävaikutusta. Mutta pappien täytyy olla Saksan kansalaisia sekä Saksassa opintonsa suorittaneita. Piispojen on vannottava vala ja arkkipiispat saadaan nimittää vasta sitten, kun on todettu, ettei mitään poliittisia muistutuksia heitä vastaan tehdä. Katolinen uskonnonopetus ja koulut hyväksytään. Kaikkien katolilaisten järjestöjen täytyy pysyä erillään politiikasta. Merkityksellistä oli, että katolilaisuus tunnusti tällä konkordaatilla kansallissosialistisen vallankumouksen korkeimman arvovallan ja vahvisti keskustapuolueen poliittisen hävittämisen. Poliitikasta vapaa katolilaisuus sallittiin täten.

Lisäksi perustettiin varakansleri von Papenin johdolla »katolisten saksalaisten työyhteisö», jonka tehtävänä pitää olla kansallistunnon vahvistamisen kansan katolisessa osassa. Yhteisön on pidettävä huolta varsinkin kirkon, valtion ja kansallissosialistisen puolueen selvistä suhteista, jotta »kansanyhteys syventyisi sekä laajenisi kaikista uskontunnustusrajoista huolimatta».

Konkordaatti ei kumminkaan valitettavasti ole täydelleen voinut syrjäyttää poliittisen katolisuuden ja kansallissosialistisen valtion vastakohtia. Varsinkin katoliset

nuorisojärjestöt ja Hitler-nuoriso joutuivat ristiriitaan keskenään. Senvuoksi kiellettiin uskontunnustuksellisilta nuorisojärjestöiltä univormut jne. ja rajoitettiin niiden toiminta puhtaasti kirkollis-uskonnolliselle alalle. Myöskin katolisten rintamamiesten valtakunnanliitto hajoitettiin.

Preussin pääministeri selitti määräyksessään heinäkuun 20 p:nä 1935, ettei kirkolla ole mitään syytä tavoitella uudelleen poliittista vaikutusvaltaa ulkopuolella uskonnollisen toiminnan rajojen. Se ei saa sentakia vedota Jumalaan valtiota vastaan (»törkeys, jonka saamme joka sunnuntai kokea sekä peittelemättömänä että peiteltynä») eikä myöskään organisoida omia poliittisia voimiaan sillä tekosyyllä, että sen täytyisi torjua valtion taholta uhkaavia vaaroja. »Me emme siedä pyrkimyksiä, joitten tyyssija oli aikaisemmin katolinen keskusta. Me taistelemme niitä vastaan, vaikka ne esiintyisivätkin uskonnollisen toiminnan varjossa.»

Ja valtakunnanministeri Goebbels lausui puheessaan elokuun 5 p:nä 1935: »Nuorison kasvatus uskonnollisuuteen olkoon kirkkokuntien asia. Nuorison poliittinen kasvatus on meidän tehtävämme! Jos kirkot perustavat urheiluseuroja, niin on hyvin kyseellistä, kohdistuuko tämä urheilukasvatus kuolemanjälkeiseen elämään. Nuoriso kuuluu meille emmekä me luovuta sitä kenellekään.»

Tiede.

Samoin kuin ruumiillinen työ ei saa olla mitään tarkoituksetonta touhua tai pelkkää ajanvietettä, vaan sen täytyy suuntautua määrättyyn käytännölliseen tai aatteelliseen päämäärään, niin ei myöskään mitään vakavaa henkistä, itselleen arvoa vaativaa työtä ole harjoitettava tar-

koituksettomana persoonallisena harrasteluna, vaan silmämääränä siinä täytyy olla määrätty tehtävä julkisessa elämässä. Henkisen työn tekijä, joka ei tähän asti nähnyt edessään minkäänlaista todellista käytännöllistä tehtävää, siis ennen kaikkea oppinut, tiedemies, tyytyi siten selittämään, että hän pitää työnsä tarkoituksena totuuden etsimistä. Mutta sehän on itse asiassa enemmän tai vähemmän kaiken henkisen työn päämaalina. Henkisen työn suorittajalla, joka ei elä erakkona erämaassa, täytyy kumminkin tämän itsessään selvän, hänen työhönsä niin sanoakseni synnynnäisesti liittyvän tehtävän lisäksi olla toinenkin, konkreettinen, kouriintuntuva tavoite. Tätä kansallissosialismi tarkoittaa selittäessään, ettei ole mitään ns. »puhdasta», ts. ihmiselämästä kokonaan eristettyä tiedettä. Ja tässäkin se taas asettaa tieteellisen työn päämääräksi kansanyhteyden hyvän. Liberalistinen tiedemies tekee myöskin periaatteellisesti samoin eräässä mielessä, kun hän sanoo, että hänen työnsä tarkoittaa ihmiskunnan parasta. Ero on vain siinä, että »ihmiskunnan paras» on jotakin niin yleistä sekä epämääräistä, että se haipuu abstraktisiin pilviin ja muuttuu liiankin helposti pelkäksi inhimillisen egoistisuuden askartelua verhoavaksi fraasiksi.

Kansallissosialismi vastustaa tätä tieteen kalpeata epäpoliittisuutta vaatiessaan »kansallista» tai »poliittista» tiedettä. Ja poliittisella se tarkoittaa laajassa mielessä työn kohdistamista kansan ja sen elämän vaatimusten täyttämiseen. Kansallissosialismi ei tahdo tunkea Saksan tiedettä pois totuuden etsinnän tieltä, mutta odottaa, että se etsii totuutta lähinnä siltä pohjalta, jolla kansakunnan elämäkin kukkii ja josta lopuksi tiedekin ammentaa elämää sekä voimaa. Tietystikin on eriaisteisuutta eri tiedealojen ja poliittis-maailmankatsomuksellisten kysymysten kosketuskohtien kesken. Mutta »välillisesti kaikki tieteenalat voivat ja niiden täytyy käsitellä kansan elämänkysy-

myksiä ja löytää kaikilla työaloilla asiallisen tutkimuksen ja kansan elämän yhdysside... Siirtämällä tieteen lähtökohta elämän ja kansan piiriin ei vapaata tutkimusta rajoiteta, mutta annetaan kyllä edellytykset arvoja luovalle työlle sekä taataan kansassa sitä kohtaan ymmärtämys ja selkänöja sille.*

»Tiede ei ole mikään vapaasti leijaileva, paikasta ja ajasta riippumaton suure», opetusministeri Rust lausui puheessaan marraskuun 8 p:nä 1936, »vaan kansan hengen erikoisaikaansaannos». Hän varoitti samalla harhapäätelmästä, että viimeiset suuret tutkimustehtävät voitaisiin ratkaista ainoastaan yhtenä kokonaisuutena, ja jatkoi: »Suuri poliittinen rintama syntyy leirissä, mutta suuri keksintö minun uskoni mukaan yksinäisen tutkijan huoneessa. Mutta myöskin tutkija pysyy työhuoneessaan sekä laboratoriossaan kansansa jäsenenä. Todella suuri tutkimustyö, vaikka se tapahtuukin yksityisen ihmisen ulkonaisen eristymisen muodon, elää sidonnaisuudestaan kansanelämän välttämättömyyksiin tai hukkuu sitten vähäpätöisiin pikkuasioihin.»

Kansallissosialismi vastustaa periaatteeksi nostettua maailmankatsomuksettomuutta, joka näkee tunnuksessa »Tout comprendre c'est tout pardonner» (kaiken ymmärtäminen on kaiken anteeksiantoa) ns. objektiivisuuden täydellisen muodon. Sellainen objektiivisuus on liikkeen mielestä vaarallinen harhakuvitelma. On mahdotonta ajatella tiedettä ilman objektiivisuutta, ts. asiallisuutta, mutta hedelmällisen tieteen edellytyksenä on lujaperustainen maailmankatsomus. Sillä ei ole mitään tekemistä tieteellisten metodien kanssa, mutta se muodostaa lähtökohdan sekä lujan pohjan, jonka varaan kaikki tiede rakentuu. Kansallissosialismin mielestä tällainen pohja on sidonnaisuus kansaan. Tieteen edustajan pitää tutkijana pysyä tietoisena vastuustaan kansalleen.

Valtakunnanjohtaja Rosenberg vastasi puheessaan helmikuun 22 p:nä 1934 moitteisiin, että kansallissosialismi hävittää tieteen vapauden. Hän selitti, ettei kansallissosialismi tee mitään muuta kuin minkä aikaisempikin valtio puolestaan oli tehnyt kenenkään sitä siitä soimamatta. Samoin kuin aikaisemmin kutsuttiin korkeakoulujen opettajiksi miltei yksinomaan miehiä, jotka opettivat vapaamielistä, kansainvälistä rahapääomaa suosivaa taloustiedettä ja edustivat historiankäsitystä, joka rakentui osaksi puhtaasti dynastisten, osaksi puhtaasti uskonnustuksellisten tai Ranskan vallankumouksen abstraktisten teorioitten varaan, samoin kansallissosialismi vaatii nyt itselleen oikeuden miehittää Saksan korkeakoulujen oppituolit oman henkensä edustajilla. Kansallissosialismi ei tahdo riistää tieteen riippumattomuutta: tiede on vapaata siinä muodossa, missä se käsittelee todellisuutta. Mutta sen olemus on sidottu itsessään johonkin, joka ei ole tiedettä: kansassa eläviin voimiin, joitten henkisenä työn suorittajana tieteen pitää vaikuttaa.

Taide ja kirjallisuus.

Ne henkisen kulttuurin alat, jotka aikaisemmin olivat enemmän tai vähemmän olleet ainoastaan hallituksen sensuurin kohteina, nimittäin kirjallisuus, taide ja sanomalehdistö, tehtiin valtion erikoisen mielenkiinnon kohteiksi syyskuun 22 p:nä 1933 säädetyssä »valtakunnan kulttuurikamarilaissa» (Reichskulturkammergesetz). Tämän lain perusteluissa lausutaan mm.: »Kansallissosialistisen valtion aikomuksena ei ole luoda sivistystä ylhäältä käsin. Sivistys kasvaa kansasta. Valtion tehtävänä on taistella sivistyksen piirissä vahingollisia voimia vastaan ja edistää arvokkaita voimia ja tehdä se kansanyhteyttä kohtaan

tunnettavan vastuutietoisuuden mitan mukaan. Kulttuurin luomistyö pysyy tässä mielessä henkilökohtaisesti vapaana. Mutta saksalaisen kulttuuripolitiikan harjoittamiseksi on välttämätöntä tuoda työntekijät kaikilla heidän aloillaan valtakunnan johdossa yhteen yhtenäiseen tahdonilmaukseen. Tämä tapahtuu säätyrakenteen tietä. Säätyrakenne merkitsee yksityisen valtaamista.»

Eri sivistysalat — kirjallisuus, lehdistö, yleisradio, teatteri, musiikki, kuvaamataiteet, elokuva — on erikoisten valtakunnankamarien alaisina yhdistetty valtakunnan valistus- ja propagandaministerin* valvonnan alaisen valtakunnan kulttuurikamarin johtoon. Kulttuurikamarin tehtävänä on Saksan sivistyksen edistäminen sekä kulttuuriammattien taloudellisten ja yhteiskunnallisten asioiden järjestely. Jokaisen sivistystyöntekijän velvollisuus on, jos hän tahtoo asettaa tuotteensa julkisuuteen, kuulua jäsenenä siihen kulttuurikamariin, jonka piirissä hänen työnsä tapahtuu. Kamari voi hylätä hänen pyyntönsä päästä jäseneksi tai erottaa hänet, jos saa sen käsityksen, että hän ei ole kyllin luotettava eikä sille alalle sovelias.

»Luovien ihmisten» — propagandaministeri Goebbels lausui avatessaan valtakunnan kulttuurikamarin marraskuun 15 p:nä 1933 — »pitää Saksassa jälleen tuntea muodostavansa kokonaisuuden; heidät vapautettakoon siitä lohduttoman tyhjyyden tunteesta, joka heidät tähän asti on erottanut kansakunnasta sekä sitä kannustavista voimista... jokainen on paikallaan sen arvoinen, mitä hän on päättänyt aikaansaada kansakunnan ja sen tulevaisuuden hyväksi». Ja hän lisäsi, että valtio ei vaadi taiteilijalta mitään muuta kuin että hän tunnustaa uuden valtion ja ottaa sen lait luomistyönsä ojennusnuoraksi. Matelemista ei sitä vastoin suvaita. »Me emme tahdo, että kansallissosialismia ilmennetään aiheen valinnalla, vaan aiheen tulkinnalla.»

Goebbels oli jo toukokuun 8 p:nä 1933 puhunut Berliinin teatterinjohtajille eräistä periaatteellisista taidekysymyksistä ja selittänyt, että kun taiteilijat väittivät taiteen olevan politiikan yläpuolella, niin se saattoi kenties pitää paikkansa aikoina, jolloin politiikalle antoivat leimansa parlamentaaristen puolueiden riidat. Mutta kun »politiikka kirjoittaa kansandraamaa, jossa vanhat arvot hukuvat ja uusia arvoja nousee, niin sinä hetkenä taiteilija ei voi sanoa: Tämä ei kuulu minuun!»

Taiteella on entisinäkin aikoina ollut tendenssinsä, nimittäin suhteensa yksilöllisyyteen, mutta nyt sen täytyy pyrkiä suhteeseen kansaan. Taiteen tehtävänä ei ole valaista ihmiselämän epämuotoisuuksia, vaan osoittaa tyypejä, joista myöhemmätkin vuosisadat voivat nähdä: Sellainen oli tuo aika. Goebbels esiintyi myöskin kansainvälisen taiteen iskusanaa vastaan. Taiteella on sitä suurempi kansainvälinenkin arvonsa, mitä syvemmältä kansanolemuksen uumenista se kasvaa esiin. »Mestarilaulajilla» on ollut Pariisissa menestys ja kiinalaista runoutta ihaillaan Euroopassa siksi, että ne edustavat tyyppillisesti saksalaista ja kiinalaista taidetta. »Kansanpohja on äiti ja taide on lapsi.»

Jos haluaa päästä tämän kysymyksen ytimeen, on paras turvautua Hitlerin omiin sanoihin, joilla hän on ilmaissut oman kantansa, s.o. kansallissosialismin kannan taiteen kysymyksissä. Hän ei sisäiseltä olemukseltaan ole ainoastaan poliittinen johtaja, vaan myös taiteelle herkkä ihminen. Taideteokset ja taiteen kysymykset ovat aina askarruttaneet hänen mieltään. Hänen ensimmäinen nuoruuden päämääränsä oli tulla taiteilijaksi. Mielipiteitään taiteesta hän on esittänyt varsinkin julkisissa puheissaan. Jo 1 p:nä syyskuuta 1933 puoluepäivillä pitämässään suuressa sivistyspuheessa hän määritteli kantansa kysymykseen, mikä sija kuvaamataiteilla on kansan sivistyselämässä.

Tällekin kysymykselle hän johdonmukaisesti asettaa rotukatsantokannan perustaksi. Kansallissosialismin maailmankatsomus, joka tunnustautuu »veren, rodun ja persoonallisuuden sankariopin» kannattajaksi, määrää Hitlerin vakaumuksen mukaan, paitsi politiikan olemusta, myöskin kulttuurielämän laadun. Ilman tätä maailmankatsomusta ei voi saavuttaa myöskään uutta omaa taidettyliä. Rotu, joka antaa leimansa kansan koko elämälle, näkee taiteenkin tehtävät omilla silmillään. Ja kansallissosialistinen maailmankatsomus vaatii taidetta, joka perustuu aitouden, luonnollisuuden ja terveyden vaatimuksiin ja pystyy siten täyttämään myöskin kauneuden vaatimukset. Tämä ihanne väikkyi toista tuhatta vuotta sitten antiikin kreikkalaisten ja roomalaisten mielissä ja toteutui heidän suurimmissa teoksissaan. Ei ole tarpeen jäljitellä tätä taidetta, mutta se voima, joka sen herätti eloon, voi vieläkin vaikuttaa, niin että sitä paljon myöhempien aikojen taide omasta puolestaan löytää tien todelliseen kauneuteen.

Tähän käsitykseen perustuvat Hitlerin pyrkimykset ohjata Saksan nykyinen taide terveyteen, luonnollisuuteen ja kauneuteen. Ja niiden pyrkimysten toteutumista todistavat lukuisat rakennukset, uudet kaupunkien kaunistukset, valtion autotiet, jotka luonnonkauneutta tajuavalla varmalla silmällä on sovitettu maisemaan, kylien ja tehtaiden uudet järjestelyt ja julkisiin näyttelyihin ja museoihin valitut taideteokset. Ja tehdäkseen kansalle havainnolliseksi, mikä kansallissosialismin käsityksen mukaan on valetaidetta, Hitler järjestytti näyttelyn »Turmeltunutta taidetta»; siinä oli näytteille pantuna edellisen aikakauden tuotteita, joissa sairaalloinen, luonnoton ja ruma esitettiin mielenkiintoisena ja huomiota ansaitsevana ja joita silloinen arvostelu ylisti tosi taiteeksi.

Tällä tavoin kansallissosialistinen henkisen kulttuurin käsitys tiivistyy vaatimukseksi, että sivistyksen täytyy

ilmentää kansan koko sisäistä elämää, että probleemien keksintä, nokkeluus, henkevyys ja hienostuneisuus ovat sivuasioita ja että sivistyksen täytyy palata suuriin sekä yksinkertaisiin asioihin, koska aitous ja todellisuus esiintyy elävänä yksinomaan niissä.

Huhtikuun 16 p:nä 1934 luotiin »puolueen virallinen tutkimuskomissio kansallissosialistisen kirjallisuuden suojaksi» (Parteiämtliche Prüfungs-Kommission zum Schutze des NS Schrifttums). Tämän tutkimuskomission pääjohtajan Karl-Heinz Hederichin sanojen mukaan autoritaariselle valtiolle on kirjallisuuspolitiikassa ainoastaan kaksi suhtautumistapaa mahdollista: joko kirjallisuuden valvonta sensorina sen pakottamiseksi määrättyyn uomaan, tai sitten pelkästään kirjallisuuden suojaaminen sellaisilta julkaisuilta, jotka uhkaavat levittää hajaannusta ja sekasortoa tai joitten tarkoitus on ilmeisesti paha. Kansallissosialismi on valinnut viimeksimainitun tien. Taistellakseen tätä haitallista kirjallisuutta vastaan valtakunnan kirjallisuuskamari julkaisee kahta vahingollisten kirjojen luetteloa. Toinen niistä sisältää ne teokset, joitten levittämistä ei ylipäänsä toivota, kun taasen toiseen merkitään sellaiset kirjalliset tuotteet, joitten ei pidä, mikäli mahdollista, joutua nuorison käsiin. Ensimmäisen luettelon teoksia ei saa levittää ollenkaan, toisen sisältämiä taas ei saa asettaa julki näyteikkunoihin eikä missään muodossa luovuttaa alle 18-vuotiaitten nuorten käsiin. Jo aikaisemman valtion aikana käyty taistelu roskakirjallisuutta vastaan on täten järjestetty niin menestyksellisesti, ettei tarvita enää mitään poliisin kieltoja, kun kirja on otettu luetteloon. Tutkimuskomissio rajoittuu ainoastaan Saksassa ilmestyvän kirjallisuuden arviointiin, tarkasteluun ja järjestämiseen. Se tyytyy toteamaan, missä määrin jokin kirjallinen tuote tyydyttää kansallissosialis-

tisia vaatimuksia tai ei, ja onko se luettavissa kansallissosialistisen kirjallisuuden joukkoon vai ei. Asiaankuulumattomien ei pidä väärentää tai julkisuutta harhaan johtavalla tavalla rahanansiokseen käyttää hyväksi kansallissosialismin perusideoita. Kaikki poliittisia, taloudellisia, sivistyksellisiä sekä yleisesti maailmankatsomuksellisia probleemeja samoin kuin kansallissosialistisen puolueen johtavia henkilöitä sekä liikkeen olemusta ja päämääriä käsittelevät teokset esitetään puolueen virallisen tutkimuskomission tutkittaviksi, ovatko ne asiallisesti oikeita. Kielit ovat harvinaisia ja kohtaavat juuri äskenmainittuja vahingollisia tuotteita.* Komission tärkeimpiä tehtäviä on »kansallissosialistisen bibliografian» julkaiseminen, ja se on ilmestynyt tammikuusta 1936 lähtien joka kuukausi, mutta ajan mittaan käsitellään eri vuosikerroissa myöskin vuodesta 1919 lähtien ilmestynyt kansallissosialistinen kirjallisuus. Nämä kuukausivihkot sisältävät hämmästyttävän runsaat katsaustiedot tärkeimmistä saksankielisistä kansallissosialismia koskevista kirjoista, aikakausjulkaisuista ja lehtikirjoituksista ja samalla annetaan — mikä seikka tekeekin tämän bibliografian tieteellisesti sekä käytännöllisesti arvokkaaksi — jokaisen kirjan tai kirjoituksen maininnan kohdalla lyhyellä lauseella kuva sen sisällöstä sekä luonteesta. Kansallissosialismin kysymyksiä käsittelevä löytääkin tästä kaiken tarvitsemansa ja sitä paitsi systemaattisesti sekä yleiskatsauksellisesti niin järjestetynä kuin mallikelpoisessa kirjastoluettelossa.

Sitä vastoin, että tuon tutkimuskomission tehtävänä on kaiken jollakin tavoin kansallissosialismia koskevan ja sen sukuisen poliittisen kirjallisuuden tutkiminen, arvosteleminen ja luotteloiminen, on taas »saksalaisen kirjallisuuden edistämisvirastolla» (Reichsstelle zur Förderung des deutschen Schrifttums-RFS), jonka perustajia ja johtaja on Hans Hagemeyer, tehtävänä arvostella uudempaa saksa-

laista kirjallisuutta poliittis-maailmankatsomukselliselta, kansankasvatukselliselta, taiteelliselta ja ammattitieteelliseltä näkökannalta sekä erikoisesti edistää sen arvokainta osaa. Valtakunnanjohtaja Alfred Rosenbergin alaisena toimiva virasto vaatii Saksan kustantajilta ne teokset, joitten voidaan otaksua olevan merkityksellisiä. Yhdeksänsataa ammatillisesti ja maailmankatsomuksellisesti luotettavaa kirjojen tarkastajaa, joitten joukossa valtakunnan kaikkien eri osien eri säädyt sekä ammatit ovat edustettuina, arvostelevat saapuneet teokset, ja myönteiset arvioinnit toimitetaan kustantajien käytettäväksi ammattitarkoituksiin. Tämä koko vaivalloinen tarkastustyö on palkatonta luottamustyötä. Suuri joukko arvoskeluja painetaan itsenäisten kirjoitusten ohella aikakauslehdessä »Bücherkunde», jossa samalla julkaistaan luetteloa »suositeltavista» sekä »ei suositeltavista» teoksista. Sitä paitsi noin 700 RFS:n elintä eri puolilla valtakuntaa on käytettävissä neuvonantoa varten kaikissa kirjallisuuskysymyksissä. Edistämisvirasto on toimeenpannut muutamia suuria kirjanäyttelyjäkin kuten »Ikuinen Saksa» (1934—1935), »Puolustuskykyinen Saksa» (1935—1936) ja »Poliittinen Saksa» (1936).

Lehdistö.

Hitler on kirjassaan kosketellut kansallissosialistisen puolueen ohjelman 23. kohtaa, jossa puhutaan lehdistöstä. Hän sanoo: »Valtion ja kansan etujen kannalta on ensiluokkaisen tärkeätä estää ihmisten joutuminen huonojen, tietämättömien tai suorastaan pahantahtoisten kasvattajien käsiin. Valtion velvollisuutena sen vuoksi on valvoa heidän kasvatustaan ja estää kaikki pahennus. Valtion on sen takia pidettävä erityisesti lehdistöä silmällä, sillä sen

vaikutus . . . on voimakkain ja syvimmälle tunkeva, koska se ei ole ohimenevää, vaan sitä käytetään jatkuvasti . . . Jos siis missä, niin juuri tässä valtio ei saa unohtaa, että kaikkien keinojen täytyy palvella yhtä tarkoitusta; valtio ei saa antaa valhepuheen ns. »lehdistön vapaudesta» johtaa harhaan ja lumota, niin että se lyö laimin velvollisuutensa ja jättää tuomatta kansalle sellaista ravintoa, jota se tarvitsee ja joka sille tekee hyvää; valtion on säikkymättömän päättäväisesti taattava omaan käyttöönsä tämä kansankasvatuskeino ja asetettava se valtion sekä kansakunnan palvelukseen.»

Ja tri Goebbels selitti huhtikuun 6 p:nä 1933 ulkomaisen lehdistön liiton vastaanottoilla: Niin kauan kuin lehdistön vapaudella ymmärretään lupaa toimia kansakunnan etuja vastaan tai tehdä lehdistö henkisten akrobaattitemppujen temmellyskentäksi, lehdistön vapaudella ei ole kansallisen hallituksen vallassa ollessa mitään sijaa. Tosin lehdistön asiana on neuvoa sekä varoittaa kohtalokkaista päätöksistä. Tätä julkista arvostelua ei pidä estää. Mutta tuon arvostelun täytyy aina tapahtua yleisen kansallisen kurin puitteissa. Hallitus ei arastele ollenkaan käyttää sanaa tendenssi. On kuitenkin rohkeampaa ja rehellisempää tunnustaa säädyllinen tendenssi avoimesti kuin suosia salaisesti säädyttöntä ja piiloutua sitten objektiivisuuden iskusanan verhoon. Ja lokakuun 4 p:nä 1933 hän lausui Saksan lehdistön valtakunnanliiton kokouksessa: »Kun joku päätoimittaja väittää näinä aikoina minulle: kansallissosialistinen hallitus on riistänyt mielipiteitten vapauden — niin emme me toki ammattimiehinä viitsi uskotella itsellemme joutavia. Minä olisin kerran tahtonut kokea, että joku päätoimittaja olisi uskaltanut edustaa vapaata mielipidettä leivänantajaansa vastaan ja sitten vedonnut siihen, että onhan Saksassa toki vallalla hengen vapaus. Onko päätoimittajan kannalta

sitten mitään alentavaa siinä, jos valtio astuu kustantajan sijaan?»

Hän valitti, että Saksan lehdistön yleiskuva on muuttunut yksitoikkoiseksi, sillä hallitus ei pakota lehdistöä luonteettomuuteen, vaan ainoastaan vaatii, ettei lehdistö tee mitään valtiota vastaan. Lehdistön monipuolisuuden ei tarvitse kärsiä siitä, että se ilmentää yhtenäistä, kiinteätä kansallista tahtoa. Lehdistöä täytyy ohjata sellaisten henkilöitten, jotka ovat tietoisia vastuustaan, eikä muualla haaksirikon kärsineitten yksilöitten, jotka nyt uskaltavat puhua sadoilletuhansille ja tehtailla julkista mielipidettä.

Myöskin valtakunnan sanomalehtikamarin puheenjohtaja, valtakunnanjohtaja Amann vahvisti puheessaan joulukuun 13 p:nä 1933, että suurin osa Saksan lehtiä määrää sisältönsä enemmän tai vähemmän yhden kaavan mukaisesti samaan sävyyn. Hän selitti tähän syynä olevan sen, että kansallissosialistinen ajatustapa on vielä monille lehdistön palveluksessa henkistä työtä suorittaville sisäisesti vieras.

Tämä kansallissosialistisessa lehdistössä ensimmäisinä kansallissosialistista vallankumousta seuranneina aikoina ilmennyt yhdenmukaisuus johtui epävarmuudesta, joka yleensä esiintyy suurten henkisten mullistusten sivuilmionä niissä, jotka itse eivät alunperin ole olleet välittömästi mukana luomassa uutta aatetta. Mutta mitä enemmän sanomalehdistön vastuunalaisilla paikoilla olevat henkilöt, siis kirjailijat, kustantajat jne. perehtyivät kansallissosialistiseen ajatteluun ja mitä enemmän kansallissosialistinen maailmankatsomus sai heissä jalansijaa, sitä paremmin he kykenivät esittämään tapaukset oman havaintonsa perusteella ja sanomaan niistä henkilökohtaisen mielipiteensä. Nykyään ei siis enää voi puhuakaan siitä, että Saksan sanomalehdet olisivat liiaksi toistensa kaltaisia.

Tosin ulkomaalainen voi tulkita siksi sen yhteisen hengen, joka huokuu kaikista saksalaisista lehtiläusunnoista. Mutta todellisuudessa Saksan sanomalehdistö on aivan yhtä monipuolinen kuin minkä muun maan tahansa, sillä on vain yhteinen perusta: kansallissosialistinen maailmankatsomus.

Lokakuun 4 p:nä 1933 säädetyt »sanomalehden-toimittajalain» mukaan on päätoimittajan toimi ammattivelvollisuuksineen sekä oikeuksineen valtion säännöstelemä julkinen tehtävä ja päätoimittajaksisaa itseään nyt nimittää ainoastaan sellainen henkilö, jolla on tämän lain mukainen valtuus siihen. Ammatin harjoitus ei ole enää avoin kenelle tahansa, vaan sidottu tiukkoihin ennakkoedellytyksiin. Toimittajaksi johtavaan asemaan pääsee ainoastaan Saksan kansalainen, joka nauttii kaikkia kansalaisen kunnioituksia, on 21 vuotta täyttänyt, saanut ammattikoulutuksen, on syntyperältään arjalainen jne. Hänen velvollisuutenaan on estää lehdessä kaiken sellaisen julkaiseminen, joka julkisuutta harhaanjohtavasti sekoittaa omanvoitonpyyntöiset tarkoitukset yleishyödyllisiin, on omiaan vahingoittamaan Saksan valtakunnan etuja, loukkaamaan jonkun toisen henkilön kunniaa, vahingoittamaan hänen mainettaan tai on muuten hyvien tapojen vastaista jne. Päätoimittaja on ammatti-, rikos- ja siviilioikeudellisessa vastuussa sanomalehden henkisestä sisällöstä. Heidän velvollisuutensa kansallissosialistisessa valtiossa menevät kumminkin vielä pitemmälle kuin varhaisempina aikoina, jolloin päätoimittajan tarvitsi vain yksinkertaisesti hylätä sellaiset avustukset, jotka tavalla tai toisella sotivat lakia vastaan. Hänen velvollisuutensa on nyt lisäksi edustaa totuutta positiivisessa ja selvässä muodossa. Se merkitsee hänelle samalla »oikeutta edustaa tuntemaansa totuutta ja vakaumustaan riippumattomana kaikesta ulkopuolisesta vaikutuksesta». (Schmidt-Leonhardt »Grundlagen»

I. 2. 20. s. 42.) Ns. vastaava toimittaja, joka aina aikaisemmin oli pelkkä kyltti, on nyt poistettu. Päätoimittaja tai kirjoittaja tai molemmat yhdessä ovat henkilökohtaisesti kaikesta vastuussa.

Päätoimittajan riippumattomuus myöskin kustantajaan nähden on turvattu useilla suojamääräyksillä, niin ettei hänen taloudellisen riippuvaisuutensa tarvitse vaikuttaa hänen henkiseen asenteeseensa. Lehdentoimittajan ammattia harjoittamaan pääsee vasta sitten, kun asianomainen on merkitty ammattiluetteloon. Ammatin suojaksi muodostetaan sanomalehdistön ammattituomioistui-
mia. Valtakunnan valistus- ja propagandaministeri voi ammattituomioistui-
mien asiankäsittelystä riippumatta poistaa ammatilistasta toimittajan, jos hän pitää tällaista toimenpidettä yleisen hyvän kannalta pakottavien syitten vaatimana. Ammatin harjoituksesta ilman ammattiluetteloon merkitsemistä rangaistaan vankeudella tai sakoilla.

Tämän lain lisäksi on valtakunnanjohtaja Amann vielä julkaissut huhtikuun 24 p:nä 1935 kaksi »määräystä» »sanomalehtien julkaisutoiminnan riippumattomuuden suojaksi» sekä »sanomalehtikustantamojen lopettamisesta epäterveen kilpailun poistamiseksi». Ensimmäinen määräys kieltää ei-arjalaisilta ja heidän sukulaisiltaan sekä kaikilta »erikoisyhteisöiltä, jotka ovat haitallisia kansakunnan yhtenäisyydelle, olivatpa ne sitten sääty-, talous- tai uskontunnustuksellisia yhteisöjä», sekä niiden toimihenkilöiltä työskentelyn sanomalehtialalla. Edelleen on estettävä nimettömän pääomanomistuksen ja välittäjien taholta uhkaava vieras vaikutus ja lehdistön lahjominen avustuksilla ja määrättyjen etupiirien joukkotilauksilla. Lopuksi on niinkään estettävä lehdistön aatteellis-sivis-tyksellisen tehtävän vahingoittaminen sillä tavoin, että lehdistö joutuu vain liikenäkökohtia silmällä pitävien kustantajien tai sanomalehdistöä teollistuttavien yhtymien haltuun.

Näillä määräyksillä on, kuten tri F. A. Six korostaa esitelmässään »Saksan sanomalehdistön vapaus», olennainen merkitys ei ainoastaan sen johdosta, että ne vapauttavat toimittajat kaikista yksityisistä sidonnoista ja antavat hänelle velvollisuuksia ainoastaan kansankokonaisuuteen nähden, vaan ennen kaikkea senvuoksi, että tämän lehdistösystemin ansiosta on vastuuttomien ainesten mahdotonta alkaa sanomalehdistöä käyttäen kansainvälinen lehtitaistelu yleisen poliittisen ilmapiirin myrkyttämiseksi.

Yleisradiossa lakkautettiin riippumattomien lähetyksien järjestelmä. Tällä alalla ei toimi enää mitään osakeyhtiötä, asemat eivät kuulu yksityisille osakkeenomistajille eivätkä osamaillekaan. Ne ovat valtakunnan yleisradioyhtiön työryhmiä. Voimakkaalla keskityksellä on aikaansaatu maailman kaikkein iskutehoisin ja joustavin yleisradio-organisaatio.

Olot elokuva-alalla on järjestetty valtakunnan kulttuurikamarilailla, helmikuun 16 p:nä 1934 säädetyllä elokuvailla sekä muutamilla asetuksilla ja määräyksillä.

TEKIJÄN LOPPUSANAT.

Kansallissosialismin synty on selitetty kahdella tavalla. Toinen selitys on tämä: Versailles'in sopimus on kansallissosialismin isä. Sen ovat omaksuneet ententenkin johtavat poliitikot. Toinen selitys kuuluu: kansallissosialismi syntyi juoksuhaudoissa. Se on Hitlerin esittämä ajatus. Molemmat selitykset ovat oikeita, niissä on vain se ero, että edellinen esittää syyksi ulkonaiset vaikutteet, jälkimmäinen sen sijaan viittaa sisäisiin tapahtumiin.

Versailles'in sopimus sai vääryydellään ja julmuuksiltaan, kostonjanollaan ja saaliinhimollaan todellakin aikaan sen, että Saksan kansa voittajavaltioiden sorron, kiristytksen ja nöyryytyksen kynsissä sekä omien sodanjälkeisten hallitustensa käsissä, jotka eivät kyenneet tekemään loppua tästä armottomasta kidutuksesta, vähitellen valmistui kumoukseen ja miltei yksimielisesti ja riemuiten liittyi liikkeeseen, joka oli päättänyt pelastaa kansan kurjuudesta ja häpeästä ja siihen myös pystyi. Jos voittajavaltiot olisivat solmineet Wilsonin neljäntoista pykälän mukaisen rauhan, jos he olisivat oivaltaneet, että ainoa rauhaa uhkaava vaara oli bolševismissa, jos he sekä poliittisissa että taloudellisissa kysymyksissä olisivat pysyneet viisauden, kohtuuden ja oikeudenmukaisuuden tiellä, silloin ei Saksassa olisi syntynyt kansallissosialistista liikettä. Olisiko se ollut onni, on toinen kysymys, joka ei kuulu tähän yhteyteen. Niin Versailles'in rauhasta ja sen seurauksista tuli kansallissosialismin isä.

Saksalaisissa juoksuhaudoissa oli neljän sotavuoden aikana syntymässä jotakin muuta, mikä ei ollut missään yhteydessä Versailles'in rauhan ja sen tuoman kurjuuden kanssa. Siellä iti saksalaisessa ihmisessä tapahtuva sielullinen muutos, sisäinen prosessi, joka särki ja hajoitti siihen asti vallalla olleen käsityksen koko ihmiselämästä ja valmisti maaperää aivan uuden ja täysin toisenluontoisen elämänkäsityksen syntymiselle. Tämä kehityskulku ei ollut tuloksena harkinnasta eikä pohtimisesta, ei liioin epätoivosta eikä hädästä. Se ei ollut pinnallisen tietoisuuden eikä organisoivan ja määrätietoisen tahdon työtä. Sen synnytti piilotajunnassa uinuva, mutta yhä kiihkeämmin ilmoille pyrkivä epäily, että siihenastisessa elämässä jokin oli ollut väärää, ja sielun hämärimmistä syvyyksistä kohoava kaipaus oikeaan, so. luonnolliseen ja terveeseen elämänmuotoon, rohkeaan, vilpittömään sekä hyvántahtoiseen ihmisten keskinäiseen suhtautumiseen. Sen oli herättänyt eloon yhä selvemmäksi vahvistuva käsitys, että ihmistä hallitsivat ja estivät perinteet ja katsomukset, jotka olivat niin ikivanhoja ja aikansa eläneitä, että niistä oli tuntevinaan nenäänsä ruumiinhajun, sen oli herättänyt järkyttävä aavistus, että jotakin mätää oli ei vain valtiossa, ei vain ihmisten jokapäiväisessä askarruksessa, vaan heidän ajattelussaan ja sieluissaan. Ja tämä aavistus synnytti ihmeen: yhteenkuuluvaisuudentunteen, harvinaisen syvän, avaran ja voimakkaan, joka ei ainoastaan sitonut yksityisiä ihmisiä toisiinsa, vaan nostatti heidän sisäisen silmänsä eteen jotakin yhteistä, jonka he näkivät uudessa, ikäänkuin ilmestyksen valossa: isänmaan. Tästä yhteenkuuluvaisuudentunteesta tuli uuden toivon, uuden uskon ja uuden luonteen lähde, ja kun aika oli kypsä, se uutti kansan kokonaisuudeksi, joka yksinään pystyi kohottamaan kansan hädästä ja pelastamaan sen uuteen elämään.

Tässä mielessä Hitlerin sanoihin, että kansallissosialismi

on syntynyt juoksuhaudoissa, kätkeytyy suuri totuus. Sen vuoksi ja vain sen vuoksi kansallissosialistisesta liikkeestä tuli todellinen vallankumous. Se oli poliittinen, yhteiskunnallinen ja taloudellinen vallankumous. Mutta tämä oli vain yksi puoli sen olemuksesta, eikä edes alkuperäinen. Sen todellinen lähtökohta on syvemmällä, sen juuret ovat, kuten Hitler aivan oikein on todennut, sielussa, se on laadultaan henkinen. Kansallissosialistinen liike ei ensi sijassa tahdo toteuttaa uutta politiikkaa ja ottaa käytäntöön uutta talousmuotoa. Ne ovat toisarvoisia probleemeja ja liikkeen eloon herättämän aatteen toteuttamisen loogillisia seurausilmiöitä. Itse aate on: ihmisen sielun muuttaminen. Se ennen kaikkea on auttanut liikkeen voittoon ja takaa sen saavutuksille pysyvyyden. Tässä on syy siihen, miksi muun maailman on niin vaikea tajuta ja ymmärtää kansallissosialistisen liikkeen varsinaista ydintä ja olemusta.* Vielä vallitsevat suuressa osassa maapalloa Ranskan vallankumouksen synnyttämät ja maailmaan sinkoamat aatteet.** Se seikka, että maailmansodan jälkivaikutukset ovat horjuttaneet näiden aatteiden herruutta, ja ennen kaikkea se, että bolševismin säälimättömän johdonmukaisuus väärästi ne turmion ilveilyksi, on osaltaan vaikuttanut siihen, että niiden kannattajat sitäkin sitkeämmän itsepäisesti asettuvat torjumaan uutta vastustajaa. Ihmiskunnalta, joka vielä uskoo tai luulee uskovansa noihin aatteisiin, puuttuu sekä kyky että rohkeus ja hyvä tahto ymmärtää kansallissosialismin sanomaa, puhumattakaan siitä, että se sen voisi ottaa vastaan. Saksan kansassakin on vielä älymystön, keinottelevan liikeporvariston ja ukkomaisten »vanhoillisten» joukossa paljon sellaisia, joita ei ole saatu vakuutetuiksi. Mutta nuoria ohjaa miltei poikkeuksetta harvinaisen varma vaisto, joka pakottaa heidät avaamaan mielensä uudelle julistukselle. Nuoriso ja naiset ovat kaikki voitta-

van uskon kantajia. Vanhemman polven suuret joukot on vasta vallannut enemmän tunnepohjainen ja aavistuksenomainen käsitys, että ihmissielu tässä pyrkii uutta tietä uuteen päämäärään. Mutta tämä aavistus ja tunne tiivistyy yhä varmemmin tiedoksi ja vakaumukseksi. Osoituksena Hitlerin nerokkuudesta on se, että hän antaa aavistuksen ja uskon tarkkaan harkitun ja määrätietoisen koulutuksen tietä kypsyä vakaumukseksi. Niin kohoo sodan ja sodan jälkeisen ajan kärsimyksistä ja juoksuhautojen kokemuksista ilmestyksenä kolmas valtakunta. Kärsimys kirkastaa, on vanha totuus. Saksan vuoden 1933 jälkeiset tapahtumat todistavat, että kärsimys myös vaikuttaa hedelmöittävästi.

Se mies, jonka kaitselmus tai kohtalo — nimitettäköön sitä miten tahansa — on valinnut tiivistämään noiden kärsimysten hedelmällisen vaikutuksen näkyväksi, ihmeen tai siunauksen muodon saavaksi todellisuudeksi, tuntee yksinkertaisessa vaatimattomuudessaan olevansa korkeamman henkisen voiman välikappale. Se antaa hänelle murtumattoman tahdonvoiman sekä päättäväisyyden, näkijän lahjan ja menestyksen.

Paitsi tätä tietoisuutta korkeasta tehtävästä ja vastuusta hänen sielussaan elää varsin käsitettävästi toinen, inhimillinen tunne, jonka hän on kerran ilmaissut näin:

»Minulla on elämässäni ollut kolme tavallisuudesta poikkeavaa ystävää: Nuoruudessani *puule* seurasi minua monta vuotta. Kun suursota päättyi, valtasi minut ja minun tieni viitoitti syvä *tuska* kansani luhistumisen johdosta. Neljä vuotta sitten eletystä tammikuun 30 päivästä lähtien minä olen oppinut kolmanneksi ystäväkseni tuntemaan *huolen*. Huolen johtooni uskotusta kansasta ja valtakunnasta. Se huoli ei ole minua siitä lähtien jättänyt ja saattaa minua nyt kai elämäni loppuun saakka.»

HUOMAUTUKSIA.

Jo Wienin kansalliskokous esitti tämän 88. artiklan pakolli-S. 11. sen hyväksymisen johdosta seuraavan vastalauseen:

»Kansalliskokous esittää koko maailmalle juhlallisen vastalauseensa sen johdosta, että St. Germain'in rauhansopimus riistää Itävallan riippumattomuutta tekosyynä käyttäen Itävallan saksalaiselta kansalta itsemääräämisoikeuden ja kieltää sen sydäntoiveen, sen taloudellisen, poliittisen sekä sivistyksellisen elinvälttämättömyyden toteutumisen, nimittäin saksalaisen Itävallan yhtymisen saksalaiseen emämaahan. Voimattomana tätä turmiota torjumaan ja säästämään Eurooppaa välttämättömiltä selkkauksilta saksalaisen Itävallan kansalliskokous siirtää historiallisen vastuun tästä päätöksestä niiden valtojen omalletunnolle, jotka sen toteuttavat meidän vakavimmistakin varoituk-sistamme huolimatta.»

Vähän myöhemmin — huhtikuussa 1921 — Tyrolissa äänesti 98,5 % ja Salzburgissa 99,1 % saksalaiseen emämaahan yhtymisen puolesta, tosin yksityisissä äänestyksissä, koska rauhansopimuksen 88. artikla juuri oli kieltänyt itsemääräämisoikeuden käyttämisen. Ja mikä vielä pahempaa: Myönnettäessä Itävallalle tervehdyttämislain v. 1922 siltä surullisen kuuluisassa Genèven pöytäkirjassa puristettiin uusi vahvistus 88. artiklalle. Tämä muodosti nyt perustan, joka teki valtiolle mahdolliseksi Saksan ja Itävallan tulliliiton estämisen v. 1931.

Ja vielä maaliskuun 24 p:nä 1931 Léon Blum kirjoitti täydellä S. 12. nimellään allekirjoittamassaan artikkelissa Pariisin »Populaire»-lehdessä: »Kukaan ei voi kieltää sitä, että luonnollinen, moniperustainen sukulaisuus vetää pientä Itävaltaa Saksan puoleen ja että Anschluss toteutuu kerran; se vain ilmentäisi kiistämättömintä kaikesta oikeuksista: maan oikeutta määrätä omasta kohalostaan.»

- S. 13. Vrt. Sven Hedinin sanoja hänen puheessaan Lundin ylioppilaskunnalle helmikuun 7 p:nä 1938: »Jos ns. Versailles'in rauha olisi saneltu erikoisin aikomuksin kylvää maailmaan tulevien sotien itu, niin ei satoja sen pykälistä olisi voitu sanella taitavammin, hiotummin ja pirullisemmin kuin on tapahtunut.»
- S. 15. Vielä helmikuun 17 p:nä 1919 oltiin valmiit myöntämään Saksalle 300.000 miehen sotajoukko. Maaliskuun 3 p:nä tahdottiin antaa enää vain 200.000 miestä ja muutamia tunteja myöhemmin päästiin 100.000 mieheen.
- S. 27. Juutalainen vapaamuurari Rathenau kuuluu niiden 300 miehen joukkoon, jotka hänen omien sanojensa mukaan ovat kaikki keskenään tuttuja ja joiden käsissä lepäävät maailman kohtalot. Hän on niitä kapitalisteja, joille maailmansota oli loistava liikeyritys.
- S. 43. *»Yleisesti tunnettu asia on, että sosiaalidemokratian mahtiasema Wienissä perustuu suureksi osaksi juutalaisten valitsijoiden ääniin», lausuu juutalainen tri Edmund Wengraf »Neues Wiener Journalissa» maaliskuun 17 p:nä 1929. Ja sionistinen kunnallisneuvoston jäsen tri Leopold Plaschkes selitti eräässä wieniläisessä juutalaisten kokouksessa (sionistisen »Wiener Morgenzeitungin» mukaan 9. 12. 1926), »että sosiaalidemokraatit saavat kiittää juutalaisten johtajiensa agitaatiota siitä, että marxilaisuuden periaatteiden voittokulku juuri Itävallassa saattoi olla niin tavattoman suuri».
- **Sana »fanaattinen» toistuu usein Hitlerin kirjassa ja hänen puheissaan. Hän ei anna sille tavallista mielettömän ja sokean kiihkon merkitystä, vaan tarkoittaa sillä innostusta, jonka vallassa ihminen on tarpeen tullen valmis uhraamaan henkensäkin jonkin aatteen tai asian puolesta.
- S. 47. Hitler lausui puheessaan Münchenin kansanoikeudessa helmikuun 26 p:nä 1924 Wienin-vuosistaan sekä siitä, mistä syystä hän ei tahtonut ilmoittautua vapaaehtoiseksi Itävallan, vaan Saksan armeijaan:
- »Minä tulin 17-vuotiaana Wieniin ja opin siellä tuntemaan sekä havaitsemaan kolme merkittävää kysymystä: yhteiskunnallisen kysymyksen, rotuprobleemin ja vihdoin marxilaisen liikkeen. Minä lähdin Wienistä tieheni ehdottomana antisemiittinä, koko marxilaisen maailmankatsomuksen verivihollisena, yleissaksalaisena poliittiselta mielenlaadulta, ja koska minä tiesin, että saksalaisten kohtaloa Itävallankaan osalta ei ratkaista Itävallan,

vaan Saksan ja Itävallan armeijojen taistelulla, niin senvuoksi minä ilmoittauduin Saksan armeijaan.»

Hitler on useassa kohdassa kirjaansa puhunut »programmaa-S. 49. tikon» ja »politiikon» erosta. (S. 229, 230, 231, 418.)

Versailles'in ja Brest-Litovskin rauhansopimusten eroavai-S. 58. suuksista vrt. *Heinrich Rogge* s. 17.

Vrt. Rohan: »Vaikka rotukäsité ei olisikaan tieteellisesti seli-S. 67. tettävissä, niin se ei puhu rodun olemassaoloa, vaan tieteen kykyä vastaan. Sillä jokainen arjalainen, juutalaisystäväkin, tietää vieläpä yhtä varmasti kuin oman elämisensä sen seikan, että juutalainen on jotakin toista, lajiltaan vierasta.»

Hänen kunnianhimonsa luonnetta osoittaa muuan hänen S. 68. kansanoikeudessa maaliskuun 27 p:nä 1924 pitämänsä puheen kohta: »Olkaa varmoja siitä, että minä en pidä ministeripaikan saavuttamista tavoittelun arvoisena. Minä en pidä sitä suuren miehen arvoisena menettelynä, että hän tahtois nimensä säilyttää jälkimaailmalle ainoastaan tulemalla ministeriksi. Silloinhan joutuu vaaraan jäädä haudatuksi toisten ministerien ohelle. Minä mainitsen vain Scheidemannin ja Wutzlhoferin nimet. Minä en tahtonut maata samassa haudassa näiden kanssa. Minun silmieni edessä oli ensi päivästä lähtien päämäärä tulla tuhat kertaa enemmäksi kuin ministeriksi. Minä tahdoin tulla marxilaisuuden murskaajaksi. Minä ratkaisen tämän tehtävän, ja kun minä ratkaisen sen, niin silloin ministerin titteli olisi minulle pelkkä naurettavuus... Minä en tahtonut silloin olla 'rummuttaja' pelkästä vaatimattomuudesta; se oli korkeinta, muu taas vähäpätöistä.»

*»Nykyinen tasavalta kuolee sillä hetkellä, jolloin kukaan S. 69. näistä demokraattisista tasavaltalaisista, pasifisteista jne. ei ole valmis kaatumaan parlamentin portailla. Se liike taas nousee, joka on valmis astumaan viimeisellekin matkalleen ihanteensa puolesta.» (Puhe elokuun 21 p:nä 1923.)

*»Saksan kohtalo ei riipu tasavallasta eikä monarkiasta, vaan tasavallan tai monarkian sisällöstä. Minä en taistelee valtiomuodosta sellaisenaan, vaan sen häpeällistä sisältöä vastaan.» (Hitler kansanoikeudessa maaliskuun 27 p:nä 1924.)

*»Hallituspalatsin edustalla on Feldherrnhalle. Kaikissa his-S. 72. toriallisissa esityksissä mainitaan vain viimeksimainittu, mutta ei hallituspalatsia.

**»Sitä, minkä me olemme tehneet, me emme ole suorittaneet kansankiihottajina, vaan tuntien, että sen täytyy tapahtua, vaikka me tuhoutuisimmekin; emme ole lähteneet kysymyksestä, saavutamme voiton. Me olemme toimineet tietoisina siitä, että me täytämme velvollisuutemme, ja niin me olemme tehneetkin.» Vrt. tähän hänen teoksensa »Taisteluni» lausuntoja vallankumouksen oikeudesta.

- S. 73. Hitler saneli Landsbergissa silloiselle yksityissihteerilleen ja nykyiselle varamiehelleen puolueenjohtajana, Rudolf Hessille »Mein Kampf» teoksen ensi osan. Toinen osa täydennettiin vasta v. 1926 Obersalzbergissa. Ensi nide ilmestyi heinäkuun 18 p:nä 1925 10.000 kappaleen painoksena, toinen joulukuun 11 p:nä 1926. Syksyyn 1938 mennessä oli teosta myyty yli 4 miljoonaa kappaletta. Kirja on ilmestynyt käännettynä seuraaville kielille: englanniksi (sitäpaitsi erikoisena amerikkalaisena laitoksena), tanskaksi, norjaksi, italiaksi, portugaliksi, ruotsiksi, espanjaksi ja unkariksi. (NSB elokuva 1937 s. 1.)
- S. 74. Tätä menetelmää on norjalainen Arvid Brodersen luonnehtinut sattuvasti: »Ensin maa puristetaan tyhjäksi suunnattomin sota-veroin, sitten siihen pumputaan jälleen eloa ulkomaisin lainoin. Toisin sanoen: muutetaan pakosta syntynyt poliittinen velka vapaaehtoisesti tunnustetuiksi yksityisveloiksi.»
- S. 77. Kommunistien hyökkäyksistä sai surmansa kaikkiaan 413 kansallissosialistia taistelussa kansallissosialismin aatteen puolesta (Itävalta mukaan luettuna).
- S. 82. Horst WESSEL, nuori ylioppilas, toukokuusta 1929 SA:n iskujoukkueen johtaja, joka tuli pian kuuluisaksi ihanteellisuudesta sekä rohkeudestaan ja sai vastaansa kommunistien erikoiset vihat. Tammikuun 14 p:nä 1930 kommunistit yllättivät ja ampuiivat häntä hänen asunnossaan kommunistisen vuokraemännän kavallettua hänet; hän kuoli haavoihinsa 23 p:nä helmikuuta 1930.
- S. 85. *Helmikuun 28 p:nä valtakunnan presidentti julkaisee »asetuksen kansan ja valtion turvaamiseksi». Se kumoaa kerta kaikkiaan Weimarin valtiosäännön ns. perusoikeudet. Sen mukaan voidaan rajoittaa yksityisen henkilökohtaista vapautta, sananvapautta, painovapautta, yhdistymis- ja kokoontumisoikeutta, kirje-, sähkösanoma- ja puhelinsalaisuutta, panna toimeen kotietsintöjä ja takavarikoita sekä omaisuuden rajoituksia ylittämällä lain tästä säätämät valtuudet, jos kansankokoonaisuuden etu ja turvallisuus sitä vaativat.

Tärkeä oli 2 §: Jollei jossakin (Saksan valtakunnan) osamaassa ryhdytä yleisen turvallisuuden ja järjestyksen palauttamiseksi tarpeellisiin toimiin, niin valtakunnanhallitus voi ohimenevästi ottaa haltuunsa osamaan korkeimman viranomaisen valtuudet. — Siten valtakunnanhallitukselle annettiin oikeudellinen perusta ei ainoastaan valtiota kohtaan vihamielisten puolueiden hajoitustyön estämiseen, vaan myöskin toimimiseen partikularististen maahallitusten oppositiota vastaan.

Tämän pykälän välttämättömyyttä osoittaa se suorastaan vallankumouksellinen suhde, joka viimeisinä Weimarin aikoina oli kehittynyt valtakunnanhallituksen ja yksityisten osamaiden hallitusten välille. Hirvittävänä esimerkkinä siitä on seuraava tapaus.

Kun yksityisiin osamaihin piti nimitettämän yhtenäisen valtakunnanhallituksen etujen nimessä valtakunnankomissaareja, niin »Baijerin kansanpuolueen» johtaja oli selittänyt, että jos valtakunnankomissaari tulee Baijeriin, niin hänet vangitaan jo rajalla. Sillä jollei valtakunnanhallitus pidä kunniaa perustuslakia, niin Baijeri on vapaa ja voi valita itselleen haluamansa valtiomuodon.

**Kahta ja puolta vuotta myöhemmin julistettiin kansallissosialistisen puolueen hakaristilippu erityisellä lailla kolmannen valtakunnan ainoaksi lipuksi.

Itse asiassa tämä valtuutuslaki astui uudelle tielle vain siinä S. 88. suhteessa, että se korotti valtiosäännön 48 §:n erikoiseksi laiksi. Jo Weimarin valtiosääntö oli useampaan otteeseen käyttänyt tätä menetelmää. Niinpä esimerkiksi yksinomaan v. 1932 julkaistiin ainoastaan 5 tavallista lakia, mutta sitä vastoin 60 ns. »häätäasetusta».

Tämän lain tärkeimmät pykälät kuuluvat seuraavasti: S. 89.

§ 2. Virkamiehet, jotka marraskuun 9 päivän jälkeen 1918 ovat liittyneet virkamiehistöön omaamatta uralleen määrättyä tai tavallista ennakkokoulutusta tai muuta sopivaisuutta, erotetaan palveluksesta.

§ 3. Sukuperältään ei-arjalaiset virkamiehet on siirrettävä eläkkeelle . . . lukuunottamatta niitä virkamiehiä, jotka ovat olleet virassa jo elokuun 1 p:stä 1914 tai jotka ovat maailmansodassa taistelleet rintamalla Saksan valtakunnan tahikka sen liittolaisten puolesta tai joiden isä tai poikia on kaatunut maailmansodassa.

§ 4. Virasta voidaan vapauttaa virkamiehiä, joitten tähänastinen poliittinen toiminta ei anna takuita siitä, että he joka hetki esiintyvät ehdottomasti kansallissosialistisen valtion puolesta.

§ 6. Hallinnon yksinkertaistamiseksi voidaan siirtää eläkkeelle virkamiehiä, vaikka he eivät olekaan vielä kykenemättömiä palvelukseen.

- S. 90. *Vapaitten ammattijärjestöjen ammattiliitot oli keskitetty yhteen »Saksan yleiseksi ammattiliitoksi» (ADGB). Marxilaisiin ammattijärjestöihin kuuluivat myöskin »Vapaa virkailijaliitto» (AFA) ja »Saksan yleinen virkamiesliitto» (DAB). Kolmannen ryhmän muodostivat »Vapaamielinen ammattiyhdistysrengas» ja »Virkailijain ammattiliitto» (GDA). Pitemmän aikaa sodan jälkeen muodostuivat ammattijärjestöjen piiriin kommunistinen »Vallankumouksellinen ammattijärjestöoppositio» (RGO). Taiseluryhmäksi ammattiliittoja vastaan muodostui »Kansallissosialistinen liikesolujärjestö» (NSBO).

**Vuosikausia kestäneiden tutkimusten jälkeen onnistuttiin toteamaan, että sosiaalidemokraattisten ammattiliittojen johtavat virkamiehet eivät olleet ainoastaan väärentäneet tasetilejä, tuhonneet laskuja ja antaneet määräyksiä osaksi jopa kaiken kirjanpidon laiminlyönnistä, vaan he lisäksi olivat kavaltaneet monien satojen tuhansien Saksan markkojen suuruisia eräiä, anastaneet ne itselleen ja siirtäneet sitten ulkomaille.

- S. 91. Luonteenomainen aikaisemman hallituksen voimattomuudelle työttömyyskysymyksen selvittelyssä on mietintö, jonka laati valtakunnan silloisen työministerin Braunin komissio. Vaikka se tiesikin, ettei ulkomaisia luottoja enää ollut saatavissa, komissio selitti kuitenkin, että ainoa työnhankintamahdollisuus olivat uudet ulkomaiset luotot. Valiokunta totesi samalla, ettei yleisen työvelvollisuuden käytäntöönottaminen tule kysymykseen, koska lisätyötilaisuuksien hankinta kokonaiselle vuosiluokalle vaatisi niin suuria pääomia, ettei niitä voitu hankkia vallitsevan taloushäädän johdosta. (Berndt s. 78.)

- S. 92. »Berliner Tageblatt» kertoi heinäkuun 15 p:nä 1931, että poliisin täytyi eristää julkisia työpaikkoja lauta-aitauksella, jotta työntekijöitä voitaisiin suojata tuhansien työttömien loukkauksilta, koska työttömiä tavallisesti kerääntyi sellaisten työpaikkojen ympärille. Kymmenettuhannet kansoittivat maanteitä, sadattuhannet kerjäsivät, toiset sadattuhannet viettivät kesänsä telttaleireissä säästääkseen vuokran. »Frankfurter Zeitung» kuvasi heinäkuun 8 p:nä 1931 erästä siirtokuntaa, joka oli Mannheimissa asettunut asumaan Hochuferstrassen varrella olevalle jätetunkioalueelle. Se oli yleinen jätteitten kaatopaikka, jonne tehtaast

myöskin lähellä sijaitseva kulkutautisairaala toivat jätteensä. Aivan rutontapainen haju täytti tämän seudun. Useimmat ihmiset asuivat täällä laudahökkeleissä, joiden katoiksi oli naulattu kattopahvia. Erään sotainvalidin etuoikeutena oli ensimmäisenä tarkastaa jätteiden »käyttökelpoisuus». Arkkujen kansista ja aaltopellistä rakennettiin kurjia suojia, joissa usein asui monijäsenisiä perheitä, tai sitten kaivettiin hietaharjanteeseen luolia, kuten Berliinin ympäristössä usein havaittiin.

Maataloudessakin vallitsee jo huomattava työvoiman puute, S. 93. niin että elonkorjuun turvaamiseksi vuonna 1937 täytyi valtakunnan työpalveluksen tarvittaessa tulla avuksi. Ennen kaikkea Saksan teollisuus osallistui työn hankintaan. Vuosina 1932—1936 teollisuustyöläisten luku kasvoi 3,7 miljoonasta 6,6 miljoonaan, työtuntien luku kuukaudessa 600 miljoonasta 1.200 miljoonaksi ja kuukausittainen palkkatulo 400 miljoonasta 865 miljoonaan.

*Hitler syyskuun 13 p:nä 1933 »nälkää ja kylmyyttä vastaan» S. 94. taistelun alkajaisiksi.

**»Kansallissosialismi tietää», Gottfried Feder lausuu, »että ansion tuloksen henkilökohtainen omistus ja vapaa käyttöoikeus on kaiken talouden sekä korkeamman sivistyksen perusta. Mutta yhtä suuressa määrin on kansallissosialismi käsittänyt, että yksityisomistuksen tunnustamiselle on vedettävä aivan määrättyjä rajoja, nimittäin siellä, missä omistus muuttuu pelkäksi valtavälineeksi ja suuntautuu riistävänä kokonaisuuden etua vastaan.»

Kansanäänestyksestä heinäkuun 14 p:nä 1933 julkaistu laki S. 96. säättää, että valtakunnan hallitus voi tiedustella kansan mielihoidettua siitä, hyväksyykö se aiotun tai toteutetun toimenpiteen. Ratkaisun langettaa yksinkertainen ääntenenemmistö, vaikka olisi kysymys perustuslakia muuttavastakin laista. Tässä ei ole kysymyksessä sellainen liberalismi »plebiscitum», jollaisia poliittiset puolueet voivat omasta aloitteestaan panna toimeen ja siten ehkä asettua hallitusvallan tarkoitusten tielle. Tämä kansanäänestys tarkoittaa sellaista kansan mielipiteen tiedustamista, jonka vain hallitus voi panna toimeen.

Lloyd George selitti maaliskuun 14 p:nä 1933 Sheffieldissä S. 114. pitämässään puheessa: »Minun täytyy vanhana vastustajana ja minä tunnen henkilökohtaiseksi velvollisuudekseni yhtenä Versailles'in sopimuksen luoja sanoa: Saksan osuus Versailles'in sopimuksesta on täytetty kirjaimellisesti sekä sopimuksen hengen

mukaan, jotavastoin ne, jotka sopimuksen pakolla saattoivat täytäntöön, ovat sen rikkoneet.»

- S. 116. *Hitler esittää tämänlaatuisesta politiikasta murskaavan arvostelun rauhanpuheessaan toukokuun 21 p:nä 1935: »Maailma elää nykyisin konferenssien aikakaudessa. Kun niin monet näistä kokouksista kuluvat aivan menestyksettöminä, niin syynä tähän pettymykseen on monesti jo probleemien asettelu ja päämäärien virheellisyys. Jokin kabinetti tuntee — niinkuin kaikki muutkin — välttämättömäksi tehdä jotakin Euroopan uhattuna pidetyn rauhan hyväksi.

Sen sijaan että nyt kaikkien ajateltujen osanottajien kesken tehtäisiin tunnetuksi yleinen käsitys ja lausutaisiin toivomus, että kukin tutustuisi eri valtioiden ja vastaavasti niiden hallitusten käsityksiin mahdollisista keinoista sekä teistä näiden kysymysten käsittelyä ja ratkaisua varten, laaditaan parin kolmen kanslian kesken täydellinen ohjelma. Tällöin ei monesti voi torjua vaikutelmaa, että tehtävien päätösten sisältöä on määräämässä ajatuksen isänä toivo, että sekoittamalla mahdollista ja mahdotonta toisiinsa aikaansaadaan neuvottelujen varma haaksirikko myöhemmin mukaan kutsuttujen kustannuksella. Sillä kun kaksi tai kolme valtiota sopii niin yksityiskohtia myöten määrätystä ohjelmasta, niin myöhemmin kutsutuille ainoastaan annetaan enää tiedoksi laadittu ohjelma huomauttamalla, että tämä ohjelma muodostaa jakamattoman kokonaisuuden, joka on joko hyväksyttävä yleisesti ja kokonaan tai hylättävä sellaisenaan. Kun sellaisessa ohjelmassa luonnollisesti voi olla sangen hyviäkin ajatuksia, niin saa valtio, joka ei yhdy koko luonnokseen, siten kantaa vastuun hyödyllistenkin osien karille ajautumisesta.»

* Kirjoituksessaan »Rikottu lupaus» »News Chroniclessa» Lloyd George nimittää tasavertaisuuden kieltämistä »tämän maailmanhistorian inhoittavimman sopimuksen rikkomisen kataluudeksi».

- S. 118. Lloyd George lausui »Pester Lloydissa» (maaliskuun 4 p:nä 1934) tämän saksalais-puolalaisen sopimuksen johdosta: »Hitler näyttää olevan ainoa, joka säilyttää päänsä kylmänä yleisessä kiihtymyksessä. Hän ponnistelee innokkaasti väistääkseen kaikkia hankauksen syitä Saksan naapurien kanssa. Hänen sopimuksensa Puolan kanssa on huomiota ansaitseva tapahtuma. Se on rohkean politiikan teko.»

- S. 122. Ns. kansainväliset rauhanliitot leimasivat saksalaisten Reininmaan miehityksen heti sodanuhkaukseksi. Ainoastaan vanha ruot-

salainen radikaalipasifisti Carl Lindhagen lausui mielipiteenään: »Saksalla oli historian vahvistaman käytännön antama oikeus kykynsä mukaan ravistaa päältä se vaatimus, joka kielsi sitä varustautumasta ja käyttämästä omia varojaan mieltensä mukaan voittoisien suurvaltojen jatkaessa varustautumista ja Ranskan linnoittaessa omaa puoltaan Reinin rannasta. Nyt Saksa pystyi sen tekemään omasta aloitteestaan, ja voittoiset suurvallat eivät pelosta Saksaa kohtaan uskaltaneet vastustaa. Siten tämä sopimuksen rikkominen ei ollut ainoastaan luvallinen, vaan koitui yleiseksi hyödyksi. Samaan tulokseen olisi ehkä päädytty myöhemmin sodan avulla. Nyt maailma säästy ainakin tältä sodalta.» (Tidevarvet 15. VIII. 1936, Lizzie Carlssonin mukaan, s. 27.)

Väestön keskuuteen jaettiin äänestyslippuja, joissa oli ainoas-S. 125. taan valmiiksi painettu »jaa». Sen, joka tahtoi vastata »ei», oli pakko itse valmistaa tarkalleen samanlainen äänestyslippu eikä hän tällä tavoin voinut äänestää salaisesti.

*Hitler on kuvannut Königsbergissä maaliskuun 25 p:nä 1938 S. 126. pitämässään puheessa Obersalzbergin neuvottelujen kulkua ja Schuschniggin menettelyä sen jälkeen seuraavaan tapaan:

»Ensin on korotettu Itävallan valtion herraksi tyranniryhmä, jonka käsissä olivat mahtikeinot, säädetty tämän ryhmän tahdosta uusi perustuslaki ja sen jälkeen riistetty kansalta jokainen vastaväitteen, jokainen arvostelun ja arvioinnin mahdollisuus. Tämän pienen hallitsevan ryhmän asiainhoitajana toiminut mies oli nimeltään Schuschnigg. Minä olen tämän talven kuluessa monista merkeistä nähnyt, että tämä tilanne oli ajan mittaan kestämaton ja että esiintyi vain kaksi mahdollisuutta: joko rauhallinen ratkaisu tai väkivaltainen vallankumouksellinen purkaus.

Minä tahdoin välttää viimeksimainittua ja minä olen tämän miehen, jolla ei ollut minuun nähden ylipäänsä mitään valtuuksia edustaa tätä aluetta, siitä huolimatta kutsunut luokseni. Minä olen pyytänyt häntä saapumaan ja olen hänelle kaikella vakavuudella selvittänyt, mitä seurauksia tämän tyrannian jatkamisesta pakosta koituisi. Minä olen sanonut hänelle: 'Hra Schuschnigg, Te sorratte maata! Teillä ei ole mitään oikeutta siihen! Tämä maa on minunkin kotimaani, aivan samoin kuin Teidän! Miten Te voitte tätä maata pitää jatkuvasti väkivallan kahleissa! Minä olen valmis jättämään Teidän kanssanne asiamme kansanäänestuksen ratkaistavaksi. Me esiinnyimme kumpikin ehdokkaina. Kansan pitää tehdä päätös.' Hän oli sitä mieltä, ettei se käynyt

päinsä valtiosääntösyistä. Mutta minä kehoitin häntä etsimään tietä jännityksen rauhalliseen ratkaisuun, koska muutoin kukaan ei voisi taata, etteikö kiusattu kansansielu huutaisi kosta. Ja siitä minä en voinut jättää minkäänlaista epäilystä vallitsemaan: Saksan rajoilla ei ammuta enää Saksan kansalaisia!

Minä olen hänelle tosiaan koettanut kaikella vakavuudella tehdä selväksi, että se on viimeinen tie, joka kenties voi johtaa tämän kriisin rauhalliseen ratkaisuun. Minä en ole jättänyt hänelle minkäänlaista epäilystä siihen nähden, että jos tällä tiellä epäonnistutaan, niin kehitys jatkuu tavalla tai toisella. Ja minä pyysin häntä olemaan epäilemättä vakaata aikomustani asettaa valtakunnan tuki sorrettujen kansatovereitten käytettäväksi, samoin pyysin häntä olemaan epäilemättä päättäväisyyttäni, jos tämän tien hylkääminen johtaisi kriisiin. Hän ei ole uskonut vakuutuksieni vakavuutta ja kai senvuoksi hän on rikkonut lupauksensa. Meillä on nyt siitä vahvistus, me olemme löytäneet kirjeitä, joissa hän kirjoittaa helmikuun 19 p:nä, siis vielä päivää ennen valtiopäivillä pitämäni puhetta, että kaikki on ollut hänen puoleltaan ainoastaan puhtaasti taktillinen šakkiveto ajan voittamiseksi, jotta voitaisiin odottaa, kunnes ulkopoliittinen tilanne olisi suotuisampi. Hän siis perusti laskelmansa sen varaan, että hän voisi suotuisammalla hetkellä vedota ulkomaihin Saksaa vastaan.

Antaakseen tuolle aikomukselleen moraalisemman perustan tämä mies on nyt keksinyt kansanäänestyskomedian, jota räikeimmin valaisee se tosiasia, että me olemme nyt voineet takavarikoida lentolehtisiä sekä julisteita, joissa jo kahdeksan päivää ennen äänestystä ilmoitettiin äänestysluvut! Se oli ennenkuulumaton petos maassa, jossa moniin vuosiin ei ole toimeenpantu enää mitään vaaleja ja joka ei voinut enää äänestää. Oli selvää, että jos tämä uusi petos olisi onnistunut, niin maailma olisi selittänyt jääkylmästi: »Nyt tämä järjestelmä on laillistettu!»

****Johtavien englantilaisten sekä ranskalaisten lehtien selonteot osoittavat, ettei näissä maissa ainoastaan tunnustettu Anchlussin oikeutusta, vaan lisäksi myöskin ihmeteltiin sitä innostusta, jonka yhteenliittyminen nostatti Itävallassa. Niinpä eräässä »Daily Telegraphille» lähetetyssä, maaliskuun 15 p:nä 1938 julkaistussa kirjoituksessa vaadittiin ymmärtämystä Itävallan ja Saksan yhteenliittymistä kohtaan, joka on historiallinen tapahtuma. Englantilaiset ovat 400 vuoden kuluessa tykein, pistimin ja pommein vallanneet itselleen maailmassa sen, mikä heistä on näyttä-**

nyt arvokkaalta. Kun Hitler nyt toteuttaa saksalaisten pyrkimyksen Anschlussiin vakuuttavalla propagandalla ja ilman verenvuodatusta, niin englantilaiset leimaavat hänet rauhan sekä vapauden viholliseksi. Mutta rauha ei merkitse mitään muuta kuin kansallisten pyrkimysten toteuttamista ilman sotaa. Englannin pitäisi toki vihdoinkin luopua teeskentelystään ja rakentaa ystävyys tämän maailman realistien kanssa. He pitäisivät kernaasti sanansa, jos tehtäisiin heille mahdolliseksi neuvoteltujen sopimusten allekirjoittaminen ilman minkäänlaista taloudellista pakkoa tai uhrauksia.

Ranskalaiset erikoiskirjeenvaihtajat, jotka väestön suunnaton riemu tempaisi mukaansa, kuvaavat johtajan riemukulkua värikäin sanoin ja selittävät, että hän oli valloittanut Itävallan saksalaisten sydämet jo aikoja sitten. Hitler tulee tosiasiallisesti vapauttajana, Itävallan kuuden miljoonan saksalaisen johtajana. Hitlerin tulo Wieniin on jo kansanäänestys. Hitler on valloittanut Itävallan.

»Hitler on saapunut Wieniin innostuksen myrskyssä. Tämä wieniläisten ja ennen kaikkea Wieniin tulleet maaseutulaisten innostus on kuvaamattoman vilpitöntä eikä sitä voi eritellä. Tällä haltioitumisella, joka varmasti on hyvin rehellistä, on uskonnollinen luonne», näin kirjoittaa »Petit Parisien».

»Journal» sanoo: »Koko Ring kajahteli haltioituneen innostuksen aalloista. Väkijoukko huusi yhä uudestaan: Yksi valtakunta, yksi kansa, yksi johtaja. Heil Hitler! Lopuksi ei voinut enää erottaa sanaa Hitler. Kuultiin vain joitakin tavuja. Nähdessään ensi kerran johtajan silmästä silmään Wien antoi todistuksen hänen persoonallisuutensa voimasta.»

Norjalainen kirjailija Myhrer: »Todellakin pitää paikkansa se, S. 128. mitä Fredrik Böök sanoo: Juutalaiskysymys on aluton ja loputon niinkuin maailmanhistoria ja meri.»

Erinomaisen tutkimuksen tästä kysymyksestä esittää tri Karl S. 129. Georg Kuhn kirjoituksessaan »Die Entstehung des Talmudischen Denkens». (Forschungen zur Judenfrage I. s. 64 ss.)

*G. Kittel teoksessaan »Forschungen zur Judenfrage» s. 48. S. 130.

**Jakob Klatzkinin (»Der Jude», 1916 vihko 9) mukaan selittää monituhattuvuotisen diasporan juutalaisten uskonto, joka ei ole mitään aateoppia, vaan lakiuskonto. »Me olemme menettäneet valtiomme, mutta emme valtiosääntöämme; me pelastimme sen

ikäänkuin kestokykyisenä valtiona, joka teki meille diasporassa mahdolliseksi jonkinlaisen kansallisen autonomian.»

***Leroy-Beaulieu kirjoittaa teoksessa »Israel kansakuntien joukossa»: »Jos Israelista koskaan tulisi jälleen kansa (hän tarkoitti sillä valtion perustamista Palestiinaan), virkkoi muuan Veikselin juutalainen minulle, niin minä pyydän, että minut nimetään Palestiinan konsuliksi Varsovaan. Miten monet tuhannet muut degeneroituneet Jakobin pojat tekisivätkään samoin ja mieluummin pyytäisivät itselleen paikan Pariisista, Berliinistä, Roomasta tai Washingtonista kuin palaisivat esi-isänsä kallioisille rinteille takaisin. Se ei hyödytä mitään, että me annamme Israelille takaisin heidän kahdentoista heimonsa maan; meidän myöskin täytyisi asettaa Sionin vuorelle pörssi, pankkeja, kamareita, kaikkea liikealaan kuuluvaa ja heidän monopolinaan olevaa, jotta heidät voisi houkutella Jerusalemiin.»

- S. 131. Mutta myöskin assimilanttien piirissä esiintyy kaksi vastakkaista suuntaa: niiden ohella, jotka pyrkivät rehelliseen yhteen-sulautumiseen isäntäkansan kanssa (he ovat vähemmistönä), useimmat muut ajattelevat isäntäkansan sulautumista juutalaisiin. Tämä ajatus esiintyy aivan selvänä juutalaisen tri Ludwig Tietzin eräessä kirjoituksessa »C.-V.-Zeitungissa» helmikuun 10 p:nä 1928 sivulla 70, missä lausutaan: »Niin on juutalaisuuskin kaikkina aikoina sulattanut itseensä alkuperäisen olemuksensa mukaisia ympäröivän maailman (sibi) aineksia. Sen opettajien ja johtajien tehtävänä on varjella, ettei juutalaisuus sulaudu ja hajaannu.» Juutalaisessa lehdessä »Leipziger jüdisches Familienblatt» n:o 1. tammikuun 1 p:nä 1926 sanotaan: »Monien kansojen joukossa me tahdomme olla kansa, jonka täytyy säilyttää kansallinen olemuksensa.» »Jüdische Rundschau» n:o 94 1924 kirjoittaa, että »ainoastaan tunnustautuminen juutalaiseen kansallisuuteen antaa juutalaisille arvoa sekä ryhtiä». Lehdessä »Leipziger Israelitisches Familienblatt» n:o 3, tammikuun 15 p:nä 1926 selittää rabbiini Fischel: »Kuitenkaan sitä (soveltautumista muihin kansoihin) me emme tahdo niin kauan kuin me vielä elämme ja hengitämme; niin kaun kuin juutalainen veri kiertää meissä, me emme kiellä itseämme emmekä juutalaisiamme. Me tahdomme ajatella juutalaisesti ja julistaa juutalaisia ajatuksia kaikkeen maailmaan, jotta ne eivät joudu tämän vuosisadan paheitten uhriksi».
- S. 133. »Vaikka minä seitsenkymmenluvulla olenkin hiljaa ja huomaa-matta kääntänyt selkäni juutalaiselle yhteisölle, niin minä olen

kuitenkin yhäti pysynyt juutalaisena ja olen ylpeä juutalaisesta syntyperästäni.» Näin selitti sosiaalidemokraattinen valtiopäivämies Eduard Bernstein *«C.-V.-Zeitungin»* (3. 1. 1930) edustajalle.

A. J. Berndt: »Gebt mir vier Jahre Zeit!« S. 95.

S. 142.

Tri Rosenfeld selitti istunnossa syyskuun 28 p:nä 1927 käsitel- S. 146.
täessä salavuoteudesta langetettavia rangaistuksia, että on välttämätöntä »vihdoinkin murtaa ennakkoluulot ja kumota salavuoteutta koskevat vanhentuneet määräykset (ts. sen kieltö)». Istunnossa kesäkuun 4 p:nä 1929 hän taas selitti, että »koska sikiön lähdetystä ei enää yleisesti pidetä epäsideellisenä, niin ei ole myöskään enää oikein rangaista siitä varsinkaan tapauksissa, jolloin rikollisella motiivilla ei ollut mitään osuutta». Valtiopäivien pöytäkirjojen mukaan lokakuun 11 p:ltä 1929 Rosenfeld lausui: Sosiaalidemokraateilla »on vakaumus, että sukurutsauksen rangaistamisen olennaisena perusteena on riippuvaisuussuhteen väärinkäyttö. Siitä johtuu ilman muuta, ettei sisaruksiin nähden rangaistus ole paikallaan.» Lokakuun 15 päivän 1929 valtiopäiväpöytäkirjojen sivuilta taas saamme lukea lauseen: »Edustaja tri Rosenfeld (SPD) kiistää oikeuden rangaista eläimiin sekaantumisesta. Hän pyytää rangaistumääräyksien pois pyyhkimistä.» Lokakuun 16 päivän 1929 pöytäkirjoissa sanotaan: »Edustaja tri Rosenfeld (SPD) selittää: '... epäjohdonmukaisuus, johon jo Bebel on viittannut, nimittäin ettei naisten keskeistä saman sukupuolen seurustelua rangaista, voidaan poistaa ainoastaan sillä tavoin, että myöskin miesten keskeinen sekaantuminen tehdään rangaistuksettomaksi'.»

Näytteenä sellaisista esitettäköön tässä vain seuraava S. 147.
Siegfried Jacobsohnin lausunto *«Weltbühnessä»* (marraskuun 3 p:nä 1925) (sen kääntämisestä meidän täytyy kieltäytyä): »Und da muss ich doch sagen: wenn in diesem Lande der Vereine, der vielzuvielen Vereine, einer fehlt, der Lebensberechtigung hätte, so ist es der Coiterschutzverein. Man soll Menschen nicht in der Ausübung ihrer wichtigsten Funktionen behindern. Abgesehen von der seelischen Roheit; es ist auch ungesund. Sexu-altruisten tun not, um Sexu-eldorados zu schaffen, um von jungen, phantasie- und temperamentvollen Architekten Sexu-alkoven bauen zu lassen. Mit Fussangeln und Selbstschüssen für schnüffelnde Polizisten.»

Sama tri F. A. Theilhaber kirjoittaa aikakauskirjassa *«Neue S. 150. jüdische Monatshefte»* n:o 19—20 heinäkuussa 1919: »Minkään

muun maailman kansan piirissä ei ole niin paljon psykopaatteja, itsemurhaajia, sairaita ja veneerisen tartunnan uhreja. Mikään muu luokka ei tunne niin suurta määrää yksilöitä, jotka täyttävät elämänsä rakkauden korvikkeilla.» Ja juutalainen kirjailija Conrad Alberti (Sittenfeld) kirjoitti jo v. 1889 aikakauslehden »Die Gesellschaft» n:ossa 12: »Kukaan ei voi kiistää sitä, että juutalaisuus on huomattavana syyllisenä kaikkien olosuhteiden turmeltumiseen. Juutalaisille luonteenomaista on itsepintainen pyrkimys tuottamaan arvoja ilman työtä, ts. koska tämä on itsessään mahdottomuus, niin he pyrkivät huijauksella, lahjomisella, pörssi-manöövereillä, sanomalehdistön avulla levitettävin väärin tiedoin ja muilla samanlaisilla tavoilla luomaan keinotekoisia arvoja, ottamaan nämä arvot itselleen ja sitten siirtämään ne muitten niskoille vaihtamalla ne todellisen työn luomiin tosiasiallisiin arvoihin.»

Samantapaisin lainauksin juutalaisten kirjailijoiden teoksista sekä kirjoituksista voitaisiin täyttää kokonaisia kirjoja.

- S. 151. Mainittakoon tässä vielä ote Jakob Wassermannin kirjasta »Vom Judentum» (Leipzig, Verlag Kurt Wolff, 1913): »Mehän tiedämme, rakas ystävä, mehän tunnemme teidät ja kärsimme teidän vuoksenne, näiden tuhansien nykyaikaisten juutalaisten, jotka nakertavat kaikkia perustoja, koska he itse ovat perustaa vailla, noiden, jotka tänään hylkäävät eilen valloittamansa, tahravat eilen rakastamansa, joille kavallus on intohimon nautintoa, arvottomuus koristusta ja kielteisyyys päämääränä.» Ja vielä muuan luonnekuva: Juutalainen kirjailija Alfred Kerr sanoo eräässä teoksessaan: »Mieluummin orja kuin kuollut», kun sitävastoin kansallissosialisti — tai ehkä voidaan yleistäen sanoa, arjalainen — lausuu aina: »Mieluummin kuollut kuin orja.» Siinä on lyhyimmässä ajateltavassa muodossa ilmaistu arjalaisen ja juutalaisen mentaliteetin ero. Viimeksimainittu on yksinomaan ja alati kohdistunut tähän elämään, kun taasen arjalainen pysyy henkisesti alinomaan yhteydessä metafyyssillisten arvojen kanssa.
- S. 152. Vrt. tässä kohdin, mitä juutalainen kirjailija Eberlin lausuu kirjansa »Die Juden von heute» (Edition Rieder, Pariisi 1927) sivulla 20 juutalaisten mielenkiinnosta maanviljelykseen. Samoin myös sanonnan »tuotannollinen työ» merkityksestä. Lainattuna *Diewergen* sivuilla 56 ja 57.
- S. 154. Syrakusalaisen Elia Ben Salomon Abrahamin Midraš Tolpiot julkaisu s. 25 (Varsova 1875).

*Laki valtakunnankansalaisuudesta siihen kuuluvine asetuk-S. 157.
sineen ja yksityiskohtaisine tilastoineen saksalaisista, sekarotuisista
sekä juutalaisista on julkaistu mm. Saksan työrintaman lento-
kirjaseen »Freizeit — Frohe Zeit» liitteenä.

**Ranskalainen edikti vuodelta 1743 kielsi juutalaisia »palkkaa-
masta kristittyjä palvelijoihseen ja harrastamasta heidän kans-
saan ruumiillista seurustelua». Syynä tähän kieltoon oli toden-
näköisesti muuan selonteko, jonka kansleri Malvezin oli jo v. 1733
saanut juutalaisten asemasta Bordeaux'ssa ja missä lausuttiin
mm. seuraavaa: »He (juutalaiset) ottavat sieviä maalaisneitoja
palvelijoihseen ja saattavat heidät raskaiksi, jotta neidot olisivat
heidän omien jälkeläistensä imettäjinä, ja jättävät palvelijoitien
maailmaan saattamat lapset löytölastenhuoneeseen.»(Diewerge 40.)

Vertaukseksi mainittakoon tässä vielä, että vuoteen 1918
saakka voimassa ollut katolinen kirkollislakikirja (Codex juris
canonici) sisälsi juutalaisiin nähden mm. seuraavat ohjeet: »Juuta-
laisasutusta on rajoitettava ja vaikutettava siihen suuntaan, että
he mikäli mahdollista asuvat yhdessä. — Kristittyjen ei pidä käyt-
tää juutalaisia lääkäreinä eikä sairaanhoitajinakaan muutoin kuin
häätätapauksissa. — Juutalainen ei saa olla missään julkisessa
virassa, varsinkaan tuomarin, hallituksen tai opettajan, juutalai-
sia kouluja lukuunottamatta. Kristitty ei saa palvella juutalaista
talousapulaisena. — Kristittyjen ja juutalaisten avioliitot ovat
ankarasti kielletyt, koska siinä on 'disparitas cultus'.» (Fritsch,
s. 248 ym.)

Yksistään syyskuusta 1934 seuraavan vuoden huhtikuun lop-S. 158.
puun pantii toimeen 61 kaupungissa yhteensä 1070 juutalaisten
tilaisuutta, konsertteja, esitelmätilaisuuksia, teatterinäytäntöjä,
opperinäytäntöjä, kabarettiesityksiä ym. (Juutalaisten kult-
tuuriliitosta esitetyt tiedot nojautuvat Hans Hinkel'n »Deutsche
Sozialisten am Werk» julkaisussa ilmestyneeseen kirjoitukseen,
ss. 163—173.)

E. H. Schulz ja R. Frerks: »Warum Arierparagraph?» s. 55. S. 159.

Genèven kansainvälisen pakolaiskomissionin saamien numero-
tilastojen mukaan lienee 130.000 juutalaista muuttanut pois Sak-
sasta.

*Puhe puolueen valtakunnanpäivillä syyskuun 3 p:nä 1933. S. 163.

**Vrt. tri Walter Gross: Die Bevölkerungs- und Rassenpolitik
des neuen Deutschlands. Esitelmä ulkomaalaisille diplomaateille
sekä sanomalehdistölle maaliskuun 21 p:nä 1935.

***Puhe valtiopäivillä tammikuun 30 p:nä 1934.

S. 165. SS:n viikkolehden »Das Schwarze Korps» n:o 1 helmikuu 1935.

S. 166. *Puhe heinäkuun 28 p:nä 1922.

**Miten johdonmukaisesti periaatetta vastuullisista johtaja-persoonallisuuksista toteutetaan valtioelämän kaikilla aloilla, sitä todistaa mm. tammikuun 30 p:nä 1935 julkaistu tärkeä kunnallisasetus, joka ei ainoastaan toteuta itsehallinnon valtiopoliittista periaatetta, vaan myöskin antaa tälle itsehallinnolle korkeimman vastuun. Kunnallishallintojen korkein valvonta on valtion käsissä ja kuntien pormestarit ovat sille yksinomaan vastuussa. Ainoastaan yhteyden ylläpitämiseksi kansallissosialistisen puolueen kanssa asettaa puolueen valtuutettu yhteisymmärryksessä pormestarin kanssa kunnallisneuvoksia (»Ratsherren»), joitten on omalla vastuullaan toimittava pormestarin neuvonantajina.

S. 169. Puolueen ja valtion suhde oli saanut ilmauksensa virallisessa muodossa jo puolueen ja valtion yhteisyyden turvaamiseksi joulukuun 1 p:nä 1933 säädetyssä laissa. Tämä laki korotti NSDAP:n »julkisoikeudelliseksi yhteisöksi» ja selitti I §:ssään, että kansallissosialistinen puolue on Saksan valtioajatuksen kantaja ja eroamattomasti yhdistynyt valtioon. Kansallissosialistisen puolueen sekä SA:n jäsenillä on kansallissosialistisen valtion johtavana sekä liikkeellepanevana voimana suurempia velvollisuuksia johtajaa, kansaa sekä valtiota kohtaan. He ovat näiden velvollisuuksien rikkomuksista erikoisen puolue- ja SA-oikeuden tuomiovallan alaisia. Siten luotiin itsevastuullisen »valtiota kannattavan kerroksen» rakenne. Puolueen ja valtion yhteisyyden ulkonaisena merkinä puolustusvoimilla sekä valtakunnan univormua käyttävillä virkamiehillä on puolueen tunnusmerkit.

Kansallissosialistisen puolueen lukuisat johtavat henkilöt ovat lausuneet julki mielipiteensä valtion, kansan ja puolueen käsitteistä nimenomaisesti. Näitä käsitteitä on valtakunnanministeri, tri Frank lakimiehenä käsitellyt saksalaisen oikeuden akatemiassa kesäkuun 18 p:nä 1938 pitämässään puheessa, missä hän rodun, maaperän, työn ja valtakunnan arvojen ohella korosti Saksan kansanyhteyden viidentenä suurena arvona sekä elämän syvimänä sisältönä kansakunnan kunniaa. Se vaatii, että kaikkiin lakeihin sisältyy uskollisuus kunnian korkeimpana säilyttäjänä. Se, joka rikkoo uskollisuuden kansaa, valtiota, johtajaa, puoluetta ja kansatovereita kohtaan, on arvoton yhteiskunnan jäseneksi. Tällä tavoin muutetaan aikaisempi porvarillisen oikeusjärjestyksen

suuri rakennus yhteiskansalliseksi elämänjärjestykseksi. Valtakunnan sanomalehtipäälikkö, tri Dietrich, lausui tästä puoluepäivillä 1936: »Mutta puolue ei ainoastaan ruumiillista kansakunnan tahtoa, vaan myöskin toteuttaa sen erikoisessa sidonnaisuudessaan valtion. Samoin kuin se on toisaalta lujasti juurtunut kansaan, niin se toiselta puolen on myöskin kasvanut sisäisesti eroamattomasti yhteen valtion ja sen johdon kanssa. Puolue ja valtio eivät ole yksi ja sama, sillä niiden tehtävät ovat erilaiset. Puolue harjoittaa käskyvaltaa valtiossa, mutta ei ole itse valtio! Puolueen käsissä on poliittinen johto, valtiolla hallinnon toiminta. Molemmat ovat asiallisesti erillisiä, mutta henkilöllisesti kytkeytyneet toisiinsa. Puolueen johtaja on samalla valtion korkein huippu. Puolue antaa elämän- ja suorituskoulullaan valtiolle lakkaamatta niitä miehiä, joita valtio tarvitsee poliittiseen johtoon. Siten on myöskin valtion johto kansallissosialistisen puolueen välityksellä kytkeytynyt kansakunnan pulppuavaan elämään, ja sitä tietä on toteutettu demokratian korkein laki, kansan ja valtion yksiaineisuus.»

*Toistaiseksi on perustettu seuraavat ammattivirastot: 1) S. 173. ravinto- ja nautintoaineet, 2) tekstiilit, 3) vaatetus ja nahka, 4) rakennusala, 5) puu, 6) rauta ja muut metallit, 7) kemia, 8) kirjapaino ja paperi, 9) liikenne ja julkiset laitokset, 10) vuorityö, 11) pankit ja vakuutuslaitokset, 12) vapaat ammatit, 13) maatalous, 14) kivi ja savi, 15) kauppa, 16) käsityö.

**Tähän kuuluvat mm.: sosiaalivirasto, kansanterveysvirasto, kotipaikkavirasto, naisvirasto, nuorisovirasto, oikeusneuvontapaikkojen virasto ja äärimmäisen tärkeä ammattikasvatuksen sekä liikkeenjohdon virasto, joka kahdeksaan erikoisosastoon jakautuneena valvoo sekä johtaa yksityisten jäsenten koulutusta samoin kuin yritysten kehitystä.

Itsenäisiä työaloja ovat sanomalehdistö ja propaganda, »työtieteellinen instituutti», »teknillisten tieteiden virasto» ja »ammattikielpailuvirasto».

***Näitä molempia peruslakeja lukuunottamatta säännösteltiin Saksan työrintaman toiminta vielä seuraavin toimenpitein: laki kotityöstä (23. 3. 1934), asetus kansallissosialististen malliyritysten palkitsemisesta (29. 8. 1936) ja määräys lomapäivien palkallisuudesta (3. 12. 1937).

*Deutsche Sozialpolitik s. 35.

S. 180.

**Deutsche Sozialpolitik s. 36.

S. 181. *W. Müller s. 149.

S. 182. *V. 1932 oli pyörein luvuin 371.600 tapausta, v. 1933 261.500, v. 1934 200.100 ja v. 1935 188.900 tapausta.

**Mm. aikakauslehti »Arbeitertum», jonka painos on miltei 3 miljoonaa, sekä »Aufbau», jonka levikki on pyörein luvuin 660.000 kpl. Tärkein on oivallisten tiedotuskirjoitustensa ja uutistensa kannalta huomattava kuukausijulkaisu »Der Schulungsbrief», joka ilmestyy 3.300.000 kappaleen painoksina.

S. 183. *Tähän mennessä ovat alkaneet toimintansa seuraavat kolme »ritarikuntalinnaa» (Ordensburg): »Vogelsang» Eifelissä, »Croessinsee» Pommerissa ja »Sonthofen» Allgäussa. Ne ovat kansallissosialistisen maailmankatsomuksen korkeakouluja. Toukokuun 1 p:nä 1936 saapuivat ensimmäiset 500 miestä Vogelsangin linnaan. Näihin linnoihin pääsyn edellytyksenä ovat 25—30 vuoden ikä, rodullinen sopivaisuus sekä vaatimuksia vastaava terveys, Hitler-nuorison, työpalveluksen ja asevelvollisuuden suoritus sekä puolueen jäsenyys joko poliittisena johtajana, SA- tai SS-miehenä.

Ns. »Wilhelm Gustloff-säätiön» laitoksissa perustetaan pysyvä oman koulutusjohtajan alainen virasto yritysten kaikkien työntekijöiden kansallissosialistista maailmankatsomuksellista koulutusta varten.

**Vuonna 1934 osallistui Saksan virkailijakunnan noin 2 miljoonasta jäsenestä pyörein luvuin 1 1/2 miljoonaa jatkokoulutustoimintaan.

»Saksalaisella harjoittelutaloudella», jollaisia oli v. 1937 jo 13.000 harjoitteluyritystä, tarkoitetaan nuorison muodostamia ja johtamia kuviteltuja yrityksiä. Jokaisella harjoittelutoiminimellä on palveluksessaan keskimäärin 35 »palkannauttijaa», jotka työskentelevät ammattimiesten johdossa. Harjoittelutoiminimet ovat keskenään liikesuhteissa aivan niinkuin oikeatkin talousyritykset. Kaikkia liiketoimia jäljitellään mitä tarkimmin siinä tarkoituksessa, että voitaisiin käytännöllisellä harjoituksella lisätä nuorten suorituskyykyä. Näitä harjoituksia toimeenpannaan iltaisin vapaa-aikana. (W. Müller, s. 170.)

Taloudelliset opintoretket, jotka kestävät 3—6 vuorokautta ja ulottuvat kautta koko maan, useasti ulkomaillekin saakka, on tarkoitettu ammattikoulutustyön huippukohdiksi.

V. 1934 perustettuihin »työpaikkajoukkoihin» (Werkscharen)

osallistuminen on vapaaehtoista. Ne ovat 30—40 miehen vahvuisia laitoksen henkilökunnan 18 vuotta täyttäneiden jäsenten ryhmiä, jotka on keskitetty »työpaikkajoukkojen» johtajien alaisiksi. Niiden huolena on kansallissosialistisen mielialan ja ryhdin lujittaminen liikkeensä tai laitoksensa henkilökunnan keskuudessa. Tehtävä on puhtaasti siveellinen ja poliittinen laadultaan.

Ns. »Robinson-kasvatuksen» piiriin joutuvat oppilaat viimeisenä kouluvuotenaan. Sen pitää osoittaa, kykeneekö oppilas säilyttämään kurin ja onko hänellä luomiskykyä. Kuriin taipumus osoittautuu parhaiten raudan käsittelyssä alkeellisin apuneuvoin kuten vasaralla, viilalla ja taltalla, kun taasen luomiskyky, uudestimuodostamistaito ja käsityölahjat voidaan todeta puutöissä. Tulevaisuudessa täytyy senvuoksi jokaisen pojan työskennellä vuosi näiden molempien perusaineksien käsittelyssä. (F. Mang, s. 13.)

Göring huomautti lokakuun 28 p:nä 1936 pitämässään neli-S. 186. vuotissuunnitelman työn alkajaispuheessaan mm. siitä, että tähän saakka on vain noin $\frac{1}{10}$ Saksan pinta-alasta tutkittu geofysikaalisesti.

Marraskuuhun 1937 mennessä Saksassa oli perustettu 1.000 S. 188. toveruustaloa, 3.000 uutta kantiinia ja oleskeluhuonetta, 3.500 puutarhaa työpaikkojen pihoille, 200 uima-allasta ja noin 1.500 pesu- sekä pukeutumishuonetta periaatteitten »kauneutta työhön» mukaan.

Oxfordista Englannista heinäkuun 14 p:nä 1938 saapuneen S. 195. tiedon mukaan tarjottiin sikäläisen korkeakoulun 19 collegessa edellisen lukukauden aikana yksinkertaisia aterioita, joista täytyi maksaa tavallinen hinta. Tällä tavoin saatiin puhdasta voittoa 1.000 punttaa, mikä summa käytettiin kurjalistokorttelien lasten ruokintaan. Erään huomattavan englantilaisen sanomalehtiyhtymän palveluksessa oleva toimittaja huomauttaa tähän: »On vielä paljon muitakin tämäntapaisia asioita, joita me voisimme varmasti jäljitellä Saksan mukaan.» Yhä uudelleen voidaan todeta, että ensi kädessä juuri muiden maiden nuorisoo osoittaa ymmärtämystä Saksaa ja sen tapahtumia kohtaan.

Katukeräyksissä myydään merkkejä, joita valmistetaan taloushädän alueilla. Niinpä yksi merkkilaji oli valmistettu meripihkasta. Näiden merkkien valmistamiseen tarvittiin yli 20.000 kg raaka-ainetta ja siten voitiin jo työssä olevien meripihkatyöläisten lisäksi antaa kolmeksi kuukaudeksi työtä vielä 500 työttömällekin.

Ulkomainen lehdistö on usein lausunut julki ihailunsa ja ihmetelynsä näiden keräysten johdosta. Esimerkkinä mainittakoon tässä vain ranskalaisen lehden »Paris-Midin» mielipide: »Saksan ministerit, jotka itse ovat toimittaneet avunkeräystä Berliinin kaduilla, ovat taaskin kerran saaneet vakuutuksen suuresta kansansuosioistaan. Heidän ei ainoastaan täytynyt useita kertoja vaihtaa keräyslaatikoitaan, vaan jonotus oli useinkin niin runsas, että täytyi turvautua poliisitoimenpiteisiin. Mutta tällä ei tahdota sanoa, että tulos olisi jättänyt toivomisen varaa muissakaan kaupunginosissa. Ehkä voisi otaksua, että Saksan kansa ajan mittaan kyllästyy näihin keräyksiin. Se on suuri erehdys. Kansallisen solidaarisuuden päivä 1937 on ylittänyt kaikki edellisten vuosien tulokset ja todistanut, että Hitler nauttii kansan luotamusta kuten ennenkin.»

Kansallissosialistisen kansanhuollon toiminnan havainnollistamiseksi esitettäköön vielä seuraavat luvut: Vuoden 1938 ensimmäiselle neljänneksellä kansanhuollossa oli kaikkiaan 8.220.410 jäsentä ja 864.303 vakituista työntekijää. Näinä samoina kolmena kuukautena sai apujärjestön »Äiti ja lapsi» piirissä 991.591 henkeä apua ammattikoulutuksen saaneilta henkilöiltä. Järjestön 21.035 apuasemalla kävi 911.067 avustuksen tarpeessa olevaa henkilöä, 1.489 neuvonta-asemalla 50.570 neuvon pyytäjää. Lasten päiväkodeissa hoidettiin 132.394 lasta. Lasta odottavia äitejä huollettiin 73.833 naimisissa olevaa ja 6.785 naimatonta. NSV ruokki 153.130 lasta ja 13.896 aikuista. Kotiapulaisia toimitettiin avuksi 9.979 tapauksessa. Virkistymään lähetettiin 19.325 äitiä ja 52.011 lasta. Hitler-vapaapaikkoja sai 9.186 nuorta. Saksan Nuorisonvakuutusavun vakuutussummat nousivat 483.500 Rmk:aan. Kansallissosialistisella sairaanhoitajatarliitolla oli 5.607 sairaanhoitajaa 2.528 sairaanhoitoasemalla. Tuberkuloosiavun toimesta hankittiin hoitopaikka 2.600 sairaalle. Kaikki nämä luvut koskevat kuten mainittiin vuoden 1938 ensimmäistä neljännestä.

- S. 203. Työpalvelus on otettu käytäntöön lisäksi seuraavissa maissa: vuodesta 1920 lähtien Bulgariassa ns. »trudovakit», vuodesta 1936 Puolassa ns. »junakit», joiden koulutus on ensi sijassa luonteeltaan sotilaallista, ja vuodesta 1933 Yhdysvalloissa, ns. »Civilian Conservation Corps» (CCC), jonka tarkoituksena on ennen kaikkea taistelu työttömyyttä vastaan.
- S. 204. *Havainnollisen kuvan »työneidon» elämästä ja toiminnasta antaa valtakunnan työpalveluksen johdon julkaisema vihko »Die

TALVIAPU.

	1933—1934	1934—1935	1935—1936	1936—1937
Talviapuun käytettyjen varojen yhteissumma Saksan markkoina	350.000.356	360.493.430	371.943.908	408.323.140
Elintarpeita ja nautintoaineita ..	136.111.649	131.871.019	125.652.739	124.080.304
Vaateetusta	76.175.843	74.579.669	80.024.239	78.965.265
Polttoaineita	84.407.544	79.553.482	78.201.270	62.937.592
Lahjakortteja	37.978.615	58.476.131	65.509.072	38.630.041
Taloustavarointa	—	6.712.896	9.472.069	9.579.671
Muita lahjoja	19.912.575	5.892.904	5.970.316	7.650.109
Kansallissosialistisen kansanhuollon eri laitoksille				
(Äiti ja lapsi, Valtakunnan äitiys- huolto, Tuberkuloosiapu jne.) ..	—	—	—	79.097.466
Avustettujen lukumäärä	16.617.681	13.866.571	12.909.469	10.711.526
Avustajia: vapaaehtoisia	1.495.000	1.333.137	1.227.098	1.340.356
palkkattuja	4.116	5.198	7.820	8.652
Talviapuun vv. 1933—37 käytettyjen varojen yhteissumma			Rmk 1.490.760.834:	

Arbeitsmaid». Se sisältää myöskin lähempiä tietoja johtajatar-koulutuksesta.

**Vieläpä sellainenkaan korkeasti virallinen henkilö kuin Saarín alueen hallituskomission puheenjohtaja hra Knox ei häikäillyt selittää, että Saksan työpalvelus kouluttaa saarilaisia sotilaallisesti. Berliinin ulkoministeriö kumosi tämän väitteen ja vaati hallituskomissiota käymään tarkastamassa mitä tahansa valitsemaansa työpalvelusleiriä. Pariisilainen »Impress»-uutistoimisto levitti tietoa, että työpalvelusvelvollisten täytyisi työskennellä klo 7:stä aamulla klo 6:een illalla saamatta lämmintä ateriaa jne.

S. 211. Korostetun merkityksen »Kansallissosialististen naisten» nuorisoryhmille antoi »suorituskirja», joka otettiin käytäntöön kesällä 1938. Se ei ole ainoastaan kunniadiploomi, vaan tuottaa käytännöllistäkin hyötyä: se joka voi todistaa suorittaneensa valtakunnan äitienkoulun täydellisen kurssin, saa oikeuden 100 Saksan markkaa suurempaan avioliittolainaan eikä hänen tarvitse tätä 100 markkaa edes maksaa takaisin.

S. 212. »Hamburger Fremdenblatt» kertoo maaliskuun 14 p:nä 1938: »Jo kaksi viikkoa on noin 90 hampurilaista työläisäitiä asunut NSV:n äitienkodeissa Tesperhudessa sekä Sachsenwaldaussa (Hapag-koti). Heidän työpaikoistaan huolehtii yhtä monta naisylioppilasta, jotka vapaaehtoisesti työskentelevät työläisnaisten puolesta, jotta he voisivat toipua perusteellisesti.

Naisylioppilaat olivat viime sunnuntaina matkustaneet käynnille koteihin. Heidät otettiin vastaan lauluin, sitten seurasi yksityiskohtainen tervehtiminen, jonka yhteydessä jokainen äiti haki käsiin »oman» ylioppilasneitosensa. Kun oli yhteisesti juotu kahvia, niin äidit ja ylioppilaat vaelsivat käsi kädessä metsäpolkuja ja suuri tarinointi alkoi.

Tyttöjen täytyi kertoa kokemuksistaan tehtaassa, eikä työ käynyt heille liian raskaaksi, olivatko he tottuneet kalanjalostustehtaan hajuun, olivatko he siivoojanaisten edustajina työskennelleet myöskin kaikkien virkailijoitten tyydytykseksi. Naisylioppilaiden, jotka työskentelevät kumitehtaissa, sähköpatteritehtaissa, pien- ja suuryrityksissä, täytyi kertoa laitoksissa olevista työtovereistaan, joilta he toivat sydämellisiä terveisiä.»

S. 214. Ensi kerran kansojen historiassa (jos jätetään juutalaisten historia syrjään) vaaditaan tässä laissa tietoisesti kansakunnan jälleenrakentamista *rotuperustalla*. Rotuhygieniää edistävien järjestöjen kansainvälisen yhdistyksen kongressi Zürichissä tunnusti

rajoittamattomasti Saksan rotupolitiikan elintärkeän rakennustyön.

»Avioliittolainoilla», joita myönnetään 1.000 Rmk:n määrään S. 216. saakka avioliittojen solminnan edistämiseksi, ei ole tarkoituksena ainoastaan syntyväisyyden lisääminen, vaan myös niiden tuotantolajien taloudellinen vilkastuttaminen, jotka työskentelevät uusien asuntojen ja talouksien tarpeiden tyydyttämiseksi. Avioliittolainat ovat korottomia, ja ne maksetaan takaisin 1 %:n kuukausisuorituksina. Sitä paitsi kokonaisvelkaa vähennetään kunkin lapsen kohdalla 25 %. Elokuusta 1933 vuoden 1938 alkuun mennessä myönnettiin yli 900.000 avioliittolainaa, kokonaismäärältään pyörein luvuin 600 milj. Rmk. Näitä lainoja saaneille aviopareille oli heinäkuuhun 1937 mennessä syntynyt 550.000 lasta, noin kaksi kertaa niin paljon kuin avioliitoissa, joita samaan aikaan solmittiin ilman avioliittolainoja.

Kolmannen valtakunnan väestöpoliittisiin toimenpiteisiin kuuluvat myöskin perheavun eri muodot varsinkin lapsirikkaita perheitä varten. Huhtikuun 1 p:stä 1938 lähtien on tällaisille perheille myönnetty vielä lisähelpotuksia, ja tähän tarkoitukseen on varattu 30 milj. Rmk. ennakkomääräraha. Toimenpiteitä kehitetään edelleen määrätietoisesti, kunnes siirtyminen suureen valtakunnan perhekassaan ja lopuksi perhetaakan täydellinen tasointi käy mahdolliseksi. Valtakunnan perhekassa on suunniteltu perustettavaksi vuonna 1943. Sen pitäisi käsittää kaikkiin säätyihin kuuluvat kansalaiset. Uusien periaatteiden vaikutusta osoittaa seuraava esimerkki: Naimisissa oleva työläinen, kuuden lapsen isä, saa kuukaudessa palkkaa 130 mk. Hän sai tähän saakka voimassa olevien lapsiavustusten mukaisesti lisäapua 20, mutta saa tulevaisuudessa 60 Rmk.

Näiden erilaisten avustusmuotojen rahoitus tapahtuu nykyisin suurimmaksi osaksi avioliittolainojen takaisinmaksuista sekä työttömyysvakuutuksesta kertyvin tuloin.

Tässä yhteydessä sietää vielä mainita elokuussa 1937 annettu laki »Virkamiesten varhaisten avioliittojen solmimisen edistämiseksi» ja muita toimenpiteitä, kuten kolmannen ja neljännen lapsen kummiudesta huolehtiminen. Niinpä esim. Berliinin kaupunki ottaa kummilapsekseen jokaisen perheen kolmannen ja neljännen lapsen. Sellaisten lasten vanhemmat saavat kaupungilta lapsen ensimmäisenä ikävuotena 30 Saksan markan suuruisen kuukausiavustuksen kolmatta ja neljättä lasta varten ja 20 markkaa lapsen toisesta neljänteentoista ikävuoteen. Kansallissosialistinen valtio

käyttää sitä paitsi huomattavia summia lapsiavustuksiin. Loka-kuusta 1935 vuoden 1937 syksyyn mennessä myönnettiin vähävaraisille perheille yli 500.000 kertakaikkista lapsiavustusta, suuruudeltaan keskimäärin 340 Rmk. Vuodesta 1936 alkaen valtio on sen lisäksi myöntänyt vakituksia avustuksia varattomille monilapsisille perheille.

- S. 218. Maakiinteistöjen pakkohuutokauppoja toimitettiin vuosina 1924—1926 yhteensä 4.282, ja näiden tilojen pinta-ala oli 37.754 ha; vv. 1927—1929 7.900 ja pinta-ala 200.110 ha; vv. 1930—1932 17.157 ja pinta-ala 462.485 ha.

Lisäksi 1.019.000 ha talonpoikaistilojen maita oli vuosina 1930—1932 jo luovutettu pakkohuutokaupattavaksi.

- S. 219. »Piirien kotipaikkavirastojen» työllä on v. 1937 valmistettu 62.000 asutustilaa, 20.000 omaakotia, 10.000 »kerrosasuntoa». Valmistelutöitä suoritetaan 50.000 asutustilan, 4.600 omankodin ja 4.500 »kerrosasunnon» käytäntöönottamiseksi.

Vuosina 1935—1936 myönnettiin työläisasuntojen rakentamiseen 100 miljoonaa Saksan markkaa. Päämääränä on riittävän asuntotilan hankkiminen 5 miljoonalle perheelle.

- S. 220. »Valtakunnan ravitsijasäätyyn kuuluvat (maalalouden ohella) myöskin maatalousosuuskunnat, maakauppa (tukku- ja vähittäiskauppa) sekä maataloustuotteitten jalostuksen hyväksi työskentelevät», sanotaan 1 §:ssä.

- S. 223. Kuka on pääperillinen, sen määrää erikoinen perimysjärjestys tai perinnön jättäjän testamentissaan julki lausuma tahto. Perintötaloon kuuluu ainoastaan suuruudeltaan sekä asemaltaan sidottu kiinteistö ja irtaimisto. Muusta talossa olevasta varallisuudesta voivat perinnön jättäjä ja vainajan perilliset vapaasti määrätä. (Boschan 145.)

- S. 224. *Seuraava tapaus todistaa, ettei tätäkään tärkeätä lakia sovelleta virkavaltaisesti:

Kun perintötilan maata on käytettävä asutustarkoituksiin, niin vaaditaan siihen perintöoikeuden suostumus poikkeukseen valtakunnan perintötalolain 37 §:n 2. kohdan nojalla. Oli epä-tietoista, milloin on katsottava olevan edellytykset tällaisen suostumuksen antamiseen. Cellen maaperintöalo-oikeuden antamalla tomiolla on selvitetty, että perintötalojen jakamattomuuden ja myymättömyyden periaatteen vastakohtana yleinen etu on painavampi, jos perintötalo sijaitsee kaupungin reunassa ja kaupunkirakennuksen edut (kaupunkiasutuksen levittäminen, asukkaitten

siirtäminen ahtaasta suurkaupungista raikkaaseen ilmaan maa-seudulle) vaativat kysymyksessä olevan alueen ottamista asunto-tarkoituksiin.

Oikeus on mainitussa tuomiossa antanut kaupunkietuja ja perintötalojärjestelmän päämääriä huolellisesti harkittuaan etu-sijan terveen asunto- ja asutustalouden eduille sekä hyväksynyt myynnin asutusyrittäjälle (joka on juridinen henkilö). Kuntien ja kirkkojen maatappioitten hyvittämiseksi ei saa luovuttaa mitään perintötalomaata. Muuten perintötalomaata tulee asutus-tarkoituksiin ja pikkupuutarhoiksi kysymykseen vasta sitten, kun muuta sopivaa maata ei ole enää käytettävissä. Sitäpaitsi täytyy vaatia, että perintötalon omistaja myy maansa suoraan asutustyön suorittajalle (esimerkiksi yhteiskodille, kunnalle, rakennusyhteisölle). Välikäsiä ja -kustannuksia on siis vältettävä.

**Ulkomailla on seurattu suurella mielenkiinnolla koko tätä laajaa lainsäädäntöä maatalouden ja talonpoikaисуokan olojen uudistijärjestämiseksi sekä vilkastuttamiseksi. Siitä todisteeksi muutamia otteita ulkomaisesta lehdistöstä.

«*La Presse libre*» (Algier) julkaisi tammikuun 2 p:nä 1934 otsak-keella «Saksan maatalouden pelastaminen» kirjoituksen, jossa mm. sanotaan: «Hitler tapasi valtaan tullessaan maatalouden kes-kellä kriisiä, vieläpä samoista syistä, jotka ovat vaikuttaneet sur-kastuttavasti Ranskan maatalouteen. Mutta sen sijaan, että hän olisi pitänyt kiinni erehdyksistä kuten me teemme Ranskassa, hän on huomannut välttämättömäksi laatia yhtenäisen sekä käy-tännöllisen tervehdyttämishojelman. Valtakunnan perintölaki ei ainoastaan estä maatalojen pirstoutumista, vaan lisäksi sitoo talonpojan maahan ja turvaa hänen tulevaisuutensa. Kuten täy-tyy myöntää, vallitsee suuri ero sellaisen samalla kertaa talou-dellisten ja yhteiskunnallisten toimenpiteitten kokonaisuuden ja niitten onnettomien keinotekoisien lakien välillä, joilla Ranskan hallitus onnellistuttaa meidän maatalouttamme joka puolen vuo-den kuluttua — aina puolivuotiskauden liian myöhään. Hitler on yksinkertaisesti käsittänyt, että talonpojan täytyy olla Sak-sassa ensi sijalla, ja koska hän on tämän seikan oivaltanut, niin hän työskentelee sen oikeuden toteuttamiseksi.

«*Victoire*» (Pariisi) lausui kirjoituksessaan Saksan työtaiste-lusta: «Paluu maaperään on erinomainen taistelukeino työttö-myyttä sekä sen maalle aiheuttamia tuhoisia seurauksia vastaan, ja me olemme varmoja siitä, että Ranskankin kävisi paremmin, jos vallanpitäjät päättäisivät tällä alalla siirtyä puheista tekoihin.»

»*The Times*»: »Itse asiassa maata ei enää käsitellä kauppatavarana, vaan sitä pidetään erikoisesti pyhänä. Talonpoikais-suku leviää kautta Saksan ja muodostaa sen yhteiskunnallisen rakenteen pohjan sekä perustan, vieläpä terveyden, voiman sekä väkiluvun numerojen lähteen.»

»*Daily Express*»: »Saksa luo menettämiensä markkinoiden sijaan uusia omien rajojen sisällä täydelleen uudenlaatuisin agraari-poliittisin toimenpitein. Hintojen vakauttaminen johti keinottelun täydelliseen poistamiseen, perintötalolaki on luonut vakavuutta ja turvallisuutta. Saksan talonpoika saa hyviä hintoja tuotteistaan ja käyttää rahaa ostoihin ensi kerran vuosien jälkeen.»

»*Schweizer Bauer*»: »Talonpoikaissäätypolitiikan kannalta ovat Saksan elintarveministerin ja valtakunnan talonpoikaisjohtajan Darrén maataloussuunnitelmat mitä suurimman huomion arvoisia. Vaikka muuten suhtautuisikin uuden Saksan valtiopoliittisiin ihanteisiin demokraattisen vapauksien vakauksen kannalta miten pidättyvästi tai torjuvasti tahansa, niin tässä ollaan tekemisissä todella suuren idean kanssa juuri maatalouden hätätilan vuoksi sekä sentakia, että perinnäiset vapaan talouden keinot maatalouden pelastamiseksi pulan kuristavasta otteesta ovat riittämättömiä. Mutta viitatessamme Saksan talonpoikaispolitiikan uudestiluovaan työhön meidän päätarkoituksemme onkin osoittaa, miten muualla tunnetaan hetken käsky eikä arkailla mitään uhrauksia terveen talonpoikaisluokan olemassaolon turvaamiseksi.»

***Taistelu perhefideikomisessa vastaan oli Saksassa alkanut jo v. 1848, mutta ei ollut voinut johtaa mihinkään yhtenäiseen uudistukseen, koska jokainen osamaa omaksui kysymykseen nähden oman, toisista eroavan katsantokantansa. Perhefideikomissioikeuden alaisena oli vielä kesäkuun 1 p:nä 1938 1,4 miljoonaa ha maata.

S. 233. Esimerkiksi siitä, millä tavoin oppilaitten valinta Adolf Hitler-kouluihin tapahtuu, kelvannee »Hamburger Fremdenblattin» selostus maaliskuun 16 p:ltä 1938:

»Adolf Hitler-kouluihin, joissa erikoisen lahjakkaita nuoria kasvatetaan liikkeen johtajiksi, on nyt kaikissa Saksan piireissä valittu joukko kaksitoistavuotiaita kokeilaita. Hampurin piirin (Gau) on asetettava kahdeksan poikaa ehdolle. Kun valintaa ei voi toimittaa yhtäkkiä, niin jo edellisellä kesänä alettiin valita 300 parasta retkillä, leirillä ja uuden koulutettavan johtaja-aineksen vuosiluokista. Seulontaa jatkettiin, kunnes vihdoin oli jäljellä 43 poikaa — urheilullisesti, henkisesti, maailmankatsomukselli-

sesti ja luonteensa puolesta hyvin kehitettyä. Näistä 43:sta oli nyt valittava kahdeksan parasta. Se tapahtui erikoisilla kursseilla Uhlenbuschin virkistyskodissa keskellä ihanaa nummimaista. Nuorisolippukunnanylijohtajan Hermann Eggersin johdolla, jonka alaisiksi oli määrätty toimimaan viisi nuorisolippukunnan johtajaa, otettiin jokainen poika tarkkaan arvioitavaksi joka suhteessa. Hänen suhtautumisensa tovereihin, hänen käyttäytymisensä, käsityskykynsä, tietonsa, luonteensa ja rohkeutensa tutkittiin yksityiskohtaisesti ja siten vähitellen seuloutui poikajoukon parhain ydin.

Nyt eilen on piirinjohdaja Kaufmann aluejohtaja Kohlmeyerin, kansanterveysviraston johtajan prof. Holzmännin ja aluelääkärin tri Matthiesin kanssa lopullisesti määrännyt kahdeksan parasta. Seitsemän poikaa ehdotettiin suoraan ja kahdeksannelle sijalle asetettiin ehdolle neljä muuta tiukempaa valintaa varten. Piirijohtaja teki yksityiskohtaisesti selkoa jokaisen pojan kyvyistä ja valitsi vihdoin oppilaat Adolf Hitler-kouluun. Se oli sydämeen ja munaskuihin ulottuva koe, jonka vain parhaat kestivät.»

Esimerkin elämästä maavuosikodissa antaa Walther Ruthe S. 235. kirjassaan »Der Nationalsozialismus in seinen Programmpunkten, Organisationsformen und Aufbau massnahmen», s. 69 ss.

* Valtakunnan tiede-, opetus- ja valistusministerin asetuksessa S. 238. heinäkuun 8 p:ltä 1935 määrättiin, että Saksan ylioppilaskuntaan saatiin ottaa ainoastaan sellaisia ylioppilaita, jotka voivat todistaa arjalaisen syntyperänsä.

Huhtikuun 1 p:nä 1938 annettu uusi »laki opiskelijahuollosta» määrittelee sen tehtävän lyhyesti siten, että sille on uskottu »Saksan korkea- ja ammattikouluissa opiskelevan nousevan polven taloudellinen ja terveydellinen huolenpito». Korkeakoulussa ja ammattikouluissa siihen asti toimineet opiskelijojen oma-apulaitokset lakkautetaan tällä lailla.

** Ylioppilaitten julkaisemista ja heitä varten toimitetuista aikakauslehdistä mainittakoon »Die Bewegung», Saksan kansallissosialistisen ylioppilasliiton sekä Saksan ylioppilaskunnan päääänkannattaja (ilmestyy joka viikko), sekä Saksan kansallissosialistisen ylioppilasliiton Thüringenin piirin virallinen äänenkannattaja »Thüringer Studenten» ja Jenan yliopiston ylioppilaskunnan uutislehti »Die Jenaer Studentenschaft».

Lähemmin käsitellään asiaa huomattavien lainoppineiden S. 242. esitelmiä sisältävässä kokoelmassa, joka nimellä »Zur Erneuerung

des Bürgerlichen Rechts» on ilmestynyt G. H. Beckin kustannuksella Münchenissä.

S. 243. Vrt. H. Barthin artikkelia »Rechtssicherheit und Gerechtigkeit» julkaisussa »Deutscher Juristentag 1936», s. 137—148.

S. 244. Rangaistuksen täytäntöönpanosta Weimarin hallituksen aikana Berndt lausuu sivulla 183: »Maailmasta vieraantuneet kuvittelijat ja marxilaiset ideologit muuttivat rangaistusten täytäntöönpanon kylpylähoidoksi. Rikollisilla oli rangaistuslaitoksissa tuntuvasti paremmat oltavat kuin miljoonilla työttömillä kadulla. Heillä oli valoisat, mukavat, tyydyttävästi kalustetut kopit, he voivat kuunnella yleisradiolähetyksiä, heidän pöydillään oli kukkavihkoja, kopeissa kanarialintuja häkeissä, he saivat hyvää, runsasta ruokaa ja heidän työnsä oli kevyttä, vieläpä heillä oli klubi ja lukuhuone sekä hyvä kirjasto. Ja niinpä tapahtuikin usein, että he rangaistuksensa kärsittyään pyysivät saada jäädä edelleen kuritushuoneeseen.»

S. 245. *Evangeliset kirkot ovat osaksi luterilaisia, osaksi kalvinilais-reformistisia, osaksi taasen ne kuuluvat Fredrik Wilhelm III:n v. 1817 vanhassa Preussissa molemmista uskontunnustuksista yhteenliittämään »unioniin». Nämä eri evangeliset kirkot yhtyivät v. 1922 »täydellisen itsenäisyytensä uskontunnustukseen, järjestysmuotoon ja hallintoon nähden» säilyttäen »Saksan evankeliseksi kirkkoliitoksi».

**Kaikkiaan ovat esiintyneet tai vaikuttavat vielä seuraavat 14 »saksalais-uskonnollista» suuntaa: 1) Ludendorffin, 2) Saksalainen uskonliike, 3) Pohjoismainen uskonliike, 4) Germaaninen uskonliike, 5) Saksalaisuskoinen seurakunta, 6) Hengenkristillisuus, 7) Saksalainen toiminta, 8) Kansallinen toiminta, 9) Saksalaisen yhtenäisuskonnon liitto, 10) Reventlowin ryhmä, 11) Hauerin ryhmä, 12) Kummerin ryhmä, 13) Krausen ryhmä ja 14) Saksalainen uskonliike.

S. 247. »Minä en aio perustaa Germaanian metsiin pakanallisia uhri-paikkoja, en johdattaa nuorisoa mihinkään Wodanin palvontaan enkä luovuttaa nuorta Saksaa muutenkaan minkäänlaisten parakkaitten yrttiapostolien noitakeinojen kohteeksi.» Valtakunnan nuorisonjohtajan lausunto eräässä kokouksessa.

S. 248. Seuraavat esimerkit osoittavat, millä tavoin arjalaispykälää ymmärrettiin väärin molemmiin puolin: Muuan tri Krause vaatii Vanhan testamentin ja sen »juutalaisen palkkamoraalin» tuhoa-

mista. Valtakunnanpiispa erotti kumminkin tri Krausen. Päävastaiselta näkökannalta lähtien Berliinin kaupunginlähetyksen aikakauslehti kirjoittaa vielä v. 1935: »Jumala on valinnut Israelin morsiuskansaksi . . . Jumala säästää tätä kansaa viimeistä, suurta maailmanhistoriallista tekoa varten. Kärsimysten uunissa kirkastettuna — ja kukapa tietää, millaisten veristen antisemitismin tuskien kautta tätä kansaa vielä ajetaan — se kypsyy kääntymykseen.»

Vrt. Karl Helmuth Patutschnickin kirjoitusta »Viime vuosina S. 255. ilmestyneiden tohtorinväitöskirjojen poliittisesta arvosta», NSB:n 6. vihkossa, kesäkuu 1936. Tämä kirjoitus ruoskii sellaisia aivan maailmalle vieraita käsittelyaiheita kuin esimerkiksi »Goethen hammaskivut» yms.

Valtakunnankamareissa ovat taiteen ja kirjallisuuden edustajat S. 257. ammattisäädyn jäseninä yhteydessä niiden elinkeinojen sekä ammattiryhmien kanssa, jotka välittävät heidän kosketustaan kansaan. Valtakunnan kirjallisuuskamariin esimerkiksi kuuluvat kirjailijoitten lisäksi myöskin kirjakauppiaat, lainakirjastot, kustannusliikkeet, libristit jne.

»Valtakunnan kansanvalistus- ja propagandaministeri on kesäkuun 30 p:nä 1933 annetun lain mukaan valtuutettu elin käsittelemään kaikkia henkistä vaikutusta kansaan, propagandaa valtion, kulttuurin ja talouden hyväksi, koti- ja ulkomaisen julkisen mielipiteen informoimista tässä kohdin sekä kaikkien näitä tarkoituksia palvelevien laitosten hallintoa koskevia kysymyksiä.» Hänen velvollisuutenaan on herättää kansan keskuudessa ymmärtämystä hallituksen poliittisia sekä taloudellisia tekoja kohtaan ja kasvattaa miljoonat saksalaiset ihmiset vapaaehtoiseen yhteistoimintaan suuren, yhteisen työn puolesta. Hän on hallituksen ja kansan yhteysnível. Goebbels (eräässä puheessa): »Valtiollisen propagandan tehtävänä on yksinkertaistuttaa monimutkaisia ajatusyhteyksiä sillä tavoin, että kuka tahansa ymmärtää ne.»

Dieter Schwarz (kts. kirjallisuusluettelo) osoittaa, ettei kan-S. 261. sallissosialistisen maailmankatsomuksen arvostelua ja tätä maailmankatsomusta vastaan tapahtuvia peitettyjä hyökkäyksiäkään ilman muuta vainota. Muuten viitattakoon siihen, mitä aikaisemmin on lausuttu vapauden käsitteestä.

*V. 1938 ilmestyi englanniksi kirja nimeltä »Germany speaks» S. 270. (»Saksa puhuu»), jossa 21 uuden Saksan johtomiestä kuvaa kolmatta valtakuntaa perusteellisissa kirjoituksissa. Kirjan Eng-

lannin sanomalehdistössä saama runsas huomio osoittaa, että Englannissa tosin hitaasti, mutta kuitenkin havaittavasti näyttää olevan syntymässä ymmärtämystä kansallissosialismin aatteita (joskaan ei vielä sen varsinaista ydintä) kohtaan.

**Näissäkin piireissä ovat muuten käsitykset muuttumassa, jota osoittavat sellaiset lausunnot kuin »Tyypillinen liberalismi kuuluu menneisyyteen» ja »Ei ole epäilystäkään siitä, ettei vapaamielisen ekonomian rajaton individualismi ja sen synnyttämä kaikkien kilpailu kaikkien kanssa johtaisi kaaokseen tai pakotaisi esille jotakin systeemiä». (Gunnar Landtman »Nya Argus» N:o 21, 1937.)

SAKSAN JA HITLERIN LIIKKEEN HISTORIAA SODAN JÄLKEEN.

1918 marraskuun	10. <i>Aselevon</i> allekirjoitus Compiègnen met-
sässä.
» »	12. Saksalaisen <i>Itävallan</i> väliaikainen kan-
salliskokous tekee yksimielisesti pää-
töksen: »Saksalainen Itävalta on Saksan
valtakunnan osa.»
1919 helmikuun	6. <i>Weimarin kansalliskokous</i> kokoontuu.
» »	11. <i>Fritz Ebert</i> valitaan Saksan tasavallan
presidentiksi.
» kesäkuun	28. <i>Versailles'in</i> rauhansopimuksen allekir-
joitus.
1920 helmikuun	24. Münchenissä pidetään kansallissosialis-
tien kokous, jossa hyväksytään puolueen
<i>25 ohjelmakohtaa</i> .
» maaliskuun	13. <i>Kappin kaappaus</i> Berliinissä.
1921 tammikuu	Saksan <i>korvausmaksut</i> määrätään 296
miljardiksi, mikä summa oli maksettava
42 vuodessa.
» keväällä	Lontoon konferenssi päättää Saksan
<i>korvausmaksujen</i> määräksi 132 miljar-
dia kultamarkkaa.
» elokuun	25. <i>Yhdysvallat</i> tekevät erikoisrauhan Sak-
san kanssa.
» »	26. <i>Erzberger</i> ammutaan.
» lokakuu	Kansainliitto antaa <i>Ylä-Sleesian</i> parhaat
osat Puolalle.
1922 huhtikuu	Genovan konferenssi. <i>Rapallon sopimus</i>
Saksan ja Neuvosto-Venäjän välillä.
» toukokuun	26. Ranskalaiset ampuvat <i>Albert Leo Schla-
gelerin</i> .

- 1922 kesäkuun 24. *Rathenaun* murha.
- 1923 tammikuun 11. Ranskalaiset miehittävät *Ruhrin* alueen.
- » » 27—29. NSDAP:n ensimmäinen puoluekokous Münchenissä.
- » marraskuun 9. Hitlerin *vallankumousyritys* Münchenissä.
- » » 15. *Inflatio* päättyy korkomarkan käyttöönottoon.
- 1924 elokuun 17. *Dawesin suunnitelman* allekirjoitus.
- » joulukuun 20. *Hitler* pääsee vapaaksi vankeudesta.
- 1925 huhtikuun 26. *Hindenburg* valitaan valtakunnanpresidentiksi.
- » lokakuun 16. Länsisopimuksen allekirjoitus *Locarnossa*.
- 1926 heinäkuun 3—4. NSDAP:n toiset puoluepäivät Nürnbergissä.
- » syyskuun 10. Saksa otetaan kansainliittoon.
- 1927 elokuun 19—21. NSDAP:n kolmannet puoluepäivät Nürnbergissä.
- 1928 toukokuun 20. *Kansallissosialistit* tulevat 12 edustajan vahvuksena ryhmänä *valtiopäiville*.
- 1929 elokuun 1—4. NSDAP:n neljäs puoluekokous Nürnbergissä.
- » » 31. *Youngin suunnitelma* allekirjoitetaan (valtiopäivät hyväksyivät sen 12. 3. 1930).
- 1930 helmikuun 23. Kommunistit murhaavat *Horst Wesselin*.
- 1931 heinäkuun 6. Saksan kaikki velkojat hyväksyvät *Hooverin moratorium*.
- » » Suuri pankkikriisi luhistumisineen Saksassa.
- 1932 huhtikuun 10. *Hindenburg* valitaan uudelleen valtakunnanpresidentiksi.
- » heinäkuun 31. *Kansallissosialistit* valtiopäivillä 230 miehen vahvuksena ryhmänä.
- 1933 tammikuun 30. *Hindenburg* valitsee *Hitlerin* valtakunnan-
nankansleriksi.
- » helmikuun 1. »*Työtaistelun*» ja Saksan ensimmäisen
nelivuotisohjelman julistaminen.
- » » 27. Valtiopäivätalon palo.
- » maaliskuu Saksan *kommunistinen* puolue kielletään.

- 1933 maaliskuun 16. Englantilainen ns. »MacDonaldin ohjelma», joka tahtoi myöntää Saksalle osittaisen *tasavertaisuuden*.
- » » 21. Ensimmäiset *kansallissosialistiset valtiopäivät* Potsdamin varuskuntakirkossa.
- » kesäkuun 22. Saksan *sos.dem. puolue* kielletään.
- » heinäkuun 15. Ns. »neljän vallan *sopimuksen*» allekirjoitus.
- » syyskuun 22. Valtakunnan *autoteitten* rakentaminen alkaa.
- » syyskuu NSDAP:n viides (»voiton») *puoluekokous* Nürnbergissä.
- » lokakuun 14. Saksa julistaa *eroavansa kansainliitosta*.
- 1934 tammikuun 20. Valtakunnan ensimmäiset *talonpoikaispäivät* Weimarissa.
- » » 26. Hyökkäämättömyyssopimus allekirjoitetaan *Saksan ja Puolan* välillä.
- » maaliskuun 21. Adolf Hitler julistaa *toisen »työtaistelun*» alkaneeksi.
- » kesäkuun 14. *Hitlerin ja Mussolinin* kohtaaminen Venetsiassa.
- » » 30. Hitler kukistaa *Röhmin kaappausyrityksen*.
- » elokuun 2. Presidentti *von Hindenburgin* kuolema.
- » syyskuun 18. *Neuvostoliitto* otetaan *kansainliiton* jäseneksi.
- » syyskuu NSDAP:n kuudes (»tahdon voiton») *puoluekokous* Nürnbergissä.
- » lokakuun 24. Saksan *työrintaman* perustaminen.
- 1935 tammikuun 13. *Saarin kansanäänestys* Saksan voitoksi.
- » maaliskuun 16. Saksan *suvereenisuus varustautumisessa* palautetaan julkaisemalla laki Saksan puolustusvoimien luomisesta.
- » huhtikuun 10—12. Italian, Ranskan ja Englannin konferenssi *Siresassa*.
- » toukokuun 2. *Ranskan ja Neuvostoliiton liittosopimus* allekirjoitetaan (ratifiointi helmikuun 27 p:nä 1936).
- » kesäkuun 14. Valtakunnan *työkamari* perustetaan.
- » » 18. Saksan ja Englannin *laivastosopimus*.

1935 syyskuu	NSDAP:n seitsemäs («vapauden») <i>puoluekokous</i> Nürnbergissä.
1936 maaliskuun	7. Saksalaiset joukot miehittävät demilitarisoidun <i>Reininmaan</i> .
» »	31. Saksa esittää muille valloille <i>rauhansuunnitelman</i> .
» elokuun	1. XI olympialaiskisojen avaus Berliinissä.
» syyskuu	Saksan <i>toinen nelivuotissuunnitelma julistetaan</i> .
» »	NSDAP:n 8. («kunnian») <i>puoluekokous</i> Nürnbergissä.
» marraskuun	25. Saksan-Japanin sopimus <i>maailmanbolševismia vastaan</i> .
1937 tammikuun	30. <i>Valtuuslakia</i> pidennetään vielä neljäksi vuodeksi.
» »	30. Saksa peruuttaa allekirjoituksensa <i>sotaan syyllisyyden tunnustuksesta</i> .
» syyskuun	6—13. NSDAP:n 9. («työn») <i>puoluekokous</i> Nürnbergissä.
1938 maaliskuun	13. <i>Itävallan yhtyminen Saksan valtakuntaan toteutunut</i> .
» syyskuun	5—12. NSDAP:n 10. <i>puoluekokous</i> Nürnbergissä.

KOLMANNEN VALTAKUNNAN TÄRKEIMMÄT PERUSLAIT.¹

1933 helmikuun	28. Asetus kansan ja valtion suojaksi. (Verordnung zum Schutz von Volk und Staat.) (s. 84.)
» maaliskuun	24. Laki kansan ja valtakunnan hädän poistamisesta, ns. « <i>valtuuslaki</i> » (Gesetz zur Behebung der Not von Volk und Reich, « <i>Ermächtigungsgesetz</i> ».) (s. 87.)
» »	31. Väliaikainen laki osamaiden yhteensulat-

¹ Monia näistä laeista on osittain muutettu tai täydennetty myöhemmillä säännöksillä. Ne on täydellisesti lueteltu ja selitetty Erwin Noackin teoksessa «Die Gesetzgebung des Dritten Reiches», 1938.

- taistamisesta. (Vorläufiges Gesetz zur Gleichschaltung der Länder.) (s. 89.)
- 1933 huhtikuun 7. Laki valtakunnan käskynhaltijoista. (Reichsstatthaltergesetz. Vrt. 30. 1. 1934 ja 30. 1. 1935.) (s. 89.)
- » » 7. Laki ammattivirkamiehistön ennalleen palauttamisesta. (Gesetz zur Wiederherstellung des Berufsbeamtentums.) (s. 89, 156.)
9. Laki kansallisen työn juhlapäivän käytäntönotosta. (Gesetz über die Einführung eines Feiertages der nationalen Arbeit.) (s. 90.)
- » kesäkuun 1. Laki toimenpiteistä työttömyyden vähentämiseksi. (Gesetz zur Verminderung der Arbeitslosigkeit.) (s. 92.)
- » » 1. Avioliittojen edistämislaki. (Gesetz über Förderung der Eheschliessung.)
- » heinäkuun 14. Laki talonpoikaiston uudestimuodostamisesta. (Gesetz über die Neubildung des deutschen Bauerntums.) (s. 219.)
- » » 14. Laki kansalaisoikeuksien peruuttamisesta. (Gesetz über den Widerruf von Einbürgerungen und die Aberkennung der deutschen Staatsangehörigkeit.) (s. 89.)
- » heinäkuun 14. Laki kansalle ja valtiolle vihamielisten omaisuuden takavarikoinnista. (Gesetz über die Einziehung von volks- und staatsfeindlichen Vermögen.)
- » » 14. Laki perinnöllisesti sairaan jälkipolven synnyn estämisestä. (Gesetz zur Verhütung erbkranken Nachwuchses.) (s. 215.)
- » » 14. Kansanäänestyslaki. (Gesetz über die Volksabstimmung.)
- » » 14. Laki puolueiden kieltämisestä. (Gesetz gegen die Neubildung von Parteien.) (s. 91.)
- » syyskuun 13. Laki valtakunnan ravitsijasäädyn rakenteesta ja maataloustuotteitten markkina-

- sekä hintasäännöstelyistä. (Gesetz über den vorläufigen Aufbau des Reichsnährstandes und Massnahmen zur Markt- und Preisregelung der landwirtschaftlichen Erzeugnisse.) (s. 219.)
- 199 syyskuun 22. Valtakunnan kulttuurikamarilaki. (Das Reichskulturkammergesetz.) (s. 256.)
- » » 29. Perintötalolaki. (Reichserbhofgesetz.) (s. 223.)
- » lokakuun 4. Sanomalehden toimittajalaki. (Schriftleitergesetz.) (s. 265.)
- » joulukuun 1. Puolueen ja valtion yhteisyyden turvaamislaki. (Gesetz zur Sicherung der Einheit von Partei und Staat.)
- 1934 tammikuun 20. Laki kansallisesta työstä. (Gesetz zur Ordnung der nationalen Arbeit.) (s. 173.)
- » » 30. Laki valtakunnan uudesta rakenteesta. (Gesetz über den Neuaufbau des Reiches.)
- » helmikuun 27. Saksan talouden organisoimislaki. (Gesetz zur Vorbereitung des organischen Aufbaues der deutschen Wirtschaft.)
- » elokuun 1. Laki Saksan valtakunnan päämiehestä. (Gesetz über das Staatsoberhaupt des Deutschen Reiches.) (s. 94.)
- » lokakuun 24. Saksan työrintaman perustamisasetus. (Verordnung über Errichtung der Deutschen Arbeitsfront.) (s. 174.)
- 1935 tammikuun 30. Valtakunnan käskynhaltijalaki. (Reichstatthaltergesetz.) (s. 89.)
- » » 30. Saksan kunnallislaki. (Die deutsche Gemeindeordnung.)
- » toukokuun 21. Armeijalaki. (Das Wehrgesetz.) (s. 96.)
- » kesäkuun 26. Valtakunnan työpalveluslaki. (Das Reichsarbeitsdienstgesetz.) (s. 199.)
- » syyskuun 15. Lippulaki. (Das Reichsflaggengesetz.)
- » » 15. Kansalaisuuslaki. (Das Reichsbürgergesetz.) (s. 156.)
- » » 15. Laki saksalaisen veren ja kunniansuojamisesta. (Gesetz zum Schutze des deutschen Blutes und der deutschen Ehre.) (s. 214.)

1935 lokakuun	18. Laki Saksan kansan perinnöllisen terveyden suojaamisesta. (Gesetz zum Schutze der Erbgesundheit des deutschen Volkes.) (s. 214.)
1936 joulukuun	1. Laki Hitler-nuorisosta. (Gesetz über die Hitler-jugend.) (s. 214.)
-

LYHENNYKSIÄ.

ADB	= Allgemeiner Deutscher Beamtenbund. — Saksan Yleinen Virkamiesliitto (marxilainen).
ADGB	= Allgemeiner Deutscher Gewerkschaftsbund. — Saksan yleinen ammattiliitto (marxilainen).
AFA	= Allgemeiner Freier Angestelltenbund. — Yleinen vapaa virkailijaliitto (marxilainen).
ANSt	= Arbeitsgemeinschaft nationalsozialistischer Studentinnen im NSDStB. — Kansallissosialististen naisylioppilaiden työyhteisö Saksan kansallissosialistisessa ylioppilaski- tossa.
AOG	= Gesetz zur Ordnung der nationalen Arbeit (Arbeitsord- nungsgesetz) vom 20. Januar 1934. — Laki kansallisen työn järjestämisestä (työjärjestyslaki) tammikuun 20 p:ltä 1934.
AOGö	= Gesetz zur Ordnung der Arbeit in öffentlichen Verwal- tungen und Betrieben vom 23. März 1934. — Laki työn järjestämisestä julkisessa hallinnossa ja laitoksissa, maa- liskuun 23 p:ltä 1934.
BdM	= Bund deutscher Mädel. — Saksan neitojen liitto.
Chef AW	= Chef des Ausbildungswesens der SA. — SA:n koulutus- päällikkö.
C.-V.-Zeitung	= Organ des Zentralvereins deutscher Staatsangehöriger jüdischen Glaubens e. V. — Mooseksenuskolsten Saksan valtioon kuuluvien keskusjärjestön äänenkannattaja.
DAB	= Der Allgemeine Deutsche Beamtenbund. — Saksan ylei- nen virkamiesliitto.
DAF	= Deutsche Arbeitsfront. — Saksan työrintama.
DCV	= Deutscher Caritas-Verband. — Saksan Caritasliitto (katolilainen).
DFO	= Deutscher Frauenorden. — Saksan naisjärjestö.
DFW	= Das Deutsche Frauenwerk. — Saksan naistoimi.
Dintä	= Deutsches Institut für nationalsozialistische technische Arbeitsschulung. — Saksan instituutti kansallissosia- listista teknillistä työkoulutusta varten.
DJ	= Deutsches Jungvolk. — Saksan nuoriväki (10—14-vuotias Hitler-nuoriso).
DSP	= Deutsche Sozialpolitik, Saksan työrintaman vuosikirja 1937.

- DSI = Deutsche Studentenschaft. — Saksan ylioppilaskunta.
- GDA = Gewerkschaftsbund der Angestellten. — Virkailijöitten ammattiliitto (vapaaamielinen).
- GEG = Deutsche Grosseinkaufs-Gesellschaft m.b.H. — Saksan tukkuostoyhtiö.
- GEPAG = Grosseinkaufs- und Produktions-Aktiengesellschaft deutscher Konsumvereine in Köln. — Saksan kulutusyhdistysten tukkuosto- ja tuotanto-osakeyhtiö Kölnissä.
- GHG = Gesamtverband der Handwerker, Kaufleute und Gewerbe treibenden. — Käsityöläisten, kauppiaitten ja ammattin harjoittajien yhteisliitto.
- HGDF = Hochschulgemeinschaft deutscher Frauen. — Saksan naisten korkeakouluyhteisö.
- HJ = Hitlerjugend. — Hitler-nuoriso.
- KdF = Kraft durch Freude. — Voimaa ilosta.
- KPD = Kommunistische Partei Deutschlands. — Saksan kommunistinen puolue.
- NS = Nationalsozialismus, nationalsozialistisch. — Kansallissosialismi, kansallissosialistinen.
- NSA = Nationalsozialistische Angestelltengewerkschaft oder: Gesamtverband der Deutschen Angestellten. — Kansallissosialistinen virkailijöitten ammattijärjestö tai: Saksan virkailijöitten yhteisliitto.
- NSAD = Nationalsozialistischer Arbeitsdienst. — Kansallissosialistinen työpalvelus.
- NSB = Nationalsozialistische Bibliographie. Monatshefte der Parteiamtlichen Prüfungskommission zum Schutze des NS-Schrifttums. — Kansallissosialistinen bibliografia. Kansallissosialistisen kirjallisuuden suojaksi toimivan, puolueen virallisen tutkimuskomissionin kuukausijulkaisuja.
- NSBO = Nationalsozialistische Betriebszellenorganisation. — Kansallissosialistinen liikesolujärjestö.
- NSDFB = Nationalsozialistischer Deutscher Frontkämpferbund. — Saksan kansallissosialistinen rintamamiesliitto (ent. Stahlhelm).
- NSDAP = Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei. — Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue.
- NSDStB = Nationalsozialistischer Deutscher Studentenbund. — Saksan kansallissosialistinen ylioppilasliitto.
- NSFK = Nationalsozialistisches Fliegerkorps. — Kansallissosialistinen lentäjäkunta.
- NSHago = Nationalsozialistische Handwerks-, Handels- und Gewerbeorganisation. — Kansallissosialistinen käsityö-, kauppa- ja ammattienharjoittajajärjestö.
- NSKK = Nationalsozialistisches Kraftfahrkorps. — Kansallissosialistiset autojoukot.
- NSKOV = Nationalsozialistische Kriegsopferversorgung. — Kansallissosialistinen sodanuhrien huolto.
- NSRB = Nationalsozialistischer Rechtswahrerbund. — Kansallissosialistinen oikeudenturvajaliitto.

NSV	= Nationalsozialistische Volkswohlfahrt. — Kansallissosialistinen kansanhuolto.
PO	= Politische Organisation. — Poliittinen järjestö.
PPK	= Parteiamtliche Prüfungskommission zum Schutze des NS-Schrifttums. — Puolueen virallinen tutkimuskomisio ks. kirjallisuuden suojaksi
RAK	= Rassenpolitische Auslandskorrespondenz. — Rotupoliittinen ulkomaantiedotus. Reichsarbeitskammer. — Valtakunnan työkamari.
RBG	= Reichsbetriebsgemeinschaft. — Valtakunnallinen liikeyhteisö.
RBWK	= Reichsberufswettkampf. — Valtakunnan ammattikilpailut.
RDB	= Reichsbund Deutscher Beamten. — Saksan virkamiesten valtakunnanliitto.
RDK	= Reichsbund der Kinderreichen. — Lapsirikkaitten valtakunnanliitto.
RF	= Reichsführer. — Valtakunnanjohtaja.
RFS	= Reichsstelle zur Förderung des deutschen Schrifttums. — Valtakunnanelin saksalaisen kirjallisuuden edistämiseksi.
RGÖ	= (Kommunistische) Revolutionäre Gewerkschaftsopposition. — Kommunistien vallankumouksellinen ammatti-liitto-oppositio.
RJF	= Reichsjugendführung. — Valtakunnan nuorisonjohto.
RKK	= Reichskulturkammer. — Valtakunnan kulttuurikamari.
RL	= Reichsleiter. — Valtakunnanjohtaja.
RMD	= Reichsmütterdienst. — Valtakunnallinen äitienpalvelus.
SA	= Sturmabteilungen. — Hyökkäysjoukot.
SPS	= Sozialdemokratische Partei Deutschlands. — Saksan sosiaalidemokraattinen puolue.
SS	= Schutzstaffeln. — Suojaosastot.
USPD	= Unabhängige Sozialdemokratische Partei Deutschlands. — Saksan riippumaton sosiaalidemokraattinen puolue.
VDA	= Volksbund für das Deutschtum im Ausland. — Ulkosaksalaisuuden kansanliitto.
WHW	= Winterhilfswerk. — Talviapu.
ZEG	= Zentraleinkaufsgesellschaft. — Keskusostoyhtiö.

KIRJALLISUUSLUETTELO.

Kansallissosialismia ja sen yksityisiä kysymyksiä käsittelevä kirjallisuus on jo tavattoman laaja. Tässä esitetään siitä pieni valikoima siitä kiinnostuneille. Tärkeimmät ja perustavanlaatuisen merkityksen omaavat lähteet on varustettu tähtimerkinnällä.

Appel, J.: Deutsche Kolonien. Die Forderung des Dritten Reiches. Berlin: Paul Hochmuth 1937.

Arbeitsdienst, kts.: Spaten und Ähre.

* : Jahrbuch des Reichsarbeitsdienstes.

Arbeitsfront, die deutsche. kts.: Freizeit — Frohe Zeit.

* : Tatsachen etc.

Baumbäck, Karl: Die Friedenspolitik des Dritten Reiches, Nationalpolitische Aufklärungsschriften, Heft 13. 1938.

Baustaedt, Karl ja Chudzinski, Dr. Erich: Die nationalsozialistische Revolution. München: R. Oldenbourg 1935.

Beek, Gottfried zur: Die Geheimnisse der Weisen von Zion. München: Frz. Eher.

* *Berndt, A.-J.*: Gebt mir vier Jahre Zeit! Dokumente zum ersten Vierjahresplan des Führers. München: Frz. Eher. 1937.

Binding, Rudolf, kts.: Sechs Bekenntnisse.

* *Blankenburg, Paul ja Dreier, Max*: Nationalsozialistischer Wirtschaftsaufbau und seine Grundlagen. II. Auflage. Berlin: Deutscher Verlag für Politik und Wirtschaft. 1936.

Bley, Wulf: SA marschiert. Stuttgart, Berlin, Leipzig: Union Deutsche Verlagsgesellschaft 1935.

* *Boschan, Dr.*: Nationalsozialistische Rassen- und Familiengesetzgebung. Praktische Rechtsanwendung und Auswirkungen auf Rechtspflege, Verwaltung und Wirtschaft. Berlin: Deutscher Rechtsverlag 1937.

Brodersen, Arvid, kts.: Nationalsozialismus vom Ausland gesehen.

Chudzinski, Dr. Erich, kts.: Baustaedt, Karl.

Czech-Jochberg, Erich: Wie Adolf Hitler der Führer wurde. Leipzig: Philipp Reclam 1933.

- [illegible]

- Die Weltfront.* Stimmen zur Judenfrage. I Folge. Herausgegeben von Hans Krebs und Eugen Frhr. von Engelhardt. Berlin: Nibelungen-Verlag 1935.
- Drei Jahre NSG »Kraft durch Freude«.*
- Dresler, Dr. Adolf:* Die Reichspressestelle der NSDAP. Berlin: W. de Gryter & Co. 1937.
- Das Braune Haus und die Verwaltungsgebäude der Reichsleitung der NSDAP in München. München, Frz. Eher 1937.
- Dietrich, Dr. Otto:* Die philosophischen Grundlagen des Nationalsozialismus. Ein Ruf zu den Waffen deutschen Geistes. Breslau: Hirt 1935.
- Diewerge, Wolfgang:* Als Sonderberichterstatter zum Kairoer Judenprozess. Gerichtlich erhärtetes Material zur Judenfrage. München: Franz Eher 1935.
- Edelmann, Moritz:* Volkwerden der Deutschen. Die letzten 15 Jahre. Leipzig: B. G. Teubner 1936.
- Ehrt, Adolf:* Bewaffneter Aufstand! Enthüllungen über den kommunistischen Umsturzversuch am Vorabend der nationalen Revolution. Berlin—Leipzig: Eckart-Verlag 1933.
- Engelhardt, Eugen Frhr von, kts.* Die Weltfront.
- Fabre-Luce, Robert, kts.:* Sechs Bekenntnisse.
- Feder, Gollfried:* Das Programm der N.S.D.A.P. und seine weltanschaulichen Grundlagen. Nationalsozialistische Bibliothek, Heft 1. München: Frz. Eher 1933.
- Der deutsche Staat auf nationaler und sozialer Grundlage. Neue Wege in Staat, Finanz und Wirtschaft. Nat. soz. Bibliothek, Heft 35. München: Frz. Eher.
- * *Forschungen zur Judenfrage.* Band I. Hamburg: Hanseatische Verlags-Anstalt 1937.
- Frank, Walter:* Zur Geschichte des Nationalsozialismus. Hamburg: Hanseatische Verlags-Anstalt.
- Frauendorfer, Max:* Der ständische Gedanke im Nationalsozialismus. Nat. soz. Bibliothek.
- Frauenkultur* im Deutschen Frauenwerk. Monatsschrift des Deutschen Frauenwerkes. Leipzig: Otto Beyer.
- Freisler, Dr. Roland:* Nationalsozialistisches Recht und Rechtsdenken. Berlin: Spaeth & Linde 1938.
- Freizeit—Frohe Zeit.* Die Deutsche Arbeitsfront, NSG »Kraft durch Freude«, Amt Deutsches Volksbildungswerk. (Nebst wichtigen Gesetztexten.)
- Frick, Dr. Wilhelm:* Rede über das Gesetz über den Neuaufbau des Deutschen Reiches vom 30 Januar 1934. Leipzig: Reclams Universal-Bibliothek, Nr. 7250.

Fritsch, Theodor: Handbuch der Judenfrage. Die wichtigsten Tatsachen zur Beurteilung des jüdischen Volkes. 41. Auflage 1937. Leipzig: Hammer-Verlag.

Gardiner, Rolf, kts.: Nationalsozialismus vom Ausland gesehen.

Gehl, Dr. Walther: Die nationalsozialistische Revolution. Tatsachen, und Urkunden, Reden und Schilderungen. (1. August 1914 bis 1. Mai 1933. Mit 17 Bildern und 9 Kartenskizzen. Breslau: Ferd. Hirt.)

— Der nationalsozialistische Staat.

— 1. Heft. Vom 2. Mai bis 12. November 1933.

— 2. „ Vom 13. November bis 10. September 1934.

— 3. „ Vom 11. Sept. 1934 bis 31. Januar 1937. Breslau: F. Hirt. Gesetz über den Neuaufbau des Deutschen Reiches vom 30. Januar 1934.

Kts.: Frick, Dr. Wilhelm: Gesetz etc.

Goebbels, Joseph: Der Angriff. Aufsätze. München: Frz. Eher.

— Signale der neuen Zeit. Reden. Ibid.

— Vom Kaiserhof zur Reichskanzlei. Historische Darstellung in Tagebuchblättern. Ibid.

— Revolution der Deutschen. 14 Jahre NS. Rede. Oldenburg: Gerh. Stalling.

— Der Bolschewismus in Theorie und Praxis. Rede auf dem Parteikongress in Nürnberg 1936. Berlin: Müller & Sohn.

— Die Wahrheit über Spanien. Rede auf dem Reichsparteitag in Nürnberg 1937.

Göring, Hermann: Aufbau einer Nation. II Auflage. Berlin: Mittler & Sohn.

Gönnner, von: Spaten und Ähre. Das Handbuch der deutschen Jugend im Reichsarbeitsdienst. Bearbeitet von Dr. phil. Paul Seipp und Dr. phil. Wolfgang Scheibe. Heidelberg: Kurt Vowinkel 1937.

Grapentin, Oskar: Das Reich Adolf Hitlers in seinem geschichtlich-politischen Werden und Ausbau. Frankfurt a/M: Moritz Diesterweg 1937.

Grundzüge des Reichserbhofrechts. Berlin: Iduna-Germania-Versicherungsgesellschaft.

Günther, Hans F. R.: Rassenkunde des deutschen Volkes. München: J. F. Lehmann.

Gült, Dr. Arthur: Aufbau und Aufgaben des Reichsausschusses für Volksgesundheitsdienst. Berlin: Schriftenreihe des Reichsausschusses für Volksgesundheitsdienst.

Hadamowsky, Eugen: Hitler kämpft um den Frieden Europas. München: Frz. Eher.

— Hitler erobert die Wirtschaft. München: Frz. Eher 1935.

— Der Rundfunk. Gestalten und Erscheinungen der politischen Publizistik. Leipzig: Universitätsverlag Robert Noske.

Haensel, Carl ja *Strahl, Richard*: Politisches ABC des Saar-, Grenz- und Auslandsdeutschtums. Mit 2 Karten. Stuttgart, Engelhorn.

— Politisches ABC des neuen Reiches. Schlag- und Stichwörterbuch für den deutschen Volksgenossen. Ibid.

— Aussenpolitisches ABC. Ein Stichwörterbuch. Ibid.

Haidn-Fischer: Das Recht der NSDAP. München: Frz. Eher.

Härtle, Heinrich: Der deutsche Arbeiter und die päpstliche Sozialpolitik. (Reihe »Sozialismus im Dritten Reich«, Heft 3.) Berlin: Paul Hochmuth 1937.

Hasselbacher, Friedrich: Entlarvte Freimaurerei. Drei Bände. Berlin: Paul Hochmuth 1938.

Hier spricht das neue Deutschland. Schriftensammlung. Heft 1—13. München: Frz. Eher 1934—1937.

* *Hitler, Adolf*: Mein Kampf. München; Frz. Eher.

Hitler abseits vom Alltag. Berlin. »Zeitgeschichte«, Verlag und Vertriebsgesellschaft.

Hitler in seinen Bergen. Ibid.

Hitler wie ihn keiner kennt. 100 Bilddokumente aus dem Leben des Führers, hrsg. von Heinrich Hoffmann. Ibid.

Hitlergesetze, hrsg. von Rudolf Beyer. Leipzig: Phil. Reclam jun.

* *Hitler, Adolf*. Reden.

1) Reden bis November 1923. Hrsg. von Dr. Ernst Boepple. München: Deutscher Volksverlag von Dr. E. Boepple.

2) Die Reden Hitlers als Kanzler vom Februar bis 6. Juli 1933. München: Frz. Eher.

3) Rede am 30. Januar 1934. Reclams Universalbibliothek Nr. 7250.

4) Rede für Gleichberechtigung und Frieden. 1934. München: Frz. Eher.

5) Rede am 21. Mai 1935. Berlin: M. Müller & Sohn.

6) Rede am 7. März 1936. * * * * *

7) Rede am 30. Januar 1937. * * * * *

8) Rede am 20. Februar 1938 * * * * *

Hitlerjugend, kts. Das Jugendherbergswerk.

Hövel, Paul: Grundfragen deutscher Wirtschaftspolitik. 1938.

Huber, Engelbert: Das ist Nationalsozialismus. Organisation und Weltanschauung der NSDAP. Stuttgart: Union Deutsche Verlagsgesellschaft.

Jahn, Bruno H.: Sinn und Sittlichkeit des Nationalsozialismus. Stuttgart: J. G. Cotta 1934.

Jahrbuch des Reichsarbeitsdienstes. Hrsg. von Oberarbeitsführer Müller-Brandenburg. Berlin: Volk und Reich-Verlag 1936.

Johannsen, Dr. G. Kurt ja *Kraft, Heinrich*: Das Kolonialproblem Deutschlands. Hamburg: Paul Hartung 1936.

- Jugend um Hitler.* Berlin: »Zeitgeschichte« Verlag und Vertriebsgesellschaft. *Kampf. Lebensdokumente von 1914—1934.* Mit einem Geleitwort von Reichsminister Dr. Wilhelm Frick. Zusammengestellt und herausgegeben von Bert Roth. Leipzig: Phil. Reclam jun.
- Kaufmann, Günther:* Der Reichsberufswettkampf. Berlin: Junker & Dünnhaupt.
- Kautler, Eberhard:* Über Volksgemeinschaft zur Weltgemeinschaft. Berlin: Propagandaverlag Paul Hochmuth 1938.
- Das Sozialproblem im Wandel deutscher Geschichte. Ibid. 1937.
- Liberalismus, Marxismus, Kommunismus und das nationalsozialistische Leistungsprinzip. Ibid. 1934.
- Wirtschaftsgeist, Sozialgeist, Wehrgeist. Ibid. 1935.
- Kloeber, Dr. Wilhelm von:* Vom Weltkrieg zum nationalsozialistischen Reich. München: R. Oldenbourg 1937.
- Kolbenheyer, E. G., kts.:* Sechs Bekenntnisse.
- Kommunistische Bewegung, kts.:* Denkschrift.
- Kraft durch Freude, kts.:* Freizeit—Frohe Zeit. — Drei Jahre etc.
- Kraft, Heinrich, kts.:* Johannsen, Dr. G. Kurt.
- Krebs, Hans, kts.:* Die Weltfront.
- Krockow, Dr. Martin:* Deutschlands Zusammenbruch und Freiheitskampf 1918—1935. Breslau: Ferd. Hirt.
- * *Lammers, Dr. H.-H. ja Pfundtner, Hans:* Grundlagen, Aufbau und Wirtschaftsordnung des Nationalsozialistischen Staates. Berlin: Spaeth & Linde. 3. Bände.
- Landes, Dr. Hanns:* Der Leistungskampf der deutschen Betriebe. Berlin: Propaganda-Verlag Paul Hochmuth 1938.
- Leers, Dr. Johann von:* Geschichte auf rassischer Grundlage. Reclam, Universalbibliothek, Nr. 7249.
- Ley, Dr. Robert:* Wir alle helfen dem Führer. Deutschland braucht jeden Deutschen. Mit 13 Kunstdrucktafeln. München: Frz. Eher 1937.
- Ein Volk erobert die Freude. Sonderdruck der Deutschen Arbeitsfront.
- Deutschland ist schöner geworden. Hrsg. von Hans Dauer und Walter Kiehl. mit 5 Kunstdrucktafeln. Berlin: Mehden-Verlag 1936.
- Mang, Dr. Fritz:* Der deutsche Arbeiter — Schicksalsweg und Heimkehr. Berlin: Propaganda-Verlag Paul Hochmuth 1937.
- Der deutsche Arbeiter im Dritten Reich. Ibid. 1937.
- Müller, Willy:* Das soziale Leben im neuen Deutschland unter besonderer Berücksichtigung der Deutschen Arbeitsfront. Berlin: E. S. Mittler & Sohn 1938.
- Muchow, Richard:* Nationalsozialismus und freie Gewerkschaften. (Nat. soz. Bibl. Heft 12.)

Nationalsozialismus vom Ausland gesehen. An die Gebildeten unter seinen Gegnern. Berlin: Die Runde 1934.

* *Nationalsozialistische Bibliographie:* Monatshefte der Parteiamtlichen Prüfungskommission zum Schutz des NS-Schrifttums.

Nationalsozialistische Bibliothek. Hrsg. von Gottfried Feder. München: Frz. Eher.

Nationalsozialistische Frauenschaft. Bearbeitet von der Presseabteilung der Reichsfrauenführung. 1937. Junker & Dünnhaupt.

Nationalsozialistische Frauen-Warte. Die einzige parteiamtliche Frauenzeitschrift. Hrsg. von der NS-Frauenschaft. München: Barerstr. 15.

Nationalsozialistische Monatshefte. München: Frz. Eher.

Nationalsozialistisches Jahrbuch.

Neresoff, Wladislaw: Das wirtschaftliche Gesicht des neuen Deutschland. Das Urteil eines Ausländers. Mit 46 Abbildungen. Berlin: Haude & Spensersche Buchhandlung 1936.

* *Noack, Dr. Erwin:* Die Gesetzgebung des Dritten Reiches. Ein Grundriss. Hrsg. von Dr Otto Schwarz. Berlin: Carl Heymann 1938.

Oepke, Albrecht: Der Mythos. Rosenbergbetrachtungen. Leipzig: A. Deichertsche Verlagsbuchhandlung 1937.

Pfundtner, Hans, kts.: Lammers, Dr. H.-H.

Reichserbhofrecht, kts.: Grundzüge.

Reinhardt, Staatssekretär: Generalplan gegen die Arbeitslosigkeit. Oldenburg: O. Gerhard Stalling.

Rogge, Heinrich: Hitlers Friedenspolitik und das Völkerrecht. Berlin: Schlieffen-Verlag.

Rohan, Prinz Karl Anton: Schicksalsstunde Europas. Erkenntnisse und Bekenntnisse, Wirklichkeiten und Möglichkeiten. Graz, Leykam-Verlag 1937.

Rosenberg, Alfred: An die Dunkelmänner unserer Zeit. Eine Antwort auf die Angriffe gegen den »Mythos des 20 Jahrhunderts«. München: Hohen-eichen-Verlag.

— Der Mythos des 20. Jahrhunderts. Eine Wertung der seelisch-geistigen Gestaltenkämpfe unserer Zeit. Ibid. 1937.

— Wesen, Grundsätze und Ziele der NSDAP.

Rühle, Gerd: Das Dritte Reich. Dokumentarische Darstellung des Aufbaues der Nation. Mit Unterstützung des Deutschen Reichsarchivs. 3 Bände. Berlin: Hummelverlag.

Ruthe, Walter: Der Nationalsozialismus in seinen Programmpunkten, Organisationsformen und Aufbaumassnahmen. Frankfurt: Moritz Diesterweg 1937.

Schaefer, Heinz Oskar: Bolschewismus. Von der liberalistisch-marxistischen

- Weltanschauung zur Politik der Volkszerstörung. Berlin, Propaganda-Verlag Paul Hochmuth 1937.
- Schaefer, Heinz Oskar: Praktischer Sozialismus. Querschnitt durch vier Jahre Aufbau. Ibid. 1937.
- Abriss der Geschichte der Bewegung. Nach Daten und Berichten zusammengefasst. Ibid. 1935.
- Grundzüge der nationalsozialistischen Weltanschauung. Ibid. 1936.
- Santore, Cesare: Vier Jahre Hitler-Deutschland. Von einem Ausländer gesehen. Berlin: Internationaler Verlag 1937.
- Schlemmer, Hans: Evangelische Gedanken zu Rosenbergs Mythos. Görlitz: Hutten-Verlag 1935.
- Schlichting, Dr. Erich: Aus der Praxis des neuen Sozialrechts. Betriebsführer und Gefolgschaft im Urteil der Arbeitsgerichte. Berlin: Propaganda-Verlag Paul Hochmuth.
- Schneider, Dr. Paul: Sieben Reden Adolf Hitlers. In Velhagen & Klasing »Deutsche Lesebogen«. (Enthalten die Reden von 1933 und die Rede vom 14. Januar 1934 in Lemgo.)
- Scholz, Wilhelm von, kts.: Sechs Bekenntnisse.
- Schriften der Deutschen Hochschule für Politik. Hrsg. von Paul Meier-Benenkenstein. Berlin: Juncker & Dönhaupt.
- Schwarz, Dieter: Angriff auf die nationalsozialistische Weltanschauung. (Aus dem Schwarzen Korps 2.) München; Frz. Eher 1936.
- Sechs Bekenntnisse zum Neuen Deutschland. Rudolf G. Binding, E. G. Kolbenheyer, Die »Kölnische Zeitung«, Wilhelm von Scholz, Otto Wirz, Robert Fabre-Luce antworten Romain Rolland. — Hamburg: Hanseatische Verlagsanstalt 1933.
- Sohns, Hansfritz: Um die Freiheit der deutschen Arbeit. Berlin: Propaganda-Verlag Paul Hochmuth 1938.
- Sozialismus im Dritten Reich, kts.: Textor, Hermann. Härtle, Heinrich. Spaten und Ähre. Das Handbuch der deutschen Jugend im Reichsarbeitsdienst. Herausgeber Generalarbeitsführer v. Gönner. Heidelberg: Kurt Vowinkel.
- Stark, J.: Nationalsozialismus und Katholische Kirche. München: Frz. Eher.
- Stegemann, Hermann: Weltwende. Der Kampf um die Zukunft und Deutschlands Gestaltwandel. Stuttgart: Deutsche Verlagsanstalt 1934.
- Strahl, Richard, kts.: Haensel, Carl.
- Stuart, Dr. Donald: Was will Deutschland? Berlin, Herausgeber: Otto Jamrowski. 1933.
- Tatsachen. Die Leipziger DAF-Tagung vom 2. bis 6. Dezember 1935.

- Tatsachen und Lügen um Hitler.* (Broschürenreihen der Reichspropaganda-Leitung der NSDAP Heft 9.) München; Frz. Eher.
- Textor, Hermann:* Die Arbeitspolitik im Dritten Reich. Erhaltung und Förderung der nationalen Arbeitskraft. Berlin: Propaganda-Verlag Paul Hochmuth 1937.
- Soziale Selbstverantwortung — eine Forderung des Dritten Reiches. Ibid. 1937.
- Thüringer Studenten,* Amtliches Organ des NS Deutschen Studentenbundes Gau Thüringen und »Die Jenaer Studentenschaft«, Nachrichtenblatt für die Studentenschaft der Universität Jena.
- Ullmann, Hermann:* Durchbruch zur Nation. Geschichte des deutschen Volkes 1919—1933. Jena: Eugen Diederichs 1933.
- Volk und Rasse.* Illustrierte Monatsschrift für deutsches Volkstum. München: J. F. Lehmann.
- Wille und Macht.* Führerorgan der nationalsozialistischen Jugend. Herausgeber: Baldur von Schirach.
- Wirz, Otto,* kts.: Sechs Bekenntnisse.
- Wyner, Karl,* kts.: Nationalsozialismus vom Ausland gesehen.
- Ziegler, Dr. Hans Severus:* Praktische Kulturarbeit im Dritten Reich. Anregungen und Richtlinien für die künftige Volkserziehung. München: Frz. Eher.
-

NIMI- JA ASIAHAKEMISTO.

- Adolf Hitler-koulu** 232
Allen 29
Amann, Max 264, 266
Ammattikilpailut 184
Ammattiliitot 41, 90
Armeija 168
Asch 142
Aselepo 9
Assimilantit 131
Avenarius 148
Avioliittokelpoisuus 214
Avioliittolainat 216
- Baijeri** 35, 37, 50, 69, 71, 88
Bainville 28
Baldwin 119
Barmat 141
Barre 111
Beaconsfield 132
Bernhard, Georg 139, 144
Bismarck 88, 153
Blum, Léon 153
Briand 24, 25
Brinkley 205
Brockdorff-Rantzau 13, 14
Brodersen 94
Brüning 76 ss.
Buber 132
Bund deutscher Mädel 228
- Ciprut** 141
Clemenceau 16, 19, 21
Cohn, Bernhard 152
 * , **Oscar** 145
- Coudenhove-Kalergi** 154
Crispien 26
Cunliffe 20
Cuno 68
- Darré** 222, 240
Dawes 74, 76
Degoutte 29, 30
Disraeli 132
- Ebert** 9, 11
Ehrhardt 22
Einstein 144
Eintopfgericht 95, 195
Eisner 9, 12, 18
Elokuvat 267
Elsass-Lothringen 11
Epp 13
Ernst 105, 107
Erzberger 9, 10, 13, 25
- Feder** 48 s.
Federn 143
Feldherrnhalle 72
Filon Aleksandrialainen 130
Fischer, Eugen 238
 * , **S.** 152
Freisler 243
Frick 76, 159, 249
- Gardner** 167
Genovan konferenssi 27
Goebbels 5, 81, 83, 84, 97, 108, 164, 253, 257, 258, 263
Goldschmid 138
Goldstein 148, 149, 152
- Goslar** 139
Grelling 143
Gumbel 143 ss.
Gutjahr 142
Göring 85, 108, 159, 186, 240
- Habsburgit** 39
Haenisch 141
Hagemeyer 261
Hakaristilippu 85
Hallard 205
Hamsun 206
Hanfstaengl 96
Hayn 105
Hearst 96
Hederich 260
Heidegger 238
Heines 105
Helfferich 74
Herriot 17
Herzl 131 s.
Hess 97, 101, 230, 247
Hierl 198
Hindenburg 7, 10, 18, 75, 77 ss., 85 s., 95, 97, 111, 145 s.
Hirschfeld 139
Hore-Belisha 153
Hyökkäysjoukko 61, 78, 98, 110
Hyökkäämättömyyssopimukset 118
Hölz 23
- Inflaatio** 32 s., 74
Itäsovimus 120

- Itävalta 11 s., 39, 45 s., 125 s.
Izvolksi 19
- Johltajaperiaate 165
Jowett 205
Jungmädel 228
Jungvolk 228
Jury 126
- Kaarle I 9
Kahn, Richard 140
* , Gustav 69 ss.
Kaiserhof 80
Kapp 23
Karsen (Krakauer) 146
Katolinen keskusta 13, 91
Katzenellenbogen 141
Kerri 240, 250 s.
Kittel 130
Klotz 20
Klötzel 134
Konkordaattilaki 252
Korkopankki 33
Korvauskomissio 20 s.
Kosmanovsky 12
Kraft durch Freude 186
Krupp von Bohlen und Hallbach 30
Kulttuurikamari 256
Kutisker 141
Küster 145
- Laivastosopimus** 121
Landsberg 72
Lange 212 s.
Lansing 12
Leipzigin sopimus 177
Le Rond 24
Lessing 143
Levi 145
Levy 153
Ley 191
Liebknecht 8, 10, 12
Litvinov 153
Lloyd George 19, 26, 63
Lossow 70 s.
Lubbe 84
Ludendorff 18, 71
Lueger 42
- Luxenburg 10, 12
Löwenstein 146 s.
- Marcus** 138
Marx 49, 153
Matthes 36
»Mein Kampf» 75
Meyer 140
Mosse 138
Mürer 155, 283
- Nelivuotissuunnitelma**
91
Neljänvallansopimus 115
Neurath 113
Nietzsche 94
NSDAP:n ohjelma 52 s.
Nürnberg 75
- Papen** 79 s., 82 s., 102, 252
Peltoravinto 224
Perintöoikeus 224
Perintötalo 223
Pimpf 228
Pinder 238
Pinner 140
Poincaré 15, 20
Porvarillinen valtiopuolue 91
Puolan käytävä 16
Puolue 167
Puolueet 13, 91
Pötsch 39
Preiser 139
- Radek** 10
Radio 267
Rapallo 27
Rathenau 26 s., 132, 150 ss.
Ravitsijasääty 178, 220
Reichsbanner 90
Reichsnährstand 178, 220
Reininmaa 24, 29, 31, 35 s., 122
»Repko» 20 s.
Reuter 18
Riippumattomat sosiaalidemokraatit 10, 13, 17, 26
- Rikosoikeus 242
Ritarikuntalinnat 233, 209
Rosenberg 165, 245, 256, 262
Rosenfeld 146
Rotu 46, 67
Ruhr 23, 29 s., 68
Rulf 152
Rust 232, 235, 255
Röhm 99 ss.
- SA** 61, 78, 98, 110
Saarin alue 16
Saksalainen kansanpuolue 91
Saksalaiskansalliset 91
Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue (ohjelma) 52 s.
Sauerbruch 232
Schacht 74
Schay 139
Scheidemann 13
Scheubner 72
Schirach 226 s., 229
Schlageter 31
Schlegelberger 242
Schleicher 82, 102, 110
Schmeling 217
Scholz-Klink 183, 207, 213
Schupo 113
Schuschnigg 124 ss.
Scott 204
Seisser 70 s.
Seldte 75, 91
Seyss-Inquart 125 s.
Singer 159
Sionismi 130 s.
Siviilioikeus 241
Six 267
Sklarek 141 s.
Sklarz 141 s.
Sombart 136, 138
Sonnenfeld 141
Sotarikolliset 18
Spartakus-liitto 8, 10, 12, 48
SS 78, 98, 115
Stahlhelm 75, 91, 110

- Stapel 131
 Stegemann 77, 86, 112
 Steinacher 36
 Sterilisoiminen 215
 Streicher 225
 Suojaosastot = SS
 Sääntöperintö 224

T
 Talmud 154
 Talouskamari 178
 Talviapu 95, 194
 Tardieu 16
 Theilhaber 136, 150, 152
 Trimble 153

 Tuotantotaistelu 185, 222
 Työkamarit 177
 Työtaistelu 92 ss.
 Työttömyys 92 ss.

U
 Uhl 105
 Ullstein 138 s.

V
 Valtiopaivätaalon palo 84
 Valtuuslaki 87
 Wandervögel 220
 Weichmann 139
 Weimarin kokoomus 11, 75

 Weiss 141
 Weissman 141 s.
 Wessel 82
 Wilhelm II 9, 18
 Viljapolitiikka 221
 Wilson 8 s., 16
 Winterhilfswerk 95, 194
 Virkamieslaki 89
 Voimaa ilosta 186

Y
 Ylä-Sleesia 13, 24, 37
 Young 76

Z
 Zeigner 35
 Zweig 132
-

OIKKAISUJA

Sivu	87	rivi	3	alh. on	23	p:nä	lue	24	p:nä.
»	130	»	11	ylh.	»	•	»	••	
»	»	»	16	»	»	•	»	•••	
»	155	»	13	»	»	Nils Mührer	»	Niels J. Mürer	
»	173	»	13	»	»	yritysyhteisöt	»	ammattivirastot	
»	242	»	4	»	»	25 päivän	»	5 päivän	
»	283	»	11	alh.	»	Myhrer	»	Niels J. Mürer	

